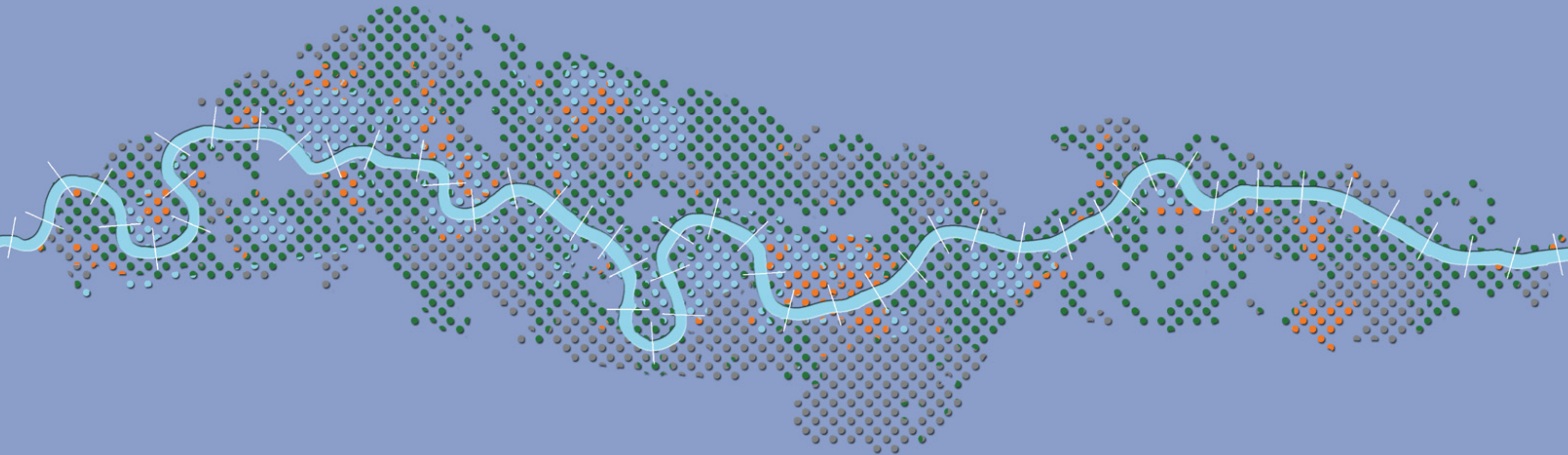

Masterplan Maasplassen

1 Inleiding

1.1 Context.....	09
1.2 Doelstelling.....	09
1.3 Leeswijzer.....	09

2 Procesverantwoording

2.1 Uitvoering.....	11
2.2 Ontwikkeltraject.....	11
2.3 Positie niet Midden-Limburgse gemeenten.....	11

3 Vlekkenplan Maas en Meer,
Ontwikkelperspectief voor
het Maasplassengebied.....13

4 Taakstelling (hoog)water

4.1 Inleiding.....	17
4.1.1 WAQUA-model.....	18
4.2 Taakstelling Masterplan Maasplassen.....	18
4.3 Deltaplan.....	18
4.4 Ruimte voor de Maas.....	19
4.5 Toelichting beleidslijn Grote Rivieren en vergunningverlening gebiedsontwikkeling Maasplassen.....	19

5 Ontwerp Masterplan
Maas en Meer

5.1 Rivierkundig en landschappelijk casco.....	23
5.2 Leisure.....	26
5.2.1 Bestaande leisure gebieden.....	26
5.2.2 Te ontwikkelen leisure gebieden.....	26
5.2.3 Recreatieve ontsluiting..	27
5.2.4 Differentiatie in plassen typologie.....	27
5.2.5 Markante objecten.....	27
5.3 Wonen.....	27
5.3.1 Woningbouw voor permanente bewoning..	27
5.3.2 Verkennende kernrandstudies	28
5.3.3 Positie gemeenten Kinrooi, Maaseik, Beesel en Peel en Maas	29
5.4 Bedrijvigheid.....	29
5.5 Ruimtebehoefte.....	29

6 Rivierkundig en landschappelijk casco

6.1 Rivierkundige maatregelen	31
6.1.1 Hydraulische beoordeling.....	34
6.1.2 Waterstandseffecten.....	34
6.1.3 Plassentypologie.....	35
6.2 Landschappelijk casco	38
6.2.1 Landschapsstructuur.....	38
6.2.2 Groene bouwstenen.....	40
6.2.3 Natuurlijke successie versus beheer.....	44
6.2.4 Verklaring van Roermond.....	45

7 Deelgebieden

7.1 Deelgebied Maaseik / Echt-Susteren	47
7.1.1 Algemeen.....	47
7.1.2 Rivierkundige structuur.....	47
7.1.3 Natuur en landschap.....	49
7.1.4 Recreatie en toerisme.....	49
7.1.5 Permanente bewoning.....	50
7.1.6 Sleutelprojecten.....	50
7.2 Deelgebied Eiland in de Maas	53
7.2.1 Algemeen.....	53
7.2.2 Rivierkundige structuur.....	54
7.2.3 Natuur en landschap.....	56
7.2.4 Recreatie en toerisme.....	56
7.2.5 Wonen en bedrijvigheid.....	56
7.2.6 Sleutelprojecten.....	56
7.3 Deelgebied Ophoven / Geistingen / Kessenich en het Land van Thorn	59
7.3.1 Algemeen.....	59
7.3.2 Rivierkundige structuur.....	60
7.3.3 Natuur en landschap.....	60
7.3.4 Recreatie en toerisme.....	61
7.3.5 Sleutelprojecten.....	61
7.4 Deelgebied Maasbracht e.o.	65
7.4.1 Algemeen.....	65
7.4.2 Rivierkundige structuur.....	65
7.4.3 Natuur en landschap.....	66
7.4.4 Bedrijvigheid.....	66
7.4.5 Sleutelprojecten.....	66
7.5 Deelgebied Panheel / Heel	69
7.5.1 Algemeen.....	69
7.5.2 Rivierkundige structuur.....	69
7.5.3 Natuur en landschap.....	69
7.5.4 Sleutelproject.....	69
7.6 Deelgebied Linne / Beegden / Horn	71
7.6.1 Algemeen.....	71
7.6.2 Rivierkundige structuur.....	71
7.6.3 Natuur en landschap.....	72
7.6.4 Recreatie en toerisme.....	73
7.7 Deelgebied Roermond e.o.	75
7.7.1 Algemeen.....	75
7.7.2 Rivierkundige structuur.....	76
7.7.3 Natuur en landschap.....	77
7.7.4 Recreatie en toerisme.....	78
7.7.5 Sleutelprojecten.....	79
7.8 Deelgebied Buggenum / Neer / Kesseleik / Beesel / Kessel	82
7.8.1 Algemeen.....	82
7.8.2 Rivierkundige structuur.....	84
7.8.3 Natuur en landschap.....	86
7.8.4 Recreatie en toerisme.....	86
7.8.5 Sleutelprojecten.....	87

8 Leisure

8.1 Inleiding	89
8.2 Gezamenlijke ambitie & kader voor ontwikkeling	89
8.2.1 Midden-Limburg - aantrekkings- kracht door variatie.....	89
8.2.2 Maasplassen - top-waterrecreatiegebied.....	89
8.2.3 Kader voor ontwikkeling.....	89
8.2.4 Positie gemeenten Beesel en Peel en Maas.....	90
8.3 Leisure in het Maasplassengebied	90
8.3.1 Integrale benadering.....	90
8.3.2 Ruimtelijke kwaliteit	91
8.3.3 Verblijfsrecreatie volgt dagrecreatie.....	91
8.3.4 Wateroppervlakte in relatie tot gebiedsfunctie.....	91
8.3.5 Watersport.....	92
8.3.6 Doelgroepenbenadering.....	92
8.3.7 Deelgebieden.....	92
8.3.8 Onderscheidend vermogen deelgebied.....	94
8.4 Leisure buiten het Maasplassengebied	94
8.4.1 Relatie met waterrecreatie.....	94
8.4.2 Overige toeristisch-recreatieve thema's.....	95

Bijlagen

- Samenstelling bestuurlijke werkgroep en ambtelijke projectgroep
- Legenda Masterplankaart en deelgebieden
- Toelichting beleidslijn Grote Rivieren en vergunningverlening gebiedsontwikkeling Maasplassen
- Overzicht rivierkundige maatregelen
- Themakaart rivierkundige maatregelen
- Kernrandstudies
- Bronvermelding afbeeldingen, foto's en figuren

9 Status en vervolgtraject

9.1 Inleiding	97
9.2 Status	97
9.3 Samenwerkings- en besluitvormingsstructuur	97
9.3.1 Initiatieffase.....	97
9.3.2 Verkenningfase	98
9.3.3 Uitwerkingsfase / realisatiefase / beheersfase.....	98
9.4 Compensatie	99
9.5 Rode ontwikkelingen in het winter- bed van de Maas voorafgaand aan de vaststelling van de structuurvisie	99
9.6 Aanbevelingen voor nadere uitwerking / nader onderzoek	99
9.6.1 Toepassing art. 6d. beleidslijn Grote Rivieren.....	99
9.6.2 Overeenkomst met NV de Scheepvaart.....	99
9.6.3 Bestuursovereenkomst tussen regio en Ministerie Infrastructuur en Milieu.....	99
9.6.4 Bestuursovereenkomst tussen regio en terreinbeherende organisaties.....	99
9.6.5 Beleidsontwikkeling mijnsteen..	100
9.6.6 Uitvoeringsprogramma	100
9.6.7 Nautisch programma van eisen.....	100
9.6.8 Onderzoek naar mogelijkheden routestructuren over bestaande sluizen.....	100
9.6.9 Nadere uitwerking sleutelprojecten.....	100
9.6.10 Afstemming met benedenstroomse projecten.....	100

Voorwoord

Het voelt een beetje alsof ik ‘met de eer van anderen strijk’ als ik mijn toetsenbord bedien om dit voorwoord te schrijven. Door mijn aantreden als gedeputeerde van de provincie Limburg, heb ik recent het voorzitterschap van de bestuurlijke werkgroep Maasplassen op mij genomen. Deze werkgroep spant zich in om de doelstellingen van de GOML-programmalijn Maasplassen, namelijk het optimaal en duurzaam benutten van de economische potenties van het Maasplassengebied en het beter in balans brengen van de onderscheiden functies om het gebied daarmee beter op de kaart zetten, te realiseren. Ik ben zagezegd op een ‘varend schip’ gesprongen en ben daarbij, gezien het resultaat dat er nu ligt, gelukkig niet tussen de wal en het schip terecht gekomen.

Ondanks het feit dat het Maasplassengebied een aantrekkelijk en gevarieerd gebied is dat midden in Limburg een belangrijke motor voor de provinciale en regionale economie vormt, moeten we constateren dat het gebied zich de afgelopen decennia, mede als gevolg van de regelgeving op het vlak van hoogwaterbescherming, slechts in beperkte mate heeft kunnen inspelen op onder meer de veranderende leisuremarkt. Daardoor is ook de gezamenlijke positionering en branding van het gebied achtergebleven. Het is in het belang van de regio dat hier snel verandering in komt. Door de slimme combinatie van hoogwatermaatregelen, opwaardering van landschapskwaliteiten en ruimte voor bijvoorbeeld leisure-ontwikkelingen, wordt dit Masterplan gezien als ‘sleutel’ waarmee het gebied ‘van het slot’ kan worden gehaald.

In het besef dat het voor de algehele ontwikkeling van het Maasplassengebied noodzakelijk is dat er een robuust blauw-groen kader wordt gerealiseerd, heeft de regio de kracht getoond om een integrale visie op de (her)inrichting van het Maasdal tussen Roosteren / Maaseik en de sluizen bij Belfeld te ontwikkelen. Dit kader biedt tevens voldoende ruimte aan ontwikkelingen en initiatieven op het vlak van (water)recreatie en toerisme. Met dit Masterplan en de daarin besloten visie is door de regio de eerste stap gezet om samen met de private sector volle kracht koers te zetten naar de stip aan de horizon van een nog aantrekkelijker top-waterrecreatie gebied.

Ik spreek mijn waardering uit voor het feit dat de Midden-Limburgse bestuurders en hun collegae van Beesel, Kinrooi, Maaseik en Peel en Maas de handen ineen hebben geslagen om deze visie op te stellen en de bereidheid hebben uitgesproken om zich gezamenlijk in te zetten om het Maasplassengebied verder vorm te geven. In dat traject wil ik nadrukkelijk participeren. Ik dank de ambtelijke projectgroep en de bureaus die het proces hebben begeleid en gefaciliteerd voor het vele werk dat is verricht om tot bestuurlijke besluitvorming over dit Masterplan te komen.

Ik spreek de verwachting uit dat dit Masterplan ertoe zal bijdragen dat de verborgen parels ontsloten en kansen verzilverd worden, zodat het het Maasplassengebied voor de wind zal gaan.

Patrick van der Broeck,
voorzitter bestuurlijke werkgroep Maasplassen

1. Inleiding

1.1 Context

In 2008 hebben de zeven Midden-Limburgse gemeenten (Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond en Weert) en de Provincie Limburg in het kader van de gebiedsontwikkeling Midden-Limburg (GOML) de regiovisie ‘Het oog van Midden Limburg’ vastgesteld. Deze regiovisie vormt een ‘wenkend perspectief voor de langere termijn’. Deze visie moet overheden, maatschappelijke organisaties en ondernemers inspireren om gezamenlijk en in lijn met deze visie zaken verder uit te werken en vervolgens in de vorm van programma’s en projecten uit te voeren.

De regiovisie wordt sindsdien in vier programmalijnen verder uitgewerkt en verdiept, namelijk:

- Ontwikkelas N280 / zorgzone;
- Wonen;
- Landbouw, Natuur en Recreatie;
- Maasplassen.

In de regiovisie is de conclusie getrokken dat de ontwikkeling van het Maasplassengebied de afgelopen decennia vooral in het teken heeft gestaan van het realiseren van economische doelen en de verbetering van de infrastructuur en dat daarbij onvoldoende is gekeken naar de optimale samenhang tussen de onderscheiden projecten en te weinig rekening is gehouden met de kwaliteit van het leefmilieu. Als gevolg daarvan is in het gebied een zekere onbalans ontstaan. Om de gewenste ontwikkelingen in de Maasplassen op gang te kunnen brengen, is het noodzakelijk om de balans tussen economie, infrastructuur en leefmilieu te herstellen.

Met individuele projecten of met plannen per functie / deelgebied kan de impasse in het gebied niet worden doorbroken. De sleutel voor succes ligt in een integrale aanpak voor het gebied, waarbij op duurzame wijze aandacht wordt geschonken aan het optimaal benutten van het economisch potentieel van de Maasplassen, hoogwaterbescherming, behoud en ontwikkeling van natuur en landschap en de gewenste ontwikkelingen met betrekking tot leisure / (water)sport, bedrijvigheid en wonen. Uiteindelijk resulteert dit in het Masterplan. Als opmaat voor dit Masterplan is conform de ontwikkelingsstrategie uit de regiovisie vorig jaar, onder leiding van de expertisegroep, en in samenspraak met een groot aantal vertegenwoordigers van overheden, terreinbeheerders, maatschappelijke instanties en belangenorganisaties gewerkt aan het ‘Vlekkenplan Maas en Meer’. In het Vlekkenplan is getracht de

Maasplassen als herkenbaar en samenhangend gebied op de kaart te zetten. Door zonering en positionering van duurzame ruimtelijke ontwikkelingen worden eventuele knelpunten voor de water- en groenopgave voorkomen. Het wenkend perspectief, zoals verwoord in het Vlekkenplan, kan een functie vervullen in de “regiobranding” van Midden-Limburg.

Het Vlekkenplan heeft niet alleen betrekking op de Midden-Limburgse gemeenten. Omdat de Maasplassen in geografische zin ook in de gemeenten Beesel, Peel en Maas, Kinrooi (B) en Maaseik (B) liggen alsmede het feit dat het wenselijk is om samenhang in het gebied te realiseren ligt de scoop van het Vlekkenplan deels buiten de regio Midden-Limburg en het Maasdal.

In december 2009 is binnen de programmalijn Maasplassen het traject van werkateliers en overleg met ‘stakeholders’ van start gegaan dat in april 2010 heeft geleid tot bestuurlijke instemming van het ‘Vlekkenplan Maas en Meer’. Het Vlekkenplan vormde de opmaat voor het in de regiovisie gewenste Masterplan Maasplassen. In het voorliggend Masterplan is nader onderzocht waar en hoe structuren, functies en ontwikkelingen een bijdrage kunnen leveren aan de totstandkoming van de doelstellingen uit het Vlekkenplan en welke plek ze daarin krijgen. In het Masterplan is het Vlekkenplan verder geconcretiseerd. Aan de totstandkoming van het Masterplan hebben vertegenwoordigers van gemeenten, provincie, waterschappen, Rijkswaterstaat Limburg, terreinbeheerders en ‘stakeholders’ deelgenomen. De GOML heeft door tussenkomst van KernTeam Urgenda buro Heusschen * Copier uit Gulpen verzocht dit traject te faciliteren. Buro Heusschen * Copier is hierbij inhoudelijk ondersteund door bureau Agtersloot Hydraulisch Advies te Beesel en buro Rivierkundig Advies te Utrecht, die beiden door Movares zijn ingeschakeld.

1.2 Doelstelling

Het Masterplan geeft een concrete doorvertaling met het ‘Vlekkenplan Maas en Meer’ als vertrekpunt. Het Masterplan schetst het wervende toekomstperspectief van het hele Maasplassengebied en van alle deelgebieden daarbinnen. De rivierkundige en landschappelijke thema’s zijn leidende ontwerpprincipes en vormen een kader (lees: casco) waarbinnen overige functies tot ontwikkeling kunnen komen.

Het Masterplan vormt de basis voor het in hoofdstuk 9 beschreven vervolgtraject, schetst het ruimtelijk kader voor de maatregelen die invulling kunnen geven aan de taakstelling van het Deltaprogramma, vormt het toetsingskader voor bestaande projectplannen en -ideeën en kan tevens worden gehanteerd als ontwikkelingskader voor nieuwe plannen

1.3 Leeswijzer

Het Masterplan Maasplassen is zowel analoog als digitaal beschikbaar. De digitale versie is in te zien en te downloaden via www.midden-limburg.eu

Het Masterplan is opgebouwd uit 9 hoofdstukken. In hoofdstuk 2 wordt uitleg gegeven over het gevolgde totstandkomingsproces. Hoofdstuk drie geeft een samenvatting van het ‘Vlekkenplan Maas en Meer’ en geldt als vertrekpunt voor de uitwerking tot Masterplan. De taakstelling (hoog)water wordt in hoofdstuk 4 beschreven, waarna in hoofdstuk 5 de doorvertaling van de thema’s water, groen, leisure, wonen en bedrijvigheid in het Masterplan op hoofdlijnen worden beschreven. Vervolgens wordt in hoofdstuk 6 beschreven hoe via het nieuwe rivierkundig-landschappelijke casco één herkenbare eenheid van het Maasplassengebied wordt gecreëerd (meanderende riviervallei). In hoofdstuk 7 wordt door middel van een verdieping op de diverse thema’s nader ingezoomd op de acht deelgebieden. Hoofdstuk 8 beschrijft waarom en hoe leisure een wezenlijke factor is in het verbinden van de deelgebieden binnen het Maasplassengebied en een vliegwiel kan zijn voor economische ontwikkeling. Het Masterplan sluit af met de beschrijving van de status en het beoogde vervolgtraject (hoofdstuk 9).

2. Procesverantwoording

Het 'Vlekkenplan Maas en Meer' is in april 2010 door de bestuurlijke werkgroep Maasplassen, als onderdeel van de gebiedsontwikkeling Midden-Limburg (GOML), vastgesteld. Na de zomer van 2010 is gestart met het concretiseren van het Vlekkenplan tot het voorliggende Masterplan Maasplassen. Omdat alle betrokken partijen de interactieve benadering die bij het opstellen van het Vlekkenplan is gevolgd waardevol vonden, is deze lijn ook in het traject van de totstandkoming van dit Masterplan gevolgd. In dit hoofdstuk wordt verantwoording afgelegd van het doorlopen planproces, de verschillende overleggremia en de posities van betrokken partijen.

In het Vlekkenplan is op basis van de in de gebieden reeds aanwezige respectievelijk gewenste kernkwaliteiten een onderverdeling gemaakt in acht deelgebieden (zie hoofdstuk 3).

De acht deelgebieden zijn samengevoegd tot vier deelprojecten en per deelproject is uit de ambtelijke projectgroep een gemeentelijke trekker aangewezen:

I.	Echt-Susteren	▪ deelgebied Maaseik / Echt-Susteren
II.	Maasgouw	▪ deelgebied Eiland in de Maas ▪ deelgebied Ophoven / Geistingen / Kessenich / Thorn / Wessem ▪ deelgebied Panheel / Heel ▪ deelgebied Maasbracht e.o. ▪ deelgebied Linne / Beegden / Horn
III.	Roermond	▪ deelgebied Roermond e.o.
IV.	Leudal	▪ deelgebied Buggenum / Neer / Kesseleik / Beesel / Kessel

2.1 Uitvoering

Het totstandkomingstraject van dit Masterplan is in de periode augustus 2010 – april 2011 in opdracht en onder de verantwoordelijkheid van de bestuurlijke werkgroep Maasplassen uitgevoerd. De feitelijke voorbereiding en uitvoering was in handen van de ambtelijke projectgroep Maasplassen onder leiding van de programmalijnmanager. Voor de samenstelling van de bestuurlijke werkgroep en de ambtelijke projectgroep per 1 juli 2011 wordt verwezen naar de bijlage.

Het traject werd begeleid door 'Bureau Heusschen * Copier'. Hydraulische expertise werd geleverd door 'Agtersloot Hydraulisch Advies' en 'Anneke de Jooide Rivierkundig Advies'.

2.2 Ontwikkeltraject

Om een goed en compleet beeld te krijgen van de bestaande situatie, het vigerende (gemeentelijk) beleidskader en de beoogde ontwikkelingen, is gestart met een meerdaags bezoek aan het plangebied. Aan deze veldbezoeken hebben leden van de ambtelijke projectgroep en vertegenwoordigers van de gemeenten (vanuit verschillende disciplines) deelgenomen.

Tijdens de veldbezoeken en de eerste ronde werkateliers is van de kant van de gemeenten alle inhoudelijke kennis en informatie aangedragen die nodig is voor de verdieping / concretisering per deelgebied. Zo zijn relevante gemeentelijke (beleids)kaders, visies, regelingen en/of plannen en ideeën ingebracht. Aan de hand van de (project)inhoudelijke informatie zijn voor alle deelgebieden afzonderlijke deelgebiedplannen ontwikkeld. De deelgebiedplannen zijn schetsen waarin op structuurniveau onder andere de noodzakelijke hoogwatermaatregelen, ingrepen in natuur en landschap, bijzondere ontwikkellocaties, concrete projecten en verbindingen zijn opgetekend.

Bij de ontwikkeling van de hoogwatermaatregelen is het uitgangspunt gehanteerd dat het pakket aan rivierkundige ingrepen in het Masterplan tenminste dezelfde rivierverruiming moet bieden als het pakket aan hoogwatermaatregelen uit de studie Integrale Verkenning Maas II (IVM2).

De deelgebiedplannen zijn afzonderlijk en in samenhang aan de ambtelijke projectgroep gepresenteerd. Op deze wijze heeft een intergemeentelijke afstemming plaatsgevonden.

De opmerkingen van de ambtelijke projectgroep zijn verwerkt in de schetsen en tijdens de tweede ronde van vier werkateliers met de betrokken publieke partijen besproken. De resultaten uit de tweede ronde werkateliers zijn in januari 2011 aan de bestuurlijke werkgroep Maasplassen gepresenteerd.

Conform de door de bestuurlijke werkgroep vastgestelde aanpak en planning zijn de hoofdlijnen van het concept Masterplan in afzonderlijke sessies gepresenteerd aan en besproken met vertegenwoordigers van koepel- en brancheorganisaties en

ondernemers uit de regio. Opmerkingen uit deze bijeenkomsten zijn meegenomen en verwerkt in het tweede concept Masterplan.

Op verzoek van de gemeenten Beesel, Leudal en Maasgouw is het concept Masterplan gepresenteerd in raadsinformatiebijeenkomsten, waarbij commissie- en raadsleden uit eerste hand zijn geïnformeerd. Ook heeft er een presentatie plaatsgevonden aan het college van burgemeester en wethouders van Echt-Susteren.

Tijdens een separaat overleg met de L.L.T.B. zijn de gevolgen en de kansen van de uitvoering van het Masterplan voor de agrarische sector besproken. In dit overleg is geconstateerd dat het pakket aan hoogwatermaatregelen, zoals voorzien in het Masterplan, qua agrarisch ruimtebeslag gunstiger is dan de ingrepen uit IVM2.

Omdat het Masterplan tevens uitspraken doet over Belgisch grondgebied heeft een werkatelier met NV de Scheepvaart plaatsgevonden. In dit constructieve overleg zijn de beoogde rivierkundige ingrepen aan Belgische en Nederlandse zijde besproken en afgestemd. De hoogwatermaatregelen aan Belgische kant vormen integraal onderdeel van voorliggend Masterplan.

In het kader van de zorgvuldigheid heeft een uitvoerige consultatieronde plaatsgevonden onder de leden van de expertisegroep. De conceptteksten en kaarten zijn in twee rondes bijgesteld en geoptimaliseerd. Begin mei 2011 heeft de bestuurlijke werkgroep Maasplassen haar bestuurlijke reactie gegeven. Op 22 juni 2011 heeft de bestuurlijke werkgroep Maasplassen dit Masterplan Maasplassen bestuurlijk vastgesteld.

2.3 Positie niet Midden-Limburgse gemeenten

De gemeenten Kinrooi, Maaseik, Beesel en Peel en Maas maken geen onderdeel uit van de gebiedsontwikkeling Midden-Limburg. Vanwege de geografische ligging en causaliteit op het gebied van de hoogwaterproblematiek, de gewenste verbindende landschapsstructuur en vanwege de kansen voor de vrijetijdseconomie in het gehele Maasdal, is er voor gekozen het plangebied van het Masterplan te vergroten met de vier gemeenten. De gemeenten zijn ambtelijk en bestuurlijk betrokken bij het opstellen van het Vlekkenplan en Masterplan.

Afbeelding 2.1 - Conceptschemata deelgebieden

3. Vlekkenplan Maas en Meer, ontwikkelperspectief voor het Maasplassengebied

Het Vlekkenplan is in samenwerking met vele partijen via een creatief en interactief ontwerpproces tot stand gekomen. Het plan geeft een ambitieus doch realistisch toekomstbeeld voor de noodzakelijke kwaliteitsimpuls in de regio. Het plan dient primair de hoogwaterbescherming en de natuur- en landschapsontwikkeling en biedt daarnaast ruimte voor overige functies. Het Vlekkenplan biedt handvaten om het economische potentieel van het Maasplassengebied optimaal te benutten. Marktpartijen en regiopartners spelen hierbij een belangrijke rol.

Afbeelding 3.1 - Concept 'De riviervallei', de sleutel tot Maas en Meer

Vanuit de landschappelijke benadering neemt de herkenbaarheid van de dynamische rivier een zeer prominente rol in. Hierin schuilt een duurzame oplossing voor de hoogwaterbescherming en het behoud en de ontwikkeling van natuur en landschap. Dit biedt vervolgens de solide basis voor de inpassing van gewenste ontwikkelingen en biedt zelfs ontwikkelpotentieel voor nog te bedenken functies. Vanuit deze integrale benadering is gekozen voor het leidmotief "De riviervallei, de sleutel tot Maas en Meer".

De herkenbare structuur van de riviervallei ontstaat door een combinatie van een aantal ingrepen en ontwikkelingen. De Maas wordt herkenbaar als doorgaande structuur. Door ruime weerdverlagingen direct langs de Maas ontstaan plekken voor spontane natuur. Deze hoogwaardige procesnatuur (natuur die ontstaat door natuurlijke successie) maakt de Maas 'leesbaar'

in het landschap. Ondanks dat dit deel van de Maas gestuwd is, wordt gestreefd naar een zo groot mogelijke rivierdynamiek. Oude Maasmeanders worden dusdanig vergraven dat zij eerder meestromen tijdens hoogwaterafvoer. De aaneenschakeling van plassen zorgt voor het ontstaan van enkele meren. De rivierverruiming en het doorstromend maken van enkele plassen/meren zorgt voor voldoende ruimte voor opvang van de verwachte toename van de (maatgevende) waterafvoer. De ontwikkelingen vergroten de herkenbaarheid en zorgen voor een duidelijk verschil tussen de Maas en de plassen/meren.

De beboste steilranden en de bestaande bossen worden aaneengeschakeld tot een samenhangend groen raamwerk. Deze groene ontwikkelingen markeren de rand van het Maasdal. De ruimteclaim vanuit natuur- en landschapsontwikkeling in het Maasdal blijft daardoor beperkt en de openheid van het Maasdal herkenbaar. De riviervallei als structurerend element bevat voldoende identiteit en uniciteit om een goede basis te vormen voor de ontwikkeling van de gewenste kwaliteitsregio. De riviervallei biedt optimale ontwikkelruimte voor goede marktinitiatieven op de juiste plek.

Naast de gewenste samenhang binnen het Maasplassengebied is er behoefte aan onderscheidend vermogen voor de verschillende deelgebieden daarbinnen. Toekomstige ontwikkelingen staan in het teken van de versterking en/of vernieuwing van de gebiedskarakteristieken en daarmee de vergroting van het onderscheidend vermogen ten opzichte van elkaar. Hierdoor wordt een concurrentieslag in de regio voorkomen maar ontstaat een breder en groter aanbod aan voorzieningen en functies. Het aantal speerpunten binnen de verschillende deelgebieden is teruggebracht tot de kernkwaliteiten die behouden moeten blijven of verder ontwikkeld zouden moeten worden. De speerpunten zijn kaderstellend bij de ontwikkeling van het Masterplan. De zonering en het daarbinnen aanbrengen van de gewenste ontwikkelingen vormt de eerste aanzet om binnen het Vlekkenplan gebieden aan te

wijzen die gevoelige functies kunnen dragen en gebieden waarbij dit absoluut niet het geval kan zijn omdat zo belemmeringen ontstaan voor andere functies zoals water en groen.

Het Vlekkenplan doet uitspraken over zones, plekken en functies waarbij alle onderdelen een eigen ontwikkelingssnelheid hebben. De planhorizon is het jaar 2050. Binnen het blauw-groene casco ontstaat ontwikkelruimte voor bedrijvigheid, wonen en leisure. Het Vlekkenplan voldoet, met uitzondering van de trajecten 65-67 rkm (ter hoogte van Wessems) en 92-100 rkm (ter hoogte van Beesel), aan de taakstelling voor de hoogwaterveiligheid.

De toekomstige ruimtevraag voor bedrijvigheid kan worden opgevangen binnen de bestaande bedrijventerreinen in het Maasplassengebied. Via een proces van herstructurering ontstaat een betere segmentering waarbij watergerelateerde bedrijvigheid op de natte bedrijfsterreinen en overige activiteiten op de droge bedrijfsterreinen plaatsvindt. Er wordt ingezet op het uitplaatsen van bedrijven en het faciliteren van 'droge' bedrijven buiten het Maasplassengebied. Door herstructurering van de kleinere, versnipperd gelegen bedrijventerreinen wordt de ruimtelijke impact ervan verminderd. De (boven)regionale bedrijventerreinen bieden deze bedrijven een nieuwe plek.

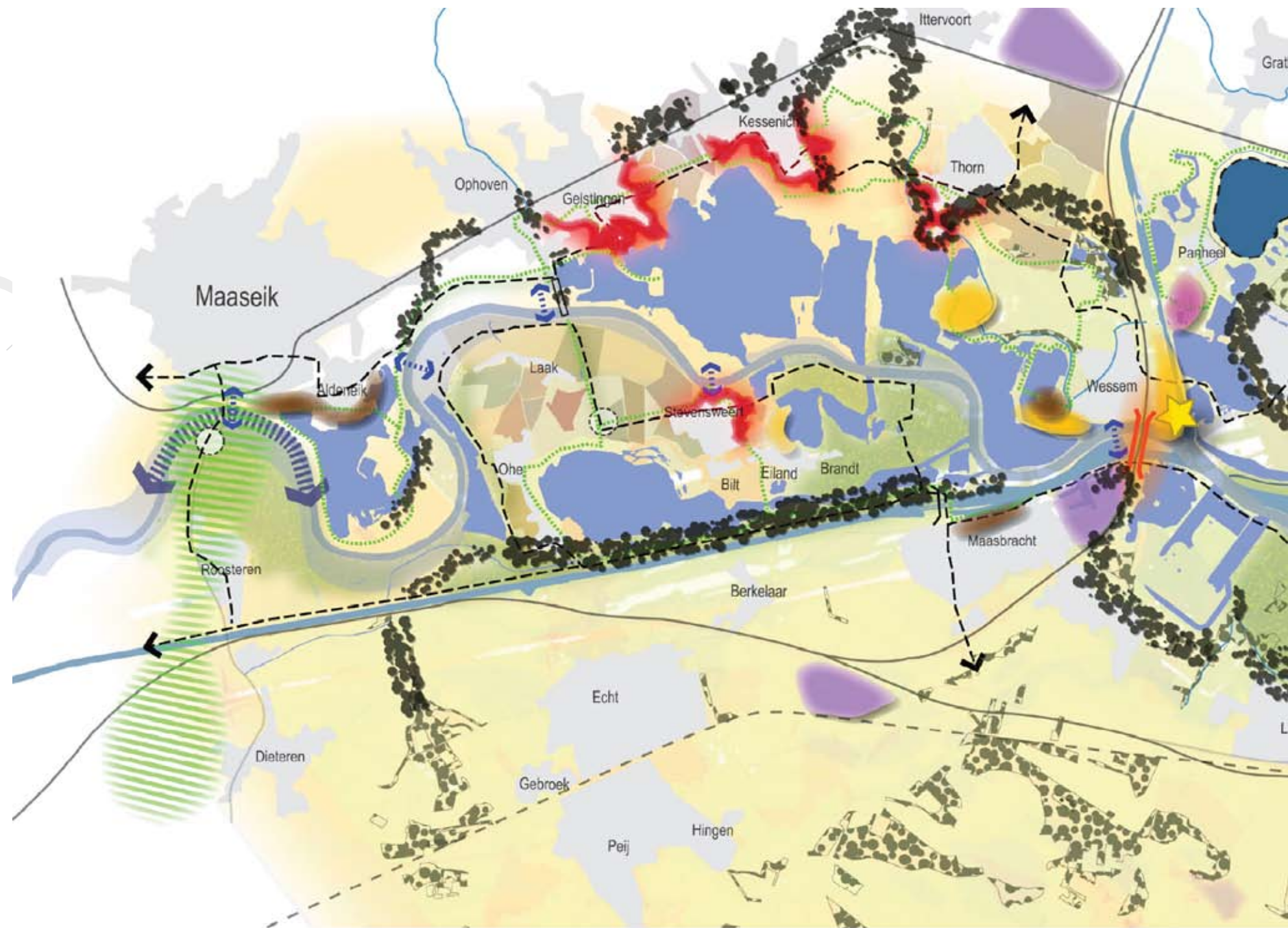
Het contrast tussen de dorpen en de steden moet behouden blijven. Ondanks de terugval in de woningmarkt zijn de woonmilieus op of aan het water nog altijd in trek. Citaat uit de regionale woonvisie: "Daar waar de watergebonden woningbouw meerwaarde biedt voor de lokale woonbehoefte en een positieve bijdrage levert aan de directe woon- en leefomgeving kan ze tot ontwikkeling komen. Verwacht wordt dat de komende 20 jaar 20 woningen per jaar gerealiseerd worden, zijnde in totaal 400 woningen binnen de GOML-regio". Bij kleinere kernen dient woningbouwuitbreiding, zover kwalitatief en kwantitatief nog gewenst, te worden benut om de kwaliteit van de kern te verbeteren (dorpsbouw).

Afbeelding 3.2 - Deelgebieden

In het bijzonder de herkenbaarheid en samenhang die het water, de natuur en het landschap van de riviervallei uitstralen genereert een uniek decor waar zich, naast de lokale bevolking, veel recreanten en toeristen toe aangetrokken voelen. Elke zone levert een specifieke, onderscheidende bijdrage aan het recreatieve aanbod. Voor ieder wat wils. Niet alleen de watersporter, natuurliefhebber en rustzoeker voelt zich thuis in het Maas en Meer-landschap, ook de avontuurlijke reiziger, het jonge gezin, ondernemende senioren en de energieke jeugd ontdekken het scala aan recreatieve en toeristische mogelijkheden van het Maasplassengebied. Een brede doelgroep vraagt om een compleet aanbod het hele jaar door. En een omgeving die kan inspelen op trends. Onder andere de uitbreiding van het aanbod aan dagattracties, meer en betere verbindingen, meer verschillende soorten watersporten, slecht-weer-voorziening (indoor) faciliteiten en het vergroten en/of verbinden van een aantal plassen tot meren betekent een impuls voor het toeristische Maasplassengebied. Door het brede pallet aan voorzieningen blijven bezoekers langer in het gebied en zal een verschuiving plaatsvinden van dag- naar meerdaagse- of verblijfsrecreatie.

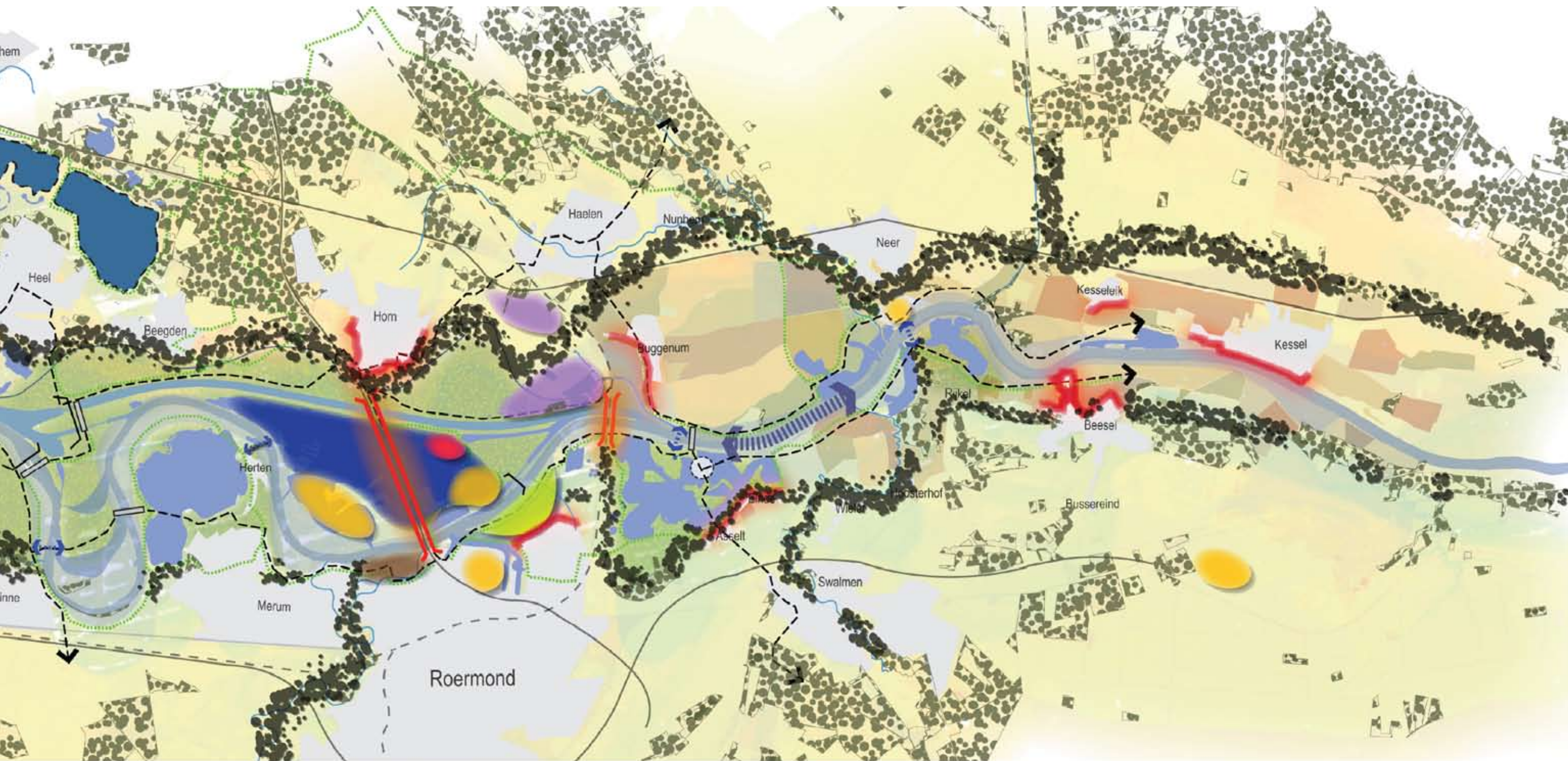
Vlekkenplan Maas en Meer

ontwikkelperspectief voor het Maasplassengebied

Afbeelding 3.3 - Vlekkenplan Maas en Meer

4. Taakstelling (hoog)water

In de Regiovisie is onderkend dat de hoogwaterproblematiek de voornaamste reden is waarom ontwikkelingen in het Maasplassengebied de afgelopen jaren stagneren c.q. niet van de grond komen. Om ontwikkelingen mogelijk te maken dient primair aandacht te worden geschonken aan het behalen van de hoogwatertaakstelling. Tegen deze achtergrond worden in dit hoofdstuk verschillende relevante beleidsdocumenten op hoofdlijnen beschreven en wordt inzicht gegeven in de hydraulische taakstelling in het kader van de hoogwaterveiligheid voor dit deel van de Limburgse Maas.

4.1 Inleiding

Met betrekking tot de veiligheid van bewoners van het Maasdal moet onderscheid worden gemaakt tussen de bedijkte en de onbedijkte Maas. De bedijkte Maas loopt vanaf Boxmeer aan de westelijke zijde van de Maas en vanaf Mook aan de oostelijke zijde van de Maas tot aan Keizersveer; grofweg kan men stellen dat de bedijkte Maas in de provincie Noord-Brabant en Gelderland ligt. De onbedijkte Maas is het zuidelijke deel van de Maas wat vrijwel volledig in de provincie Limburg ligt.

De dijken langs de bedijkte Maas bieden bescherming tegen hoogwaters met een kans van voorkomen van 1/1.250 jaar. De kaden langs de onbedijkte Maas bieden bescherming tegen hoogwaters met een kans van voorkomen van 1/250 jaar. De reden voor dit onderscheid heeft te maken met het profiel van de Maas. In Limburg ligt de Maas min of meer in een vallei en is bij overstroming sprake van overlast en schade op beperkte schaal en met beperkte waterdiepte. In Noord-Brabant en Gelderland liggen dorpen en steden langs de Maas in een badkuip en is de waterstand in de rivier veel hoger dan de bodemhoogte achter de dijken. Dit betekent dat er bij overstromingen meer schade is bij grotere waterdiepten met grote kans op slachtoffers. Dit onderscheid is niet alleen voor de Maas gemaakt maar speelt ook langs de andere rivieren en langs de kust. Als de gevolgen van een overstroming groter worden neemt het beschermingsniveau toe; zo geldt langs de Hollandse kust een beschermingsniveau van 1/10.000. Voor alle waterkeringen in Nederland is wettelijk vastgesteld welk beschermingsniveau zij moeten bieden. Ook de periodieke toetsing is wettelijk vastgelegd.

In 2005 zijn de Limburgse waterkeringen onder de Wet op de waterkeringen (Wow) gebracht, met een vastgesteld beschermingsniveau van 1:250. Conform de Wow worden de waterkeringen iedere 5/6 jaar getoetst of zij voldoen aan de toetspeilen. Deze toetspeilen worden iedere 6 jaar opnieuw vastgesteld, op basis van een geactualiseerde (golfvorm, afvoerpiek)

maatgevende afvoergolf en een nieuwe schematisatie van het rivierbed (geometrie en vegetatie). De toetspeilen voor de primaire waterkeringen in Nederland worden gepubliceerd in het rapport HRXXXX).

Dit proces is uitgevoerd in 2001 (HR2001) en 2006 (HR2006); voor de HR2011 worden op dit moment de simulaties uitgevoerd.

Voor de Maas zijn de piekafvoeren bij Borgharen van de 1/250 en 1/1.250 hoogwatergolven zoals die zijn vastgesteld in de HR2001 en de HR2006:

	HR2001 (m³/s)	HR2006 (m³/s)
1/250	3.275	3.430
1/1250	3.800	4.000

Foto 4.1 - Koeien grazen langs een onbedijkte Maasoever

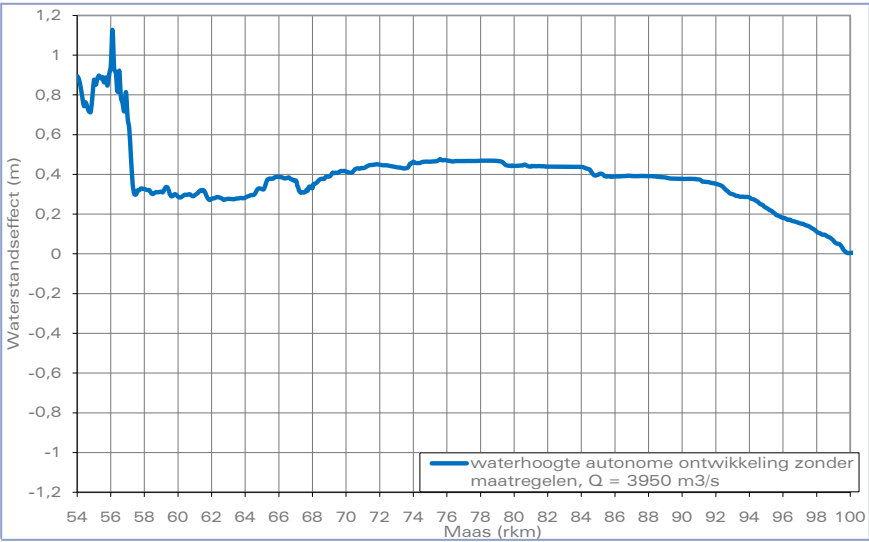

De verwachting is dat als gevolg van klimaateffecten de piekafvoeren in de toekomst hoger zullen worden en hoewel dit soort processen (relatief) langzaam gaan, is het wel van belang dat de ruimte die de rivier dan nodig heeft er ook daadwerkelijk is. Om te voorkomen dat allerlei kaden moeten worden opgehoogd, is het wenselijk dat de waterstanden niet hoger worden dan die in de huidige situatie. **De extra ruimte wordt gecreëerd door het profiel te verruimen, waarbij de waterstanden gelijk blijven.** Om na te gaan welke ruimte de rivier in de toekomst nodig heeft is in 2003 het project Integrale Verkenning Maas (IVM) uitgevoerd, in 2006 nader uitgewerkt in het project Integrale Verkenning Maas 2 (IVM2). Door de stuurgroep IVM2 is als uitgangspunt genomen dat in 2100 sprake zal zijn van afvoertoeename van 20% ten opzichte van de HR2001-piekafvoeren.

De IVM2-piekafvoeren zijn:

jaar	2001	2050	2075	2100
	(m³/s)	(m³/s)	(m³/s)	(m³/s)
1/250	3.275	3.625	3.800	3.950
1/1250	3.800	4.200	4.400	4.600

Dit is de wijze waarop in dit project gekeken is of de rivierkundige maatregelen voldoen aan de uitgangspunten van IVM2. In eerste instantie is uitgerekend wat voor de huidige situatie de waterstanden zijn bij een afvoer van 3.275 m³/s (de referentiewaterstanden). Vervolgens zijn de ingrepen zoals voorgesteld opgenomen in het model en is een simulatie uitgevoerd met een afvoer van 3.950 m³/s. Als de waterstanden van deze simulatie niet hoger zijn dan de referentiewaterstanden voldoen de ingrepen aan de IVM-taakstelling, als de berekende waterstanden wel hoger zijn dan de referentiewaterstanden moeten

Figuur 4.2 - Waterstandseffect als gevolg van klimaateffecten (met een maatgevende afvoer van 3.950 m³) ten opzichte van de maatgevende afvoer van 3.275 m³

aanvullende ingrepen worden genomen. Bij de nadere uitwerking van de voorgestelde rivierkundige maatregelen zullen nadrukkelijk ook andere waterdoelstellingen, zoals onder andere laagwater, waterkwaliteit en nautische veiligheid, aan de orde komen.

4.1.1 WAQUA-model

De berekeningen zijn gebaseerd op het HR2006-model van de Maas. Dit model gaat uit van de situatie na de Maaswerken, de GrensMaas en ZandMaas ingrepen zijn uitgevoerd, waarbij wordt opgemerkt dat enkele hieruit voortvloeiende werkzaamheden de komende jaren worden uitgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn de sluitstukkades en de Grensmaas. De kades zijn niet overstroombaar verondersteld overeenkomstig de werkwijze voor het bepalen van de taakstelling voor de 1/250 IVM-veiligheid. De effecten worden bepaald bij een 1/250 situatie conform HR2001, dus een piekafvoer van 3.275 m³/s. De bovenstroomse rand ligt bij Roosteren, de benedenstroomse rand bij Belfeld.

4.2 Taakstelling Masterplan Maasplassen

Vanuit IVM2 is er de doelstelling om de waterstandseffecten als gevolg van klimaateffecten (zie afbeelding 4.1) te kunnen compenseren. De verwachting is dat in 2100 de maatgevende afvoer bij een beschermingsniveau van 1/250 zal zijn gestegen van 3.275 naar 3.950 m³/s. Om de maatgevende hoogwaterstanden niet te laten stijgen worden rivierverruimende maatregelen ingezet. De taakstelling is het waterstandverschil dat ontstaat als gevolg van de toenemende maatgevende afvoer.

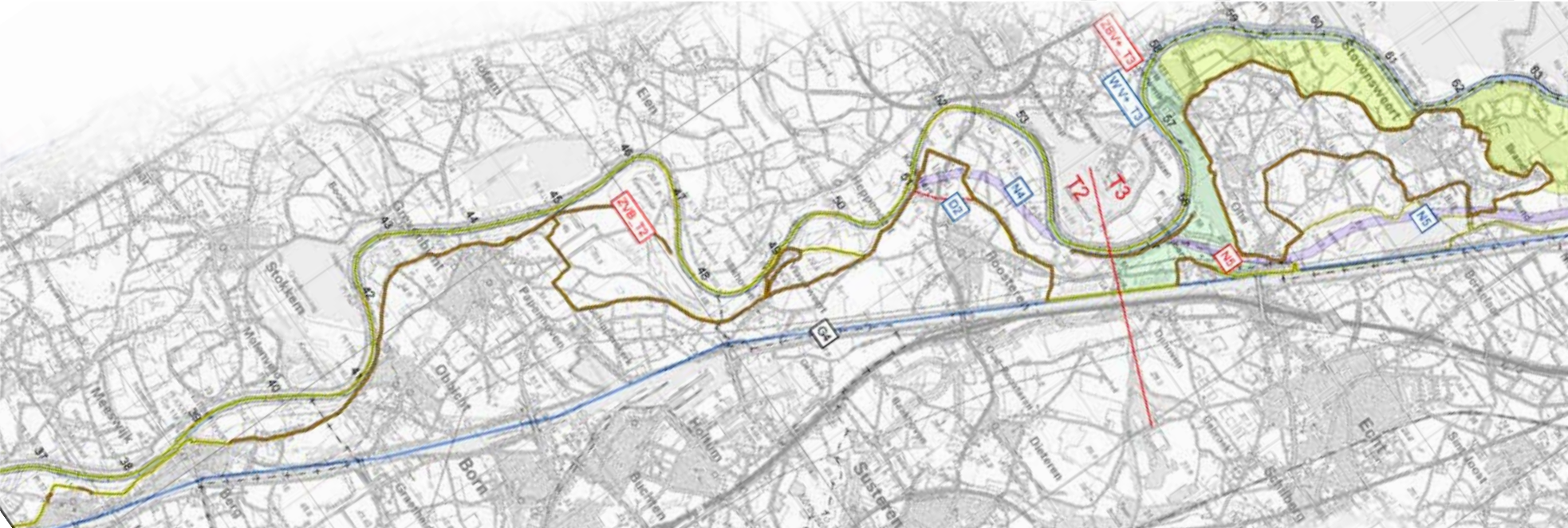
Om deze taakstelling te bepalen worden de waterstanden van de volgende twee situaties met elkaar vergeleken:

- I. De situatie na uitvoering van Maaswerken met een maatgevende afvoer van 3.275 m³/s;
- II. De situatie na uitvoering van Maaswerken met een maatgevende afvoer van 3.950 m³/s.

De taakstelling wordt bepaald voor het traject Roosteren – Belfeld. Aan de benedenstroomse zijde (Belfeld, rkm 100) wordt er vanuit gegaan dat er al voldoende rivierverruiming is gerealiseerd. Dat betekent dat hier het waterstandverschil nul is. Figuur 4.1 toont de **waterstandseffecten als gevolg van de stijgende maatgevende afvoer, oftewel de taakstelling. Deze bedraagt voor het Maasplassengebied gemiddeld circa 40 cm.** In voorliggend project wordt het totale gebied in samenhang bekeken en zodoende moeten alle ingrepen samen overal resulteren in een waterstandsverlaging van circa 40 cm. De varianten worden beoordeeld ten opzichte van de grijze nul-lijn (de huidige 1/250 situatie). Als het waterstandverschil overal negatief is, is aan de IVM2-taakstelling voldaan.

4.3 Deltaprogramma

Tijdens de watersnoodramp in 1953 is de Deltacommissie in het leven geroepen. Haar doel was de minister te adviseren hoe een nieuwe watersnoodramp voorkomen kon worden. De stormvloedkering bij de Hollandse IJssel en de Oosterscheldedam zijn enkele resultaten die voortkwamen uit haar advies. In 2007 is de Deltacommissie nieuwe stijl (officieel ‘commissie duurzame

Afbeelding 4.3 - IVM2 Kaart

kustontwikkeling’, ook wel genoemd ‘commissie-Veerman’) ingesteld. De Deltacommissie heeft tot doel de overheid te adviseren over de gevolgen voor de Nederlandse kust van de te verwachten zeespiegelstijging, de afvoer van de grote Nederlandse rivieren en andere klimatologische en maatschappelijke ontwikkelingen tot de 22e eeuw. Daarnaast brengt zij advies uit over mogelijke strategieën voor een duurzame ontwikkeling van de Nederlandse kust en over de meerwaarde van deze strategieën op lange termijn voor het achterland en de maatschappij. De commissie gaat uit van de taakstelling IVM-2 en bracht in 2008 haar advies uit met hierin twaalf aanbevelingen. De twaalf aanbevelingen samen vormen het Deltaprogramma. Uitvoering ervan vindt plaats in de regio’s van Nederland waar de aanbevelingen betrekking op hebben.

De in het Masterplan Maasplassen voorgestelde hoogwatermaatregelen voor 1/250 worden ook doorgerekend met een 1/1.250-golf van 4.600 m³/s waardoor inzicht wordt gekregen in:

- Wat de benedenstroomse effecten zijn. Bijvoorbeeld een versnelling van de golf en/of eventuele hogere waterstanden;
- Of het rivierbed groter wordt, waardoor meer schadegevallen kunnen optreden;
- Het effect van de 1/250 maatregelen op de waterstanden bij 1/1.250, m.a.w. de invloed die de rivierkundige ingrepen in dit Masterplan hebben op de waterstanden in een 1/1.250 situatie.

Er moet een goede afstemming komen tussen het Masterplan Maasplassen en het Deltaprogramma Rivieren. De voorgestelde rivierkundige ingrepen uit het Masterplan worden één op één overgenomen en gecombineerd met de maatregelen langs de

hele Maas. Voor dit totaalbeeld wordt gezien of de lange termijn taakstelling (1/250 en 1/1.250) wordt gehaald. Mocht de taakstelling op onderdelen niet worden gehaald zal in het kader van het Deltaprogramma Rivieren samen met de regio aan oplossingen worden gewerkt.

De stuurgroep Delta Maas heeft besloten dat onder andere het Maasplassengebied een van de prioritaire gebieden is. Dit betekent dat het Deltaprogramma van mening is dat hier sprake is van een goede, integrale aanpak zoals het Deltaprogramma dat ook ambieert. Veiligheid staat voorop en er wordt op een goede manier invulling gegeven aan de andere functies.

4.4 Ruimte voor de Maas

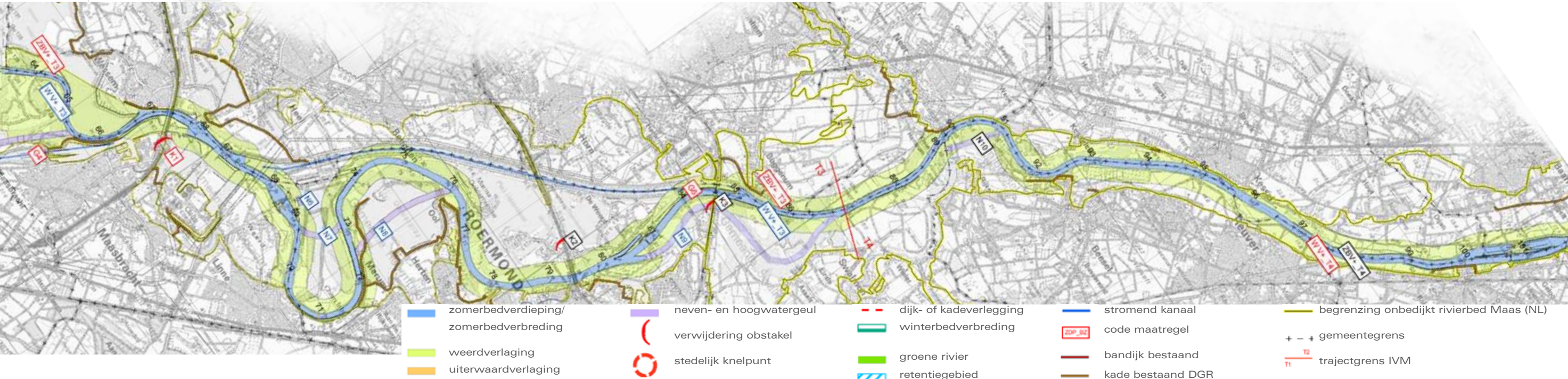
In opdracht van provincie Limburg is in 2010 een rivierkundige quick scan naar de mogelijkheden voor gebiedsontwikkeling en hoogwaterbescherming in het Maasdal uitgevoerd. In deze studie ‘Ruimte voor de Maas’ zijn de betreffende waterschappen (Peel en Maasvallei en Roer en Overmaas) intensief betrokken. Zij zijn immers verantwoordelijk voor de aanleg en het beheer van de primaire waterkeringen die nodig zijn voor de hoogwaterbescherming. De quick scan gebiedsontwikkeling geeft inzicht in de lange-termijnopgave (2050 en 2100) op basis waarvan planologische maatregelen zijn voor te bereiden. De doelstelling van deze opdracht is om rivierkundige nut en noodzaak van waterstandsverlagende maatregelen voor de gehele Limburgse Maas in combinatie met gebiedsontwikkelingen te onderzoeken en de ligging van de waterkeringen langs de Maas te analyseren, met het oog op de verwachte hogere afvoeren door klimaatverandering. Hierbij is

het geheel niet geplaatst in de context van haalbaarheid/kosten/ draagvlak. De ideeën uit het ‘Vlekkenplan Maas en Meer’ zijn integraal meegenomen in deze quick scan.

4.5 Toelichting beleidslijn Grote Rivieren en vergunningverlening gebiedsontwikkeling Maasplassen

De bestuurlijke werkgroep Maasplassen heeft RWS DLB eind 2010 verzocht om het juridisch kader voor vergunningverlening en toetsing aan de ‘beleidslijn Grote Rivieren’ van de gebiedsontwikkeling in het Maasplassengebied inzichtelijk te maken. In deze paragraaf worden de hoofdlijnen toegelicht. Voor meer informatie wordt verwezen naar de betreffende bijlage. Zie ook paragraaf 9.5 en subparagraaf 9.6.1 voor de actuele stand van zaken.

Nagenoeg alle ontwikkelingen in het rivierbed van de Maas zijn vergunningsplichtig in het kader van de Waterwet. Vergunningsaanvragen worden o.a. getoetst aan de beleidslijn Grote Rivieren. De beleidslijn bevat een afwegingskader waaraan nieuwe activiteiten in het rivierbed van de grote rivieren moeten voldoen. De toepassing van het afwegingskader waarborgt de veiligheid in het achterland; de ruimte die de rivier nodig heeft bij een maatgevende hoogwatersituatie (waterstand bij maatgevende, extreme omstandigheden) blijft hiermee behouden. Na verloop van jaren werd de beleidslijn Ruimte voor de rivier ten aanzien van ruimtelijk economische ontwikkelingswensen als te restrictief ervaren. Ook in het gebied van de Maasplassen waren veel initiatieven niet vergunbaar. Op basis van de resultaten van de

evaluatie en ervaringen in de praktijk is besloten om de beleidslijn Ruimte voor de rivier aan te passen. In feite is de EMAB-benadering (experimenten met aangepaste bouwvormen) ingepast in de beleidslijn. De nieuwe beleidslijn ('Beleidslijn grote rivieren') biedt meer ontwikkelingsmogelijkheden voor initiatieven die een positief effect hebben voor het rivierbeheer en voor de ruimtelijke en economische kwaliteit van het betreffende gebied.

Deze ontwikkelingsmogelijkheid is verder uitgewerkt in artikel 6d van de beleidslijn Grote Rivieren. Artikel 6 gaat over 'niet-riviergebonden activiteiten in het stroomvoerend regime' en lid d specifiek over 'een activiteit die per saldo meer ruimte voor de rivier oplevert op een rivierkundig beziende aanvaardbare locatie'. Een belangrijke voorwaarde hierbij is dat de verruimende maatregelen op kosten van de initiatiefnemer en voorafgaand aan de te realiseren initiatieven worden gerealiseerd.

Voor een groot deel van het Maasplassengebied geldt dat het realiseren van rivierverruiming voor individuele aanvragers nagenoeg onmogelijk is, gezien de aard van het rivierbed hier (weinig verhang). Met de integrale, gezamenlijke aanpak van de programmatische Maasplassen worden deze mogelijkheden wel gecreëerd. Hierbij kunnen verruimende maatregelen zoals in de Lus van Linne gekoppeld worden aan gewenste ontwikkelingen bovenstrooms aan deze ingreep. Zonder deze koppeling zou de natuurontwikkeling/grindwinning wel vergund kunnen worden, maar een bouwplan niet.

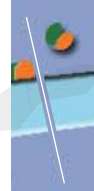
Naast het bestemmingsplan (toets RO-spoor) en de Watervergunning zullen er harde afspraken gemaakt moeten worden om de verruiming en de ontwikkeling aan elkaar te koppelen. De zekerstelling van uitvoering zal een randvoorwaarde zijn in de Watervergunning, bijvoorbeeld als verwezen kan worden naar een bestuursovereenkomst. De partners in de gebiedsontwikkeling Midden-Limburg moeten gezamenlijk zorgen dat de 3-sporen (RO-spoor, garantie tot uitvoering Waterwet) gelijk blijven lopen en bekijken hoe hier invulling aan gegeven wordt.

De gebiedsontwikkeling Maasplassen wordt gezien als een pilot waarbij in samenspraak tussen partijen wordt gewerkt aan een praktische toepasbaarheid van de vergunningverlening onder art. 6d van de beleidslijn Grote Rivieren.

Foto 4.4 - Sluizencomplex Maasbracht

5. Ontwerp Masterplan Maasplassen

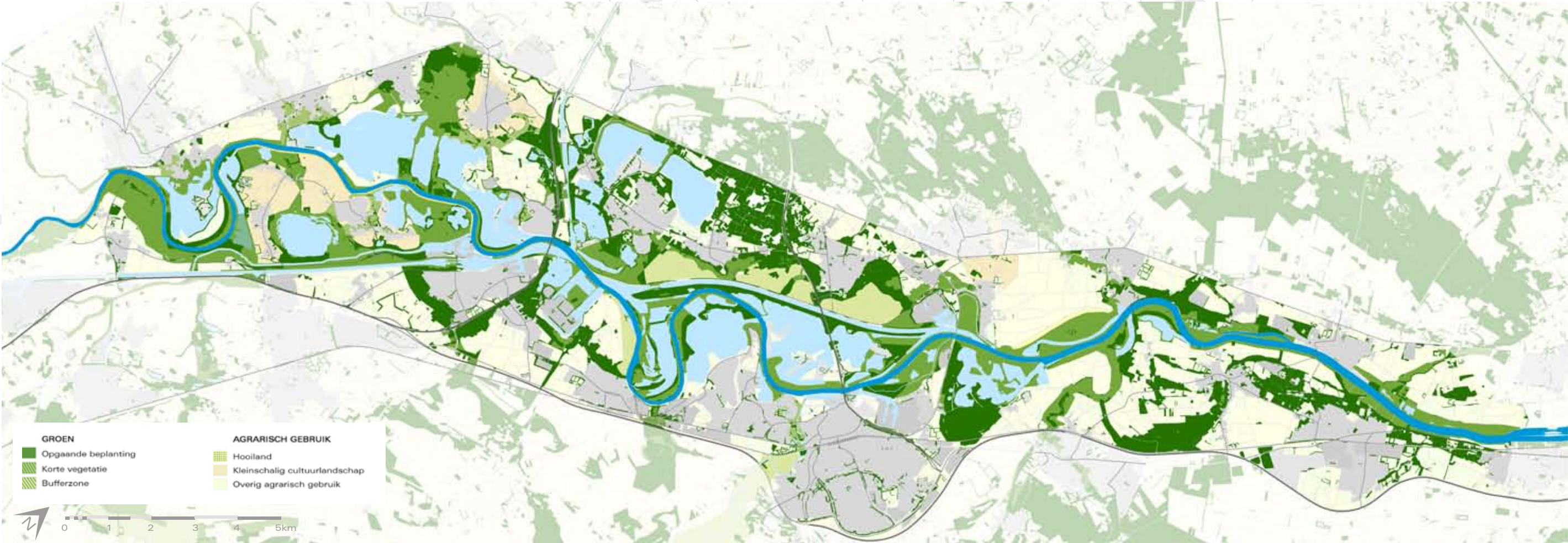
In de navolgende hoofdstukken wordt uitvoerig stilgestaan bij de beschrijving van het rivierkundige en landschappelijke casco (hoofdstuk 6), de toekomstperspectieven van de verschillende deelgebieden (hoofdstuk 7) en in hoofdstuk 8 wordt een beschrijving gegeven van de mogelijke ontwikkelingsrichting van het toeristisch-recreatieve profiel binnen het Maasplassengebied. Genoemde hoofdstukken zijn verdiepingen van het integrale plan. In dit hoofdstuk wordt de ontwerp plankaart op hoofdlijnen beschreven en wordt aandacht besteed aan de wijze waarop de thema's water, groen, leisure, wonen en bedrijvigheid zijn vervlochten in het Masterplan. Dit hoofdstuk eindigt met een kwantitatief overzicht van de beoogde ruimtebehoefte voor de diverse functies.

In de doorontwikkeling van het Vlekkenplan naar het Masterplan is gebleken dat de aaneenschakeling van plassen tot meren tot rivierkundige en civieltechnische problemen leidt. De ambitie uit het Vlekkenplan kan op dit punt helaas niet geëffectueerd worden.

5.1 Rivierkundig en landschappelijk casco

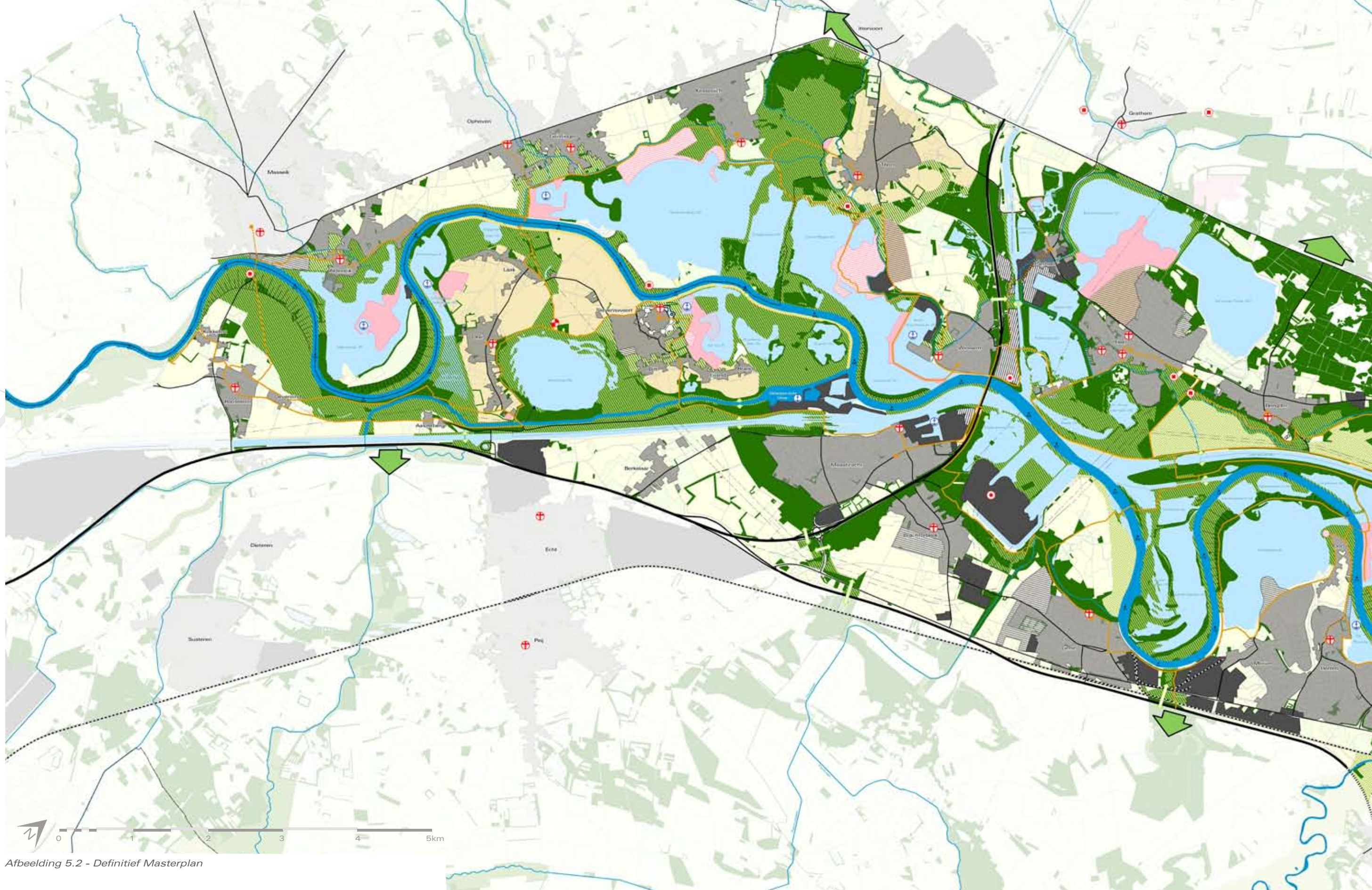
Voor een uitvoerige beschrijving wordt verwezen naar hoofdstuk 6. Vanuit de meervoudige vraagstelling: betere benutting van het economisch potentieel, een toekomstveilige hoogwaterbescherming en herstel van landschappelijke kwaliteiten biedt het rivierkundig-landschappelijk casco een duurzaam raamwerk waarbinnen goede ontwikkelingen op een juiste plek tot realisatie kunnen komen. Naast de noodzakelijke hoogwaterbescherming levert het eindproduct van de rivierkundige maatregelen voor een doorlopende groenstructuur direct langs de Maas. Hierdoor wordt niet alleen een ecologische

noord-zuid verbinding gerealiseerd, maar tevens ook bijzondere nat-droog gradiënten. Door deze riviernatuur wordt de Maas als structurerend element binnen de Maasvallei weer zichtbaar. De herkenbaarheid van de Maasvallei wordt vergroot doordat de als zodanig herkenbare terrasranden zijn aangeplant met bos. Deze interessante groen-blauwe ontwikkelingen leveren niet alleen gunstige basisvoorwaarden voor vergroting van de woon-, werk- en leefomgeving van bewoners van deze regio, maar bieden ook kansen voor de verdere ontwikkeling van vrijetijdseconomie gericht op (actieve) watersport en natuurbeleving. In het Maasplassengebied wordt met name aan de bedrijfstak leisure grote potenties toegedicht.

Afbeelding 5.1 - Themakaart rivierkundig en landschappelijk casco

Afbeelding 5.2 - Definitief Masterplan

5.2 Leisure

Leisure is een wezenlijke factor in het verbinden van de deelgebieden binnen het Maasplassengebied en kan dienen als een vliegwiel voor economische ontwikkeling. Om deze reden wordt in een apart hoofdstuk (hoofdstuk 8) een kader geschetst voor leisure. Dit kader heeft niet de intentie initiatieven te belemmeren of in te perken, maar om de economische potentie van leisure daadwerkelijk te verzilveren is het van belang dat de regionale ambitie niet uit het oog wordt verloren en er bewuste keuzes worden gemaakt met betrekking tot verblijfs- en dagrecreatie.

Deze keuzes hebben m.n. betrekking op de volgende thema’s:

- Integrale benadering voor leisure functies;
- Van dagrecreatie naar verblijfsrecreatie;
- Verblijfs- en recreatieve watervoorzieningen;
- De Maasplassen als watersportgebied;
- Onderscheidend vermogen van leisure functies;
- Ruimtelijke kwaliteit van leisure functies;
- Doelgroepenbenadering: het profiel van de recreant centraal.

De uiteindelijke uitwerking van deze thema’s zal zijn beslag moeten vinden in het uitvoeringsprogramma.

5.2.1 Bestaande leisure gebieden

Het Masterplan toont respect voor een groot aantal bestaande dag- en verblijfsrecreatieve voorzieningen (zoals dagstranden, campings e.d.) die een directe relatie hebben met het water. Deze hebben geen belemmerende werking op het groen-blauwe raamwerk dat opgesteld is om te voldoen aan de water- en natuurdoelstellingen. De bestaande leisure gebieden hebben een wezenlijke betekenis voor het toeristisch product van het betreffende deelgebied en dragen in meer of mindere mate bij aan de toekomstige leisure identiteit van het hele Maasplassengebied. Alle bestaande leisure gebieden zijn gesitueerd aan of in de directe nabijheid van een plas. Het betreft grotendeels verblijfsrecreatie, vaak in combinatie met permanente bewoning, voorzien van ondersteunende faciliteiten. Het vaak gedateerde karakter vraagt om herstructurering en herprofilering waardoor de belevingswaarde verbeterd wordt. Bij de meeste parken is een jachthaven aanwezig die vaak ook gedateerd is.

5.2.2 Te ontwikkelen leisure gebieden

Opwaardering van de bestaande leisure gebieden gaan vaak samen met de behoefte aan uitbreiding van het aantal verblijfsrecreatieve eenheden. Het liefst in een drijvende vorm. Van belang bij uitbreiding van de bestaande parken is de kwalitatieve verbetering. De nabijheid van water is een basisvoorwaarde dat vervolgens als leidend ontwerpmotief wordt ingezet in conceptuele en ruimtelijke zin. Voorkomen moet worden dat door uitbreiding het bestaande gedeelte verder verouderd. De bestaande voorzieningen moeten meeliften in de ruimtelijke kwaliteitstoename. Toename in het aantal eenheden betekent ook dat er dagrecreatief veel meer te beleven moet zijn. Ook hierbij dient de aansluiting op het water gezocht te worden en moet voorzien worden in de bestaande en nieuwe behoeften van liefhebbers van waterrecreatie. In hoofdstuk 8 worden ter inspiratie voorwaarden / ideeën benoemd voor nieuwe concepten voor verblijfs- en dagrecreatie. Met name in de deelgebieden Ophoven-Wessem, Roermond en Buggenum-Kessel is behoefte aan nieuwe leisure ontwikkelingen, dus wellicht ook voor de nog ontbrekende grote publiekstrekker (attracties en evenementen). Hiervoor wordt binnen het rivierkundig-landschappelijke raamwerk ruimte geboden, maar dienen marktinitiatieven op een unieke en passende wijze ingevuld te worden met vernieuwende totaalconcepten. De focus dient vooral een juiste balans te zijn tussen dag- en verblijfsrecreatie, kwantiteit en kwaliteit, lokale en regionale ambities.

Afbeelding 5.3 - Themakaart leisure

5.2.3 Recreatieve ontsluiting

Het Masterplan voorziet in een recreatieve hoofdstructuur ‘Maas en Meer’ die de basis vormt voor een fijnmaziger netwerk waarmee natuur-, woon- en leisure gebieden met elkaar verbonden en ontsloten worden. Met name de beleving en nabijheid van de Maas is leidend geweest in het positioneren van nieuwe verbindingen. Hierbij is getracht zoveel mogelijk aan te sluiten op bestaande routestructuren. Per deelgebied kunnen er verschillende aantrekkelijke lussen gemaakt worden om het Maasplassengebied te voet of vanaf de fiets te beleven, waarbij reeds aanwezige en nog te ontwikkelen hotspots bezocht kunnen worden. De recreatieve hoofdstructuur ‘Maas en Meer’ is dusdanig gesitueerd dat de relatie stad / dorp – Maas concreet vorm kan krijgen en water- en havenfronten, (Maas)boulevards en hoogwaardige verblijfsrecreatie verder tot ontwikkeling kan komen. Nieuwe bruggen, vaarverbindingen en trekpontjes zorgen voor aanhaking van de landverbindingen over het water. Met name deze verbindingen leveren een belangrijke bijdrage aan de beleving en herkenning van de Maas. Het verbeteren van de ontsluiting van de plassen heeft, naast het ontwikkelen van de recreatieve hoofdstructuur ‘Maas en Meer’, ook betrekking op het vergroten van de verspreiding en aanwezigheid van aanlegmogelijkheden. Door de uitbreiding van aanlegmogelijkheden op kleinschalig niveau over het gehele Maasplassengebied wordt tegemoet gekomen aan de behoefte om op meerdere plekken aan te meren en te genieten van het steeds weer afwisselende landschapsbeeld. Een wezenlijke vooruitgang ten opzichte van de bestaande situatie is de verbreding en verflauwing van de oevers, waarmee niet alleen water en land zichtbaarder worden maar ook toegankelijker. Het ontsluiten van sommige natuurplassen is seizoensgebonden en heeft te maken met de aanwezigheid van natuurwaarden op een bepaald moment, denk aan de broedplaatsen voor vogels en paaipplaatsen van vissen. Hoofdzakelijk is er alleen in de zomermaanden sprake van watersport en zijn deze gebieden veel rustiger in de winter.

5.2.4 Differentiatie in plassentypologie

Het Masterplan verdeelt de plassen in een beperkt aantal types, namelijk algemene plas, duikplas, natuurplas, recreatieplas, waterwinplas en zeilplas (zie paragraaf 6.1.3). Omdat het toevoegen van andere functies binnen de genoemde hoofdfunctie hierop een negatieve invloed heeft zijn de duik- en waterwinplas zijn de meest specifieke vormen. Behalve de natuurplas hebben de overige typering en gebouwd voorzieningen (havens, recreatieve woningen, woonarken). Op het moment van de totstandkoming van het Masterplan is het huidige gebruik en de toekomstige behoefte aan recreatiewater onvoldoende inzichtelijk om een specifiekere differentiatie in de plassentypologie door te voeren respectievelijk voor te stellen. Het verdient aanbeveling bij de verdere uitwerking samen met de betrokken organisaties en verenigingen de typologieën verder door te ontwikkelen. Hierbij dient bijzondere aandacht uit te gaan naar de handhaving.

5.2.5 Markante objecten

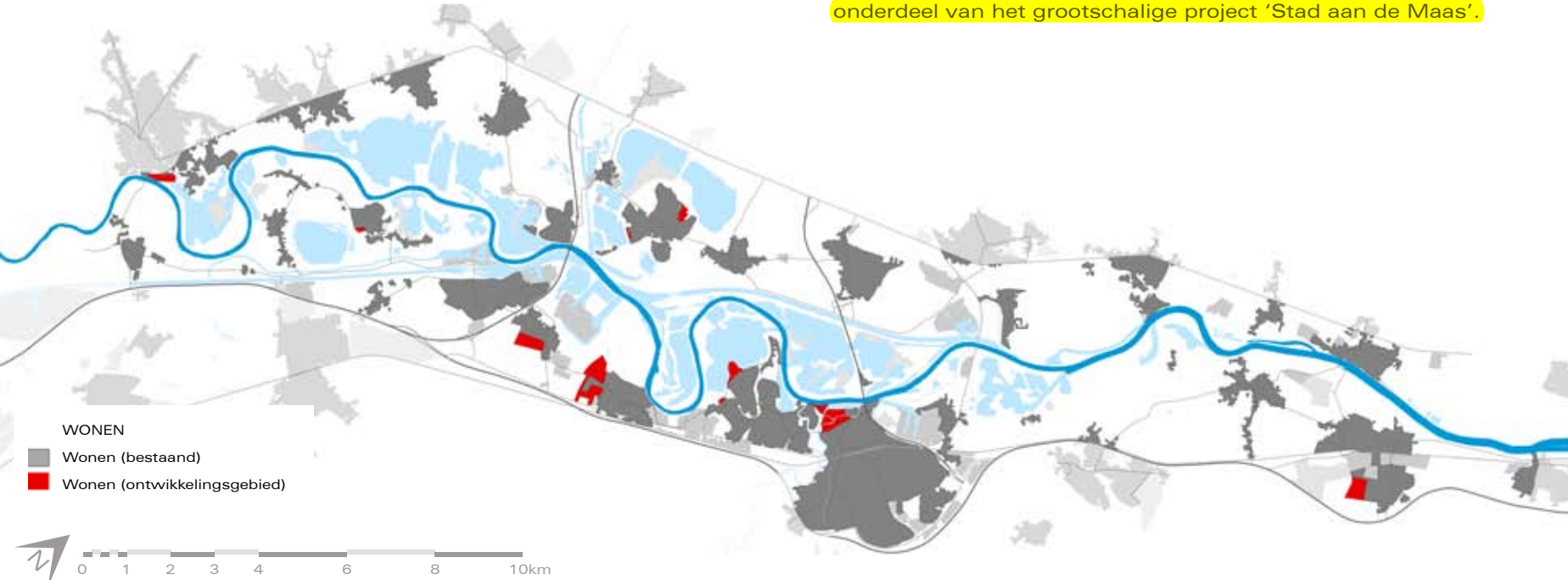
Een belangrijk thema voor de belevingswaarde van het Maasplassengebied is het cultureel aanbod. Waardevolle cultuurhistorische bebouwing zoals kerken, molens, kastelen, maar ook de sluiscomplexen zijn waardevolle markante punten. De kerken van de verschillende Maasnederzettingen begeleiden de rivier en accentueren de aanwezigheid van bewoning in de nabijheid van het water. De sluizen hebben een algemene aantrekkingskracht op toeristen: bootjes en schepen kijken, bewondering voor de imposante kracht van het water. Dit gegeven zou nog veel beter benut kunnen worden, waardoor dit echte toeristische hotspots worden. Naast het ter loops ontdekken van interessante elementen in het Maasplassengebied dient de herkenbaarheid en profilering van de Maasplassen ook expliciet geuit te worden. Voorstel is de A2 brug hiervoor te laten dienen als sneak-preview waarbij de diversiteit die de Maasplassenregio te bieden heeft als showcase wordt ingezet. De koeltorens van de Clauscentrale zijn het ultieme voorbeeld van landmarks. Dit zou aan de overzijde van de Clauscentrale (lees: NSI locatie) versterkt kunnen worden door een typische toepassing van een landmarkobject.

5.3 Wonen

Binnen de Gebiedsontwikkeling Midden-Limburg (GOML) is nu nog sprake van twee regionale woonvisies. Deze hebben de regio’s separaat opgesteld, maar vormen wel onderdeel van de agenda van de Programmalijs Wonen. De visies zijn door alle afzonderlijke gemeenteraden vastgesteld. Momenteel is de regio bezig met het opstellen van een bestuursakkoord wonen, tussen beide woonregio’s (lees: separate gemeenten) en de provincie. Dit bestuursakkoord wordt enerzijds de schil om beide visies en anderzijds een samenvatting van de huidige visies afgezet tegen de Provinciale woonvisie c.q. het POL.

5.3.1 Woningbouw voor permanente bewoning

Wonen aan de Maas of aan de Maasplassen is een interessant woonsegment binnen een stagnerende woningmarkt. Op een aantal locaties binnen het Masterplan wordt de mogelijkheid van een transformatie van bestaande bedrijventerreinen aangegrepen voor de ontwikkeling voor woningbouw (permanente bewoning) aan het water. De huidige locatie van het bedrijf Filcom in de Pr. Mauritshaven te Wessum wordt gezien als gunstige locatie voor een interessant woningbouw concept. De tweede locatie bevindt zich in de gemeente Leudal waarbij een deel van het bedrijventerrein Soerendonk te Hanssum wordt getransformeerd tot een combinatie van permanente bewoning, zorg en verblijfsrecreatie. Ook binnen het concept van Jazz-city wordt het bestaande bedrijventerrein aan de Willem Alexander haven gedeeltelijk getransformeerd tot woongebied. Hier wordt de combinatie gezocht met diverse vormen van stedelijke leisure. Aan de oostzijde van Maaseik wordt het voormalige bedrijventerrein omgevormd tot een woon-werkgebied, onderdeel van het grootschalige project ‘Stad aan de Maas’.

Afbeelding 5.4 - Themakaart wonen

Uitbreiding van bestaand woongebied in de nabijheid van de Maas vindt plaats bij Maaseik en Aldeneik aan Belgische zijde. Aan zuidoostzijde van Stevensweert is de relatief traditionele nieuwbouwwijk 'Op de Konie' in ontwikkeling. Hetzelfde geldt voor de zuidelijke uitbreiding van Maasbracht en Linne. Van belang bij deze ontwikkeling is wel een goede inpassing in relatie tot de noodzakelijke ecologische structuur.

Bij de kern Heel vindt aan de noordwestkant een transformatie plaats van de bestaande sportvelden van het Reutsdal naar woningbouw en een groen bestemming wat met name vormgegeven wordt via het principe van 'collectief particulier opdrachtgeverschap' (CPO). Aan de zuidkant van Heel, rondom het Rijksmonument kasteel Horion, is er ook sprake van een transformatie maar dan op een deel van de voormalige gronden van St. Anna. In het kader van omgekeerde integratie in de zorg wordt hier voormalig St. Anna terrein bebouwd met woningen voor zowel burgers als cliënten van de Koraalgroep. Voor de kernen Horn en Buggenum zijn zeer kleinschalige ontwikkelingen opgenomen die geen directe relatie met het water hebben.

Roermond heeft ideeën om in de Roerdelta een duidelijke structuurversterking in de vorm van stadswoningen in combinatie met horeca en boulevard te ontwikkelen. Verder is sprake van woningbouw op de Rosslag en de afbouw van Oolderveste. Bovengenoemde plannen voor woningbouw voor permanente bewoning komen voor op de planlijst van de woonvisie van Midden Limburg Oost en vallen onder de daarin gemaakte afspraken met betrekking tot te realiseren aantallen, afbouw planvoorraad en dergelijke. De plannen voor woningbouw uit het Masterplan komen

niet in de plaats van woningen uit de woonvisie, maar vallen binnen de in de woonvisie gestelde kaders. Genoemde plannen zijn opgenomen in de planlijst, met uitzondering van de plannen in Maaseik, Wessem en Beesel en de 'postzegelplannen' in Horn en Buggenum.

Laatstgenoemde plannen komen om de volgende redenen niet op de planlijst voor:

- De woningbouwplannen in Maaseik en Beesel vallen buiten de jurisdictie van de woonregio;
- Het plan Filcom te Wessem is niet opgenomen in de planlijst omdat een concrete vertaling van het plan nog niet aan de orde is (kwaliteiten en kwantiteiten zijn nog onbekend);
- De plannen in Horn en Buggenum zijn genoemd als mogelijke locatie. Er bestaan voor deze plekken (nog) geen woningbouwplannen. Mochten er voor deze locaties plannen worden ontwikkeld, dan zullen deze alsnog op de planlijst worden opgenomen en worden beoordeeld op basis van de geldende afspraken.

Wanneer in een regio, zoals Midden-Limburg, plannen bestaan om het aantal vakantiehuizen fors uit te breiden, dan is het voor de markt voor woningen met een permanent gebruik van groot belang dat vakantiehuizen (op termijn) niet permanent bewoond gaan worden. Een dergelijke ontwikkeling kan zowel de reguliere woningmarkt als mogelijk ook de leefbaarheid in de kernen ernstig verstoren. Het is aan de gemeenten hierop toe te zien, deze ontwikkeling middels strikte handhaving met kracht tegen te gaan en daarmee oneigenlijke concurrentie ten aanzien van de reguliere woningmarkt te voorkomen. Los van het feit dat de primaire verantwoordelijkheid bij de gemeenten ligt, zou het goed zijn als over deze aanpak op regionaal niveau harde afspraken zouden worden gemaakt.

Ook zouden gemeenten onderling kunnen afspreken dat de eventuele oneigenlijke permanente bewoning van vakantiehuizen die niet wordt aangepakt binnen de in de woonvisie(s) gestelde kaders doorwerkt naar de planlijst van de betreffende gemeente(n) en dat deze woningen meetellen bij het bepalen van de contingenten. Verder zou kunnen worden overwogen om het oneigenlijk permanent gebruik van vakantiehuizen door het opleggen van kettingsbedingen en het vooraf overeenkomen van substantiële boetes in preventieve sfeer tegen te gaan. Voor een afgestemde handhavingswerkwijze over het tegengaan tegengaan van permanente bewoning van recreatiehuizen wordt verwezen naar de beslisboom onrechtmatige bewoning van recreatiehuizen zoals vastgesteld in het Bestuurlijk Handhavingsoverleg Limburg (BHL) op 30 september 2010. Voor aanbevelingen in met name het publiekrechtelijk spoor wordt verwezen naar de handreiking ruimtelijke ontwikkeling deel II, januari 2007. Binnen de GOML-programmalijn Wonen zal een en ander verder moeten worden opgepakt en uitgewerkt.

In dit licht is het goed om op te merken dat er ook voor dient te worden gewaakt dat het merendeel van de vakantiehuizen een groot deel van het jaar leeg staan, omdat de eigenaar de vakantiehuizing uitsluitend zelf gebruikt en niet of nauwelijks verhuurt. Op die manier ontstaan ongewenste en onaantrekkelijke 'spookdorpen' waar zelfs in het hoogseizoen weinig bedrijvigheid heerst. In private overeenkomsten verankerde professionele verhuurconcepten kunnen worden ingezet om een dergelijke ontwikkeling tegen te gaan.

5.3.2 Verkennende kernrandstudies

Bij het opstellen van het Vlekkenplan is uit de ruimtelijke analyse van de relatie tussen dorpen en water gebleken dat diverse dorpen zich niet, onvoldoende of verkeerd richting het water ontwikkeld hebben. Er zijn kansen gesignaleerd om deze tekortkoming om te buigen in toename van ruimtelijke kwaliteit en identiteit van een aantal van deze dorpen. Om dit te concretiseren zijn hiervoor in het Masterplan een aantal verkennende kernrandstudies uitgevoerd.

Een kernrandstudie is een onderzoek van de overgangszone tussen bebouwde kom en buitengebied. Tijdens het onderzoek zijn er per kernrand 5 thema's bestudeerd:

- Cultuurhistorie;
- Landschappelijke kenmerken;
- Waterhistorie;
- Stedenbouw (functies en infra);
- Visueel-ruimtelijke kenmerken.

Afbeelding 5.5 - Themakaart bedrijvigheid

Met een aantal analyseschetsen zijn in hoofdlijnen de belangrijkste fysieke en visueel-ruimtelijke constatering in beeld gebracht. Met name de ‘relatie met het water’ vormt een cruciale vraagstelling binnen dit deelonderzoek. In een tabel zijn per kernrandstudie de sterke punten, de zwakke punten, de kansen en de bedreigingen per thema gedefinieerd (SWOT-analyse). Tevens wordt per thema de kwaliteit van de randzone beoordeeld.

De kernrandstudies leveren mogelijke input voor de vorming van ruimtelijke, functionele en beleidsmatige ontwikkelingsstrategieën. De doelstelling is een kwaliteitsversterking / -winst van de Maasdorpen en het verbeteren van de relatie van de dorpsranden met het omringende landschap en de Maas respectievelijk de Maasplassen. De volgende kernrandstudies zijn uitgevoerd: Stevensweert, Thorn, Kessenich, Geistingen, Horn, Roermond-Leeuwen, Buggenum, Beesel, Asselt/Einde, Kesseleik, Kessel en Reuver. Voor nadere informatie verwijzen wij u naar de bijlage.

5.3.3 Positie gemeenten Kinrooi, Maaseik, Beesel en Peel en Maas

Vanwege de samenhang en overeenkomsten op het gebied van hoogwaterproblematiek en op het vlak van leisure, is ervoor gekozen om het plangebied van het Masterplan te verruimen met Kinrooi, Maaseik, Beesel en Peel en Maas. Deze vier gemeenten maken in formele zin geen deel uit van de gebiedsontwikkeling Midden-Limburg (GOML). Om deze reden zijn deze gemeenten dan ook niet betrokken bij de ontwikkeling van de genoemde regionale woonvisies. Voor een aantal kernen van deze vier gemeenten zijn wel kernrandstudies uitgevoerd.

5.4 Bedrijvigheid

De ruimtelijke kwaliteitswinst die behaald kan worden uit de transformatie en herstructurering van (natte) bedrijventerreinen wordt met name gerealiseerd door de omvorming van de locatie Filcom in de Pr. Mauritshaven te Wessem en een deel van het bedrijventerrein Soerendonck te Hanssum. Ruimte voor nieuwe (natte) bedrijventerreinen is niet noodzakelijk door herstructurering en optimalisering van onder andere het bedrijventerrein Zevenellen. Het terrein rondom de Clauscentrale biedt geen nieuwe ruimte voor het segment van natte bedrijvigheid, in plaats daarvan wordt volop gefocust op de energieproductie. De nautische boulevard tussen de A2 en het kanaal Wessem-Nederweert is bedoeld om het marktsegment nautische bedrijvigheid te profileren. Verdere verkenning en afstemming gebeurt in nauw overleg met Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML).

5.5 Ruimtebehoefte

Het Masterplan Maasplassen heeft betrekking op de herinrichting van een heel groot gebied. Over een lengte van 50 rkm. worden rivierkundige, landschappelijke en overige ingrepen en ontwikkelingen voorgesteld.

Bij het opstellen van het Masterplan is bewust de begrenzing van het Maasdal aangehouden. Vandaar dat een relatief breed gebied aan weerszijden van de Maas binnen het plangebied is opgenomen. Vanwege het landsgrensoverschrijdende karakter van een deel van de Maas (van Roosteren tot Stevensweert / Thorn) is vanuit het integrale karakter van het Masterplan ook gekeken naar de betreffende gebieden op Belgisch grondgebied.

De in het Masterplan opgenomen gebiedsambitie met betrekking tot het rivierkundig-landschappelijk casco (het ‘blauw-groene kader’), gebieden voor leisure-ontwikkelingen en dergelijke vragen ruimte.

Vooruitlopend op de nog concretere begrenzingen in de nog op te stellen structuurvisie en de bijbehorende plan-MER, is de totale ruimtebehoefte voor nieuwe ontwikkelingen indicatief gekwantificeerd.

Omdat het Masterplan het detailniveau van een structuurplan heeft, zijn voor de berekening de volgende aannames gedaan:

- Lopende projecten van derden zijn integraal overgenomen in het Masterplan en worden gezien als bestaande projecten (voorbeelden: ‘Lus van Linne’ en ‘nevengeul Stadswede’);
- De riviernatuur die zich naar verwachting zal ontwikkelen is meegenomen in de rivierkundige maatregelen en -berekeningen. Deze ha. zijn niet meegeteld als nieuwe natuur;
- Het Lateraalkanaal West is en blijft bestaand landbouwgebied;
- De oppervlakte plassen en bestaande opgaande beplanting is berekend op basis van de top 10 vector.

In IVM2 worden brede weerdverlagingen als rivierkundige maatregel voorgesteld teneinde de hoogwater taakstelling te halen (zie afbeelding 4.2). In concreto zou doorvoering van deze maatregelen hebben betekent dat circa 2.000 ha. landbouwgrond hiervoor ingezet zou moeten worden. Als alle maatregelen conform dit Masterplan worden uitgevoerd betekent dit een ruimtebeslag van 2.090 ha. Hoewel het Masterplan meer (ca. 90 ha) landbouwgrond onttrekt uit het gebied worden, anders dan bij IVM2, de gronden niet alleen ingezet voor rivierkundige maatregelen. Zo wordt ca. 1.050 ha. landbouwgrond ingezet voor het uitvoeren van rivierkundige maatregelen, de overige hectaren worden gebruikt voor versterking van natuur en landschap (met name realisatie EHS) en bieden een plek voor de leisure-ontwikkelingen en woningbouw.

	Bestaande situatie	Ontwikkeling	Nieuwe situatie
Wonen	2.800	115	2.915
Wonen op het water	-	5	5
Bedrijvigheid	650	90	740
Leisure	310	175	485
Leisure op water	-	25	25
Leisure landschappelijk ingepast	-	55	55
Water (Maasplassen en Maas)	3.120	-95	3.025
Agrarisch landschap	7.360	-2.090	5.270
Opgaande vegetatie	1.340	1.035	2.375
Korte vegetatie	1.320	685	2.005
Totaal	16.900		16.900

Figuur 5.6 - Overzicht ruimtebehoefte, opp. in ha. en afgerond

6. Rivierkundig en landschappelijk casco

Het realiseren van de hoogwaterveiligheid en het herstellen van het landschappelijke evenwicht is een keiharde voorwaarde van dit Masterplan. Het rivierkundig en landschappelijk casco vormen hierbij het leidende ontwerpprincipe waarbinnen overige functies tot ontwikkeling kunnen komen. De realisatie van het blauwgroene raamwerk is voorwaarde voor het realiseren van rode ontwikkelingen en daarmee draagt de realisatie van natuur bij aan de economische ontwikkeling in het gebied. In de nieuwe ‘Nota Natuur en Landschap’ is in relatie hiermee voor de BBO’s (beeldbepalende ontwikkelingen) het uitgangspunt Groen vóór Rood vastgelegd; groene ontwikkelingen dienen voor te lopen op rode ontwikkelingen. Dit Masterplan biedt een prima kans om dat uitgangspunt vorm te geven. In het Masterplan is sprake van de autonome ontwikkeling van natuur in gebiedsontwikkeling. Dit wordt, gezien de herijking van het EHS-beleid, meer dan ooit noodzaak.

Net zoals er een causaliteit aanwezig is tussen rivierkundige ingrepen en de beneden- en bovenstroomse gevolgen, zit er ook een nauw verband tussen de rivierkundige ingrepen en het hierbij gewenste landschapsbeeld, de bijbehorende vegetatieruwheden (die worden doorgerekend in het hydraulische model) en de beheersbaarheid ervan. Alles nog eens geplaatst tegen de achtergrond van de te behalen taakstelling. Kortom een integrale ontwerpopgave waarbij met name nauw is samengewerkt tussen landschapsdeskundigen, rivierkundigen, terreinbeheerders, waterschappen, Rijkswaterstaat en NV de Scheepvaart. In dit hoofdstuk worden blauwe en groene thema’s op hoofdlijnen beschreven. Voor een nadere detaillering of een uitvoerigere beschrijving verwijzen wij u naar de toelichting op de deelgebieden in hfd. 7.

6.1 Rivierkundige maatregelen

In het Masterplan zijn diverse rivierkundige ingrepen opgenomen. Het hoofddoel van deze ingrepen is het realiseren van een betere doorstroming en daarmee het verlagen van de waterstanden tijdens extreem hoge afvoeren. Vanwege de grote ruimtelijke impact ligt de nadruk op de hoogwaterveiligheid, maar is ook gekeken naar andere “blauwe” aspecten zoals laag water, vervoer over water, nautische veiligheid, (sluitstuk)kades en grondwater. Bij de verdere planuitwerking dienen deze aspecten nader te worden beschouwd. In het kader van het detailniveau waarop het Masterplan is uitgewerkt is in ieder geval geen tegenstrijdigheid

met deze aspecten aangetoond. Daarnaast heeft een aantal maatregelen tot doel het beter onderscheiden van de rivier van de plassen en daarmee de herkenbaarheid van de Maas in het landschap te vergroten. Dit wordt gedaan door het aanleggen van kronkelwaarden en hierop en langs andere oevers van de Maas riviernatuur te laten ontwikkelen.

De maatregelen die worden uitgevoerd ten behoeve van de rivierverruiming en meegerekend zijn in de hydraulische analyse zijn:

- 1. Weerdverlaging
- 2. Kronkelwaarden
- 3. Verdiepen retentiegebied
- 4. Mee laten stromen Lateraalkanaal
- 5. Hoogwatergeulen
- 6. Nevengeulen
- 7. Herstel Maasmeanders
- 8. Obstakelverwijdering (doorsteken dammen/oevers)
- 9. Obstakelverwijdering (bruggen)

Ad. 1) Weerdverlaging.

Bij deze ingreep, inclusief de varianten uiterwaardverlaging en winterbedverbreding, wordt het maaiveld van de uiterwaarden cq. het winterbed van de Maas door afgraving verlaagd, waardoor er per saldo meer waterbergende capaciteit ontstaat in het Maasdal. Van winterbedverbreding is sprake als de maaiveldverlaging plaatsvindt binnen het onbedijkte riviertraject. Bij weerdverlaging bedraagt de verlaging aan de oever 1 tot 2 meter, na circa 150 meter uit de oever is de verlaging 0 meter geworden, waardoor een flauw talud ontstaat. Soms is ook ‘reliëfvolgend’ verlaagd om landschapsstructuren in stand te houden. Hierbij is dan de maaiveldhoogte ten opzichte van het (lokale) stuwpeil als maat gebruikt voor de weerdverlaging. Voorbeeld: Weerdbeemden.

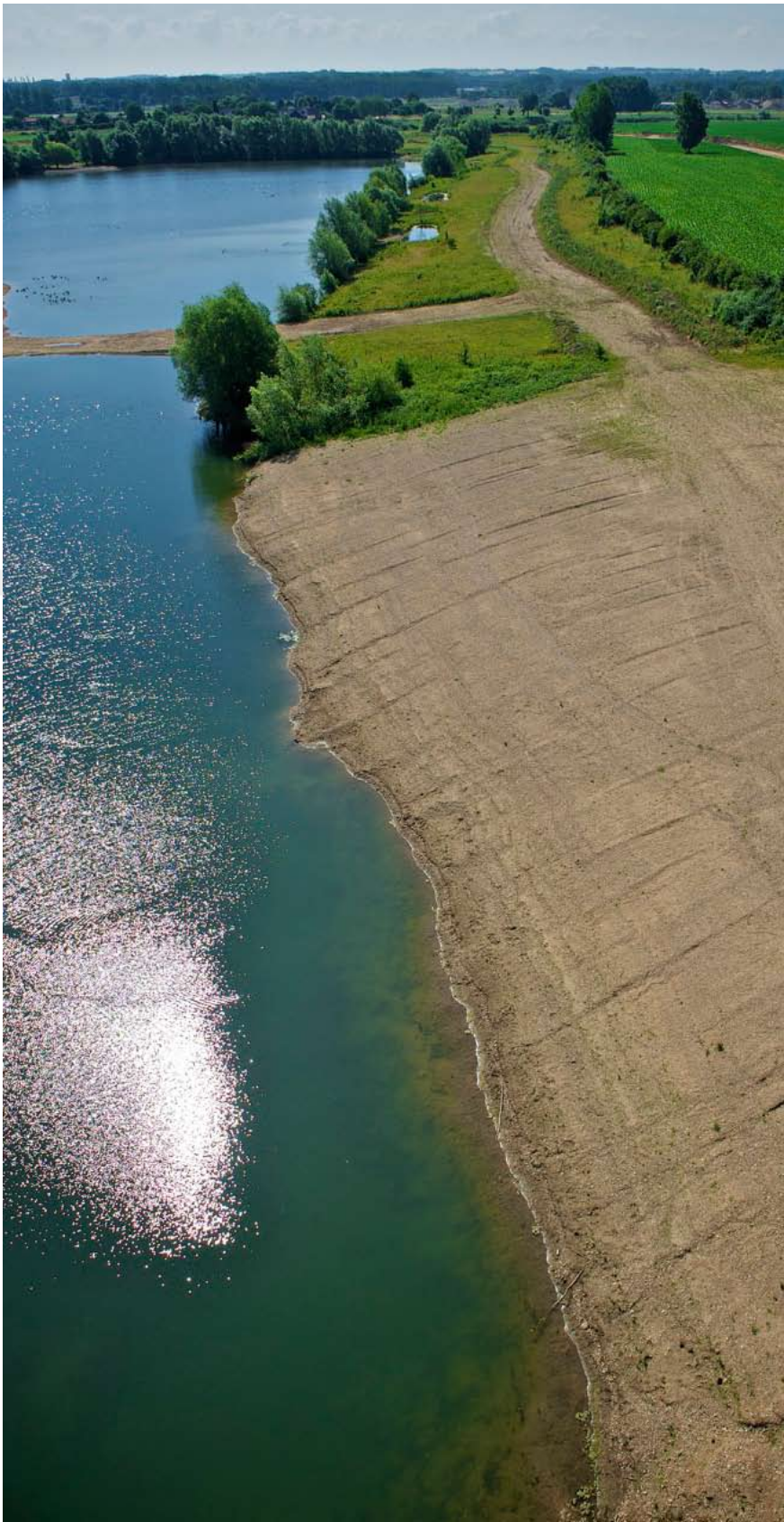

Foto 6.1 - Recent uitgevoerde weerdverlaging

Foto 6.2 - Weerdverlaging

Ad. 2) Kronkelwaarden.

Over een breedte variërend van 100 tot 400 meter wordt de oever afgegraven waarbij het talud begint ter hoogte van de waterlijn en geleidelijk oploopt tot bestaand maaiveld. Om deze kronkelwaarden te realiseren is het op een aantal locaties nodig om de bestaande oever tussen het zomerbed en de plas te verbreden waardoor plassen deels opgevuld worden. De kronkelwaarden zijn bedoeld om een meer dynamisch karakter aan de Maas te geven. Er ontstaan brede stroken waar dynamische riviernatuur de kans krijgt om tot ontwikkeling te komen. De rivierdynamiek kan nog versterkt worden door de stuw Roermond een flexibel(er) stuwpeil te laten handhaven of de stuw zelfs volledig buiten gebruik te stellen. De bestuurlijke werkgroep Maasplassen heeft besloten om deze optie in dit traject niet verder te verkennen. Bij een kronkelwaard ontstaat bij de waterlijn een zone met grind of pioniervegetatie, op de hogere delen zal natuurlijk grasland ontstaan en via droge ruigte en struweel zal zich op de hoogste delen (hardhout) oobos ontwikkelen.

Voorbeeld: Rijkelse Benden.

Foto 6.3 - Kronkelwaard

Foto 6.4 - Kronkelwaard

Foto 6.5 - Kronkelwaard in de Allier

Ad. 3) Verdiepen retentiegebied.

Het gebied tussen het Lateraalkanaal en de van nature aanwezige terrasrand langs de dorpen Heel, Beegden en Horn is aangewezen als retentiegebied. In het kader van het Zandmaaspakket II is door Maaswerken destijds onderzocht hoe het retentiegebied Lateraalkanaal West (LKW) nog effectiever gemaakt kan worden door verlaging. De maatregel is uiteindelijk niet opgenomen in het uitvoeringspakket. Het LKW wordt over grote delen reliëfvolgend verlaagd zodanig dat de piek van een hoogwatergolf ca. 50 m³/s kan worden onttrokken waardoor topvervlakking optreedt. In totaal is er een tijdelijke bergingscapaciteit van ca. 5 mln. m³. De instroming ligt ter plaatse van het inlaatwerk nabij Heel, het water wordt na de hoogwatergolf via pompen in het Lateraalkanaal gepompt.

Ad. 4) Mee laten stromen Lateraalkanaal.

Het Lateraalkanaal Linne-Buggenum kan bij hoge waterstanden meer water afvoeren. Het betreft hier het afleiden van ca. 400 m³/s via het Lateraalkanaal. Deze hoeveelheid wordt onttrokken aan de bovenstroomse zijde van de sluis Heel en geloosd aan de benedenstroomse zijde. Hierdoor neemt de hoeveelheid water in de Maas tussen Heel en Buggenum af en zorgt dit voor een waterstanddaling.

Ad. 5) Hoogwatergeulen.

Hoogwatergeulen zijn alle geulen die een hoogwaterdoelstelling hebben. Hoogwatergeulen zijn meestal eenzijdig aangetakt en stromen pas mee bij hoge afvoeren als de weerden onderlopen.

In feite functioneren zullen ook plassen waarvan de omringende dammen zijn aangepast, zoals Heerenlaak en Oolderplas, als hoogwatergeul. Hoogwatergeulen kunnen bij normale / lage afvoeren uitzien als een plas, een groene / droge rivier, of als een natte / eenzijdig aangetakte geul.

Ad. 6) Nevengeulen.

De nevengeulen die in het kader van dit Masterplan worden genoemd hebben een natuurdoelstelling. Ze zijn tweezijdig aangetakt aan de Maas en permanent watervoerend. Er wordt gezocht naar situaties waar sprake kan zijn van stroming, dit is in de gestuwde Maas bij lagere afvoeren mogelijk langs de stuwen, waar het verval het grootst is. Nevengeulen hebben geen hoogwaterdoelstelling. Wil een nevengeul ook als hoogwatergeul dienst doen, dan stelt dat eisen aan de inrichting van die geul (groter, getrapt, profiel).

Ad. 7) Herstel Maasmeander.

Door het verlagen van het maaiveld in oude, verlande Maasmeanders worden deze "natte nevengeulen" aan twee zijden verbonden met de Maas. Bij normale en hoge waterstanden voeren zij water af. Voorbeeld: **Beekmonding van de Swalm.**

Foto 6.6 - Herstel oude Maasmeander

Ad. 8) Obstakelverwijdering (doorsteken dammen/oevers).

Door lokale ingrepen wordt een betere afvoer van het water gerealiseerd. Zo worden (stroomgeleidings)dammen verlaagd of verwijderd, in- en uitstroomopeningen in plassen aangepast en dijken verlegd. Voorbeeld: Verlaging dam en afsluiten invaart langs Schroevendaalse plas.

Ad. 9) Obstakelverwijdering (bruggen).

Dit betreft hydraulische knelpunten, die opstuwung van de rivier veroorzaken. Obstakels die kunnen worden beperkt of verwijderd zijn met name de landhoofden van bruggen of dijklichamen van wegen die haaks op de rivier liggen. Dijklichamen kunnen worden vervangen door installaties die minder hydraulische weerstand bieden, zoals viaducten. Voorbeeld: onderdoorgang N280 in plas de Hatenboer.

6.1.1 Hydraulische beoordeling

De rivierkundige ingrepen zijn beschreven aan de hand van eerdergenoemde maatregelen. In het Vlekkenplan zijn de diverse maatregelen gecombineerd tot varianten. Op de afzonderlijke maatregelen zijn in het Masterplan nog diverse aanpassingen gedaan. Deze varianten hebben elk een eigen hydraulische effect, maar ook een effect op elkaar. Vanuit ecologisch en landschappelijk oogpunt is het wenselijk dat er direct langs de Maas herkenbare groenstructuren ontstaan die zich zo consequent mogelijk doorzetten. Dit betekent dus dat er in het Masterplan plekken zijn aangewezen waar deze spontane groenontwikkeling kan

plaatsvinden. De beschreven maatregelen zijn tijdens interactieve sessies met gemeenten, Provincie en Rijkswaterstaat verder uitgewerkt. De relatieve vrijblijvendheid van hoogwatermaatregelen in het Vlekkenplan heeft in het Masterplan plaatsgemaakt voor een concreter en meer bindend rivierkundig kader. Binnen dit kader kunnen bij de verdere uitwerking in 'de geest van het kader' nuancerings plaatsvinden.

6.1.2 Waterstandseffecten

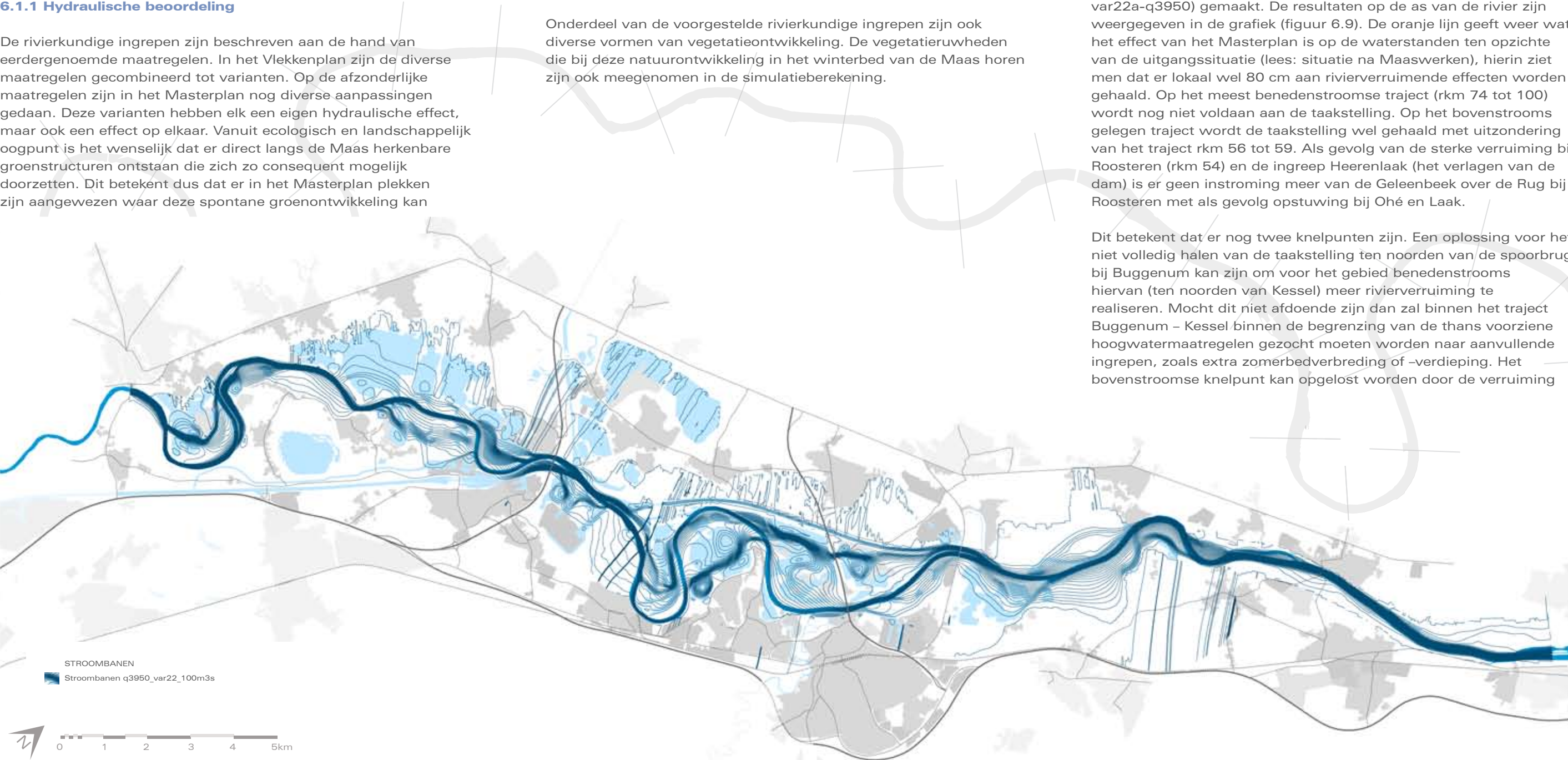
Onderdeel van de voorgestelde rivierkundige ingrepen zijn ook diverse vormen van vegetatieontwikkeling. De vegetatieruwheden die bij deze natuurontwikkeling in het winterbed van de Maas horen zijn ook meegenomen in de simulatieberekening.

Tenslotte zijn ook twee ingrepen rechtstreeks in het rekenmodel geschematiseerd:

- 1. De onttrekking van 50 m³/s ter plaatse van het Lateraalkanaal-west als weergave van het effect van het verdiepen van het retentiegebied Lateraalkanaal-west;
- 2. Via een onderdoorgang in het grondlichaam van de spoorbrug Buggenum (oostelijk van de RWZI) wordt 50 m³/s afgeleid.

Met de beschreven rivierkundige ingrepen is een simulatie (mp_var22a-q3950) gemaakt. De resultaten op de as van de rivier zijn weergegeven in de grafiek (figuur 6.9). De oranje lijn geeft weer wat het effect van het Masterplan is op de waterstanden ten opzichte van de uitgangssituatie (lees: situatie na Maaswerken), hierin ziet men dat er lokaal wel 80 cm aan rivierverruimende effecten worden gehaald. Op het meest benedenstroomse traject (rkm 74 tot 100) wordt nog niet voldaan aan de taakstelling. Op het bovenstroomse gelegen traject wordt de taakstelling wel gehaald met uitzondering van het traject rkm 56 tot 59. Als gevolg van de sterke verruiming bij Roosteren (rkm 54) en de ingreep Heerenlaak (het verlagen van de dam) is er geen instroming meer van de Geleenbeek over de Rug bij Roosteren met als gevolg opstuwung bij Ohé en Laak.

Dit betekent dat er nog twee knelpunten zijn. Een oplossing voor het niet volledig halen van de taakstelling ten noorden van de spoorbrug bij Buggenum kan zijn om voor het gebied benedenstrooms hiervan (ten noorden van Kessel) meer rivierverruiming te realiseren. Mocht dit niet afdoende zijn dan zal binnen het traject Buggenum – Kessel binnen de begrenzing van de thans voorziene hoogwatermaatregelen gezocht moeten worden naar aanvullende ingrepen, zoals extra zomerbedverbreding of -verdieping. Het bovenstroomse knelpunt kan opgelost worden door de verruiming

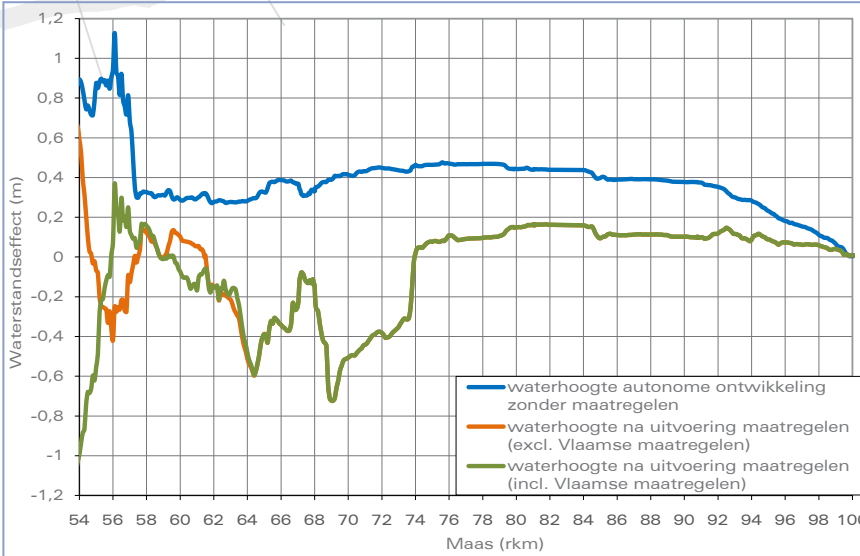
Afbeelding 6.7 - Themakaart stroombanen; Bron op basis van stroombanen q3950_var22_100m3s

bij Roosteren en Heerenlaak en de overlaat van Contelmo in
samenhang verder uit te werken. Juist door het goed op elkaar
afstemmen van deze maatregelen kunnen de sturingsmechanismen
bij de afvoerverdeling tussen Maas en Oude Maasje worden
geoptimaliseerd en wordt naar verwachting de taakstelling ook hier
gemaakt.

In het Deltaprogramma rivieren wordt gewerkt aan de lange termijn
taakstelling voor de Maas. Aangezien deze nog niet bepaald is,
wordt nu uitgegaan van de lange termijn taakstelling zoals deze
in IVM2 is gedefinieerd (zie figuur 6.9, blauwe lijn). Om te kunnen
bepalen of het Masterplan de taakstelling voor de lange termijn
ook gaat halen, kunnen de waterstandsverlagende effecten
worden geprojecteerd t.o.v. van deze IVM2-lijn (oranje lijn). In
eerste instantie zal de taakstelling voor de lange termijn moeten
worden gemaakt met maatregelen in ons eigen land. De Vlaamse
maatregelen zijn dan ook niet meegenomen in de bijbehorende
simulatie. Zichtbaar is dat alleen met de aan Nederlandse zijde
gedefinieerde maatregelen de taakstelling voor de lange termijn niet
geheel gemaakt zal gaan worden. Door toevoeging van de Vlaamse
maatregelen (de groene lijn) met ingrepen tussen rkm 53 en 64,
wordt dit grotendeels wel gemaakt.

Er is ook inzichtelijk gemaakt wat de bijdrage is van de maatregelen
op Vlaams grondgebied (rode en groene lijn). Duidelijk is dat de
maatregelen aan Nederlandse en Vlaamse zijde in samenhang
bekeken en uitgewerkt moeten worden om de taakstelling te halen.
Vanuit het Deltaprogramma zullen er afspraken gemaakt moeten
worden over de manier waarop de Vlaamse maatregelen worden
betrokken bij het toetsen of voldaan wordt aan de taakstelling.
Vanwege het integrale, grensoverstijgende karakter van het
Masterplan en de samenwerking met de Vlaamse gemeenten en

Figuur 6.8 - Waterstandseffect Masterplan Maas en Meer met de taakstelling
(blauwe lijn), inclusief Vlaamse ingrepen (groene lijn) en exclusief Vlaamse
ingrepen (oranje lijn)

rivierbeheerder verdient het aanbeveling om deze samenwerking
in stand te houden en verdere uitwerking in gezamenlijkheid op te
pakken.

6.1.3 Plassentypologie

Het streven naar eenheid en herkenbaarheid binnen het hele
Maasplassengebied is een belangrijk ontwerpprincipie. Het
Masterplan geeft hiervoor een concrete ontwikkelingsrichting aan.
Binnen de gewenste eenheid is juist het onderscheidend vermogen
tussen de verschillende deelgebieden belangrijk. In het ‘Vlekkenplan
Maas en Meer’ heeft dit geresulteerd in een zonering van
deelgebieden met daarbinnen kernkwaliteiten per gebied. De plassen
vormen een integraal onderdeel van de onderscheiden deelgebieden
en bepalen mede de kernkwaliteiten. De functies op en aan het
water moeten een positieve bijdrage leveren aan de te behouden en
verder te ontwikkelen kernkwaliteiten. In het Masterplan is daarom
per plas een typologie bepaald. Deze typologie is onder te verdelen
in hoofd- en nevenfuncties, waarbij de meeste hoofdfuncties andere
nevenfuncties niet per definitie uitsluiten.

Omdat het rivierkundig-landschappelijk kader in het Masterplan ook
kansen biedt voor (leisure, wonen, bedrijvigheid) ontwikkelingen,
zal de druk op en aan het water toenemen. Om te voorkomen dat
een spanningsveld ontstaat tussen ecologie en recreatie, worden
zoneringen en regulering in de tijd en ruimte voorgesteld. Dit is
met name afhankelijk van de periode waarin de natuurfunctie
van het water essentieel is. Op plassen met voor (water)recreatie
gevoelige waarden in voorjaar en zomer, de periode waarin
(water)recreatie met name plaatsvindt, zal meer regulatie nodig
zijn dan op ecologische wateren, die hoofdzakelijk een rol spelen
als overwinteringsgebied voor watervogels. Daarnaast moet
voorkomen worden dat een spanningsveld ontstaat tussen
snelle watersport en roeien, duiken en zeilsport, drijvende
vakantiewoningen en watersport, etc. Regulering en handhaving
van gebruik zijn hierbij vereisten met die nuance dat vrijwel iedere
vorm van recreatie altijd wel ergens beoefend kan worden, dat bijna
alle natuurgebieden toegankelijk zijn, maar dat door het tijdstip, de
plek en de vorm de noodzaak ontstaat te zoneren of te beperken.
Mede gebaseerd op basis van ‘Maas en Mensen’ (Buro Hemmen,
2005) is daarom onderstaande plassentypologie ontwikkeld. Het
doel van de plassentypologie is het bewaken van een goede balans
tussen de verschillende belangen, een goede spreiding of juist
zonering van het aanbod aan functies en voorzieningen en het
geven van een afwegingskader voor aanvragen van nieuwe functies
voor de betreffende plas.

De plassen zijn gecategoriseerd op basis van hoofdfuncties,
waarbij overige functies niet per definitie worden uitgesloten. De
hoofdfuncties zijn:

- **Recreatieplas:** Op of aan de oevers van deze plas zijn
verblijfsrecreatieve voorzieningen, liggen jachthavens of een
dagstrand. Door de voorzieningen is er sprake van recreatieve
druk op de plas en de aangrenzende oevers. Diverse vormen van
waterrecreatie worden hier uitgeoefend;
- **Algemene plas:** op deze plas zijn diverse vormen van water- en
oeverrecreatie mogelijk. Zo kan men er varen, zeilen, surfen,
aanleggen, recreëren aan de oevers, vissen vanaf de oever of op
het water. Afhankelijk van het seizoen en de weersgesteldheid is
sprake van enige recreatieve druk op de plas;
- **Zeilplas:** op deze plas krijgt zeilen het primaat en moeten alle
overige functies op het water of aan de oever deze hoofdfunctie
liefst ondersteunen. In ieder geval worden geen functies/
voorzieningen toegestaan die het zeilen moeilijker of gevaarlijker
maken;
- **Natuurplas:** binnen deze plas is de natuurfunctie van groot
belang. Er kunnen winter-, broedvogels, bevers of andere
aan water of oevergebonden dier- en plantensoorten
voorkomen. Binnen de natuurfunctie kan sprake zijn van
recreatief medegebruik in de vorm van kano/kajak of zeilen
gedurende de periodieke openstelling buiten het broedseizoen
of in rustperiodes. Sommige plassen zijn het gehele jaar niet
opengesteld voor recreatief medegebruik/watersport;
- **Duikplas:** op deze plas kan niet worden gevaren, in combinatie
met helder water maakt dit de plas uitermate geschikt om te
duiken;
- **Waterwinplas:** de drinkwaterwinning staat in deze plas voorop.

Deelgebied	Nr.	Plas	Recreatieplas	Algemene plas	Zeilplas	Natuurplas	Duikplas	Waterwinplas	Overig
Maaseik / Echt-Susteren	01	Heerenlaak							snelle watersport
Eiland in de Maas	02	Schroevendaalseplas (west)							
	03	Schroevendaalseplas (oost)							niet opengesteld voor recreatief medegebruik
	04	Dilkensplas							
	05	Teggerse plas							
	06	Stevolplas							niet opengesteld voor recreatief medegebruik
	07	De Kis							
	08	Huyskensplas							niet opengesteld voor recreatief medegebruik
	09	Brandt							niet opengesteld voor recreatief medegebruik
	10	Spaanjerdplas							
Ophoven / Geistingen / Kessenich / Thorn / Wessem	11	Dragasaplas							niet opengesteld voor recreatief medegebruik
	12	Grote Hegge							
	13	Koeweide							
	14	Pr. Mauritshaven							
Maasbracht e.o.	15	Molengreend							niet opengesteld voor recreatief medegebruik
Panheel / Heel	16	De Slaag							
	17	Polderveld							
	18	Tesken							
	19	St. Annabeemden							niet opengesteld voor recreatief medegebruik
	20	Leerke Ven (zuid-west)							
	21	Leerke Ven (noord-oost)							
	22	Anthoniusplas							
	23	Boschmolenplas							niet opengesteld voor recreatief medegebruik
	24	De Lange Vlieter							niet opengesteld voor recreatief medegebruik
Linne / Beegden / Horn	25	Osenplas							
	26	Gerelingsplas							
	27	Spoorplas							niet opengesteld voor recreatief medegebruik
Roermond e.o.	28	Oolderplas							
	29	Isabellagreend							niet opengesteld voor recreatief medegebruik
	30	Smalbroek							niet opengesteld voor recreatief medegebruik
	31	De Rosslag							

Figuur 6.9 - Hoofdfuncties plassen

Deelgebied	Nr.	Plas	Recreatieplas	Algemene plas	Zeilplas	Natuurplas	Duikplas	Waterwinplas	Overig
Roermond e.o.	32	Hatenboer (Zuidplas)							
	33	Noordplas							
	34	Donckere Nack							
	35	Douvesbeemd							
	36	Asseltse plassen							
Buggenum / Neer /	37	Bouxweerd							niet opengesteld voor recreatief medegebruik
Kesseleik / Beesel / Kessel	38	Rijkelse Bemden							niet opengesteld voor recreatief medegebruik
	39	Weerdbeemden							

Vervolg figuur 6.9

Afbeelding 6.10 - Themakaart plassentypologie

6.2 Landschappelijk casco

In het kader van ontwikkelingsstrategie zoals vastgelegd in de Regiovisie ‘Het oog van Midden-Limburg’ is een groenvisie opgesteld. De groenvisie biedt een robuust richtinggevend kader en stelt samen met het profiel water de ruimte vast voor overige ontwikkelingen zoals recreatie/toerisme, verstedelijking, verbindingen, wonen en bedrijvigheid. In het ‘Vlekkenplan Maas en Meer’ heeft een eerste integrale benadering van blauw, groen en landschap plaatsgevonden. In dit Masterplan heeft een concretiseringslag tot op structuurniveau plaatsgevonden. In deze paragraaf wordt de groenstructuur van Maas en Meer op hoofdlijnen beschreven, voor een verdieping wordt verwezen naar de beschrijvingen van de diverse deelgebieden in de paragrafen 7.1 t/m 7.8.

6.2.1 Landschapsstructuur

De landschapsstructuur van Maas en Meer bedient een breed palet aan structuren en functies, maar kent de volgende drie speerpunten:

- 1. Het herkenbaar maken van de Maas en het onderscheidend vermogen ten opzichte van de plassen (hydraulica en landschap);
- 2. Het realiseren van doorlopende groenstructuren parallel aan de Maas zodanig dat er een samenhangende en herkenbare riviervallei ontstaat (ecologie, landschap en recreatie);
- 3. De realisatie van drie robuuste natuurkerngebieden die tevens zorgen voor fysieke ecologische verbindingen tussen de westelijke en de oostelijke Maasoever.

Ad 1) Het herkenbaar maken van de Maas en het onderscheidend vermogen ten opzichte van de plassen.
In het ‘Vlekkenplan Maas en Meer’ is geconstateerd dat er een onevenwichtige verhouding tussen water en land is ontstaan ten gevolge van de ontwikkeling van de Maasplassen. Hierdoor ontstaat ook onduidelijkheid over de loop van de rivier ten opzichte van de ligging van de Maasplassen.

De taakstelling die in het kader van de hoogwaterveiligheid moet worden behaald maakt het noodzakelijk substantiële rivierkundige maatregelen te treffen. Deze rivierkundige ingrepen vinden met name plaats aan de randen van de rivier, daar waar de waterlijn overgaat in oevers, dammen of steilranden. Dit gegeven stelt ons in staat om met behulp van rivierkundige maatregelen de ligging van de Maas te verduidelijken. Daar waar fysiek de ruimte aanwezig is, wordt een ingreep gekozen waarbij de afgeleide een groenstructuur is die de Maas tevens begeleidt. Een weerdverlaging in de binnenbocht is een dergelijke rivierkundige ingreep die een positieve bijdrage levert aan het behalen van de taakstelling en die de ontwikkeling van kronkelwaarden tot gevolg heeft. De Maas wordt weer leesbaar in het landschap. Door de randen van de Maasplassen anders te benaderen ontstaat er een verschil met de Maas.

Het ideaalbeeld is het consequent realiseren van een natuurlijk rivierprofiel dat bestaat uit glooiende binnenbochten en de ontwikkeling van hieraan gekoppelde kronkelwaarden en steile oevers in de buitenbochten. Hierdoor ontstaat een aaneenschakeling van riviernatuur en wordt de Maas weer “leesbaar” in het landschap. Het gewenste referentiebeeld wordt op zoveel mogelijk locaties in het plangebied nagestreefd. Op diverse locaties worden hiervoor plassen (deels) opgevuld of dammen verbreed. Op sommige plekken is het vanwege milieutechnische beperkingen (mijnsteen) onmogelijk of vanuit landschappelijke overwegingen onwenselijk dit profiel te realiseren. Er moeten dus concessies worden gedaan aan het ideaalbeeld. Voorbeelden hiervan zijn het maken van grindige oevers boven de waterlijn of de aanleg van bosranden op dammen. Voor een totaaloverzicht van alle rivierkundige maatregelen verwijzen wij u naar de bijlage.

Afbeelding 6.11 - Themakaart terrasranden in het Maasdal; Bron terrasranden: Maas in Beeld

Ad. 2) Het realiseren van doorlopende groenstructuren parallel langs de Maas zodanig dat er een samenhangende en herkenbare riviervallei ontstaat.

Vanwege de grootschaligheid van de gebiedsontwikkeling (ca. 17.000 ha) is voor de totstandkoming van het Vlekkenplan een gebiedsvisie ontwikkeld. Het leidmotief “De riviervallei, de sleutel tot Maas en Meer” gaat uit van een herkenbare riviervallei die ontstaat door een combinatie van ingrepen en ontwikkelingen. Zo draagt de procesnatuur (spontane natuur die ontstaat door natuurlijke (successie)processen), die als gevolg van rivierkundige ingrepen direct langs de rivier ontstaat, bij aan de vergroting van de herkenbaarheid van de Maas. Daarnaast worden de bestaande bossen en beboste terrasranden, soms van laagterras naar middenterras, maar vooral van middenterras naar hoogterras aaneengeschaald tot een samenhangend groen netwerk. Dit netwerk markeert de rand van de riviervallei. De ruimteclaim vanuit natuur- en landschapsonwikkeling (zie hfd. 5.5) in het Maasdal blijft daardoor beperkt en de karakteristieke openheid blijft gehandhaafd. De riviervallei bezit voldoende identiteit en uniciteit om een goede basis te vormen voor de ontwikkeling van de gewenste kwaliteitsregio.

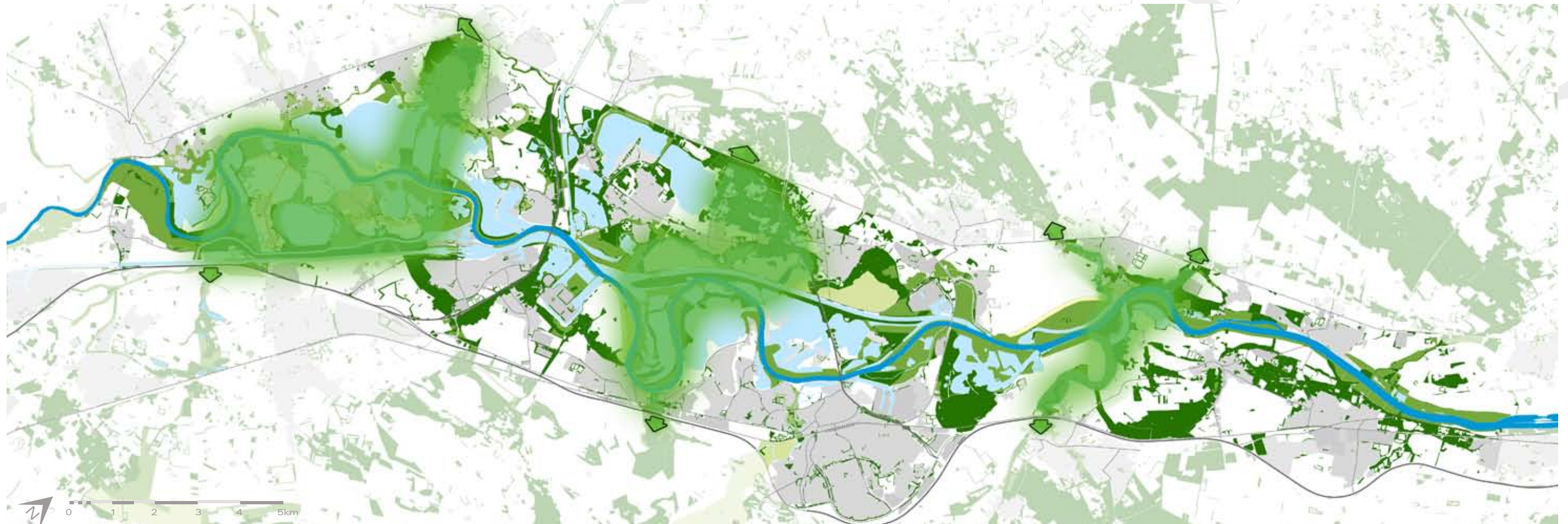
De terrasranden zijn met name ten noorden van de A2 brug herkenbaar, uitgezonderd ter plaatse van Roermond. De steilte, hoogteverschillen en afmetingen van de terrasranden variëren behoorlijk. Ook de afstand tot de Maas is een belangrijk aspect wat de ruimtelijke werking van de riviervallei bepaalt. Op de steilere terrasranden bij Linne en Neer ontstaat hellingbos, terwijl op de vlakke terrasranden nieuw bos wordt geplant. Op plekken waar de terrasranden te ver weg liggen van de Maas of zijn ingenomen door bebouwing wijken we af van het ideaalbeeld (zie afbeelding 6.13). Ook hier geldt dat zo consequent mogelijk de terrasranden zijn gevolgd en worden aangezet met opgaande groenstructuren om de contouren van het Maasdal te accentueren.

Ad. 3) De realisatie van drie robuuste natuurkerngebieden die tevens zorgen voor fysieke ecologische verbindingen tussen de westelijke en de oostelijke Maasoever.

In de jaren negentig heeft het Rijk de ecologische hoofdstructuur (EHS) ontwikkeld. Door de EHS worden natuurkerngebieden via verbindingzones op een duurzame wijze aan en met elkaar verbonden. Binnen grotere natuurkerngebieden ontstaan goede vooruitzichten voor de duurzame instandhouding en ontwikkeling van de intrinsieke natuurwaarden. De ecologische

verbindingen en faunapassages zorgen voor (genen)uitwisseling van soorten. De uitvoering van de EHS heeft het Rijk gedelegeerd aan de provincies, die op haar beurt voor de realisatie de hulp inroept van de terreinbeherende instanties (nieuwe natuur) en particulieren (particulier natuurbeheer) of agrariërs (agrarisch natuurbeheer). Sinds het Regeerakkoord hebben de provincies ook een bezuinigingsopgave met betrekking tot de realisatie van de EHS gekregen. In het najaar van 2011 verwacht het Rijk hierop een reactie van de provincies. De hectaren EHS die toenmalig minister Veerman voor Zandmaas-2 heeft bepaald blijven onveranderd gehandhaafd.

Hoewel we nu niet weten hoe en waar de bezuinigingen in Limburg worden doorgevoerd en of het Maasplassengebied hierin betrokken wordt, willen we toch de ontwikkeling van de EHS op vele plekken autonoom laten plaatsvinden. Hopelijk wordt het Masterplan gebruikt bij de heroriëntatie die op dit moment plaatsvindt en ziet men in dat er een grote gedeelde gebiedsurgentie is en waar samen met de noodzakelijke rivierkundige ingrepen een grote energie uitstraalt voor de transformatieopgave waar deze deelregio voor aan de lat staat.

Afbeelding 6.12 - Themakaart ecologische verbindingen

Binnen de EHS-opgave in het Maasplassengebied is het belangrijk dat er drie grotere aaneengesloten natuurkerngebieden worden ontwikkeld. De natuurkerngebieden zijn: Stevolplas / Brandt / Koningsteen/ Kollengreend / Vijverbroek, Lus van Linne (inclusief Isabellegreend) / Beegderbroek en de Asseltse Plassen / Rijkelse Bemden. De natuurkerngebieden maken de ecologische uitwisseling van de westelijke en oostelijke oevers van de Maas mogelijk. Bij de verbindingen wordt ingezet op de gidssoorten ree en das. Als de verbindingen geschikt zijn voor deze gidssoorten zijn de verbindingen ook geschikt voor vele andere diersoorten (overige zoogdieren, marterachtigen, herpetofauna en ongewervelden).

Naast de ontwikkeling van de EHS binnen het ecologisch netwerk, zijn met name de verbindingen van de vele beken belangrijke geleiders. Juist de verbindingen die de beken / beekdalen maken tussen de Maas en het achterland maakt ze per definitie waardevol voor de uitwisseling van diersoorten. In zijn algemeenheid geldt dat de beken de ruimtelijke dragers zijn van het landschap en dat hun 'leesbaarheid' bijdraagt aan de kwaliteit van het landschap. Daarnaast geldt ook een ontwikkelopgave voor de meeste beken; de beken worden gerenatureerd, de beekdalen worden heringericht en alle niet-natuurlijke obstakels worden verwijderd. De nieuwe beken / beekdalen worden niet alleen door vissen, maar ook door oevergebonden dieren en planten gebruikt en zijn uitermate geschikt voor de mens als extensieve recreatieve routing en recreatief medegebruik.

6.2.2 Groene bouwstenen

Het Masterplan doet uitspraken op structuurniveau. Een beschrijving van de groenstructuur tot op het niveau van natuurdoeltypen is te detaillistisch, terwijl een aanduiding van bos, grasland en bouwland te globaal is. Als tussenvorm wordt aan de hand van groene bouwstenen, een wensbeeld beschreven van de nieuwe groenstructuur. De groene bouwstenen die in het winterbed van de Maas liggen, zijn op hun hydraulische effecten onderzocht en zijn als vegetatieruwheden meegerekend in het rivierkundige model. De beschreven onderdelen passen, in combinatie met de voorgestelde rivierverruimende maatregelen, binnen de taakstelling van hoogwaterveiligheid en kunnen ter plaatse ontstaan en in stand blijven. De vegetatiestructuur buiten het winterbed van de Maas kan desgewenst door de beheerder worden aangepast, zonder dat dit ten koste gaat van de in het Masterplan gewenste structuur.

De groene bouwstenen zijn onderverdeeld in vijf hoofdcategorieën die door middel van kleuren op de plankaart zijn aangegeven. De hoofdcategorieën kunnen op hun beurt onderverdeeld worden in meerdere subcategorieën. Deze doorvertaling heeft echter niet op de plankaart plaatsgevonden omdat dit het schaalniveau van het Masterplan overschrijdt en nooit een allesomvattende indeling kan worden gemaakt. Omdat het groen levend is hebben de verschillende bouwstenen ontwikkelingstijd (successie) nodig om te kunnen uitgroeien tot de climaxvegetatie (lees: het gewenste

eindbeeld). Soms is er geen climaxvegetatie omdat bepaalde groentypen worden beheerd of worden teruggezet in hun successie door de rivier. Een voorbeeld hiervan is de ontwikkeling tot bos (climaxvegetatie), waarbij het in ontwikkeling zijnde bos door hoogwater wordt gesloopt. Wat resteert is een enkele boom waarop spoedig struiken zullen verrijzen. Als de overstromingen zich blijven herhalen zal nooit het uiteindelijke eindstadium van de successie (lees: bos) worden bereikt. Vanwege de duidelijkheid volgt daarom eerst de beschrijving van de groene bouwstenen en wordt het wensbeeld verduidelijkt door een referentiefoto.

Hoofdcategorie

1. Open water – lijkt vaak te worden vergeten als onderdeel van natuur. Het heeft echter aanzienlijke natuurwaarden, zowel onzichtbaar onder water, als aan het wateroppervlak (waterplanten) als zwemmend erop (grote aantallen watervogels). Daarom dat open water ook als aparte groene bouwsteen is opgenomen.

2. Kronkelwaarden – ontstaan door weerdverlagingen in de binnenbocht van de Maas en leveren het ultieme beeld van de accentuering van Maasmeanders en daarmee een grote bijdrage aan de herkenbaarheid van de Maas. Vanwege de brede interpretatie van dit begrip worden kronkelwaarden als aparte hoofdcategorie aangeduid. Een kronkelwaard bestaat uit een zo breed mogelijke opbouw van ecotypen vanaf de waterlijn tot op de hogere oeverdelen. Het beeld dat ontstaat door de kronkelwaarden is een rijke gradiënt van begroeiing die van nat, via vochtig naar droog

wordt bepaald. De volgende elementen kunnen in een kronkelwaard voorkomen: onderwaterplanten, drijvende waterplanten, zand, grind, planten gebonden aan vochtige oevers, pioniervegetaties, droge ruigtes, verschillende graslandtypes, zachthoutstruweel en hardhoutoobos. Een kronkelwaard heeft in principe geen beheer nodig.

3. Korte vegetaties - Deze hoofdcategorie kan bestaan uit onderstaande subcategorieën.

Levend moeras – Aan de voet van terrasranden, in oude Maasmeanders of in bepaalde plassen komen kwelsituaties voor. Deze abiotische omstandigheden zijn geschikt voor het ontstaan van (kwel)moeras. Op plekken die daarnaast ook onder invloed staan van overstromingen door beken of de Maas ontstaat een zekere dynamiek die de ontwikkeling tot broekbos tegengaat. De frequente overstromingen of het gecontroleerd vaker laten meestromen zorgt ervoor dat er een rijk ecologisch tussenstadium wordt ontwikkeld: levend moeras.

Halfnatuurlijk grasland – Naast water wordt het kenmerkende open landschapsbeeld in het Maasdal bepaald door grasland. Door intensivering in de landbouw is een zeer groot deel van het weinig productieve grasland (halfnatuurlijk grasland) in de 20e eeuw verdwenen. Afhankelijk van de abiotische omstandigheden en het toegepaste beheer kunnen floristisch waardevolle graslandtypen ontstaan. Stroomdalgraslandvegetaties die ontwikkeld zijn onder invloed van de rivier zijn hier een voorbeeld van.

Foto 6.13 - Open water, St. Annabeemden

Halfnatuurlijk grasland met struweel – Op plekken waar vanuit landschappelijk, rivierkundig of landschapsecologisch oogpunt een structuurrijker beeld wenselijk of mogelijk is, wordt het beheer van halfnatuurlijk grasland zodanig afgestemd dat er op plekken spontaan struweel kan ontstaan. Struwelen zijn de overgangsvormen van grasland naar bos en zijn daardoor bijzonder rijk aan plant- en diersoorten. Er ontstaat een half open landschapsbeeld.

Foto 6.14 - Levend moeras

Foto 6.15 - Halfnatuurlijk grasland

Foto 6.16 - Halfnatuurlijk grasland, Romeinenweerd

Foto 6.17 - Halfnatuurlijk grasland met struweel, Océweerd

Grindoevers – Op plekken langs de Maas waar geen ruimte is voor de ontwikkeling van rivierbegeleidende beplantingen of een open landschapsbeeld wordt gewenst, worden grind- en zandoevers gecreëerd. De oude, karakteristieke Maasstrandjes worden hierdoor geherintroduceerd. Nadat de noodzakelijke rivierkundige maatregelen zijn uitgevoerd is het plaatselijke grind zichtbaar of wordt de overblijvende oeverzone afgewerkt met Maasgrind. Hierop kan zich een zeer karakteristieke pioniervegetatie ontwikkelen. Het beheer of de rivierdynamiek moeten zorgen voor de instandhouding van deze colour local. Natuurlijke successieprocessen zullen zonder beheermaatregelen of dynamiek leiden tot een ongewenste opgaande groenstructuur.

Foto 6.18 - Grindoevers

Zandstranden – Daar waar recreatief medegebruik in de vorm van zwemmen gewenst is, worden de oevers langs de plassen of langs de Maas na eventuele rivierkundige maatregelen afgewerkt met gebiedseigen zand. Ook hier zal beheer noodzakelijk zijn om te voorkomen dat dit “tijdelijke” beeld zal verdwijnen. Er dienen goede afspraken over dit type beheer gemaakt te worden.

4. Agrarisch landschap

Omdat grote delen van het huidige landschapsbeeld bestaat uit agrarisch gebied wordt het agrarisch landschap als aparte hoofdcategorie betiteld.

Hooiland – Op plekken met een hogere grondwaterstand is, in ongedraineerde situaties, het verbouwen van gewassen in de volle grond weinig rendabel. Locaties die worden aangewezen als hooiland zijn agrarische productiegronden in de ongedraineerde situaties waarbij het gras wordt gehooit of een combinatie van hooien en inscharen van vee (melk-/vleeskoeien) plaatsvindt. Het hooiland zorgt voor een open en groen, landschapsbeeld.

Agrarisch cultuurlandschap – Gras- en bouwland staan primair in het teken van de bijdrage aan de voedselproductie. Het agrarisch cultuurlandschap wordt intensief agrarisch gebruikt. Door het toepassen van teeltwisseling ontstaat een gevarieerd landschapsbeeld dat bij bouwland varieert van een braakliggende akker of groenbemester in de winter tot het hele groei- en rijpingsproces van allerlei hak- en halmvruchten, aardappelen en bieten in de (na)zomer. Dit landschapsbeeld bestaat uit grote ruimten waarbinnen het optimaal boeren is, de seizoensbeleving in dit landschapstype is groot.

Agrarisch cultuurlandschap met kleinschalige landschapselementen

– In gebieden waar een agrarisch landschap met een kleinere maat en schaal wordt gewenst is het agrarische cultuurlandschap aangevuld met karakteristieke landschapselementen. Deze kleinschalige landschapselementen geven het landschap een half open karakter. De kleinere ruimtes worden gevormd door een afwisselend beeld van hagen, houtwallen en bosjes.

Dit type landschap vindt men vooral in zeer oude landbouwgebieden zonder ruilverkaveling en rondom de oudere kernen.

5. Bos en struweel.

Tot deze groene bouwsteen behoren onderstaande ecotypen:

Broekbos – Aan de voet van terrasranden treedt op veel plaatsen grondwater uit de bodem. Op kwelrijke plekken ontstaat een bijzondere kwelafhankelijke vegetatie die op termijn door natuurlijke successie zal uitgroeien tot broekbos.

Foto 6.19 - Agrarisch kleinschalig cultuurlandschap

Zachthoutooibos en stroomdalwilgenstruweel – Via spontane ontwikkeling vestigen zich deze snelgroeiende boomsoorten met name op onbeheerde restgronden, langs oevers van plassen en Maas die af en toe (jaarlijks) overstromen. Door de dynamiek van de Maas of het toegepast beheer groeien deze bossen niet uit tot hardhoutooibos. De struwelen bestaan uit struiken tot ca. 6 m. en hebben vaak een dicht karakter.

Hardhoutooibos – Op plekken waar de dynamiek van de Maas minder aanwezig is (bijv. 1 keer per 10-12 jaar overstromen), maakt het zachthout langzaam plaats voor hardhoutsoorten. Deze overgang zal geleidelijk gaan en vergt vele jaren waardoor er in het veld visueel weinig onderscheid waarneembaar zal zijn. Hardhoutooibos ontstaat op plekken waar vanuit landschapsbeeld, hydrauliek, beroepsvaart en rivierkundige aspecten geen belemmeringen zijn.

Hellingbos – De trapsgewijze overgangen in het landschap zijn veroorzaakt door de insnijdingen van de Maas en worden terrasranden genoemd. Vooral ten noorden van de kern Neer zijn ze duidelijk waarneembaar en wordt het Maasdal smaller. Op de steilste delen vestigt zich hellingbos met haar karakteristieke onderbegroeiing. De leesbaarheid en beleefbaarheid van de Maasvallei wordt hiermee duidelijk vergroot.

Droog loofbos – Het bos dat op de hogere terrassen wordt aangeplant of de kans krijgt om spontaan te ontstaan wordt getypeerd als droog loofbos. Het type bos is afhankelijk van de abiotische omstandigheden ter plaatse. Tevens zijn er grotere arealen bestaande bosgebieden die bestaan uit droog naaldbos. Via geïntegreerd bosbeheer worden deze omgevormd naar loofbossen.

Foto 6.20 - Zachthoutooibos

Foto 6.21 - Broekbos

Foto 6.22 - Stroomdalwilgenstruweel

Foto 6.23 - Hardhoutooibos

Foto 6.24 - Droog loofbos

6.2.3 Natuurlijke successie versus beheer

Binnen de vijf hoofdcategorieën kan onderscheidt gemaakt worden in de mate waarop groenstructuren of natuurwaarden via natuurlijke successie tot stand komen en welke via beheer ontstaan of permanent beheer nodig hebben om in stand te blijven. Met name het beheer van agrarisch cultuurlandschap met kleinschalige landschapselementen is zeer intensief en duur. Beheer is vanuit ecologisch oogpunt niet altijd wenselijk. Soms is het vanuit de biodiversiteit, het landschapsbeeld of rivierkundige afwegingen wenselijk een tussenstadium en geen climaxvegetatie in stand te houden. Het behouden van dit half natuurlijke systeem betekent per definitie dat beheer gevoerd moet worden. Afhankelijk van de beoogde vegetatie kan dit door seizoens- of jaarrondbegrazing met runderen of paarden. Een ander optie is het voeren van mechanisch beheer (mens en machine). Het inzetten van permanente begrazing heeft vanuit de ecologie de voorkeur omdat hierdoor de grootste variatie in de vegetatiestructuur ontstaat. Tevens hebben grote grazers een toegevoegde waarde in het landschapsbeeld van het rivierengebied. De korte vegetaties (bouwsteen 3) zijn een voorbeeld van half natuurlijke systemen. Bij de verdere uitwerking van het Masterplan zal goed moeten worden onderzocht op welke wijze de korte vegetaties worden beheerd. Toegankelijkheid, bereikbaarheid, gewenst natuurdoeltype en wie verantwoordelijk is voor het beheer zijn centrale vragen die beantwoord moeten worden.

In het agrarisch landschap (bouwsteen 4) wordt beheer uitgevoerd met een primaire productiegedachte en worden opbrengsten gegenereerd uit de producten die van het land komen. Omdat beheer van het agrarisch landschap geld oplevert wordt zij hier verder niet meer in beschouwing genomen. Water (bouwsteen 1) blijft buiten beschouwing, omdat alleen sprake is van beheer (d.m.v. baggeren) als de morfologische effecten van aanzanding en erosie zo groot worden dat zij een negatief effect hebben op de taakstelling.

In gebieden met bossen en struwelen (bouwsteen 5) is het vanuit ecologisch oogpunt het meest interessant als er via spontane processen natuur(waarden) ontstaat. Via natuurlijk successie zal op plekken die buiten de dynamiek van de rivier vallen en waar geen beheer wordt uitgevoerd altijd een bepaald type bos als eindstadium verrijzen. De abiotische omstandigheden bepalen welk type natuur/ bos op een bepaalde plek ontstaat. De procesnatuur die hierdoor ontstaat vergt weinig of geen beheer.

Waar mogelijk worden rivierkundige maatregelen genomen die de leesbaarheid van de Maas vergroten; er worden flauwe binnenbochten met kronkelwaarden (bouwsteen 2) en steile buitenbochten gecreëerd. Doordat de Maas wordt gestuwd is er alleen ten tijde van hoogwaterafvoer of extreme droge perioden sprake van enige rivierdynamiek. Dit komt echter slechts enkele weken per jaar voor. Voorkomen moet worden dat terreinbeherende instanties en de rivierbeheerder door beheer maatregelen moeten treffen om te kunnen blijven voldoen aan de taakstellende afvoer.

Na uitvoering van de weerdverlaging zullen volledig ontwikkelde kronkelwaarden via natuurlijke successie het eindbeeld vormen. In de hydraulische berekeningen zijn de vegetatieruwheden die horen bij de betreffende groene bouwsteen ingevoerd. Daar waar kronkelwaarden getekend zijn hoeven terrein- en rivierbeheerder geen beheer te voeren. Vanwege het open karakter van de kronkelwaard ter plaatse van de plas Hatendoer vormt dit hierop een uitzondering.

Vanwege de grote maatschappelijke behoefte om natuur ook te kunnen beleven worden sommige delen van bos- en natuurgebieden zo onderhouden en beheerd dat ze ook begaanbaar zijn voor de mens (te voet, te paard of op de fiets). Dit recreatief medegebruik vergt additionele beheers-/onderhoudsinspanningen. Vaak echter behoort dit ook tot de doelstellingen van terreinbeherende instanties.

Hoofdcategorie	Subcategorie	Natuurlijke successie / dynamiek (geen beheer)	Beheer door begrazing	Mechanisch beheer
Open water				
Kronkelwaarden				
Korte vegetaties	Levend moeras			
	Halfnatuurlijk grasland			
	Halfnatuurlijk grasland met struweel			
	Grindoevers			
	Zandstranden			
	Hooilanden			
Agrarisch landschap	Agrarisch cultuurlandschap			
	Agrarisch cultuurlandschap met kleinschalige landschapselementen			
Bos en struwelen	Broekbos			
	Zachthoutooibos			
	Hardhoutooibos			
	Hellingbos			
	Droog loofbos			
	Stroomdalwilgenstruweel			

Figuur 6.25 - Beheer

6.2.4 Verklaring van Roermond

De provincie Limburg en de Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB) hebben in de Verklaring van Roermond (VvR) afspraken gemaakt over een pakket maatregelen om de betrokkenheid van de landbouw bij het realiseren van de plattelandsdoelen te vergroten. De essentie van de VvR is om tot een versnelling te komen in de uitvoering van het Plattelandsbeleid door een evenwichtige ontwikkeling van omgevingskwaliteit en mogelijkheden voor de land- en tuinbouw.

Bij ontwikkeling van (inrichtings-)plannen waarin landbouwgrond nodig is voor realisatie, is de inzet om de onttrekking van agrarische grond zo beperkt mogelijk te houden. De voorkeursvolgorde bestaat volgens de VvR uit: voorkomen van onttrekking van landbouwgronden (herbegrenzing EHS, meervoudig ruimtegebruik, heroverweging ambities), indien dat geen oplossing biedt dan land- en tuinbouw inschakelen voor (mede-)realisatie (landschapsfonds, groenblauwe diensten, landbouw als 4e terreinbeherende organisatie) en als laatste grondverwerving (volledige schadeloosstelling).

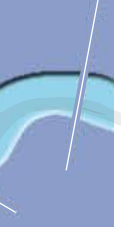
Bij het opstellen van het Masterplan is op voorhand rekening gehouden met het principe zuinig ruimtegebruik door het waar mogelijk stapelen van functies. Zo worden de noodzakelijke rivierkundige maatregelen zodanig uitgevoerd dat zij tevens een bijdrage leveren aan de gewenste landschaps- en natuurontwikkeling. Bij het positioneren van de overige landschaps- en natuurontwikkeling is zo veel mogelijk rekening gehouden met de begrensde ecologische hoofdstructuur (EHS). Omdat de EHS niet per definitie overal aaneengesloten ligt zijn groenontwikkelingen op agrarische gronden geprojecteerd. Het ruimtebeslag bij de uitvoering van het IVM-2 maatregelenpakket zou ongunstiger zijn dan de totale ontwikkelingen die in dit Masterplan worden voorgesteld. Voor nadere kwantitatieve informatie wordt verwezen naar hfd 5.5. Parallel aan het vervaardigen van dit Masterplan hebben Rijksbezuinigingen een grote impact op Nederland en naar verwachting zullen ze ook consequenties hebben voor de EHS-herbegrenzing en dito financiering. Willen we de balans tussen blauw en groen in het Maasplassengebied terugbrengen en versterken, dan moeten we inzetten op de combinatie van rivierkundige maatregelen met als resultante hiervan de gewenste landschaps-/natuurontwikkeling. In feite is hier dus sprake van “blauw voor groen”.

Tijdens de verdere concretisering en juridische borging van het Masterplan moet nader onderzocht worden hoe via een actualisatie / herbegrenzing van de EHS per saldo geen of zo min mogelijk landbouwgrond ten gevolge van de natuurontwikkeling verloren gaat. Ook zouden de mogelijkheden voor het realiseren van wettelijke natuurcompensatie in de EHS verder onderzocht moeten worden. De hierdoor vrijgevallen hectaren EHS kunnen bij voorkeur als agrarisch of particulier natuurbeheer worden toegewezen in gebieden met een marginale agrarische betekenis. Bij agrarisch

of particulier natuurbeheer kunnen agrariërs worden ingezet voor een beheersrol. In de VvR wordt de ambitie uitgesproken voor de oprichting van een 4e terreinbeherende instantie die actief de terreinen met particulier natuurbeheer verwerft en met behulp van het subsidiestelsel Natuur en Landschapsbeheer voor het beheer agrariërs uit de directe omgeving inzet. Het past in het beleid om de boeren meer kansen te geven als alternatief voor het verlies aan landbouwgrond en inkomen. Bovendien past dit in het beleid om boeren kansen te geven naar publieksbehoefte naar natuur, rust en ontspanning. Via een nog te operationaliseren stimuleringsregeling worden initiatieven en nieuwe organisatievormen voor natuurbeheer gestimuleerd. Ook het inrichten van een landschapsfonds waaruit agrariërs een marktconforme financiële vergoeding krijgen voor het behouden, ontwikkelen en beheren van de landschapskwaliteiten (en wellicht ook andere belevingszaken als “koe in de wei”). De VvR spreekt de intentie uit om aanvullend op de bestaande regeling voor natuur en landschap (SNL) particulieren, organisaties en beheerders financieel te stimuleren om vastgelegde pakketten van groen-blauwe diensten gedurende langere tijd uit te voeren. Deze intentie van de provincie Limburg is tevens vastgelegd in de nota natuur- en landschapsbeheer 2010-2020.

Kortom de in het Masterplan voorgestelde ingrepen kunnen worden gezien als kans om de beleidsdoelen zoals geformuleerd in de VvR in de praktijk te brengen en daarmee tevens een bijdrage te leveren aan het beter benutten van het economisch potentieel binnen het Maasplassengebied, waarbij de gekozen landschapsinvulling en vegetatietypen uitgangspunt zijn.

7. Deelgebieden

In hoofdstuk 6 is beschreven hoe via het nieuwe rivierkundig-landschappelijke casco één herkenbare eenheid van het Maasplassengebied wordt gecreëerd (meanderende riviervallei). In dit hoofdstuk wordt door middel van een verdieping van de thema's water, landschap, leisure, wonen en bedrijvigheid nader ingezoomd op de acht deelgebieden.

De doorvertaling van de in het 'Vlekkenplan Maas en Meer' benoemde kernkwaliteiten in combinatie met de noodzakelijke rivierkundige hoogwatermaatregelen en de nadere uitwerking van de landschaps-/groenstructuur worden beschreven en geven inzicht hoe de acht deelgebieden zich juist ten opzichte van elkaar onderscheiden. Het is wenselijk dat binnen elk deelgebied minstens één initiatief (bestaand of nieuw) uitgroeit tot een trekker voor het hele deelgebied en wellicht daarmee als katalysator en kwaliteitsimpuls dient voor andere bestaande en mogelijk gewenste nieuwe ontwikkelingen. Een dergelijk initiatief wordt "sleutelproject" genoemd.

Een sleutelproject beschermt de basiskwaliteiten en versterkt de kernkwaliteiten van een deelgebied dusdanig dat dit deelgebied zich significant gaat onderscheiden van andere deelgebieden. Een sleutelproject is een integraal project en heeft bij voorkeur ook een regionale betekenis en heeft daarmee meerwaarde voor het hele Maasplassengebied. Per deelgebied zijn één of meerdere sleutelprojecten benoemd. De rivierkundige maatregelen en landschappelijke ontwikkelingen vormen het ruimtelijk kader waarbinnen overige passende ontwikkelingen tot stand kunnen komen. Omdat de ontwikkeling van dit blauw-groene casco hard uitgangspunt is, worden rivierkundige of landschappelijke ontwikkelingen niet gezien als sleutelproject.

7.1 Deelgebied Maaseik / Echt-Susteren

7.1.1 Algemeen

Het deelgebied kenmerkt zich door de fysieke overgang van de Grensmaas naar het Maasplassengebied. De zone ligt in de "groene taille" en behoort tot het smalste stukje van Nederland. Midden op de Pater Sangersbrug over de Maas ontmoeten Nederland en België elkaar. De brug vormt nog een van de weinige verbindingen over de Maas.

Maaseik is een stadje met een sterke Bourgondische inslag, prettige winkelfaciliteiten en wordt gezien als een hoogdynamische kern. De plas Heerenlaak heeft een van de grootste plezierjachthavens in het Maasplassengebied. Aan Nederlandse zijde liggen geen plassen.

Het landschap bestaat voornamelijk uit het agrarisch cultuurlandschap. De kleinere kernen Visserweert, Kokkelert en Oud Roosteren liggen te midden van de grootschalige landbouwgronden. De Maas is hier een grensrivier en scheidt Nederland van België. De verhoogd gelegen dijken van het Julianakanaal geven dit deelgebied een duidelijke ruimtelijke begrenzing. Ten noorden van de kern Oud Roosteren ligt het natuurgebied de Rug. Dit open, glooiende en uitgestrekte gebied bestaat uit halfnatuurlijk grasland met populierenopstanden en boomgroepen en heeft een open landschapsbeeld. Het terrein wordt begraasd door middel van Koninkpaarden. Waterleidingsmaatschappij Limburg (WML) wint hier (on)diep drinkwater en faciliteert vanuit dit waterwingebied de drinkwatervoorziening voor de Westelijke Mijnstreek.

7.1.2 Rivierkundige structuur

Roosteren e.o.

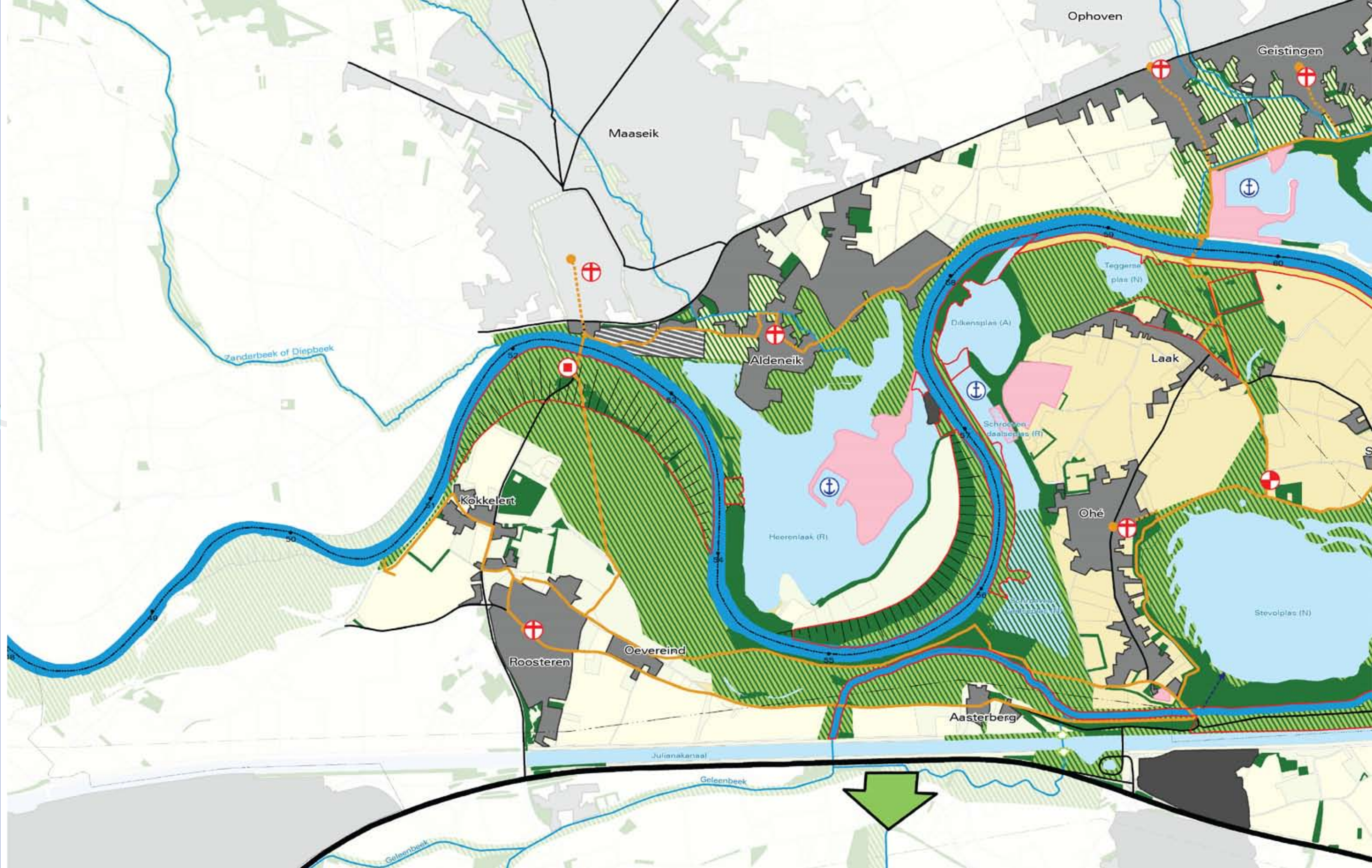
Het deelgebied Maaseik / Echt-Susteren vormt het verwevingsgebied tussen de Grensmaas en het Maasplassengebied, hierbinnen is het belangrijk dat de continuïteit van de beleving en de herkenbaarheid van de Maas wordt versterkt. Ter plaatse van Visserweert worden vanuit het Grensmaas-project rivierkundige ingrepen in de vorm van

weerdverlagingen en stroomgeulverbreding uitgevoerd. Hierdoor ontstaat in dit gebied weer een natuurlijk rivierenlandschap met hoge natuurwaarden. Ter plaatse van natuurgebied de Rug zal de weerdverlaging (mp38) voor de ontwikkeling van een belangrijke schakel in de doorlopende natuurstructuur aan de Nederlandse zijde van de Maas zorgen. De beoogde weerdverlaging ligt aan de oostzijde van de rivier en begint bij rkm 51 en eindigt bij rkm 54. Op het breedste punt, ter hoogte van de Pater Sangersbrug is de weerdverlaging 300 meter breed. Het talud loopt vanaf de waterlijn (ca 21,00 m+NAP) geleidelijk op tot huidig maaiveld dat op een hoogte van ongeveer 28,5 m+NAP ligt. Vanwege de weerdverlaging wordt een deel van de Maaseikeweg op pijlers geplaatst. De natuurlijke verhoging Schansberg blijft behouden. Doordat het talud net boven stuwpeil (20,85 m+NAP) begint, zal onder normale omstandigheden de breedte van de Maas onveranderd blijven. Bij hogere waterstanden zal de uiterwaard eerder inunderen dan in de huidige situatie. De exacte dimensionering van de weerdverlaging zal in combinatie met de hoogte van de Contelmo inlaat opnieuw doorgerekend moeten worden om de taakstelling voor dit deel te halen. De nieuwe berekening kan gevolgen hebben voor de beschreven maatregelen en kan haar weerslag hebben op de directe omgeving. Realisatie van deze voorgestelde ingreep heeft mogelijk gevolgen voor de waterwinning ter plaatse.

Foto 7.1 - Pater Sangesbrug

Maaseik - Aldeneik

Ter plaatse van Maaseik is het van belang dat de Bosbeek en de Zanderbeek natuurvriendelijk worden heringericht. De Bosbeek loopt grotendeels door het stedelijk weefsel van Maaseik en is over grote delen overkluisd. Een herinrichting en ontkluising is geen gemakkelijke opgave. Waarschijnlijk dat er alleen voor vissen en watergebonden dieren een ecologische verbinding door de stad tot stand kan komen. Door de ontkluising wordt water weer beleefbaar in de stad.

Vanuit landschappelijke overwegingen is het belangrijk dat het stedelijk weefsel van Maaseik niet vastgroeit aan de kern Aldeneik. In het plan ‘Stad aan de Maas’ wordt hiervoor een stadspark ingericht. Dit park moet in noordwestelijke richting overgaan in een groene buffer.

Plas Heerenlaak

Bij deze Belgische weerd (westzijde) is een aantal ingrepen voorzien die de doorstroming van de uiterwaard bij hoogwater verbeteren. Daarnaast wordt door de aanleg van een kronkelwaard de Maas beter benadrukt. In de dam ter hoogte van rkm 53,5 is een verlaging gemaakt van 150 meter breed (mp01). De dam wordt verlaagd van 29,9 m+NAP (maatgevend hoogwater) tot 20,85 m+NAP wat overeenkomt met stuwpeil. Bij hogere waterstanden zal de Heerenlaak dus mee gaan stromen. Een nieuwe brug maakt het achtergelegen appartementencomplex te allen tijde bereikbaar. Zowel aan de boven- als benedenstroomse zijde van de verlaging komt hardhoutoibos op de dam te staan. De bestaande invaart ter hoogte van rkm 57 (A11) is 300 meter stroomafwaarts verplaatst (mp02) zodat deze rivierkundig gezien beter aansluit op het zomerbed. Hierdoor wordt de huidige sedimentatie in de doorvaartopening beperkt. De oever tussen het zomerbed en de Heerenlaak is op het traject van rkm 54,5 tot 57 omgevormd tot een kronkelwaard (mp39). De hoge kade (Klauwenhofweg) is verplaatst richting de Heerenlaak en ligt ongeveer halverwege de oever. De hoogte van de kade is met ongeveer 1 meter verlaagd van 28,5 m+NAP tot 27,5 m+NAP (bovenstrooms) en van 27 m+NAP tot 26 m+NAP (benedenstrooms) wat overeenkomt met een overstromingsfrequentie van 1 keer in de 10 jaar (i.p.v. 1 keer in de 250 jaar). Het maaiveld loopt vanaf de waterlijn geleidelijk

op naar ongeveer 23 m+NAP ter plaatse van de nieuwe kade. Op de kronkelwaard vindt weinig tot geen beheer plaats waardoor via natuurlijke successie een vegetatiesituatie zal ontstaan die bestaat uit 10% pioniervegetatie, 15% verruigd grasland, 25% struweel en 50% bos.

De plas Heerenlaak is de enige Maasplas in dit deelgebied. De aanwezige jachthaven is een van de grootste plezierjachthavens in het Maasplassengebied. De laatste jaren is er een groei waarneembaar van de snelle watersport. De aanwezige ondernemers anticiperen hierop door de realisatie van voorzieningen voor deze doelgroep. Overleg met NV de Scheepvaart heeft uitgewezen dat de plas Heerenlaak een geschikte plas is voor de verdere uitbouw van de snelle watersport. De plas Heerenlaak fungeert hierdoor als uitwijkmogelijkheid voor de snelle watersport in Nederland.

7.1.3 Natuur en landschap

De kenmerkende landschappelijke openheid is een gevolg van het overwegende agrarische grondgebruik en het ontbreken van grotere kernen. De resultante van de noodzakelijke rivierkundige ingrepen is riviernatuur die direct grenst aan de Maas. Deze doorlopende groenstructuur versterkt de herkenbaarheid van de Maas. De weerdverlaging die ter plaatse van het gebied ‘de Rug’ wordt voorgesteld, verbindt letterlijk de Grensmaas met het Maasplassengebied. Na de herinrichting bestaat ‘de Rug’ uit een open, glooiend en uitgestrekt natuurgebied. De inrichting bestaat uit halfnatuurlijk grasland met populierenopstanden en boomgroepen. Grote grazers beheren het gebied en zorgen voor variatie in de vegetatiestructuur en behoud van de waardevolle landschappelijk openheid. Het gebied is opengesteld voor recreatief medegebruik en enkele belangrijke landschapsvensters (vista’s) blijven gehandhaafd.

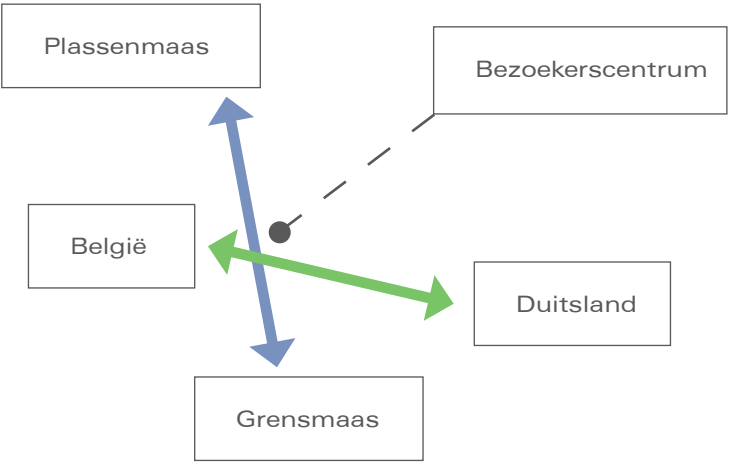
Ten zuiden van Maaseik loopt de Zanderbeek. De Zanderbeek stroomt door versnipperd landelijk gebied en er is voldoende ruimte voor een natuurlijke herinrichting. De gerenatureerde Zanderbeek levert als structuurdrager een positieve bijdrage aan de kwaliteiten van het landschap. Bij het oplossen van barrières zorgt de beek voor een ecologische verbinding voor natte en oevergebonden dier- en plantensoorten. Beide beken kunnen een bijdrage leveren aan de routegebonden recreatie of recreatief medegebruik.

Door de grootte van de plas Heerenlaak en de hierom heen kronkelende Maas is er een onbalans in de water-land-verhouding. De voorgestelde weerdverlaging op Belgische zijde resulteert in kronkelwaarden die de westelijke Maasoever begeleiden. Op de zuidelijke dam tussen de plas Heerenlaak en de Maas kan in het verlengde van de kronkelwaarden hardhoutoibos tot ontwikkeling komen. Deze duurzame groenstructuur sluit aan op het geplande park tussen Aldeneik en Maaseik en verbindt hiermee de groene bufferzone tussen beide plaatsen met de Maas.

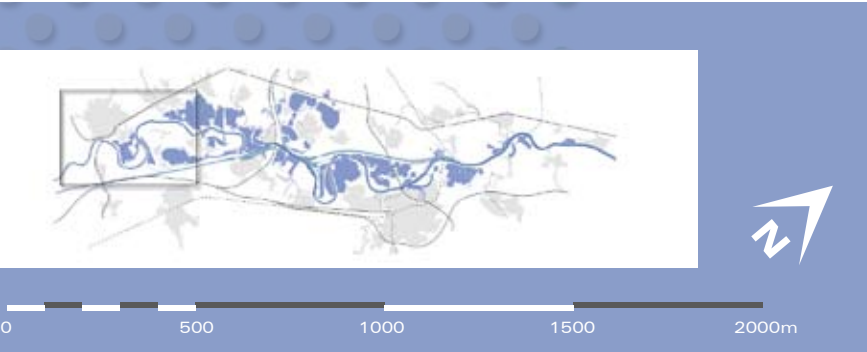
7.1.4 Recreatie en toerisme

Ondanks het feit dat de gemeente Echt-Susteren op toeristisch recreatief gebied een kleine(re) speler is, is wel duidelijk dat toerisme ook voor deze gemeente een belangrijke economische motor is. De gemeente speelt daarom ook op deze ontwikkelingen in, zodat zij in de toekomst ook voldoende aantrekkingskracht heeft en blijft houden voor deze consument. Het huidige aanbod bestaat vooral uit extensieve vormen van recreatie zoals wandelen en fietsen. Naast de lokale wandel-, fiets- en ruiterroutes loopt er door de gemeente een Landelijke Fietsroute (Maasroute) en drie Lange-Afstand-Wandelpaden, te weten: het Pieterpad, het Pelgrimspad en het St. Jacobspad. Op het gebied van verblijfsrecreatie heeft de gemeente vooralsnog voldoende voorzieningen. Hiernaast bevindt zich in de gemeente een aantal recreatieve attracties en musea en is er aanbod op spiritueel/religieus gebied. Genoemde recreatieve voorzieningen bevinden zich vooral buiten het Maasdal. Er wordt ingezet op het verder ontwikkelen van kwalitatieve routestructuren waarbij niet alleen eenduidige en overzichtelijke bewegwijzering, maar ook goed begaanbare paden en wegen, voldoende rust- en picknickplaatsen en horecagelegenheden langs deze routes ervoor zorgen dat men op een prettige manier kan recreëren in deze gemeente.

De gemeente wil zich vooral profileren en onderscheiden met haar “natuurlijke” sterke punten, zoals het landschap en de hierin aanwezige natuurgebieden, de Grensmaas en het Maasplassengebied en de ligging van de gemeente in het smalste stukje van Nederland (België en Duitsland liggen nog geen 4,8 km van elkaar vandaan). De resultaten van de hoogwatermaatregelen die uitgevoerd worden in het kader van de Grensmaas evenals de ontwikkelingen in het Maasplassengebied zijn uitstekende uitgangspunten voor een oriëntatie die meer op de Maas is gericht.

Figuur 7.3 - Bezoekerscentrum

De realisatie van een bezoekerscentrum nabij de natuurlijke verhoging waarop de gebouwen bij de Schansberg staan fungeert als “magneet” en zorgt voor de fysieke verbinding van alle windrichtingen. In oost-west richting wordt de euregionale ligging tussen Maaseik en Selfkant, Waldfeucht en Gangelt (Duitsland) benadrukt en kan de gemeente zich profileren als een gebied waar de recreant of toerist op één dag drie landen kan bezoeken. Parallel langs de Maas ontwikkelen zich de Grensmaas en het Maasplassengebied. Het bezoekerscentrum vervult hierbij de schakelfunctie in het grenzeloos ontmoeten. Naast een recreatief routeknooppunt heeft het bezoekerscentrum o.a. ook een meerwaarde op het gebied van natuureducatie (i.s.m. natuurorganisaties).

Aan Belgische zijde wordt vooral ingezet op stedelijke vormen van recreatie zoals het kooptoeisme. Het bestaande wandel- en fietspadnetwerk is uitstekend en wordt veel gebruikt.

7.1.5 Permanente bewoning

De gemeente Maaseik heeft twee stedelijke ontwikkelingen op het gebied van permanent wonen, te weten: het ‘Maasfront’ en ‘Stad aan de Maas’. Het Maasfront is de stedenbouwkundige afronding van Maashuizen (Aldeneik) en is in uitvoering. Ter plaatse worden grondgebonden woningen voor permanente bewoning gebouwd. Het project ‘Stad aan de Maas’ is een langdurig project dat moet zorgen voor een kwaliteitsimpuls voor de stad Maaseik en haar omgeving. Een belangrijke ontwikkeling hierbij is de bouw van diverse woonblokken voor permanente bewoning met op de begane grond commerciële ruimtes. Genoemde ontwikkelingen vinden in België plaats en zijn indirect van invloed op de woningmarkt in Nederland maar hebben geen relatie met de binnen de programmalijn wonen ontwikkelde regionale woonmilieuvisie.

7.1.6 Sleutelprojecten

Verplaatsing waterwinputten de Rug en reconstructie Maaseikerweg

Voor het behalen van de hoogwaterdoelstellingen is het noodzakelijk dat ter plaatse van de Rug rivierkundige maatregelen worden uitgevoerd. Deze maatregelen staan op gespannen voet met de huidige ligging van een batterij waterwinputten (Waterleidingmaatschappij Limburg). In deze putten wordt ondiep grondwater voor de drinkwatervoorziening opgepompt. Zodra vervangingsinvesteringen aan de orde zijn kan een nieuwe batterij in het (zuid)oostelijke deel van de Rug worden gerealiseerd. De delfstoffen die vrijkomen bij de rivierkundige ingreep leveren een financiële bijdrage aan zowel de hoogwaterveiligheid als de duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening.

Door de weerdverlaging krijgt de Maas de kans om bij hoge afvoeren in een breder bed te stromen. De verbinding tussen Maaseik en Roosteren moet te allen tijde via de Maaseikerweg

kunnen plaatsvinden. In de toekomst zal de Maaseikerweg voor een deel op palen moeten komen te staan of moeten andere technische oplossingen worden ontworpen, zodanig dat de weerdverlaging een optimaal effect blijft houden.

Stad aan de Maas

De laatste decennia hebben stedenbouwkundige ontwikkelingen er voor gezorgd dat de stad Maaseik zich als het ware met de rug naar de Maas heeft gekeerd. Om de huidige kernkwaliteiten van Maaseik veilig te stellen en verder te ontwikkelen is het project ‘Stad aan de Maas’ ontwikkeld. De hierin opgenomen ontwikkelingen leveren een bijdrage aan de noodzakelijke kwaliteitsimpuls. Zo wordt ter plaatse van het voormalige bedrijventerrein Dekenskamp een stedenbouwkundige ontwikkeling langs de Maas voorgesteld waardoor Maaseik weer een gezicht aan/naar de Maas krijgt. Deze ontwikkellocatie versterkt de as tussen Aldeneik en Maaseik. Om goede en aantrekkelijke verbindingen te maken tussen het stadshart en de Maas en Aldeneik wordt de verkeerskundige afwikkeling van de randweg aangepast. Tevens wordt gedacht aan een nieuwe brug over de Maas. Dit in combinatie met het herstel van de groene stadswallen maken de stad Maaseik toekomstbestendig.

Recreatief schakelpunt

In het kader van het project ‘Stad aan de Maas’ wil de gemeente Maaseik op de huidige plek van de Pater Sangersbrug een nieuwe brug bouwen. De nieuwe brug moet een grote architectonische uitstraling krijgen en de poortfunctie van de stad Maaseik vervullen. De nieuwe brug zorgt voor de duurzaam veilige passage voor langzaamverkeer en biedt tevens kansen om de huidige stuwing te verminderen. Midden op de brug ligt de grensovergang tussen Nederland en België. Aan Nederlandse zijde liggen enkele minder kwaliteitsvolle gebouwen en dito functies. Het transformeren van deze plek tot bezoekerscentrum levert dubbele kwaliteitswinst op. Het archeologisch waardevolle Romeinse gebouw ter plaatse van de Schansberg krijgt een nieuw leven. Het bezoekerscentrum is het startpunt van wandel- en fietsroutes, de huur van fietsen en kano’s is mogelijk. De horecafunctie en de wisselende exposities over de Grensmaas en het Maasplassengebied alsmede de informatie die gegeven wordt over het toeristisch-recreatieve aanbod in Maaseik, Echt-Susteren en Selfkant maken het verblijf interessant. Voor de exploitatie van het bezoekerscentrum is het belangrijk dat het gebouw flexibel en multifunctioneel wordt. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan milieueducatie, zorg en kleinschalige congresfaciliteiten. Afhankelijk van het brugontwerp is dit van nature hoger gelegen gebied een gunstige plek voor de oprichting van een uitzichttoren.

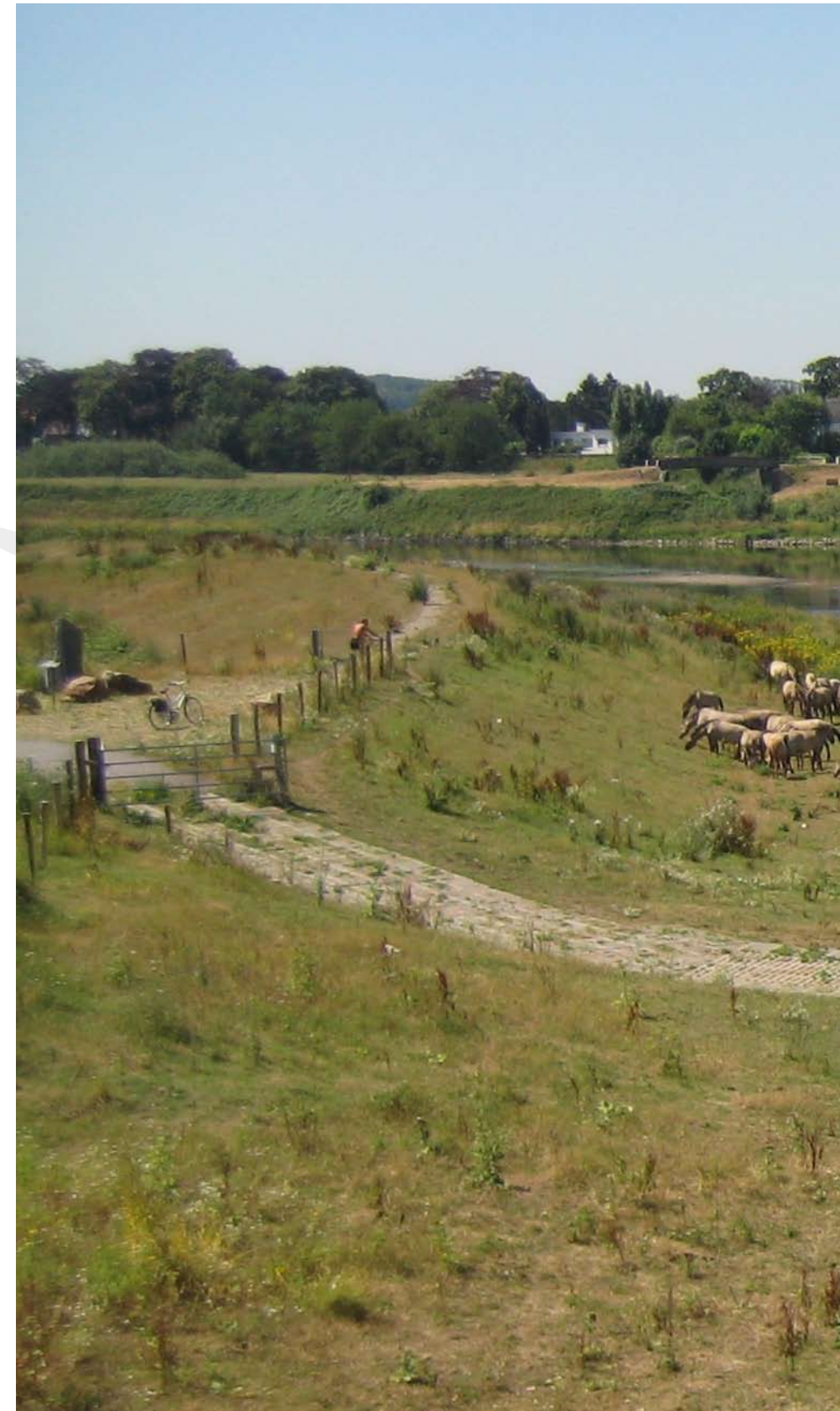

Foto 7.4 - Natuurgebied de Rug

7.2 Deelgebied Eiland in de Maas

7.2.1 Algemeen

Het Eiland in de Maas herbergt veel bijzondere kwaliteiten. Het gebied is alleen maar te bereiken over bruggen of via het water en daardoor ontstaat bij een bezoek het gevoel dat je een andere wereld bezoekt. Dat geeft aan het gebied een bepaalde charme die wordt versterkt door de cultuurhistorische kwaliteiten van het gebied. Beeldbepalend daarbij zijn vooral de Vestingstad Stevensweert en de Hompesche Molen. Samen met de grote natuurgebieden op het eiland (Schroevendaalse Plassen, Stevol / Molenplas e.o., Brandt e.o.) geeft dit aan het gebied een sfeer van rust en onthaasting.

Het streven is om aan de verdere ontwikkeling van het Eiland in de Maas een kwaliteitsimpuls te geven. Daarbij kunnen verschillende sporen gevolgd worden. In de eerste plaats zal het “blauw-groene” karakter van het eiland versterkt moeten worden. Niet alleen kan daardoor worden voldaan aan rivierkundige en natuur doelstellingen, maar ook kan hierdoor de landschappelijke uitstraling als eiland verbeterd worden.

In de tweede plaats zal de aantrekkingskracht van de cultuurhistorische parels vergroot moeten worden. Dat kan door de unieke kwaliteiten zoveel mogelijk “op te poetsen” en terug te brengen in historische staat. Een voorbeeld is een reconstructie van de vestingwerken, waardoor inwoners en bezoekers het unieke karakter van een vestingstad beter kunnen ervaren. Ook de reconstructie van de verbinding Hompesche Molen-kasteel Walborgh past in dit streven. In aansluiting daarop zullen voorzieningen moeten worden getroffen om deze cultuurhistorische parels te laten fungeren als vertrek- en knooppunt voor fietsers en wandelaars, zodat al het moois van het Eiland in de Maas ook beter toegankelijk wordt voor recreanten.

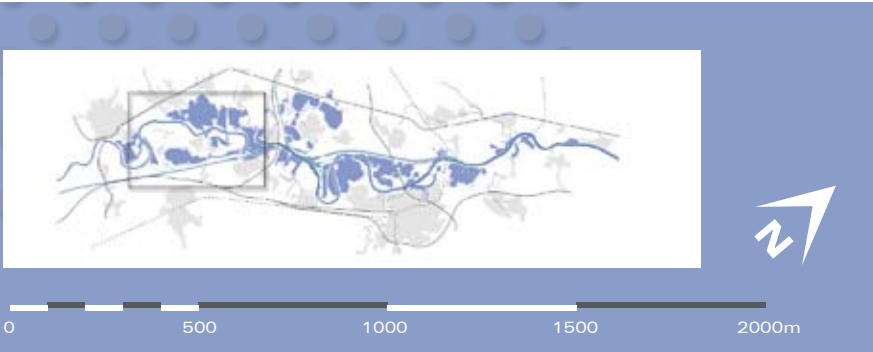
In de derde plaats is het een uitdaging om aan de verblijfsrecreatie een kwaliteitsimpuls te geven. Daar waar deze kwaliteit al aanwezig is (bv. het kleinschalig kamperen bij opgeknapt hoeves) zal onderzocht moeten worden of en hoe in de toenemende vraag voorzien kan worden zonder het unieke karakter van het eiland

aan te tasten. Daar waar de kwaliteit beter kan of dreigt minder te worden, zoals bv. bij Porta Isola, zal gezocht moeten worden naar nieuwe kwaliteitsimpulsen. Een dergelijke impuls vraagt om maatwerk omdat deze zal moeten passen bij de kwaliteiten van het eiland (landschappelijke en cultuurhistorische uitstraling). In het algemeen zal voor het Eiland in de Maas een evenwicht gevonden moeten worden tussen het wonen in leefbare dorpen en de ontwikkeling van toerisme en recreatie. Deze ontwikkeling zal

“gematigd” moeten zijn omdat ze anders de bijzondere charme en aantrekkingskracht van het eiland aantast. Voor andere economische sectoren, naast toerisme en recreatie, is op het eiland slechts beperkte ruimte beschikbaar. Die ruimte is vooral bestemd voor de consolidering van de landbouw in het gebied. Voor industriële bedrijvigheid (of bedrijvigheid met een industriële uitstraling) lijkt op het eiland geen toekomst weggelegd omdat deze strijdig is met de kernwaarden die juist de aantrekkingskracht van het eiland bepalen.

Foto 7.6 - Bocht in de Maas bij Houbenhof

7.2.2 Rivierkundige structuur

Oude Maas – Geleenbeek – Stevolplas

Om het eiland in de Maas nog nadrukkelijker het karakter van een eiland te geven is het wenselijk met name aan de oostzijde, van waaruit het eiland wordt benaderd, een groter wateroppervlak te realiseren. Dit betekent een aanpassing van het profiel van de Geleenbeek (mp14). Bij het aanpassen van de Geleenbeek kan meteen een aantal andere problemen aangepakt worden. Deze problemen betreffen de grote snelheden die ontstaan bij hoge afvoeren door de zeer smalle doorgang tussen de kade van Ohé en Laak en de kanaaldijk, met als gevolg erosieproblemen bij de brug (Prior Gielenstraat) en de Geleenbeek. Op dit moment ontsieren de steenbestortingen in de Geleenbeek en bruggenhoofden het beeld. Daarnaast is er de blauwalgproblematiek in de Stevolplas en zijn er problemen ontstaan met visoptrek doordat bij de vorige aanpassing van de Geleenbeek via de Stevolplas, de lokstroom verdwenen is. Door het profiel van de Geleenbeek breder en ondieper te maken wordt het wateroppervlak bij normale afvoeren groter. Tegelijkertijd ontstaat daardoor een minder steil verhang waardoor bij hoog water de stroomsnelheden zullen afnemen en het gebied minder schade zal ondervinden door erosie. Daarnaast is het traject van de Geleenbeek verplaatst naar zijn oorspronkelijke ligging, waardoor de hoofdstroom niet meer via de Stevolplas loopt. Er blijft nog wel een verbinding ter plaatse van de huidige voorziening (vistrap) door middel van een klein stroompje. Hierdoor is de Geleenbeek grote delen van het jaar afgescheiden van de Stevolplas met als voordeel dat er minder kans is op blauwalg als gevolg van overstorten en een verbetering ontstaat van de lokstroom voor de visoptrek. De blauwalg ontstaat mede ook vanwege de aanwezigheid van voedselrijk slib op de bodem van de plas. Genoemde maatregelen

moeten op een integrale wijze verder worden doorontworpen. Hierbij dienen in ieder geval de thema's hoogwaterveiligheid, waterkwaliteit, laagwater en natuur betrokken te worden. Aan de oostzijde van de Geleenbeek en Oude Maas wordt ingezet op een opgaande groenstructuur. In verband met de stabiliteit kan er op de dijk van het Julianakanaal geen bos komen. Welke begroeiing wel mogelijk is wordt aan de hand van het groenbeheerplan bepaald. Het streven is in elk geval gericht op het laten ontstaan van zoveel mogelijk opgaande begroeiing. Het huidige bos ter hoogte van de brug en bovenstrooms daarvan wordt juist verwijderd. Op de oevers van de Stevolplas zet de op gang gekomen natuurontwikkeling zich door tot een goed ontwikkelde en ecologische waardevolle zone.

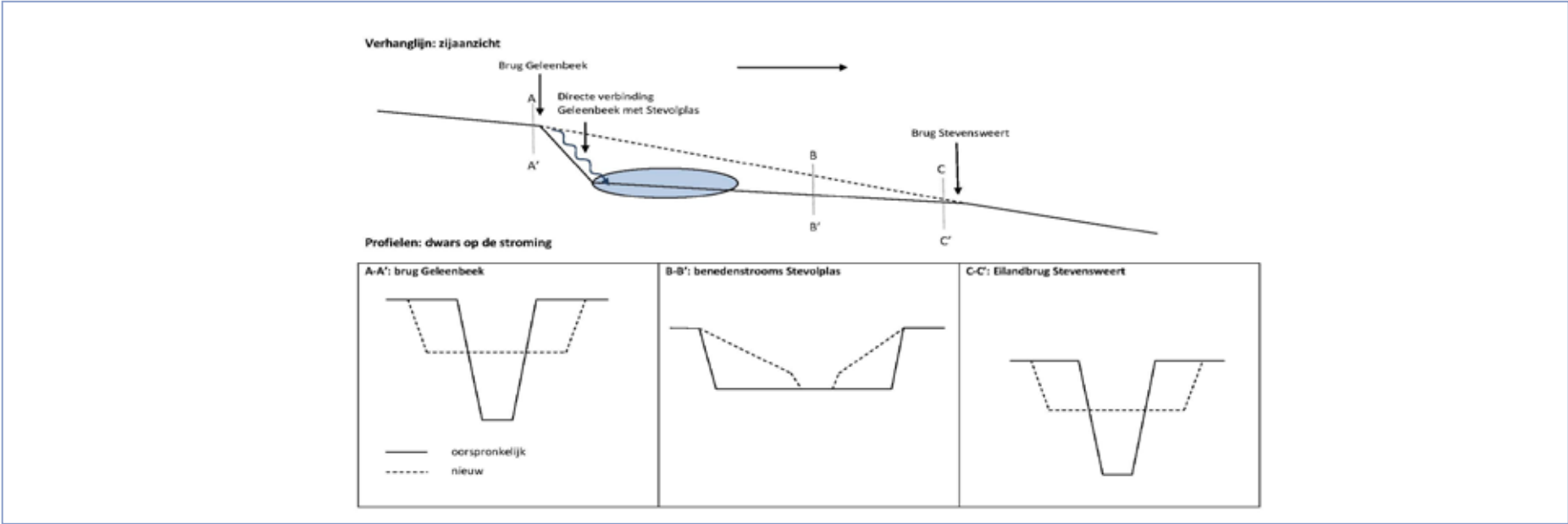
Ohé en Laak: Schroevendaalse plas en Dilkensplas

De ingrepen in deze plassen zorgen in combinatie met de ingrepen in de Heerenlaak voor een betere doorstroming met hoogwater. Door het toestaan van de ontwikkeling van ruigte en behoud van het bestaande bos langs de oevers blijft deze landschappelijk waardevolle begroeiing gehandhaafd en wordt het meanderende karakter van de rivier verder versterkt. Om dit te realiseren wordt de invaartopening naar de Schroevendaalse plas gedicht (mp03_a2). Vanwege de morfologische problemen in het zomerbed op dit traject, was deze invaart altijd al een probleem. De invaart is verplaatst naar de benedenstroomse zijde van de Dilkensplas en takt ter hoogte van rkm 58.4 (mp03_b2) aan op het zomerbed. Nadere verkenning moet uitwijzen of de beoogde uitvaart en begroeiing van de dam nadelige gevolgen hebben voor de nautische veiligheid (zichtlijnen). Daarnaast is de hoge dam (Maasterp) tussen de Schroevendaalse plas en de Dilkensplas verwijderd zodat deze twee plassen met elkaar verbonden worden (A9). De dam tussen het zomerbed en de Schroevendaalse plas is in de nieuwe situatie

verlaagd tot een hoogte van 22 m+ NAP. Door het verplaatsen van de invaart naar de Dilkensplas wordt het oostelijke deel van de Schroevendaalse plas rustiger en kan zich achter de dam moeras ontwikkelen. Aansluitend is langs de oever van de Dilkensplas de verlaging doorgetrokken en de oever loopt hier aan zomerbedzijde geleidelijk af naar stuwpeil (mp03_b2). Op de verlaagde oever komt ruigte, op de oever van de Dilkensplas blijft het bestaande bos behouden. Op de noordoever van de Dilkensplas wordt in de aanwezige bosrand de onderbegroeiing verwijderd waardoor de doorstroming bij hoog water wordt verbeterd.

Herprofilering oever rkm 58.3 - 65.1

Langs de oostoever van de Maas op het traject van de nieuwe uitstroom van de Dilkensplas tot aan de monding van de Oude Maas (rkm 65,1) vindt herprofilering van de oever plaats (mp04 en mp07). De herprofilering is op verzoek van de gemeente vrij beperkt waardoor het verlagende effect op de hoogwaterstanden klein zal zijn. Het waardevolle agrarische cultuurlandschap blijft hierdoor zo veel mogelijk behouden. Door op de nieuwe oever gebiedseigen grind te storten is het mogelijk de onderliggende mijnsteen duurzaam vast te leggen. Daarnaast biedt het goede mogelijkheden om dicht langs de Maas te recreëren en op deze manier de beleving van de Maas te vergroten. Toeristen gaan niet meer naar Ameland voor het wadlopen, maar kunnen hier hun hart ophalen bij een unieke activiteit: grindlopen langs de Maas. De verlaging begint vanaf de waterlijn op een hoogte van 20,9 m+ NAP, dus net boven stuwpeil, en loopt schuin op over een afstand van 40 meter. Het hoogteverschil is 0,4 meter. Aan de bovenkant van deze oeververlaging ontstaat een kleine steilrand om aan te sluiten op het huidige maaiveld. De plassen die door deze weerdverlaging aangesneden worden, worden deels opgevuld. Vanwege het grindige oppervlak zal op de verlaagde oever slechts pioniervegetatie ontstaan. De kans op aanslibbing van de grindige oevers is aanwezig. Bij een eventuele aanslibbing zal naar verwachting (wilgen)struweel tot ontwikkeling komen. Deze opgaande begroeiing veroorzaakt extra opstuwning. Door middel van begrazingsbeheer of de kracht van hoog water afvoeren wordt eventuele vegetatie steeds weer teruggezet in successie met als resultaat een kale grindbodem. Door de afwerking met grind moet in eerste instantie dieper (de pakketdiepte van het grind) worden ontgraven. Verder is net bovenstrooms van Stevensweert de scherpe hoek in de oever aan Nederlandse zijde wat meer gestroomlijnd, waardoor het water hier efficiënter afgevoerd wordt. De hoge kade rondom Stevensweert is onveranderd gebleven. In het benedenstroomse traject is de dam op de oever rondom de visvijver als gevolg van de herprofilering verdwenen. Dit gebied zal nu bij lagere hoogwaters (jaarlijks) gaan meestromen, terwijl het gebied voorheen via benedenstroomse zijde instroomde en pas bij veel grotere hoogwaters (herhalingstijd van 100 jaar) mee ging stromen.

Afbeelding 7.7 - Langs en dwarsprofiel Geleenbeek

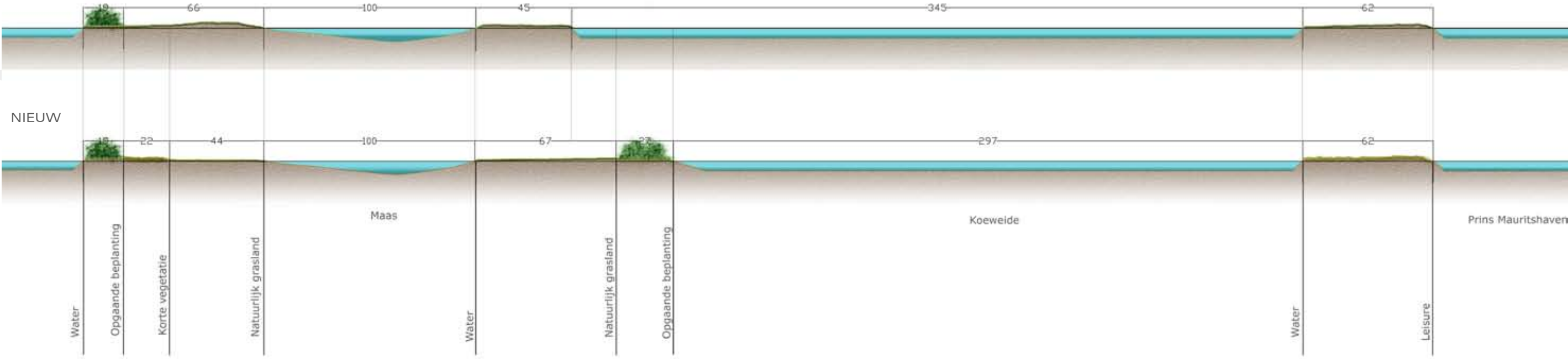
Walborgh

Om het water ook makkelijker door de uiterwaard benedenstrooms van de Dilkensplas te laten stromen wordt rondom Walborgh een aantal obstakels verwijderd (mp05). Net ten noordoosten zijn zomerkaden verlaagd tot maaiveld en zijn hogere delen van het maaiveld verlaagd tot maximaal 25,3 m+ NAP. Daarnaast is de hoge kade ten noordwesten van de Walburgisstraat ongeveer 100 meter zuidoostwaarts verplaatst waardoor het doorstroomprofiel iets

LOCATIE DOORSNEDE

OUD

Afbeelding 7.8 - Oud en nieuw profiel van oever rkm 58.3 -65.1

verbreed wordt (mp05). Dit betekent dat dit terrein eerder zal gaan meestromen. De huidige vegetatie waaronder ook de bestaande lanen blijven gehandhaafd. Daarnaast komt op het terrein van kasteel Walborgh een boomgaard en worden rondom het kasteel nieuwe lanen en wat stukken bos aangeplant.

Noordzijde Porta Isola

Het gebied ten noorden van Porta Isola wordt voor een gedeelte opnieuw ingericht met als reden om aan het gebied een nieuwe impuls te geven door een betere landschappelijke uitstraling en een duidelijke zonering. Een aantal aanpassingen betreft rivierkundige ingrepen (mp06). Deze hebben echter weinig invloed op de doorstroming, maar bieden mogelijk wel oplossingen als het gaat om bestaande erosieproblemen bij de invaart van de jachthaven. Verder zijn de aanpassingen gunstig voor de gewenste recreatieve zonering in combinatie met de gewenste ecologische verbindingen in het noordelijk deel van het eiland. Door het verbreden van de oeverdam net benedenstrooms van Stevensweert, wordt de dam verstevigd en zal de nieuwe invaartopening niet eroderen. De verbrede dam is ook onderdeel van de hiervoor beschreven herprofilering van de oever. De zomer- en winterhaven worden door

een doorsteek (tot 16,55 m+NAP) met elkaar verbonden, zodat ten noorden van de Vestingwerken en Porto Isola één aaneengesloten waterfront ontstaat. Bovendien wordt het gebruik van de havens hierdoor functioneler. Door deze doorsteek en het dichtn van de invaarten van de Huijskensplas, ontstaat in het noorden van het Eiland in de Maas bovendien een robuust aaneengesloten natuurgebied als onderdeel van het EHS-kerngebied Stevolplas-Brandt-Koningsteen. De Kis en de Huyskensplas zijn van elkaar gescheiden door het strandje van de Kis te verlengen richting de Maas en aan te sluiten op het westelijke terrein. Ook is de invaart, die in de huidige situatie de Huyskensplas met het zomerbed verbindt opgevuld, waardoor de Huyskensplas een geïsoleerde plas wordt. De mijnsteen die vrijkomt bij de rivierkundige ingrepen in het eiland in de Maas worden gebruikt om de oude invaart op te vullen. Omdat de mijnsteen opgesloten komt te zitten zal er geen erosie meer plaatsvinden. Ondanks dat dit de volksgezondheid ten goede komt is er op dit moment nog geen beleid dat de verplaatsing van mijnsteen mogelijk maakt. Hiervoor moet nieuw beleid ontwikkeld worden. De begroeiing van de opgevulde terreinen zal aansluiten bij de vegetatiesituatie van het omliggende gebied (grasland).

7.2.3 Natuur en landschap

Binnen het landschappelijke kader vormen de drie ecologische oost-west verbindingen cruciale onderdelen (zie hfd. 6.2). In dit gebied loopt deze verbinding via het natuurgebied Brandt naar het natuurgebied Kollengreend (België) en Koningsteen aan de westzijde van de Maas. Bij het positioneren van deze ecologische verbindingen is optimaal gebruik gemaakt van bestaande natuurgebieden of groenstructuren. Goede mogelijkheden voor het passeren van de Maas, zwemmend of lopend bij laag water, hebben hierbij ook een rol gespeeld. De binnen het Masterplan geprojecteerde ecologische verbindingzones vormen een onderdeel van een groter ecologisch netwerk van verbindingen en natuurkerngebieden.

Vanuit dit grotere perspectief komen ten oosten van het Julianakanaal ter hoogte van de Geleenbeek/de Doort diverse natuurlijke structuren samen. Door aanpassingen aan de syfon van de Geleenbeek wordt via het hierop aangesloten bekensysteem heel Zuid-Limburg ontsloten voor watergebonden diersoorten. In het kader van de gebiedsontwikkeling Middelsgraaf e.o. wordt invulling gegeven aan de ecologische oost-west verbinding van de steilrand op Duits grondgebied tot in het eiland in de Maas. Een belangrijk onderdeel binnen dit project is het uitvoeren van ontsnipperingsmaatregelen waardoor het ook voor oevergebonden en aan land gebonden diersoorten mogelijk wordt de A2 en het Julianakanaal te passeren.

Op het eiland in de Maas wordt de ecologische verbinding ten oosten van de Stevolplas doorgezet richting Brandt. Vanuit rivierkundig oogpunt moet een groot deel van het bestaande bos ten zuiden van de brug (Prior Gielenstraat) worden verwijderd. De relatief smalle strook tussen Stevolplas en kanaaldijk wordt juist steviger aangezet met bos. Omdat de ecologische verbindingroute hier erg smal is, is de route kwetsbaar en moet een aantal objecten die fysiek in de weg liggen voor een ongestoorde doorgang op termijn verdwijnen. Het landschap rondom plas Brandt en de Huyskensplas kent al vele natuurwaarden. Door het aanbrengen van een recreatieve zonering en het verleggen van de huidige haveninvaart kan in dit noordelijk deel van het eiland in de Maas de natuur zich nog beter ontwikkelen en zullen dieren makkelijker hun weg vinden naar de natuurgebieden Kollengreend (België) en Koningsteen ten westen van de Maas.

7.2.4 Recreatie en toerisme

In het verlengde van het herstel, het behoud en de ontwikkeling van de aanwezige kernkwaliteiten op het eiland ontstaan betere voorwaarden voor de routegebonden recreatie, het toerisme dat gericht is op cultuurhistorie en voor de echte natuurliefhebbers die op zoek zijn naar rust en groen. Met name de nieuwe oostelijke Maasoever maakt het recreëren direct langs de Maas mogelijk. De rivierkundige ingreep draagt bij aan de vergroting van het

recreatieve routenetwerk op het eiland. Het pontje over de Maas, de enscenering van kasteel Walborgh en de aanwezigheid van de Hompesche molen vormen een belangrijke schakel in het recreatieve routenetwerk. In hoeverre het bestaande snelvaargebied nabij kasteel Walborgh (rkm 59,7 en 61,5) past binnen de kernkwaliteiten van het Eiland in de Maas en de beoogde herontwikkeling van kasteel Walborgh, moet nader worden gezien. Indien verplaatsing van het snelvaargebied aan de orde is, vormt binnen hetzelfde stuwpland de plas Heerenlaak een goed alternatief.

7.2.5 Wonen en bedrijvigheid

Ten zuiden van Stevensweert wordt bouwplan 'Op de Konie' ontwikkeld. Deze uitbreiding is naar verwachting de laatste grootschalige bouwkundige uitbreiding. Omdat een aantal bedrijven obstakels of zwakke plekken zijn binnen de ecologische verbindingzone (landschappelijke kader) zullen deze op termijn moeten verdwijnen. Op individuele basis zal met deze bedrijven naar een passende oplossing worden gezocht (bijvoorbeeld alternatieve huisvesting).

7.2.6 Sleutelprojecten

Recreatieve as kasteel Walborgh – Hompesche molen

Ver. Natuurmonumenten is voornemens de plek van voormalig kasteel Walborgh nieuw leven in te blazen. Door de enscenering van de kasteeltoren wordt een hoog uitzichtspunt gerealiseerd dat zorgt voor weidse vergezichten over het Maasdal. De aanplant met brede lanen en fruitboomgaarden maken de historische context compleet. Vlak ten zuiden van het voormalige kasteel vaart het pontje. In de nabijheid ligt de Hompesche molen. De molen fungeert nu al als recreatief routeknooppunt en kan deze faciliteiten nog verder uitbouwen. Door beide locaties in samenhang te bezien en verder te ontwikkelen ontstaat een recreatieve as van formaat die de diverse doelgroepen iets te bieden heeft.

Porta Isola e.o.

Porto Isola is het gebied ten noordoosten van de vestingstad Stevensweert met twee jachthavens en een park van vakantiewoningen. De oorspronkelijke beoogde bouw van vakantiewoningen is niet afgerond en het recreatiepark heeft ook geen centrumvoorzieningen. Daardoor dreigt de kwaliteit van dit gebied te verminderen, terwijl het juist een unieke locatie in het Maasplassengebied betreft. Om die reden is een kwaliteitsimpuls van het gebied noodzakelijk. Daarbij is het van belang dat het gebied verder wordt ontwikkeld vanuit een integraal concept, waarbij het totale gebied, zowel op het land als op het water, een impuls krijgt. Dit vormt een complexe opgave die in samenwerking tussen diverse eigenaren en overheden moet worden opgepakt. Daarbij zullen de havens en de verblijfsrecreatieve voorzieningen aan kwaliteit moeten winnen en zal moeten worden gezocht naar mogelijkheden om dagrecreatieve voorzieningen aan het gebied toe te voegen.

Een focus op de thema's 'cultuur- en natuureiland' en 'sport en avontuur' wordt als kansrijk en onderscheidend gezien. Zowel de zomerhaven (ten noorden van de vestingwerken) als de winterhaven (in de plas "De Kis") worden beschouwd als leisure-ontwikkelingsgebied op het water. Daarmee wordt gedacht aan een ontwikkeling die voorziet in een opwaardering van beide havens in de vorm van een evenwichtige combinatie van jachthaven, passantenhaven, aanlegplaats rederijen en drijvende recreatiewoningen. Een ontwikkeling die bovendien bijdraagt aan het behalen van de hoogwatertaakstelling.

Voor wat betreft de drijvende recreatiewoningen is in het kader van dit Masterplan, om uitgangspunten die in paragraaf 7.2 zijn beschreven, uitgegaan van situering in de winterhaven. In het kader van de ontwikkeling van de structuurvisie (zie hoofdstuk 9) zal nadrukkelijk worden onderzocht of dit, rekening houdend met alle relevante ruimtelijke- en hydraulische argumenten, de meest geschikte locatie is. Daarbij zal in aanmerking worden genomen dat het van belang is dat in de zomerhaven ruimte beschikbaar blijft voor een passantenhaven en een aanlegplaats voor de rederijen en dat er in het totale gebied voldoende ruimte beschikbaar blijft voor het in stand houden van de jachthaven-functie. Er zal worden gezocht naar een integraal concept dat leidt tot de gewenste / noodzakelijke kwaliteitsimpuls én dat, mede gelet op de vele juridische randvoorwaarden die in dit gebied gelden, economisch haalbaar is.

Vestingstad Stevensweert

Stevensweert kent een unieke historie als Spaanse vesting uit de tachtigjarige oorlog (1568-1648). Deze historie is nog herkenbaar in het stratenpatroon, de monumentale gebouwen en de collectie van het plaatselijke streekmuseum. Door de gemeente wordt in 2011 de reconstructie van 1/5 deel van de oorspronkelijke vestingwerken (met bastion en ravelijnen) afgerond. Hierdoor zal Stevensweert nog meer herkenbaar zijn als vestingstad. Daarmee is Stevensweert nog meer in staat om bezoekers naar dit deel van de Maasplassen te trekken. Inzet van dit sleutelproject is om de cultuurhistorische uitstraling van de vestingstad verder te versterken, niet alleen in fysieke zin, maar ook door het organiseren van historische evenementen e.d.

Foto 7.9 - Stevensweert

7.3 Deelgebied Ophoven / Geistingen / Kessenich en het Land van Thorn

7.3.1 Algemeen

Dit deelgebied van de Maasplassen kan worden opgesplitst in een Belgisch en een Nederlands gedeelte. Beiden delen vertonen onderscheid en samenhang.

Aan Belgische zijde bevinden zich de dorpen Ophoven, Geistingen en Kessenich. Deze dorpen liggen niet aan de Maas, maar wel aan de Maasplassen. Daarbij is de grootste plas, de Spaanjerdpas, beeldbepalend. Rondom deze plas, die op korte termijn afgerond zal worden in de afmetingen van een Olympische Zeilplas, hebben zich de recreatieve voorzieningen geconcentreerd. Het gebied wordt verder gekenmerkt door een mooie recreatieve fietsroute direct langs de Maasplassen met verbindingen naar Maaseik, Thorn en het Eiland in de Maas (via een druk bezocht veerpontje). Op sommige punten wordt deze route geoptimaliseerd zodat dat het gebruik daarvan nog verder zal gaan toenemen.

Grootschalige ontwikkeling in dit gebied vormt het “sleutelproject” Agropolis als innovatief centrum van agrarische technieken. Dit project inclusief een bezoekerscentrum krijgt gestalte aan de oevers van de Spaanjerdpas en kan gaan uitgroeien tot een belangrijke publiekstrekker in dit gebied.

Tevens kan in dit deelgebied verwezen worden naar de omvangrijke natuurgebieden Vijverbroek en Kollengreend (Natura 2000) tussen Kessenich en Thorn. Deze natuurgebieden hebben de potentie om samen met het aan Nederlandse zijde gelegen gebied de Koningsteen (Natura 2000) uit te groeien tot groot aaneengesloten grensoverschrijdend natuurgebied met bijzondere natuurwaarden. Door een verbeterde ontsluiting neemt de aantrekkingskracht voor recreanten verder toe.

Aan Nederlandse zijde beschikt het gebied Thorn-Wessem over twee bijzondere cultuurhistorische kernen aan de Maasplassen waardoor dit gebied veel potenties heeft voor toeristisch recreatieve ontwikkelingen

Voor al “het witte stadje” Thorn heeft een grote naamsbekendheid en kan beschouwd worden als één van de grootste publiekstrekken van het Maasplassengebied. Het streven is om deze positie te behouden en daar waar mogelijk te versterken. Daarbij laat het historisch centrum van Thorn en de nabije omgeving geen grootschalige ontwikkelingen toe. Alleen een zorgvuldige inpassing van kwalitatief hoogwaardige voorzieningen kan in dit gebied iets toevoegen aan het product Thorn.

Meer ruimte voor toeristisch-recreatieve ontwikkelingen biedt het landelijk gebied tussen Thorn en Wessem, inclusief het gebied de Groeskamp. Dit gebied aan de plas Grote Hegge is beoogd als gebied voor recreatieve woningen. Echter, ook in dit gebied is een zorgvuldige aanpak vereist. Allereerst zal voorkomen moeten worden dat het gebied de Groeskamp wordt “vastgebouwd” aan de historische kern Thorn. Hierdoor zou de unieke landschappelijke positie van Thorn worden aangetast. Ook zal dit verblijfsrecreatieve park zich moeten onderscheiden van de vele verblijfsrecreatieve voorzieningen die in de directe omgeving al aanwezig zijn. Een toegevoegde waarde kan gevonden worden in dagrecreatieve voorzieningen. Op dit moment is er sprake van een onbalans in de Maasplassen tussen verblijfs- en dagrecreatieve voorzieningen, waardoor met name op dagen met minder goed (zomer)weer er weinig activiteiten voor bezoekers beschikbaar zijn. Verkend zal moeten worden welke ruimte het gebied Wessem-Thorn voor dagrecreatieve voorzieningen biedt. Daarbij moet rekening worden gehouden met de landschappelijke uitstraling van het gebied.

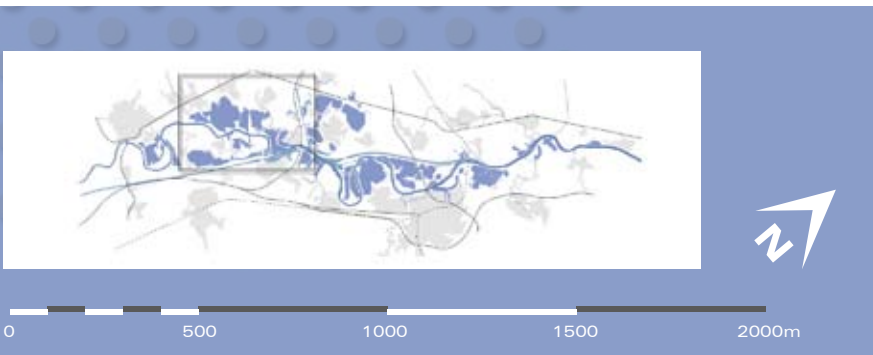
Bijzonder aspect in dit deelgebied is de aanwezigheid van industriële bedrijfscomplexen in een gebied waarin (in ieder geval voor de lange termijn) een verdere landschappelijke en toeristisch-recreatieve ontwikkeling wordt beoogd. Genoemd kunnen worden de bedrijvigheid aan de rand van Thorn (oude dakpannenfabriek en oude fabriekshallen), tussen Wessem en Thorn (steenfabriek) en in de haven van Wessem (diverse bedrijven, waaronder zand- en grindbedrijven). Het streven is om hier op termijn een transformatie te laten plaatsvinden. Bij gebrek aan financiële middelen zal daarbij niet sprake zijn van een actieve strategie, maar meer een afwachterende strategie waarbij van transformatie pas sprake kan zijn als de daar nu zittende bedrijven daar medewerking aan willen verlenen.

Voor wat betreft de haven van Wessem is een mogelijke transformatie een cruciaal punt. Bij de gefaseerde verplaatsing van de industriële bedrijvigheid is een gedeeltelijke omvorming tot woonhaven denkbaar en biedt de haven van Wessem veel potentie om uit te groeien tot een van de meest bijzondere woonmilieus in het Maasplassengebied. Een dergelijke ontwikkeling zou ook ten goede komen aan de verdere uitbreiding van het Comfort Ship Parc die nu in jachthaven de Koeweide wordt beoogd. Ook de opwaardering van de camping in het havengebied vormt binnen dit geheel een punt van aandacht.

Door de bovenstaande kansen hebben het “witte stadje Thorn”, het handelsstadje Wessem en het tussenliggend gebied veel potentie om bijzondere ingrediënten toe te voegen aan het totaalproduct van de Maasplassen.

Foto 7.11 - Maasboulevard Wessem met uitzicht op A2-brug en Clauscentrale

7.3.2 Rivierkundige structuur

Vlaamse ingrepen

Langs de Belgische (west)zijde is een aantal ingrepen opgenomen om de doorstroming en uitstroming van de plassen te verbeteren bij hoge afvoeren. Ten eerste is de Maasdijk vanaf rkm 60,7 over een lengte van 250 meter verlaagd tot maaiveld (ongeveer 24,6 m+ NAP) wat overeenkomt met een instroomfrequentie van één keer in de twee jaar (mp10). Voorheen was deze kade hoogwatervrij en stroomde het water via benedenstroomse zijde de Spaanjerdpas (voorheen plas Boterakker en plas Kessenich) in. De bestaande uitstroom is opgevuld en 500 meter verplaatst in benedenstroomse richting. Ook de zomerkade langs de oever bij Houbenhof op het traject van rkm 61 tot 62 is verwijderd (mp09) waardoor dit stukje oever eerder zal gaan meestromen en zodoende ook bij lagere hoogwaters effect zal hebben op de waterstanden. Op het terrein (Kollengreend) ter hoogte van rkm 62,5 tot 63 is de bestaande hoge kade (hoogte 26,3 m+ NAP) verwijderd. De dam 'Aan de Maas' is verlengd richting zomerbed en buigt na ongeveer 300 meter af in westelijke richting waardoor hij parallel komt te lopen

met de rivier. In dit deel loopt de kadehoogte af van 26,5 m+ NAP tot maaiveld (mp11). Door deze aanpassing kan het water dat eerder de Spaanjerdpas is ingestroomd makkelijk zijn weg weer terugvinden richting het zomerbed. De opening tussen Kollengreend en Koningssteen is opgevuld zodat het mogelijk is om deze plas heen te lopen. De Dragasaplas is hierdoor afgesloten van de Maas waardoor het samen met de Natura 2000 gebieden ecologisch optimaal kan gaan functioneren. Deze opvulling heeft beperkte invloed op het stromingsgedrag van de Maas. De huidige vegetatie blijft gehandhaafd.

Kade bij Koningssteen

Bij de landsgrens worden de maatregelen voor een betere doorstroming van de plassen doorgezet. Daarom is ook de hoge kade langs de oever bij Koningssteen weggehaald en daar waar het maaiveld in de huidige situatie hoger is dan 22,5 m+ NAP is het lokaal verlaagd (mp12). Ook via deze uiterwaard kan het water doorstromen. Doordat het gebied vaker zal gaan meestromen wordt er minder klei afgezet en ontwikkeld zich hier meer karakteristieke riviernatuur.

Plas Koeweide

De ingreep bij de plas Koeweide (verbreden dam, zie mp 13) is met name bedoeld om het onderscheid tussen de plas Koeweide, de Maas en de aftakking van/naar het Julianakanaal te vergroten. Dit wordt gedaan door het verbreden van de dam tussen de plas Koeweide en de Maas. Op de verbrede dam wordt weinig tot geen beheer toegestaan, hierdoor zal via natuurlijke successie een vegetatiesituatie ontstaan die bestaat uit 10% pioniervegetatie, 15% verruigd grasland, 25% struweel en 50% bos (mp13). Het gebied Koningssteen wordt met deze nieuwe oppervlakte land/natuur vergroot. De bestaande instroomopening (rkm 65,7) wordt opgevuld en de nieuwe opening wordt 900 meter benedenstrooms aangelegd. De huidige dam is aan de plaszijde aangevuld waardoor een 100 meter brede dam ontstaat. De hoogte van de dam loopt aan de rivierzijde geleidelijk op van 21,0 m+ NAP tot 22,0 m+ NAP. Dit hele gebied ligt boven stuwpeil waardoor het een groot deel van het jaar droog staat.

7.3.3 Natuur en landschap

Het historisch uiterwaardenlandschap met oude verlande Maasmeanders, Maasdorpen en (micro)reliëf is sterk aangetast door de grindwinningen. Met name hierdoor is de noodzaak voor de ontwikkeling van een herkenbare riviervallei in dit gebied bijzonder groot. Met name op Belgisch grondgebied ontstaat door uitwaaiende bebouwing vanuit de kernen, bedrijfsmatige ontwikkelingen in het buitengebied en de aanwezige landbouwstructuur een versnipperd ruimtelijk beeld. Een duidelijke structuur ontbreekt. De beken en beekvalleien worden structuurbepalend. De herinrichting van de beek(valleien) levert een bijdrage aan de natuur- en waterbergingsfunctie. Tevens vergroten zij de leesbaarheid in het landschap en brengen daardoor structuur en identiteit terug in het gebied.

De belangrijkste beken in België zijn opgenomen in het Vlaams Ecologisch Netwerk. De Abeek en Itterbeek worden binnen hun historische context in een kleinschalig cultuurlandschap op een natuurlijke wijze heringericht. De Lossing is een kunstmatig gegraven afwateringskanaal dat zorgt voor de afvoer van landelijk water naar de Maas, het lineaire karakter van de beek blijft behouden. De belangrijkste in Nederland worden SEF-beken genoemd. Zij hebben een specifieke ecologische functie. De waterschappen hebben de taak de SEF-beken natuurlijk in te richten (Itterbeek en Thornerbeek).

De beken vormen de structuurdragers in het landschap. Witbeek, Itterbeek en Thornerbeek zijn de belangrijkste beken in dit gebied die met hun dooradering grote delen van het buitengebied ontsluiten. De herinrichting van deze beken heeft een positieve uitwerking op de waterkwantiteitsopgave (houden langer water vast bij hoogwater afvoeren), zorgen voor ecologische verbindingen voor natte en oevergebonden soorten, vergroten de leesbaarheid van

Foto 7.12 - Houbenhof in Kessenich

het landschap en vormen daarmee structuurdragers waaraan recreanten zich kunnen oriënteren of gebruik kunnen maken van de doorlopende recreatieve routestructuur. Het weghalen van barrières en het creëren van goede uitstroomvoorzieningen maakt de beken geschikt voor optrekbaarheid van vis uit de Maas en de plassen.

Door de doorlopende structuren van de beken worden verschillende gebieden fysiek met elkaar verbonden. De bestaande natuurgebieden (Vijverbroek, Kollengreend, Koningssteen) worden uitgebreid en met elkaar verbonden. Ook hierdoor ontstaat er meer landschappelijke identiteit en meer ecologische kwaliteit, waarbij de grensoverschrijdendheid ervan niet leidt tot beperkingen maar juist kansen biedt. Een grens is tenslotte maar een theoretische lijn op papier. Het landschap en ecologische verbindingen stoppen niet bij de grens. Tussen de kernen, beken en natuurgebieden zorgt een samenhangend landbouwgebied met grondgebonden landbouw als drager voor het behoud van de open ruimte. Juist vanwege die openheid kunnen landschapsstructuren worden ervaren.

Het Kempisch plateau is een infiltratiegebied dat zorgt voor kwel richting het Maasdal. In de bos- en moerasgebieden van Vijverbroek en Kollengreend is hierdoor levend laagveen ontstaan. Het behouden van de kwelstromen is essentieel voor het behoud en de versterking van deze bijzondere natte natuurwaarden en het herstel van deze laagveencomplexen.

Het maken van een verbinding over land (door opvullen opening) tussen Kollengreend en Koningssteen evenals de verbreding van de dam tussen plas Koeweide en de Maas maken een ‘hop over’ tussen de west- en oostoever van de Maas gemakkelijker voor terrestrische dieren. De ecologische verbinding vindt met name plaats via de groen-blauwe structuren van de IJterbeek en Thornerbeek, waarbij de aanwezige onderdoorgang onder de A2 zorgt voor de fysieke ontsluiting richting het deelgebied Panheel / Heel.

7.3.4 Recreatie en toerisme

Zowel het Maasplassengebied als de regio ‘Limburgse Kempen en Maasland’ zijn belangrijke toeristisch-recreatieve gebieden. Enerzijds vormen uitgestrekte bos- en natuurgebieden een attractief decor voor extensieve natuur- en landschapsgerichte recreatievormen en recreatief medegebruik, anderzijds is sprake van een sterk uitgebouwde infrastructuur van hoogdynamische toeristisch-(dag) recreatieve voorzieningen.

Het rivierkundig-landschappelijke casco, biedt gunstige voorwaarden voor het verder uitbouwen van laagdynamische toeristisch-recreatieve routestructuren en de transformatie van bouwkundig erfgoed tot toeristisch-recreatieve bestemmingen. De inrichting van het agrarisch gebied draagt bij aan het ontsluiten van deze erfgoedbakens, vergroot de beleving van het landschap en biedt kansen voor verbreding of heroriëntering van landbouwactiviteiten naar toerisme en recreatie. De hoogdynamische toeristisch-recreatieve activiteiten worden maximaal ingepast in of aansluitend bij de kernen en langs de plassen. Dergelijke ontwikkelingen zijn niet gewenst in het open landelijk gebied.

Het landschappelijk en cultureel erfgoed in deze (deel)grensregio zoals de uitgestrekte bos- en heidecomplexen, de beekvalleien, kasteelparken, historische kernen, industrieel erfgoed van watermolens en mijnverleden, plassen en Maas vormen aanknopingspunten voor de toeristisch-recreatieve ontwikkelingen.

7.3.5 Sleutelprojecten

Agropolis

Aan de westoevers van de Spaanjerdpas wordt een 35 ha. groot nieuw landbouwgebied ontwikkeld tot “een uniek terrein waar bedrijven toegelaten worden die landbouwgerelateerde, innovatieve cleantech activiteiten ontplooiën die daarenboven ecologisch en uiteraard ook economisch duurzaam zijn, een voorbeeld- of incubatorfunctie hebben voor de landbouwers van nu en een toeristisch - educatieve meerwaarde kunnen bieden”.

De landbouwgerelateerde activiteiten hebben betrekking op o.a. glastuinbouw, aquacultuur, energiewinning uit organische massa, proefveldwerking en een groenteveiling als motor voor omschakeling naar groenteteelt voor de versmarkt. In Agropolis worden nieuwe technieken geïntroduceerd en (door)ontwikkeld zoals GPS-gestuurde zaai-, wied-, spuit- of bemestingsmachines. De ontwikkeling van groene energie en onderzoek naar CO2-neutraal ondernemen en produceren zijn milieuaspecten die hoog op de agenda staan.

Het terrein wordt ontsloten met een eigen toegangsweg die aansluit op de Gewestweg N 78. Er wordt onderzocht of het haalbaar is het nieuwe bezoekerscentrum bereikbaar te maken via vervoer over het water.

De locatie en nieuwe invulling bieden perspectief voor de verdere toeristische uitbouw van watersport, wandelen, fietsen en kamperen, etc. Daarnaast wordt sterk ingezet op voorlichting, educatie en entertainment van diverse doelgroepen. Agropolis is uniek in haar soort en naar verwachting wordt Agropolis een grote publiekstrekker waarbij grensoverschrijdende synergievoordelen optimaal benut (moeten) worden.

Centrum Thorn

Het historisch centrum van Thorn is een krachtige publiekstrekker aan de rand van de Maasplassen. Getracht wordt om de aantrekkingskracht te versterken door een leisure-functie te geven aan beeldbepalende panden/percelen in de oude kern. Daarnaast wordt ingezet om een versterking van de relatie tussen historisch centrum en de Maasplassen. Belangrijke elementen daarbij zijn het Bastion aan het einde van de Waterstraat en het landgoed met Kasteelhoeve de Grote Hegge. Binnen dit landschapsbeeld wordt getracht om door middel van kleinschalige dagrecreatieve voorzieningen tot een opwaardering te komen. Ook het realiseren van een aanlegsteiger van rondvaartboten past in dit streven.

Foto 7.13 - Thorn

Groeskamp & Meersveld

In het gebied de Groeskamp (tussen Thorn en Wessem) ligt de infrastructuur gereed voor de bouw van een recreatiepark met circa 300 woningen. De vraag is echter of een dergelijk concept op dit moment nog onderscheidend kan zijn in het totaalaanbod van de Maasplassen. Er zal gezocht moeten worden naar mogelijkheden om het onderscheidend vermogen van dit concept te vergroten, bijvoorbeeld door een duidelijk thematisering, een vermindering van het aantal geplande woningen, een verbetering van de architectonische en landschappelijke uitstraling en het toevoegen van dagrecreatieve (centrum)voorzieningen. Voor wat betreft dat laatste aspect vormt ook het gebied aan de noordzijde van de weg Thorn-Wessem een zoekgebied. Dat gebied heeft nu een functie als landbouw en natuurgebied, maar biedt ook mogelijkheden voor dagrecreatieve voorzieningen die ingepast worden in het landschap. Dit kan het toeristisch totaalconcept van het Land van Thorn versterken. Opties kunnen onder meer worden gezocht in golfsport, ruitersport en/of een combinatie van sportieve in- en outdoorfaciliteiten. Extra element in deze opgave vormt de ontsierende industriële bedrijvigheid aan de rand van Thorn (dakpannenfabriek, startlifthallen) die meegenomen moet worden in de integrale ontwikkeling van Groeskamp/Meersveld.

Foto 7.14 - Hefbrug Grote Hegge - Groeskamp

Haven Wessem

De Haven Wessem biedt een unieke locatie in het Maasplassengebied. Het historische handelsstadje Wessem (incl. Maasboulevard) beschikt over een industrie- en recreatiehaven. Het gecombineerd gebruik door industriële en recreatieve functies levert echter een sterk spanningsveld op. In het recreatieve gedeelte ligt naast een camping één van de grootste jachthavens van Midden-Limburg waarbinnen het innovatieve Comfort Ship Parc Wessem in ontwikkeling is. Deze ontwikkeling van luxe-comfort schepen voor recreatieve woondoeleinden onderscheid zich duidelijk van het aanbod van verblijfsrecreatieve voorzieningen elders in de Maasplassen. Deze ontwikkeling kan verder worden versterkt als een deel van de ontsierende industriële bedrijvigheid uit de haven verdwijnt en de haven van Wessem voor een deel wordt getransformeerd tot woonhaven. Een dergelijke ontwikkeling is echter afhankelijk van de bereidheid bij bestaande bedrijven om mee te werken aan een transformatie.

Kanaalzone

In de zone tussen A2 en het kanaal Wessem-Nederweert dient zich een herstructureringsopgave aan doordat de NSI-steenbrekerij op de kop van de kanaalzone zijn werkzaamheden heeft beëindigd. Het vrijkomende perceel op de kop van de kanaalzone is een belangrijke zichtlocatie voor het Maasplassengebied (vanaf de A2-brug) en met een representatieve en kwalitatief hoogwaardige invulling (bijvoorbeeld in de vorm van een landmark) kan aan deze zone een nieuwe impuls gegeven worden. Het streven is daarbij om in deze zone bedrijvigheid te ontwikkelen van een "lichtere" milieucategorie dan de bestaande bedrijvigheid. Daarbij doet zich de optie voor om dit gebied te ontwikkelen tot een "nautische boulevard" met bedrijven en showrooms (georiënteerd op de A2) voor scheepsbouwbedrijven en bedrijven met nautische artikelen.

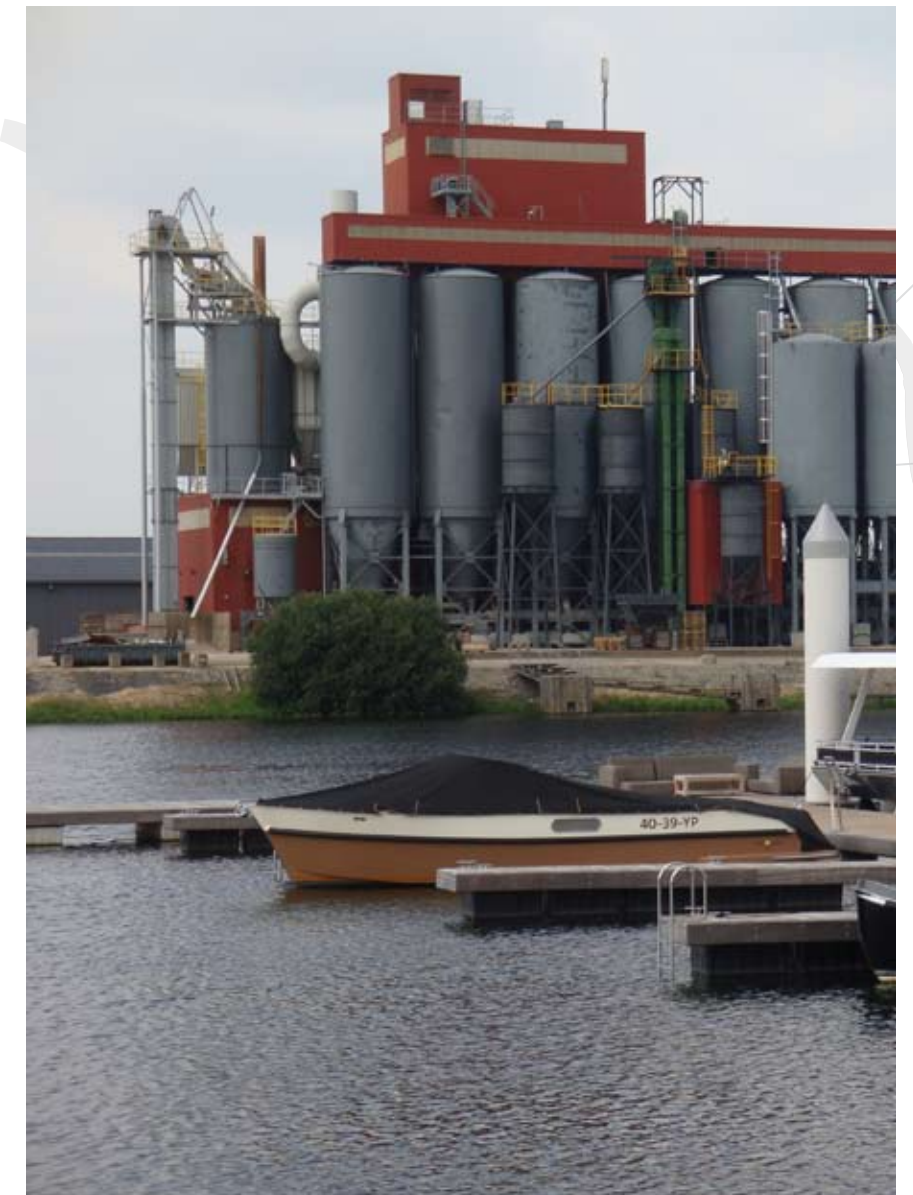

Foto 7.15 - Filcom te Wessem

Foto 7.16 - Drijvend restaurant The Beacon, comfortparc te Wessem

7.4 Deelgebied Maasbracht e.o.

7.4.1 Algemeen

Het deelgebied Maasbracht en omgeving kan beschouwd worden als één van de economische centra van de regio, voornamelijk voor wat betreft watergelieerde industriële bedrijvigheid. Het gebied ligt op een knooppunt van auto- en vaarwegen met het havengebied en de Clauscentrale als economische dragers. De koeltorens van de Clauscentrale aan de A2 vormen een belangrijke landmark voor Midden-Limburg. Door de miljardeninvestering in de Clauscentrale zal deze kunnen uitgroeien tot de grootste elektriciteitscentrale van Nederland. Belangrijk streven is om het EEP-terrein met de Clauscentrale en omliggende bedrijventerreinen zoals Koeweide Maasbracht te voorzien van een volwaardige ontsluiting omdat deze op dit moment onder de maat is en tot overlast voor omwonenden leidt. Daarnaast vormt het voor de regio een uitdaging om te zoeken naar mogelijke spin-off van deze economische motor.

Dankzij de centrale ligging op de Maasroute vervult de haven van Maasbracht, met name voor de beroepsvaart, een maritieme centrumfunctie. Deze functie zal verder versterkt worden door de grootschalige renovatie van het sluisencomplex en de bouw van een regiocentrale waardoor alle sluisen op de Maasroute tussen Maastricht en Belfeld centraal vanuit Maasbracht worden aangestuurd. Het streven is om de economische positie van de haven van Maasbracht verder te versterken. Niet alleen als thuis- en rusthaven voor de beroepsvaart, maar ook voor de aan scheepvaart verwante bedrijven (o.a. scheepsbouw- en reparatie). Door de bijzondere dynamiek van de Maasbrachtse haven kunnen ook recreatieve functies en horeca van een verbeterde uitstraling van de haven profiteren. Ook geeft het Havenfront (waarbij de bebouwing niet met de rug, maar met het gezicht naar de haven ligt) een bijzonder uitstraling aan Maasbracht als woonmilieu. Er is een bovenlokaal aanbod aan winkelvoorzieningen aanwezig. Bovendien wordt het gebied van Maasbracht en Linne ook gekenmerkt door bijzondere natuurgebieden, waarbij met name de waarde van de nog onaangetaste Linnerweerd genoemd kan worden en bescherming verdiend.

0 500 1000 1500 2000m

7.4.2 Rivierkundige structuur

Brug A2

De brug van de A2 is een hydraulisch knelpunt. Om dit probleem op te lossen is een tweetal ingrepen opgenomen. Ten eerste is het eerste deel van de geleidingsdam van de Bunkerhaven bij Maasbracht verlaagd tot een niveau van 23,30 m+NAP dat overeenkomt met een afvoer van 2.300 m³/s, het moment waarop de scheepvaart wordt stil gelegd. Hiervoor is naast de kade/dam een bestaande verdieping waar grote schepen ligplaats kunnen nemen bij het trekken van de stuwen. Bij de verdere uitwerking van deze maatregel moet, gezien de ligging van de invaart van het Julianakanaal, rekening met de scheepvaart gehouden worden. Het werkeiland dat in het verlengde van deze kade ligt is aan de oostzijde versmald van maximaal 170 meter naar 45 meter breed. Twee van de drie pijlers die op dit eiland lagen komen nu in het water te staan. Het maaiveld is met ongeveer een halve meter verlaagd tot 21,5 m+NAP. Het beheer op het eiland is aangepast

Foto 7.18 - Vergezicht op Havenfront Maasbracht

naar natuurlijk grasland (mp08). Op dit moment is nog niet duidelijk of deze maatregel ook mogelijk is qua stabiliteit van de brug. Een ruimtereservering voor een extra brugverruiming aan Maasbrachtse zijde blijft daarom belangrijk. In de plankaart is voor de ruimtereservering een polygoon opgenomen, deze is nog niet meegenomen in de berekeningen. Behalve dit eiland is ook op de oostelijke oever het profiel verruimd door het maaiveld onder de brug en verder benedenstrooms langs de oever van de Molengreend en de Clauscentrale te verlagen tot 21,5 m+NAP. Ook de hoge kades op de oevers van dit traject zijn verwijderd (mp15). Het gevolg is dat deze oevers al bij een lagere afvoer (herhalingstijd is 2 jaar) zullen gaan meestromen. Op de verlaagde oevers zal een beheer van natuurlijk grasland plaatsvinden. In de luwte van het grondlichaam van de A2, rondom de Molengreend en de Clauscentrale komt bos (mp36). Door het ontbreken van voldoende zicht is de huidige invaart van de plas Molengreend vanuit nautisch oogpunt gevaarlijk, de plas blijft daarom ook afgesloten voor invaart.

7.4.3 Natuur en landschap

Door de aanwezigheid van forse infrastructurele werken en het zicht op de bedrijvigheid manifesteert de omgeving van Maasbracht zich als verstedelijkt gebied. Het realiseren van ongestoorde, doorlopende groenstructuren is hierdoor complex.

De ecologische verbindingszone op het Eiland in de Maas splitst zich in westelijke richting (Kollengreend en Koningssteen) en in oostelijke richting krijgt de ecologische verbinding haar vervolg door nieuwe voorzieningen in het Julianakanaal zodat de gidssoort ree het kanaal makkelijker kan passeren. De recreatieve routestructuur die voor een groot deel parallel loopt met de groenstructuur buigt af via het sluisencomplex van Maasbracht. De groenstructuur vervolgt haar weg ten zuiden van de kern Maasbracht. De nieuwbouwwijk aan de zuidzijde wordt opgenomen in deze groenzone. Ten zuiden van het ei van St. Joost worden faunapassages gerealiseerd, die zodanig gedimensioneerd worden dat recreatief medegebruik mogelijk is. In het gebied tussen de A2 en de A73 wordt de structuur opgepakt van de voormalige beek Tergouw. Deze beek is door kleiwinning in de directe omgeving verhoogd komen te liggen en verdroogt. Hierdoor heeft dit landschapsrelict een bijzondere uitstraling. De Tergouw-structuur wordt vervolgd tot aan Brachterbeek. Het gebied direct grenzend aan de A2 wordt ontwikkeld tot een groenstructuur die uitmondt op de beboste westelijke oever van de plas Molengreend, en daarnaast ook ten zuiden van de Clauscentrale in oostelijke richting afbuigt. De groenstructuur parallel langs de A2 heeft vooral een ecologische functie, terwijl het groengebied ten zuiden van de Clauscentrale voornamelijk dient als (visuele) bufferzone voor de inwoners van het buurtschap Brachterbeek. Vanuit het zuidoosten voegt de Vlootbeek zich samen met de nieuwe groenstructuur en vloeit ten zuiden van de Linnerweerd in de Maas. De Vlootbeek wordt in een brede zone heringericht en zorgt daardoor voor een aantrekkelijke ecologische verbinding tussen de Maas, het Reigersbroek en andere bestaande natuurgebieden binnen de gemeente Echt-Susteren. De Linnerweerd is een onvergraven deel en ontwikkeld zich verder als landgoederenzone. Op de noordelijke oever wordt weerdverlaging toegepast binnen de bestaande begrenzing van de ecologische hoofdstructuur.

Aan de oostoever van de Maas wordt ter hoogte van het bedrijventerrein Koeweide een ca. 75 m. brede opgaande groenstructuur voorgesteld. Deze groenstructuur biedt een zekere landschappelijke dekking voor het nog te ontwikkelen deel van dit bedrijventerrein. Het zicht vanaf Wessem wordt hierdoor verzacht. Het op termijn verwijderen van de roestige oude aangemeerde schepen zou het beeld verder kunnen veraangenamen.

7.4.4 Bedrijvigheid

Voor de verdere optimalisering van de bedrijvigheid in Maasbracht is een goede ontsluiting met de A2 of A73 noodzakelijk. In het kader van diverse andere studies worden de mogelijkheden hiertoe in beeld gebracht en nader verkend. Een volwaardige aansluiting op de A2 vergroot niet alleen de leefbaarheid in de kernen Maasbracht en Brachterbeek, maar geeft het gebied grotere vestigingskwaliteiten voor bedrijven en haar medewerkers. De ontwikkeling van de Clauscentrale tot grootste elektriciteitscentrale van Nederland en de hiermee gepaard gaande duurzaamheidsopgave (CO2-buffering) past perfect in de gebiedsambities.

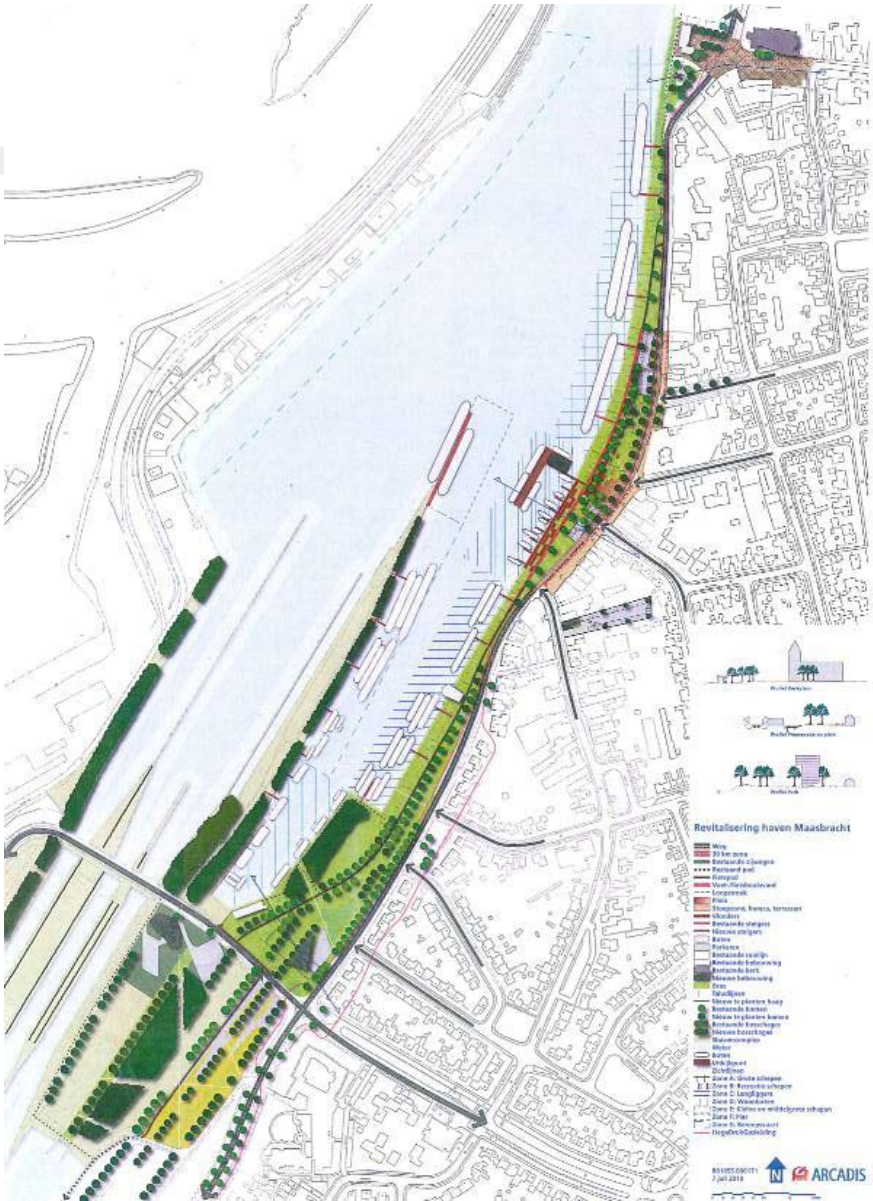
Aan de oevers van de Maas ligt tussen de nieuwe monding van de Vlootbeek en de Maasstraat een solitaire scheepswerf. De hierbij horende bedrijfsactiviteiten en uitstraling passen niet geheel bij het landschapsbeeld van de landgoedomgeving van de Linnerweerd en de natuurontwikkeling en natuurwaarden in de Lus van Linne. Bekeken moet worden of het mogelijk is om de werf op termijn te amoveren of verplaatsen naar een nat bedrijventerrein.

7.4.5 Sleutelprojecten

Clauscentrale e.o.
De Clauscentrale is gesitueerd aan de plas Molengreend. Deze plas is door Rijkswaterstaat aangewezen als mogelijke locatie voor een slibdepot. Het oorspronkelijke plan om rondom de Clauscentrale externe bedrijven te vestigen op het te ontwikkelen EEP-terrein is verlaten. De eigenaren van de Clauscentrale willen aan de hand van miljardeninvesteringen de centrale tot de grootste elektriciteitscentrale van Nederland maken. In het Masterplan wordt de plas Molengreend een belangrijke natuurfunctie toebedeeld. Op dit moment is de plas Molengreend afgesloten en herbergt een grote populatie watervogels. Het inzetten van de plas Molengreend als slibdepot staat daarmee op gespannen voet. Niet alleen vanaf de A2, maar vanuit vrijwel het hele Maasplassengebied manifesteren de koeltorens zich als landmarks. Als herkenningspunten bieden ze de recreant en toerist oriëntatie. Ter plaatse van de Maasbrug en de koeltorens maakt de A2 een knik. Juist deze plek biedt mogelijkheden om passanten op de A2 opmerkzaam te maken op het Maasplassengebied. Het scherm aan de zuidzijde van de brug maakt dit uitzicht over dit deel van het Maasplassengebied onmogelijk. Het gebied rondom de Clauscentrale en de A2 brug geven aanleiding om nog meer kwaliteiten uit deze strategische marketingplek te halen. Een integrale benadering van de ontwerpogave leidt ongetwijfeld tot een meerwaarde voor het hele Maasplassengebied.

Havenfront Maasbracht

Door uitvoering van het ‘Masterplan Haven Maasbracht’ wordt een kwaliteitsimpuls aan het havengebied van Maasbracht gegeven. Door Rijkswaterstaat/Maaswerken wordt gewerkt aan een verlenging van het sluisencomplex en aan de bouw van een Regiocentrale bij de sluisen (architectonische landmark) van waaruit alle sluisen, stuwen en bruggen op de Maasroute tussen Maastricht en Belfeld worden aangestuurd. Tevens wordt de gehele nautische infrastructuur voor de beroepsvaart in de haven door Rijkswaterstaat opgeknapt.

Afbeelding 7.19 - Concept inrichtingsplan Havenfront Maasbracht

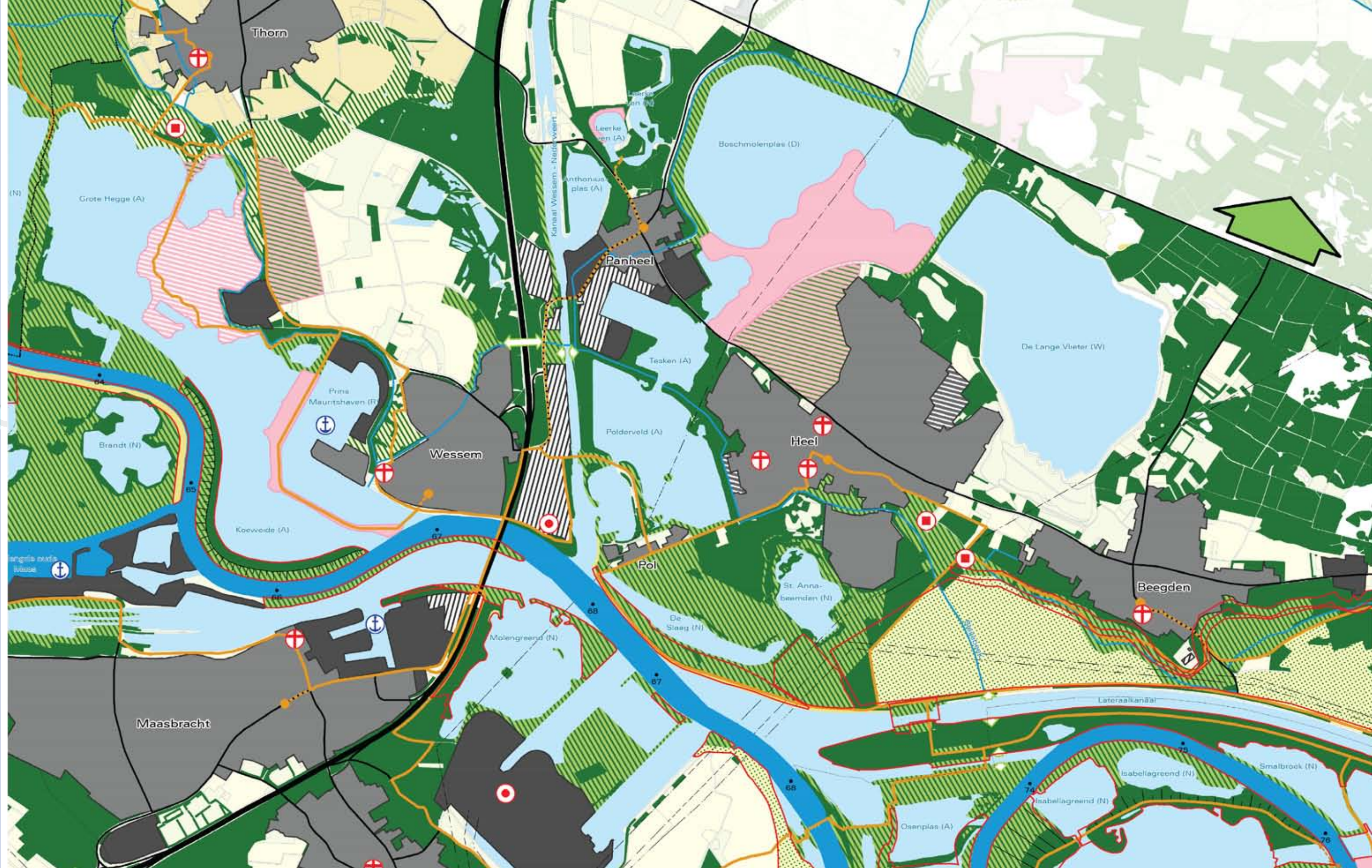

Verder zal de gehele openbare infrastructuur van het havenfront een stevige kwaliteitsimpuls krijgen door uitvoering van het project 'Havenfront Midden Maasbracht' in samenwerking tussen gemeente en GOML. Binnen dit project wordt gewerkt aan een verbetering van de recreatieve faciliteiten in de haven (passantenhaven, rederijsteiger, havenkantoor) en verder aan grootschalige herstructurering van fiets-, wandel-, parkeer-, speel- en terrasvoorzieningen aan het havenfront. In het deelgebied Havenfront Zuid worden de mogelijkheden verkend van een woontoren om het nieuwe stedenbouwkundig beeld van het havenfront compleet te maken.

Afbeelding 7.20 - Havenfront Maasbracht

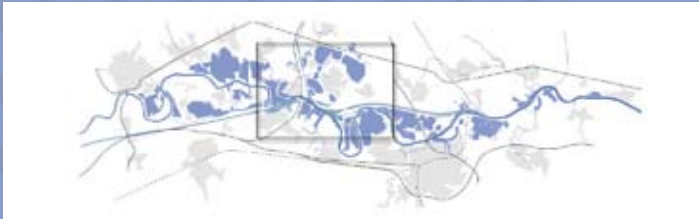
7.5 Deelgebied Panheel / Heel

7.5.1 Algemeen

Ten noorden van de A2 en het kanaal Wessem-Nederweert bevinden zich Panheel en Heel. Beide dorpen zijn niet rechtstreeks verbonden aan de Maas, maar worden wel omringd door grote Maasplassen. Eén van deze grote plassen (de Lange Vlieter) wordt ingezet als spaarbekken voor drinkwatervoorziening. Vanwege de voeding met grondwater heeft de Boschmolenplas zeer helder water waarin alleen duiken is toegestaan. Bij calamiteiten wordt het water uit de Boschmolenplas overgeheveld in de Lange Vlieter en ingezet als drinkwater. Daarnaast bevinden zich in deze zone grote bos- en natuurgebieden. Daardoor kenmerkt deze zone zich als een bijzonder woonmilieu van kwalitatief rustig wonen in een natuurlijke omgeving van bossen en water. Dagrecreatieve of stedelijke voorzieningen zijn nauwelijks in dit gebied aanwezig, maar liggen wel binnen handbereik.

Vanuit toeristisch-recreatief oogpunt wordt dit gebied vooral gekenmerkt door twee grote recreatieparken met verblijfsrecreatieve voorzieningen: Boschmolenplas en Heelderpeel. Hierdoor is het aanbod van recreatiewoningen in het gebied groot, maar in disbalans met het aanbod van dagrecreatieve voorzieningen. In het verlengde daarvan past terughoudendheid ten aanzien van nieuwe initiatieven die nog meer recreatiewoningen aan het gebied willen toevoegen, buiten de contouren van de huidige recreatieparken. In of in de nabijheid van de grote verblijfsrecreatieve parken zal ingezet moeten worden op het vergroten van het aanbod van dagrecreatieve voorzieningen. De ontwikkeling van een Belevenispark op de terreinen van Daelzicht in Heel kan daarbij kansrijk zijn.

In tegenstelling tot Heel is in Panheel van oudsher industriële bedrijvigheid gehuisvest. Vanwege een bodemverontreiniging bij het bedrijf Edelchemie ligt er een grootschalige saneringsopgave voor het gebied Panheel-Oost die gekoppeld wordt aan een herontwikkeling. Deze herontwikkeling zal gericht moeten zijn op het terugbrengen van bestaande functie (bedrijvigheid) en het toevoegen van natuur, maar niet op het toevoegen van extra woningen aan het gebied.

0 500 1000 1500 2000m

7.5.2 Rivierkundige structuur

Maatregelen plas de Slaag

Op de oever tegenover de Clauscentrale is de geleidingsdam verder van de rivier afgelegd waardoor deze langs de plas de Slaag komt te liggen (mp34). De hoogte van de dam is gehandhaafd. De oever die nu tussen de dam en het zomerbed ligt is iets verlaagd waardoor deze oever vaker mee zal stromen. Omdat dit gebied is opgevuld met mijnsteen verdient het de overweging om ook hier het gebied na herinrichting af te werken met gebiedseigen grind. De nieuwe hoogte is 21,5 m NAP+. Hiermee wordt de mijnsteen duurzaam vastgelegd en wordt aan recreanten de mogelijkheid geboden om de Maas beter en dichterbij te beleven. Voorts wordt overgaan tot een afsluiting van de invaart van plas de Slaag zodat deze plas zich verder kan ontwikkelen tot ecologische plas met bijzondere natuurwaarden. Een dergelijk afsluiting heeft als voordeel dat dit gebied veel beter ontsloten wordt voor recreanten die langs plas de Slaag en de Maas willen lopen of fietsen. Om het gebied landschappelijk aantrekkelijker te maken komt op het terrein net bovenstrooms van de instroom van het retentiegebied bos (mp 36). In de huidige situatie ligt hier een weiland. In de huidige situatie ligt hier een weiland.” de volgende zin opnemen: “Omdat een bos mogelijk de instroming van het retentiegebied kan beïnvloeden, dient nog te worden onderzocht op welke wijze dit bos het beste vorm kan worden gegeven.

7.5.3 Natuur en landschap

Het gebied tussen de Napoleonsweg en Op den Dries wordt een aaneengesloten bos- en natuurgebied dat via faunavoorzieningen wordt verbonden met gebieden ten westen van de A2 en ten oosten van het kanaal. Ten oosten van het kanaal Wessem-Nederweert worden de bestaande structuren rondom het Leerke Ven en de St. Antoniusplas gebruikt om samen met de structuur van de Haelense beek een ecologische verbinding te maken met de Uffelse Beek en de bos- en natuurgebieden van de Heelderpeel.

Het bestaande bosgebied aan de west- en noordzijde van de kern Heel heeft op dit moment enkele intrinsieke natuurwaarden, maar heeft vooral een recreatieve betekenis als uitloopgebied voor inwoners en als therapeutische omgeving van Daelzicht. Door op de dam tussen de Boschmolenplas en de plas de Lange Vlieter natuurwaarden tot ontwikkeling te laten komen wordt het bosgebied verbonden met de bos- en natuurgebieden van de Heelderpeel e.o. Door deze ecologische verbinding worden de aanwezige natuurwaarden verder ontwikkeld en wordt de basis gelegd voor een duurzame instandhouding ervan. Ook ontstaat er een aantrekkelijke recreatieve verbinding tussen Heel en Heelderpeel.

Via de opgewaardeerde duiker/tunnel onder de A2 worden het Meggelveld en de Panheelderbeek verbonden met het groene tussengebied van de Nautische Boulevard. Vanaf hier kunnen reeën via in-/uitstapplaatsen de oostzijde van het kanaal Wessem-Nederweert bereiken. Om een goede verbinding te maken met de steilranden van de Maasterrassen ten zuidoosten van Heel wordt de dam tussen het kanaal en de Polderveldplas aan de plaszijde verbreed. Hierdoor wordt ruimte gecreëerd voor een robuustere groenstructuur die aansluit op het gebied rondom plas de Slaag en een fysieke verbinding vormt met de groenstructuur op de dam tussen de Polderveldplas en de plas Tesken. Vanaf hier wordt de structuur van de Sleijbeek verder ontwikkeld. Via de plas St. Annabeemden wordt met de groenstructuur aansluiting gezocht op de zich hier markant manifesterende terrasrand/steilrand. Ten oosten van St. Annabeemden wordt de Sleijbeek verbonden met de Mortelsgraaf en de Breulesgraaf die beiden aan de voet van de terrasranden lopen. Zo wordt waardevol beekwater ingezet voor de voeding van de vaak droogvallende oude beeksystemen.

7.5.4 Sleutelproject

Omgeving Boschmolenpark en Daelzicht

Het voornemen van Daelzicht voor de ontwikkeling van een belevenissenpark kan leiden tot kwaliteitsimpulsen voor het Boschmolenpark. Een integrale ontwerpogave moet synergievoordelen in beeld brengen waarbij het Boschmolenpark verder ontwikkeld kan worden binnen de huidige contouren, maar waarbij heel sterk wordt ingezet op vergroting van het huidige voorzieningenniveau. Vooral het vliegwiefeffect van het belevenissenpark Daelzicht op de omgeving (overnachtingen familieleden, dagbestedingsactiviteiten, werkgelegenheid, etc.) hebben een grote maatschappelijke meerwaarde voor de kern Heel.

Foto 7.22 - Duiker in Boschmolenplas

7.6 Deelgebied Linne / Beegden / Horn

7.6.1 Algemeen

De dorpen Linne, Beegden en Horn worden gekenmerkt door een rustig woon- en leefklimaat in de directe nabijheid van de stedelijke kern Roermond. Beegden en Horn liggen in de nabijheid van het Lateraalkanaal en Linne ligt direct aan de Maas. Tussen deze drie dorpen ligt een groot onbebouwd deel van het Maasdal met een gecombineerde functie van landbouw, veeteelt en natuur. Het natuurlijk hart van dit gebied wordt gevormd door de Lus van Linne en omgeving en het gebied ten westen van het Lateraalkanaal. Momenteel wordt dit hoofdzakelijk ingezet voor landbouw en veeteelt. Het gebied ten westen van het Lateraalkanaal (LKW) functioneert nu al als retentiebekken en wordt in de toekomst verder ontwikkeld tot een grootschalig retentiebekken dat bij hoogwater op een meer effectief moment vol zal stromen dan in de autonome situatie.

In een toekomstperspectief voor de dorpen Linne, Beegden en Horn zijn kansen en bedreigingen zichtbaar. Kansen kunnen ontstaan door het onbebouwde gebied van het Maasdal te ontwikkelen als een gebied met een mooie combinatie tussen landbouw, veeteelt en natuur dat aantrekkelijk is voor recreanten (wandelen, fietsen en diverse vormen van oever-/watergebonden recreatie) om te bezoeken.

In het LKW wordt bij de rivierkundige maatregelen zoals genoemd in dit Masterplan een verdere verdieping van het retentiebekken voorzien. Een dergelijke maaiveldverlaging is maar tot ca. 1,75 meter effectief omdat dan het grondwaterpeil wordt bereikt en daarmee het maximale retentievermogen van het gebied. Een verdere maaiveldverlaging (c.q. ontgrinding) is niet functioneel voor de retentiefunctie, maar is wel denkbaar in een scenario dat redeneert vanuit economisch(winst)oogmerk. Dit wordt echter als een onwenselijk scenario gezien omdat daarmee de kernkwaliteiten van het gebied (c.q. het woon- en leefklimaat van de omliggende dorpen) worden aangetast. In een toekomstperspectief voor het gebied past vanuit economisch oogpunt ook een toekomst voor de agrarische bedrijven die daar nu actief zijn. In het Masterplan is het gebied daarom niet afgegraven tot op het grondwaterpeil, maar

wordt ingezet op een reliëfvolgende maaiveldverlaging tot ca. 50 cm. boven grondwaterpeil. De aanwezige akkerbouw verdwijnt uit het gebied ten gunste van het areaal hooiland, waarbij agrarisch (natuur)beheer van de vochtige hooilanden mogelijk blijft. Deze vorm van landgebruik is tevens veel minder erosiegevoelig en gunstig voor de rundveehouderij bedrijven in de omgeving. Het gewenste groene open landschapsbeeld blijft hierdoor gehandhaafd. Eventuele opgaande begroeiing in het retentiebekken (lees: bergend rivierbed) zorgt niet voor opstuwing. Genoemde rivierkundige ingreep in het gebied ‘Lateraalkanaal West’ zal, naar verwachting de komende decennia niet aan de orde zijn en zal, binnen de planning van het Deltaprogramma, zo laat mogelijk worden uitgevoerd.

Wanneer deze maatregel aan de orde is, dan ziet Rijkswaterstaat de voorgestelde invulling van het retentiebekken als een eerste fase en denkt zij dat op de lange termijn waarschijnlijk de volledige, optimale benutting van de retentiecapaciteit nodig is. Dit betekent dat in de toekomst het gebied verder wordt afgegraven tot op het grondwaterpeil. Hierdoor ontstaat er permanent natte natuur (levend moeras).

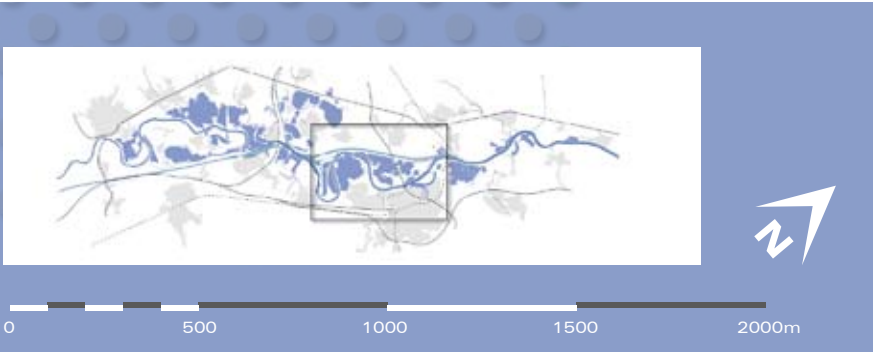
7.6.2 Rivierkundige structuur

Retentiegebied Lateraalkanaal West (LKW)

Het gebied ten westen van het Lateraalkanaal dient als retentiegebied (LKW), waardoor bij extreem hoogwater de afvoerpiek wordt afgevlakt door een extra onttrekking van 50 m3/s. Deze maatregel zorgt voor een structurele waterstandsdeling benedenstrooms. Het bestaande retentiebekken kan maximaal worden vergroot door het gebied met 1,75 meter af te graven, tot op het grondwater. Dieper afgraven heeft vanuit rivierkundig oogpunt geen meerwaarde. De maatregel in het Masterplan bestaat uit het reliëfvolgend afgraven tot een halve meter boven grondwater, zodat een aangepaste vorm van agrarisch landgebruik mogelijk blijft (deze maatregel is overigens niet in Baseline geschematiseerd, maar als onttrekking op WAQUA-niveau meegenomen). Doordat het gebied niet stroomvoerend is, heeft de keuze van beheer rivierkundig gezien geen invloed. Het gebied is door Rijkswaterstaat wel als ruimtelijke reservering opgenomen voor het geval op de lange termijn blijkt dat extra retentie noodzakelijk is. Op de steilrand aan de westzijde van LKW-zuid en LKW-noord (mp40), rondom het sluiscomplex Heel - Linne en op de oostelijke oever van het Lateraalkanaal (mp35) komt bos. In verband met de stabiliteit kan er op de dijk van het

Foto 7.24 - Visser langs oever Lateraalkanaal

Lateraalkanaal geen bos komen. Welke begroeiing wel mogelijk is wordt aan de hand van het groenbeheerplan bepaald. Het streven is in elk geval gericht op het laten ontstaan van zoveel mogelijk opgaande begroeiing.

Lus van Linne

De Lus van Linne zal de komende jaren uitgroeien tot een ruim 200 hectare groot robuust natuurgebied waarvan de ontwikkeling allereerst wordt gestuurd door de ter plaatse nog relatief grote rivierdynamiek. Door de ligging direct benedenstrooms van de stuw Linne biedt het gebied unieke kansen voor dynamische en soortenrijke riviernatuur. Door een integrale herinrichting van de

Lus van Linne wordt de ruimte geschapen voor de ontwikkeling van ondiepe geulen, grindbanken, natuurlijke oevers, ooibos en andere voor de Maas karakteristieke natuur. Het gebied moet uitgroeien tot zowel een kerngebied in de Midden-Limburgse Ecologische Hoofdstructuur, met een meerwaarde die uitstraalt naar het gehele Maasplassengebied.

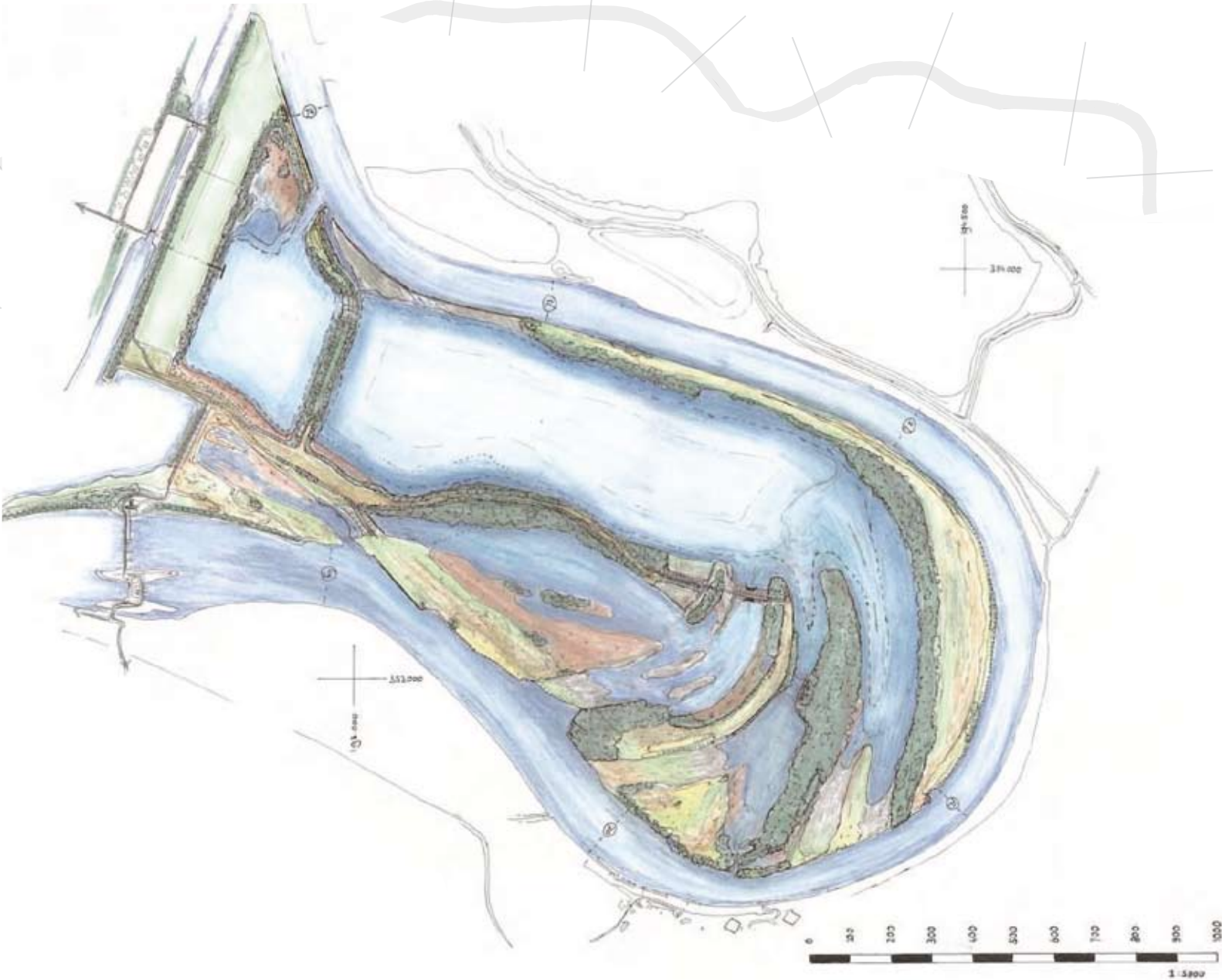
Tegelijk wordt de bescherming van het bovenstrooms gelegen gebied tegen overstromingen vergroot, door verlaging van de overstromingskansen bij hoogwaters. In de Lus van Linne worden maatregelen uitgevoerd waarmee de bovenstroomse waterstanden ter plekke met meerdere decimeters verlaagd worden.

De reeds aanwezige natuurwaarden binnen het gebied worden daarbij uiteraard behouden en versterkt. In het Masterplan is het voorkeursalternatief uit de MER-studie integraal overgenomen.

7.6.3 Natuur en landschap

Het gehele deelgebied wordt een aaneengesloten natuurgebied waarbij faunavoorzieningen zorgen voor een ongestoorde passage van bestaande infrastructuur zoals de Rijksweg 73 en het Lateraalkanaal. Deze ecologische verbinding zorgt er voor dat de Linner Heide via het Maasdal wordt verbonden met de Beegder Heide.

Het bestaande ecoduct ‘Kruutsboom’ over de Rijksweg A73 zorgt voor de ontsluiting van de oostelijke bos- en natuurgebieden zoals de Linner Heide. Via de bestaande spoorlijn en het open agrarische gebied ten zuiden van de zuidelijke stadsrand Roermond zorgt een groengebied ten zuiden van het Solvay-terrein voor de aansluiting aan de Maas. In het vigerende bestemmingsplan is de uitbreiding van het Solvay-terrein in zuidelijke richting geregeld en de groene zone veiliggesteld. De oostelijke steilrand is door het hellingbos duidelijk aanwezig. Via de buitenbocht van de Lus van Linne zorgt het grote natuurgebied binnen de lus voor een verbinding met de omgeving van de stuw Linne. Via in-/uittreedplaatsen voor reeën wordt het Lateraalkanaal passeerbaar. Het gebied ten westen van het Lateraalkanaal bestaat uit grote aaneengesloten hooilanden waarbij door agrarisch natuurbeheer een vergroting van landschaps- en natuurwaarden ontstaat. Deze hooilanden worden aan de westzijde begrensd door heringerichte beken die als leesbare groen-blauwe linten door het retentiegebied lopen. Aan de voet van de steilrand ontwikkelt zich op de kwelrijke plekken broekbos. Op de steilrand wordt plaatselijk nieuw bos aangelegd zodat de ruimtelijke begrenzing van het Maasdal duidelijker wordt. De lijnvormige structuur van de Mortelsgraaf en de Breulesgraaf vormen de ruimtelijke begrenzing van de nieuwe bosstructuur. Zo wordt het Beegderbroek verbonden met de Beegderheide.

Afbeelding 7.25 - Lus van Linne conform voorkeursalternatief uit het MER (bron: Ballast Nedam)

7.6.4 Recreatie en toerisme

Na afronding van de concessie wordt het natuurgebied in de zomermaanden periodiek opengesteld voor langzaam varende en stille bootjes. Buiten de openstellingsperiode blijft de Gerelingsplas gesloten en treedt er een periode van rust op. Het gebied zal vooral in trek zijn bij de echte natuurliefhebbers en rustzoekers.

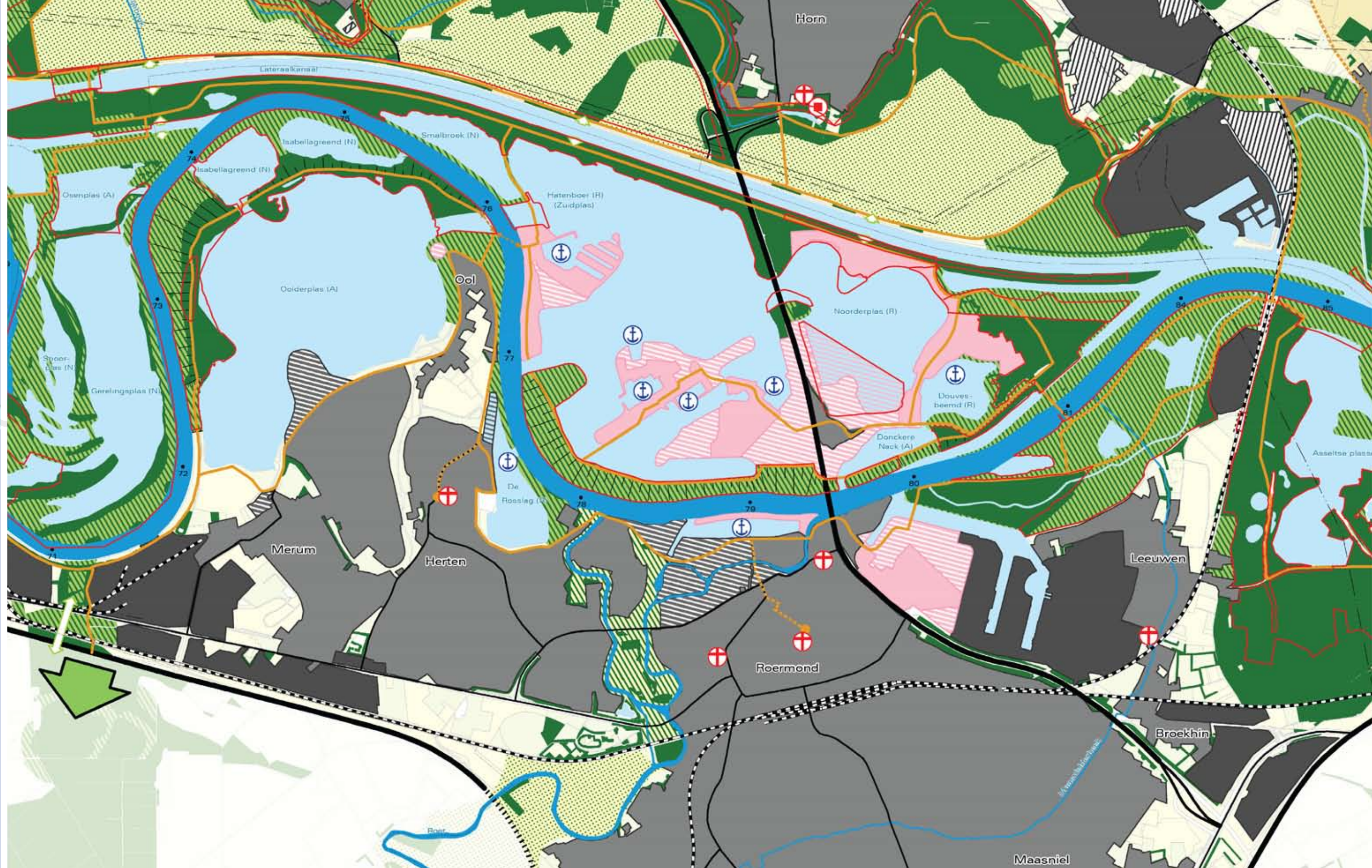
Aan de noordzijde van de Lus van Linne, tussen rkm 71,7 en rkm 73,9 bestaat de mogelijkheid voor het beoefenen van snelle watersport. Het voor snelle watersport gereserveerde tracé op de Maas is wettelijk aangewezen. Zodra de concessie van de Lus van Linne start, ontstaat er een nautisch knelpunt. De afvoer van het gewonnen grind en de aanvoer van leeg materieel vindt via de noordzijde van de Gerelingsplas plaats. De bedrijfsmatige activiteiten gaan niet samen met de hoge snelheden die worden bereikt bij het bedrijven van snelle watersport.

Gedurende de concessie ontwikkelen zich bepaalde natuurwaarden op delen die gereed zijn. Na afronding van de werkzaamheden krijgt de Lus van Linne een belangrijke natuurfunctie en dient de buitenbocht als ecologische verbinding door de Maas. Ook dit staat op gespannen voet met het lawaai en de overlast die de snelle watersport ter plaatse veroorzaakt. In het Masterplan wordt daarom voorgesteld het wettelijk aangewezen tracé voor snelle watersport op te heffen. Binnen het stuwpannd Linne-Roermond is geen plek meer voor de snelle watersport. Een nieuwe mogelijkheid wordt geboden in de plas Heerenlaak. Andere mogelijkheden voor het beoefenen van snelle watersport worden geboden op delen van het Lateraalkanaal en in de Maas ten noorden van Beesel (Reuver, rkm 95,8-99).

Afbeelding 7.26 - Lateraalkanaal

7.7 Deelgebied Roermond e.o.

7.7.1 Algemeen

Roermond profileert zich als een bruisende, prachtige, compacte en complete centrumstad aan de Maas. Een economisch sterke stad die samenwerkt met de regio. Roermond wil zich verder ontwikkelen tot een dynamische, compacte kwaliteitsstad aan het water. Een stad die haar culturele en natuurlijke waarden koestert en die het zoekt in haar centrumfunctie, innovatieve herstructurering en hoogwaardige voorzieningen op het gebied van (koop)toerisme en recreatie naast industriële productie. Sleutelbegrippen daarbij zijn kwaliteit en vernieuwing.

Roermond is van oudsher een centrumstad met een sterk accent op handel en dienstverlening. Het voorzieningenpeil is goed ontwikkeld en afgestemd op de centrumfunctie. Vooral de ligging aan de Maas en een aantal doorgaande wegverbindingen heeft Roermond in het verleden perioden van bloeiende welvaart opgeleverd, o.a. in de tijd dat Roermond lid was van het Europees verbond van Hanzesteden. Ook de gewijzigde infrastructurele situatie heeft na de aanleg van de A73 en de N280 voor een economische stimulans gezorgd. Niet alleen vanwege een betere bereikbaarheid van bestaande functies, maar vooral ook de ontwikkeling van projecten als Retailpark, Huis- en Tuinboulevard en Stadsrand Zuid hangt hier nadrukkelijk mee samen.

Roermond wil zich meer met het gezicht naar de Maas gaan keren. Op die manier kan aangesloten worden bij het historisch feit dat de Maas een belangrijke levensader van Roermond was. Herstructurering, restauratie en revitalisering van oudere stadsdelen leiden tot sterke kwaliteitsverbetering en maximale intensivering en benutting van de nog aanwezige ruimte binnen de bestaande stad. De kansen die hier liggen kunnen nog beter worden benut. Het verder doorvoeren van deze ontwikkelingen zal leiden tot een verbeterde ligging aan en relatie met het water om de stad, de Maas en de Maasplassen. Werkgelegenheid is steeds meer te vinden in hoogwaardige dienstverlening (detailhandel en kantoren) en voorzieningen op het gebied van cultuur, toerisme en recreatie.

Grootschalige industriecomplexen aan de rand van de stad nabij de Maas worden getransformeerd in moderne verblijfsgebieden met opgeknapte historische panden die dynamische, culturele en recreatieve functies onderdak bieden. Ook het wonen richt zich meer en meer op de randen van de stad aan het water. Bij de transformatie van oude haven- en industriegebieden krijgt de woonfunctie een belangrijke plaats. Al deze ontwikkelingen dragen ertoe bij dat de relatie tussen de binnenstad en het rivierfront versterkt wordt. Zo ontwikkelt Roermond steeds meer een waterfront met stedelijke allure.

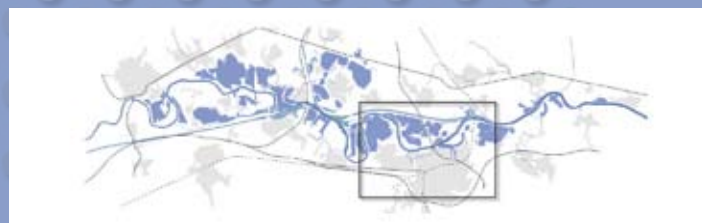
De overige kernen in de gemeente behouden hun kleinschalige en dorpse uitstraling. Juist dit contrast met de stad, inclusief monumentale binnenstad en de tussenliggende groene gebieden maken het gebied aantrekkelijk. Daarbij ligt in het centrum van de stad de nadruk op intensivering en concentratie van hoogstedelijke functies. Verder van het centrum af vinden, zeker aan het Maasfront, ook nog ontwikkelingen plaats, maar dan in een duidelijk mindere intensiteit en omvang dan in het centrum. Hierin past de ontwikkeling van De Rosslag als kwaliteitsimpuls van een gebied dat wat verder af ligt van de stad maar wel een belangrijke schakel tussen de woonwijken en het water vormt.

Roermond ligt te midden van verschillende landschapstypen: aan de westzijde het rivierenlandschap met uitgestrekte vergezichten en aan de oostzijde de drogere zandgronden met natuurgebied De Meinweg. Water, stedelijke dynamiek, landschap en cultuurhistorie geven Roermond en omgeving grote toeristische waarde. Al deze waarden liggen in Roermond dichtbij elkaar. Dit is juist de aantrekkingskracht. Roermond profileert zich steeds meer als koopstad, maar is de afgelopen jaren ook steeds nadrukkelijker in beeld gekomen als woonstad en evenementenstad waardoor Roermond steeds aantrekkelijker wordt als vestigingsplaats voor zowel burgers als bedrijven.

De ontwikkeling van het Designer Outlet Centre en de ligging van de binnenstad aan de Maas bieden kansen voor de verdere ontwikkeling van de relatie stad-water. Projecten als RoerDelta en CityMeadow kunnen in dit kader al genoemd worden. Dergelijke projecten zorgen voor de daadwerkelijke verbinding van stad en water. Versterking van het recreatief en toeristisch potentieel moet zich richten op een kwaliteitsverbetering van bestaande (jacht) havens en voorzieningen in het Maasplassengebied rondom Roermond.

Foto 7.28 - Natalinitoren en Maasbrug N280

0 500 1000 1500 2000m

Watersport is een belangrijke peiler in het Maasplassengebied. De kansen die dit biedt wil Roermond nog meer gaan benutten. Roermond wil zich optimaal gaan profileren in de watersport. Daarbij moet ook ruimte geboden worden aan watersportevenementen waarbij van de publieke belangstelling een economische meerwaarde uitgaat naar Roermond.

Het deelgebied Lus van Linne kenmerkt zich door hele andere waarden. Zo dicht bij het stedelijk gebied van Roermond vormt dit gebied een groene enclave, nu nog landbouw en ontoegankelijk terrein, in de toekomst een toegankelijk natuurgebied. In de zomermaanden is recreatief medegebruik van de Gerelingsplas mogelijk. Hiermee wordt het areaal recreatief water uitgebreid met water voor rustzoekers en natuurbelievers, een kwaliteit die tot op heden ondervertegenwoordigd is in deze omgeving. De natuurontwikkeling in dit gebied gaat gepaard met een stevige ruimtewinst voor de rivier. Voor meer informatie wordt verwezen naar hfd. 7.6.

De Maas en Maasplassen maken dus integraal onderdeel uit van de totale aantrekkingskracht van Roermond. De kansen die deze ligging biedt kunnen echter nog beter worden benut. Toeristen en bezoekers verblijven nog te kort in het gebied en de potentie van de Maasoever als prachtige woon- en verblijfsomgeving wordt nog nauwelijks benut. Hier ligt een belangrijke rol weggelegd voor vernieuwende woonmilieus en recreatieve verblijfsmogelijkheden met een kwalitatief hoogwaardige architectuur op en aan het water. Dergelijke projecten zijn sleutelprojecten: de realisering van een geheel nieuw kwalitatief hoogstaand gebied heeft een positieve uitstraling op de directe en indirecte omgeving en kan een vliegwielfunctie hebben bij de verdere ontwikkeling en het benutten van de potenties van het hele Maasplassengebied. Als grootste stad, met een nadrukkelijke centrumfunctie in het gebied, heeft Roermond hier een voorname rol in. Projecten als Nautisch Kwartier en De Rosslag kunnen het gebied een dusdanige kwaliteitsimpuls geven dat dit uitstraalt naar omliggende gebieden waardoor de economische potenties van de Maasplassen als geheel beter benut kunnen worden.

7.7.2 Rivierkundige structuur

Oolderplas

In het verlengde van de Lus van Linne ligt de Oolderplas. Door in deze plas aan bovenstroomse zijde de hoogwatervrije dam/oever deels te verlagen en aan benedenstroomse zijde westelijk van Ool een nieuwe (tweede) invaart te maken is het mogelijk om het water, in combinatie met net boven- en benedenstrooms gelegen ingrepen, effectiever door te voeren. Daarnaast biedt de Oolderplas voldoende mogelijkheden om een meer natuurlijk oeverprofiel te realiseren en daarmee ook meer kansen voor riviernatuur (mp17) te genereren. Aan de bovenstroomse zijde, net bij het begin van de Oolderplas, is een verlaging in de bestaande hoogwatervrije dam/kade gemaakt. Deze instroomdrempel heeft een hoogte van 18,52 m+NAP

waardoor de plas een aantal dagen per jaar (vanaf 1.000 m3/s) via deze dam zal gaan instromen en de plas gaat meestromen. Deze instroomopening is niet doorvaarbaar. De oever tussen de Oolderplas en het zomerbed is omgevormd tot een kronkelwaard, waarbij het talud vanaf de waterlijn over een lengte van ca. 350 m (ongeveer 16 m+NAP) oploopt naar een hoogte van maximaal 20 m+NAP. In de huidige situatie zijn er drie plassen. In de nieuwe situatie wordt de meest bovenstroomse plas opgevuld om meer ruimte te creëren voor de landbiotopen van de kronkelwaard, de middelste plas wordt zodanig opgevuld dat de bestaande invaart en aanlegsteigers gehandhaafd blijven. Vanwege de geschiktheid voor watervogels blijft de benedenstrooms gelegen plas Isabellagreed onveranderd. De plas is op twee plekken direct verbonden met de Maas. Ter plaatse van de bestaande invaart wordt een brug gerealiseerd zodat bezoekers aan het gebied een ommetje kunnen maken en grote grazers in geval van hoogwater naar hoger gelegen gebieden kunnen worden verplaatst. De brug zal landschappelijk en hydraulisch zodanig worden ingericht dat de brug met staande mast kan worden gepasseerd. Op de oever vindt beheer van natuurlijk grasland middels begrazing plaats. Op de hoogste delen komt ooibos. De nieuwe invaart van de Oolderplas komt ter hoogte van rkm 76. De bodem van de invaart ligt op een hoogte van 14 m+NAP, 2 meter onder stuwpeil. De nieuwe invaart wordt wel geschikt gemaakt voor een ongehinderde doorvaart van zeilboten. Ter hoogte van rkm 73 is een hoogwatervluchtplaats aangelegd met een hoogte van 22 m+NAP. Het terrein is maximaal 350 meter lang en 60 meter breed (mp44).

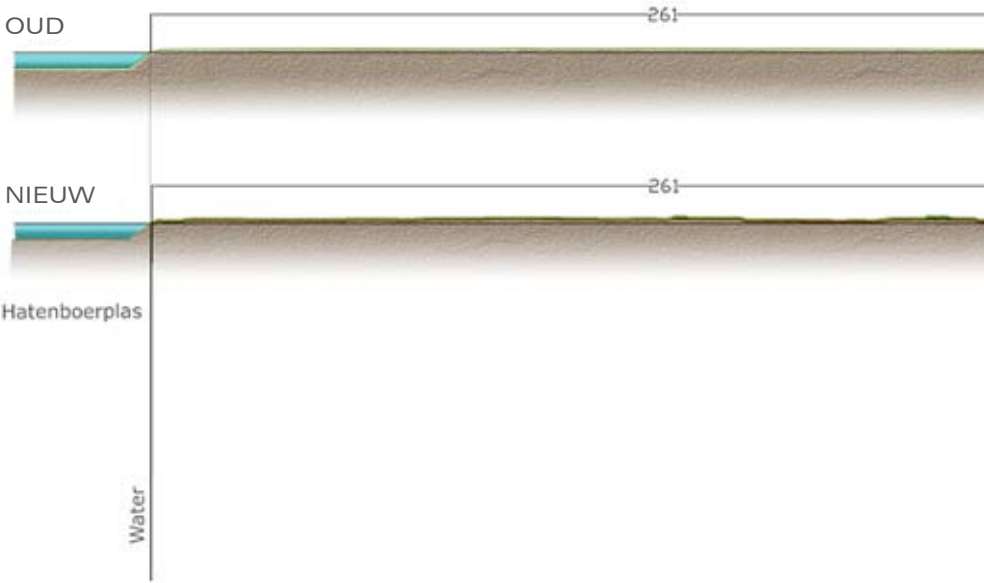
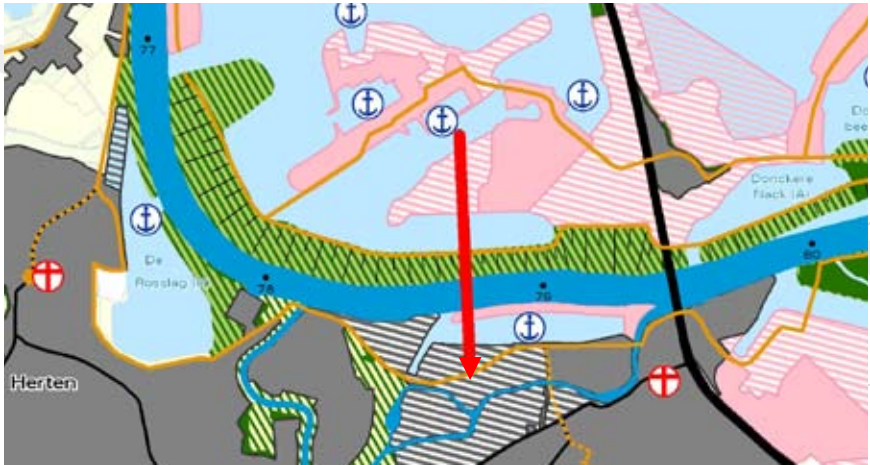
Plas Hatendoer (ook wel bekend als Zuidplas)

Tegenover de nieuwe uitstroom van de Oolderplas ligt Oolderhuuske en de plas Hatendoer. Ten westen van Marina Oolderhuuske wordt de plas Hatendoer met de Maas verbonden waarbij een brugverbinding zorgt voor de verkeerskundige ontsluiting van Marina Oolderhuuske en bijbehorende camping. Om de bestaande plas Smalbroek geïsoleerd te houden is aan de bovenstroomse zijde van de nieuwe invaart een dam gelegd. Hierdoor is het oppervlak van plas Smalbroek iets verkleind. De bestaande invaart van plas Hatendoer bij rkm 77 blijft gehandhaafd. Vanaf de bestaande invaart bij Marina Oolderhuuske tot aan de brug bij de N280 wordt de groene boulevard aangelegd in de vorm van een kronkelwaard. De bestaande dam tussen de plas en de Maas wordt breder. Het talud heeft een maximale breedte van gemiddeld 125 meter en loopt vanaf de waterlijn op naar huidige maaiveldhoogte die hier in de orde van 18 m+NAP is. Aan de benedenstroomse zijde is de smalle oever tussen het zomerbed en de donckere nack ook nog iets verlaagd naar 17 m+NAP. De begroeiing krijgt een open karakter in de vorm van natuurlijk grasland. Voor meer informatie wordt verwezen naar de beschrijving van de ‘Groene Maasboulevard’.

Groene Maasboulevard

Roermond heeft de ambitie om langs de Maas een hoogwaardig stedelijk front te ontwikkelen dat zich uitstrekt van plas de Rosslag tot en met de Willem Alexanderhaven. Als tegenhanger van dit stedelijke front wil Roermond zich op de westelijke Maasoever, in aansluiting op bestaande recreatieve voorzieningen, nadrukkelijk manifesteren met de verdere ontwikkeling van water(sport)-gerelateerde leisure functies. Zo ontstaat aan de westoever een breed aanbod aan verschillende dagrecreatieve en verblijfsrecreatieve voorzieningen en functies op en aan het water. Om de grote diversiteit aan functies ruimtelijk en functioneel op een goede manier te structureren wordt de groene Maasboulevard ontwikkeld. De groene Maasboulevard is een structurerend element dat bestaat uit een kronkelwaard met grindoevers en open begroeiing en wordt op het hoogste punt begeleid door middel

LOCATIE DOORSNEDE

Afbeelding 7.29 - Profiel vanaf plas Hatendoer

van een recreatieve ontsluiting. Vanwege de eenduidigheid van dit gebaar ontstaat samenhang en wordt ruimtelijke kwaliteit geboden waaraan en waarachter een breed palet aan toeristisch-recreatieve voorzieningen en functies tot ontwikkeling kan komen. Er ontstaan aan beide Maasoeveren duidelijke waterfronten: stedelijk versus leisure.

De groene Maasboulevard begint ten oosten van de camping bij Marina Oolderhuuske en loopt helemaal door tot aan de noordzijde van De Weerd. Bij de plas Donkernack en aanwezige campings in De Weerd kan de groene Boulevard worden aangegrepen voor de herstructurering van de campings en het inbouwen van extra omgevingskwaliteiten.

De recreatieve ontsluiting van bestaande en nieuwe voorzieningen op de plas Hatendoer kan, naast de route via de Kanaalweg, ook rechtstreeks plaatsvinden vanaf de brug N280.

Noorderplas Roermond

In de Noorderplas is ook diverse rivierverruimende ingrepen opgenomen om de doorstroming te verbeteren. Ten eerste is de onderdoorgang van de N280, de verbinding tussen de plas Hatendoer en de Noorderplas 1,5 keer vergroot (mp21). Ook het net benedenstrooms gelegen schiereiland voor de bouwkundige restanten van de voormalige voet van een hoogspanningsmast is deels afgegraven en onderdeel van de plas geworden. Op deze manier zijn de obstakels in de stroom, richting de groene rivier verwijderd. De groene rivier zelf is nog iets verbreed tot 150 meter en de ruwere vegetatie is verwijderd (mp21). De kade tussen het Lateraalkanaal en de Noorderplas is verlaagd tot een hoogte die

overeenkomt met een afvoer van 2.000 m³/s (mp21a). De vegetatie rondom de campings is aangepast naar natuurlijk grasland met een bomenraster van 15 bij 15 meter (mp22). De bestaande recreatie rondom de Noorderplas bestaat hoofdzakelijk uit campings, dagstranden en een surfschool.

Stadsweide

Het gebied stadsweide is een lopende ontwikkeling die ten tijde van de totstandkoming van dit Masterplan ontwikkeld is. Het inrichtingsplan is één op één meegenomen in het Masterplan. In het inrichtingsplan is geen rekening gehouden met een onderdoorgang onder de spoorbrug. Daarentegen is in het Masterplan Maasplassen wel rekening gehouden met een vergroting van het doorstroomprofiel ter plaatse van de spoorbrug door de aanleg van drie duikers die bij een maatgevende afvoer ieder 20 m³/s doorlaten.

Door maaiveldverlaging en het deels opvullen van de plas De Sneppen wordt een nevengeul gecreëerd. Op het diepste punt in de nevengeul wordt een 2.400 meter lange permanent meestromende beek gegraven die van het bovenste naar het onderste stuwpand stroomt. In principe wordt de geul na het graafwerk vrij gelaten om zichzelf verder te vormen. De hoeveelheid water die door de geul stroomt wordt geregeld door een inlaatwerk.

Spoorbrug Buggenum

Een deel van de taakstelling kan worden bereikt door de spoorbrug bij Buggenum te verruimen. Het effect van het verwijderen van het grondlichaam op de oostoever van de Maas tot aan de RWZI Roermond is weergegeven in de bijlage (Overzicht rivierkundige maatregelen). Het waterstandverlagend effect bedraagt circa 5 cm en dit effect is merkbaar over het traject tussen rkm 69 en 84.

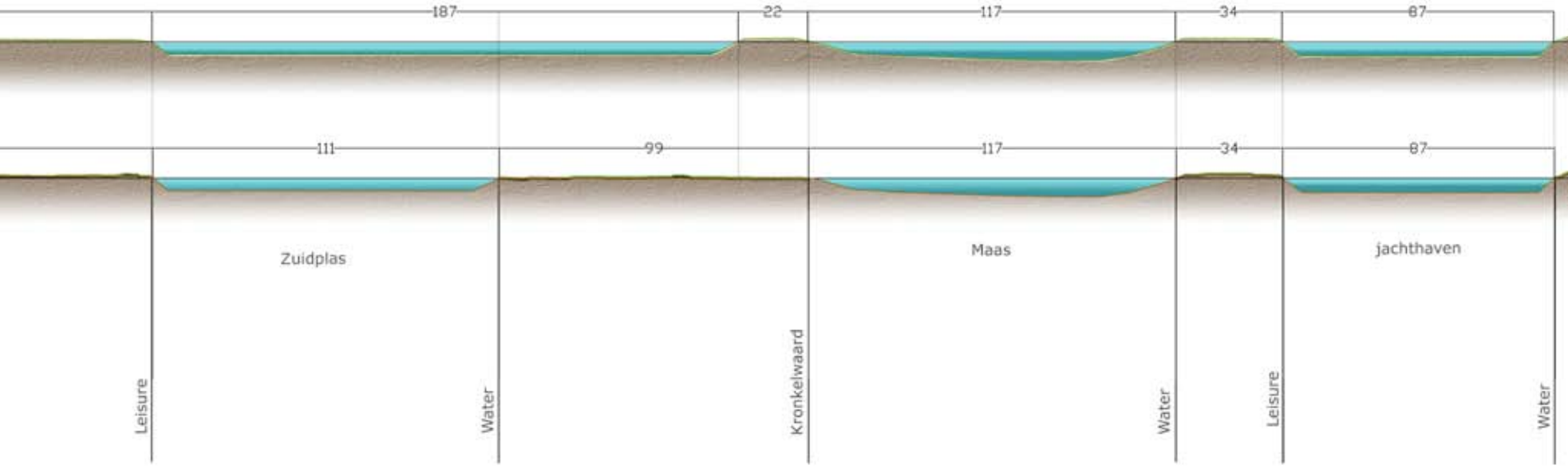
Asseltse plassen

In het traject benedenstrooms van de spoorbrug vindt met name oeververlaging plaats wat een gunstig effect heeft op het verlagen van de hoogwaterstanden. Benedenstrooms van de spoorbrug wordt de oever tussen de Asseltse plassen en het zomerbed verlaagd over een traject van 2 km (mp25). Het terrein is over een breedte van 80 meter met iets meer dan 2 meter verlaagd tot 15,3 m+NAP, ongeveer 80 cm boven stuwpeil. Hierdoor zal dit verlaagde terrein ongeveer twee maanden per jaar mee gaan stromen.

7.7.3 Natuur en landschap

De oevers van de Maas ter hoogte van de Oolderplas worden uitgevoerd als kronkelwaard. Vanaf de waterlijn ontstaat er een opbouw in vegetatie die begint met water- en oeverplanten aan de oever die via half-natuurlijk grasland, struweel overgaat in oobos. In ecologische zin vormt de kronkelwaard een waardevolle voortzetting op het natuurgebied Lus van Linne.

De groenstructuur krijgt haar vervolg door de groene Maasboulevard. Aan de zijde van de plas Hatendoer wordt op enkele plekken land gewonnen, in de binnenbocht van de Maas wordt een weerdverlaging uitgevoerd. Het landschapsbeeld bestaat uit overwegend korte vegetaties of zand-/grindoevers met verspreidstaande bomen en boomgroepen.

Afbeelding 7.30 - Vogelvluchtperspectief toekomstbeeld Stadsweide

De groene Maasboulevard wordt doorgezet tot in De Weerd. In De Weerd wordt een groot raster van bomen geplant. Dit bomenraster levert handvaten voor de herstructurering van de campings in De Weerd en geeft een soortgelijke landschapsbeleving als de bestaande populierenopstand in Stadsweide.

In Stadsweide zal er spontane ontwikkeling van natuur plaatsvinden. Er ontstaat een aantrekkelijk landschap met ooibossen en stroomdalgraslanden waarbij de populierenopstanden prominent aanwezig zijn.

Vanaf de stuw Osen is het gebied tussen de dijk van het Lateraalkanaal en de Maas en plassen bebost en vormt daarmee een ecologische uitloper van het natuurgebied Lus van Linne. In het uiterste noorden van het Lateraalkanaal ontstaan mogelijkheden voor een ecologische verbinding met Stadsweide en de Asseltse plassen. Vanaf het stedelijke Maasfront van Roermond zorgt dit in combinatie met de groene Maasboulevard voor een aantrekkelijk landschapsdecor.

Voor de Asseltse plassen en de oevers er om heen ligt het primaat bij de verdere ontwikkeling van de natuurfunctie. Aan zowel de zuidwest- als zuidoostzijde van de Asseltse plassen wordt rekening gehouden met de ontwikkeling van ooibos (mp37).

7.7.4 Recreatie en toerisme

De Maas en Maasplassen nabij Roermond worden intensief gebruikt. Het beoefenen van watersport en de hierbij horende tijdelijke drukte op en aan het water past perfect bij de hoogdynamische stad Roermond. Het rivierkundig en landschappelijk kader in dit Masterplan zorgt voor een toename van de omgevingskwaliteiten waardoor het interessanter wordt hier op of aan het water te recreëren. Het Masterplan biedt marktpartijen de mogelijkheid om onderscheidende initiatieven op de goede plek binnen dit ruimtelijk kader te ontwikkelen en te exploiteren. De bouw van drijvende vakantiewoningen, de uitbreiding van aanlegsteigers en de realisatie van een pier zijn op dit moment enkele voorbeelden van marktinitiatieven. Op (midden)lange termijn zullen ongetwijfeld nog andere private plannen worden ingediend. De bestaande initiatieven op het water gaan wel ten koste van bevaarbaar water.

Binnen het rivierkundig en landschappelijk kader kunnen onderscheidende marktinitiatieven op de goede plek tot ontwikkeling komen. De nieuwe voorzieningen zorgen voor een aantrekkende werking van watersportbeoefenaars, terwijl dezelfde voorzieningen er voor zorgen dat het “speelveld” (lees: wateroppervlak) waarbinnen zij hun hobby uitoefenen steeds kleiner wordt. Er wordt verwacht dat er daarnaast nog een autonome groei van watersportbeoefenaars zal ontstaan. Het wordt dus drukker op een kleiner wordend wateroppervlak. Er is dus een grote mate van zorgvuldigheid nodig om te voorkomen dat “de kip met de gouden eieren wordt geslacht”.

Foto 7.31 - Kronkelwaard met grindoevers en open begroeiing

Nieuwe ontwikkelingen moeten vooral ook een meerwaarde voor de eigen bewoners hebben. Met name dit uitgangspunt ligt ten grondslag aan de nieuwe invulling van de Oolderplas. De woonwijk Oolderveste herbergt veel bewoners; veelal jonge gezinnen met kinderen. Deze doelgroep heeft een grote behoefte aan recreatief uitloopgebied met een goede kwaliteit. Liefst zo dicht mogelijk bij huis. Het benutten van de oevers van de Oolderplas voor een rondgaande recreatieve routing zorgt voor een prachtig uitloopgebied. Hierbij kunnen naast de eigen burgers ook de recreanten en toeristen van een optimale water- en natuurbeleving genieten. De nieuwe noordelijke invaartopening is vanuit hydraulisch en stedenbouwkundige oogpunt direct ten westen van de wijk geprojecteerd. Het bestaande pont kan personen overzetten naar de westelijke oever van de Oolderplas, de groene Maasboulevard en de Kanaalweg-oost. Het edutainment (combinatie van educatie en entertainment) concept van het geplande bezoekerscentrum levert een meerwaarde op voor de waterbeleving van de Oolderplas. De positie van de pier dient samen gezien te worden met de gewenste kwaliteitsimpuls van de aanwezige surfclub en de wens van Stichting Limburgs Landschap voor de bouw van een (bezoekers)paviljoen annex uitkijktoren.

Rondom de Noorderplas bij Roermond zijn reeds vele vormen van dag- en verblijfsrecreatie gesitueerd, zoals campings, dagstranden en een surf- en zeilschool. De inspanningen zullen erop worden gericht om deze voorzieningen zodanig aan te passen dat ze aansluiten bij de wensen van de recreant en toerist. Binnen de bestaande recreatiegebieden zal geen sprake zijn van uitbreiding van de bestaande bebouwing.

In Stadsweide zullen allerlei waardevolle vormen van recreatief medegebruik (wandelen, fietsen, ed.) mogelijk zijn. Dit in combinatie met de ligging tegen het centrum van Roermond en de kern Leeuwen maakt dit gebied ideaal als uitloopgebied. De omgeving van de Arloflat wordt als zoekgebied voor een centrale aanlegsteiger voor rondvaartboten gezien. Bij de nadere uitwerking dient rekening gehouden te worden met de nautische aspecten.

In het stuwpannd Leeuwen-Osen zijn twee snelvaartgebieden aangewezen. Het betreft een in het noordelijke deel van het Lateraalkanaal en een in de Maas ten noorden van de Lus van Linne (rkm. 71,7 t/m 73,9). Het beoefenen van snelle watersporten, maar ook gebouwde voorzieningen op het water en natuurfuncties, staan op gespannen voet met het bedrijven van deze lawaaierige vorm van watersport. De binnenvaart geeft aan dat de combinatie beroepsvaart en snelle watersport in het Lateraalkanaal de nautische veiligheid soms in het gedrang brengt en dat deze locatie niet ideaal is. Het tracé ten noorden van de Lus van Linne zal verdwijnen. Voor nadere uitleg zie hfd.7.6.3.

7.7.5 Sleutelprojecten

Nautisch Kwartier en kwaliteitsimpuls campings De Weerd

De gemeente Roermond wil medewerking verlenen aan de realisatie van het Nautisch Kwartier in de Noorderplas. Dit initiatief behelst de ontwikkeling van vakantiewoningen op en aan het water. De hierbij horende voorzieningen hebben tevens meerwaarde voor de bewoners van Roermond. Voorbeelden hiervan zijn een overdekt zwembad en de watertaxi verbinding naar het centrum van Roermond. In relatie tot de hoge ambitie van het Nautisch Kwartier dienen ook de bestaande campings in De Weerd een kwaliteitsslag te maken. De Groene Maasboulevard levert hiervoor handvaten aan. Het nader uitwerken van een onderscheidend concept voor het Nautisch Kwartier in relatie tot de nabijheid van de stedelijke allures van Roermond en de hiermee samenhangende ruimtelijke kwaliteitstoename van de campings in De Weerd maken deze integrale ontwerpopgave tot een cruciaal project. Het Nautisch Kwartier moet de dynamiek van de stad in een nautische setting uitstralen en met name een doelgroep cityhopper kunnen bedienen.

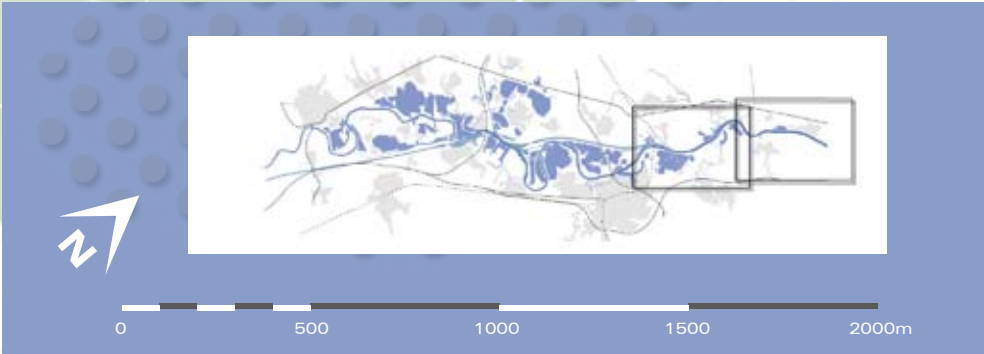
Oolderpier, bezoekerspaviljoen Limburg Landschap en (brug) verbinding

De beleving van water door met name ook de bewoners van de wijk Oolderveste vormt een belangrijk aspect bij de nieuwe inrichtingsvoorstellen voor de Oolderplas. Ondanks de twee permanente aansluitingen aan de Maas wordt door middel van een pontje en een brug de mogelijkheid voor het maken van een ommetje rondom de plas gegarandeerd. Hierbij wensen watersportverenigingen en de gemeente dat zeilboten met staande mast onder de nieuwe brug door moeten kunnen varen. De huidige eigenaar en terreinbeheerder Stg. Limburgs Landschap beheert deze weerdverlaging (met kronkelwaarden) door middel van grote grazers. Het vormt een interessante ontwerpopgave om een brug te ontwerpen en deze op een goede landschappelijke manier in te bedden waarbij wordt voldaan aan de ogenschijnlijke strijdigheden van een relatief hoge onderdoorvaart, passage van mensen en grote grazers en dat alles in overstroombaar gebied ten tijde van hoogwater. Wellicht dat een combinatie gezocht kan worden met de regionale uitstraling van het bezoekerspaviljoen met uitkijktoren en/of de Oolderpier en de gewenste ruimtelijke kwaliteitswinst ter plaatse van de bestaande surfschool.

7.8 Deelgebied Buggenum / Neer / Kesseleik / Beesel / Kessel

7.8.1 Algemeen

Dit deelgebied vormt de noordelijke entree tot het Maasplassengebied. Karakteristiek voor dit deelgebied is de combinatie van uitgestrekte agrarische gebieden en natuurgebieden, waterbeleving en idyllische dorpskernen. Het Maasdal is hier aanzienlijk smaller dan in de rest van het Maasplassengebied. De dorpskernen nodigen uit tot ontdekkingsstochten waardoor monumentale juweeltjes worden ontmaskerd. Het beschermde dorpsgezicht van de dorpskern Beesel, Molen de Grauwe Beer in Beesel, de Friedesse Molen in Neer, de kasteelruïne Keverberg te Kessel maar ook prachtige kerken, monumentale woningen en knusse pleinen zijn interessante cultuurhistorische objecten. De bezoeker kan ontdekken, genieten en onthaasten. Het gebied wordt doorkruist door de Maas maar is door twee veerponten goed ontsloten. Het pont bij Neer is alleen geschikt voor voetgangers en fietsers. Een oversteek is altijd weer een echte ervaring! De eigen bewoners voelen zich verbonden met het gebied en zijn er trots op.

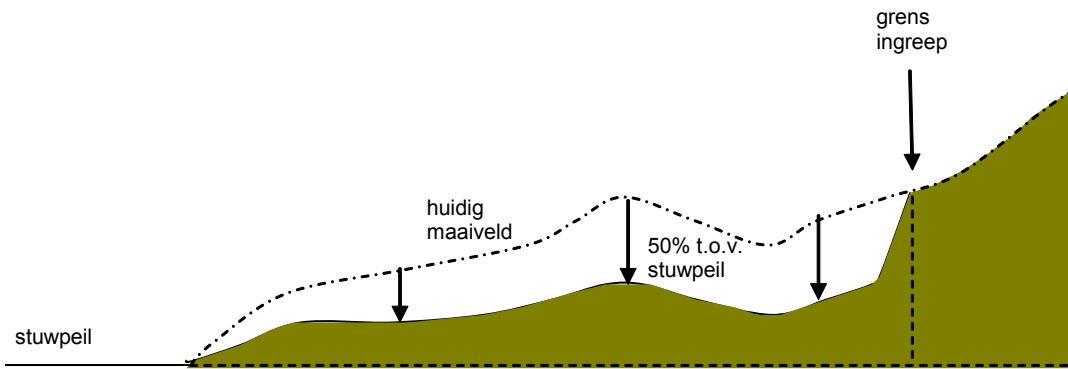
Foto 7.33 - Zicht op maasfront Kessel met o.a. Kasteelruïne Keverberg

De bezoeker zal dit merken aan de gastvrijheid en de betrokkenheid. Het gebied herbergt diverse Bed & Breakfast mogelijkheden, kleinschalige campings of kamperen bij de boer. In de directe periferie van de Maas zijn slechts enkele grootschaligere recreatieve verblijfsrecreatievoorzieningen: recreatiepark de Lommerbergen en de watersportcamping ten noorden van Kessel. Ook bij Asselt zijn op het hoogterras enkele grotere watersportcampings gelegen. Voor de toerist die liever op een grotere camping of in een mooie bungalow verblijft, is er voldoende aanbod.

Buggenumbroek is één van de mooiste nog bijna oorspronkelijke rivierlandschappen in Midden-Limburg. Door de beeldbepalende populierenrijen en de lager gelegen graslanden ontstaat een beeld voor de bezoeker dat als uniek en waardevol wordt ervaren. Aan de zuidzijde van het broek ligt het bedrijventerrein Zevenellen met de Nuon Power Buggenum en de Willem Alexanderhaven. De steenfabriek vormt op dit moment, vanwege leefbaarheidsaspecten en omgevingskwaliteiten, een storend element waarbij een mogelijke verplaatsing grotendeels afhankelijk is van initiatieven van de betreffende onderneming. De historische kern van Buggenum draagt bij aan het waardevolle beeld van dit stukje Leudal. De

gebogen Dorpstraat met de kerk, de eenzijdige lintbebouwing langs de Maas en de historische villa's vormen hierbij de pareltjes. Het kerkplein is het middelpunt van de Buggenumse gemeenschap. Op dit kerkplein vinden jaarlijks allerlei dorpsactiviteiten plaats. Buggenum biedt veel voor de eigen inwoners en bezoekers. Het dorp en het broek worden door de dorpelings als iets 'eigens' gezien. Zij voelen zich verbonden met deze bijzondere plek. In en rondom Buggenum wordt het project 'Mooi Buggenum' gerealiseerd. Dit project richt zich op het verbeteren van de natuurwaarden en het bevorderen van de recreatieve ontwikkelingen in het Buggenumbroek. In dit plan zal de "De Ziep" landschappelijk worden ingericht waardoor het mogelijk is om op deze waterpartij in de wintermaanden te schaatsen. Bij de basisschool zal een educatieve pool worden aangelegd. Het gehele gebied zal door aanleg van semi-verharde wandel- en fietspaden en door struinpaden worden ontsloten. De centrale parkeerplaats aan de kerk en de parkeerplaats bij het gemeenschapshuis zal mogelijk worden uitgebreid c.q. verbeterd. Eveneens zal de wandelbrug en het uitkijkpunt nabij het afwateringskanaal worden opgewaardeerd. Er vindt een uitbreiding van het aantal ligplaatsen in de jachthaven plaats.

Het Buggenum Veld en het Veld ten noorden van Buggenum liggen tussen de kernen Neer en Buggenum en is een uiterwaard van de Maas. Aan de vorm van het gebied is te herkennen dat de Maas in het verleden door dit gebied heeft gemeanderd. Karakteristiek voor dit gebied is het weidse, open karakter. In het Buggenum Veld zijn oude cultuurhistorische patronen te herkennen en het gebied is archeologisch van belang vanwege de aanwezigheid van Romeinse relictten. Ecologisch is het gebied van grote betekenis vanwege een nog karakteristieke aanwezigheid van akkervogels. Ook de hydrologische relatie tussen het Buggenum Veld als intrekgebied voor regenwater (grondwatervoeding) en het zomerbed van de Maas bij Bouxweerd als kwelgebied is zeer bijzonder. Deze kwelstroom vindt plaats dankzij de specifieke bodemkundige situatie ter plekke. Het open veld (westzijde van het gebied) heeft geen direct contact met de andere omliggende natuurgebieden maar het gebied maakt wel deel uit van een snoer van actuele en potentiële natuurgebieden langs de Maas.

Afbeelding 7.34 - Principeschets reliëfvolgende oeververlaging met 50% t.o.v. stuwpeil

De bezoeker kan wandelend of fietsend door het gebied nog rust en ruimte ervaren. In het gebied worden met het oog op de hoogwaterbescherming twee geulen gerealiseerd. De hoogstgelegen geul is een hoogwatergeul die alleen tijdens hoogwater water bevat en mee stroomt. De andere geul (nevengeul) zal permanent waterhoudend zijn en de plas Bouxweerd benedenstrooms verbinden met de Maas. Hierdoor zal de vissterfte, die nu bij hoge temperaturen plaatsvindt, voorkomen worden. Aan deze nevengeul zal nabij de Wijngaardhof een dagstrand worden gerealiseerd. De activiteit in dit gebied gaat hierdoor iets toenemen. In een van de cultuurhistorisch waardevolle gebouwen van de Wijngaardhof zal een terras met een horecafunctie komen waar de bezoeker kan genieten van een vergezicht over de Maas. De gemeente Leudal heeft de ambitie om in het gebied ten zuiden van Neer nabij het water exclusieve verblijfsrecreatieve woningen te laten ontwikkelen. Hierdoor ontstaan kansen voor toeristisch-recreatieve verbindingen met de haven van Hanssum. De definitieve locatie voor deze verblijfsrecreatie is nog niet vastgesteld, wel is in het Masterplan een ca. 20 ha. groot zoekgebied opgenomen ten westen van de hoogwatergeul. De positionering en optimalisatie van de inrichting dient, mede in relatie tot de rivierkundige maatregelen, nog plaats te vinden. In het open cultuurlandschap tussen Maaswienerte en Buggenum zullen rust, ruimte en natuur de belangrijkste kenmerken blijven.

Neer ligt aan het Neerbeekdal in een oude stroomgeul van de Maas. Langs het dal heeft de oude dorpskern een waardevolle dorpsrand met karakteristieke woningen uit ‘de oude tijd’ en veel toeristische pareltjes, zoals de Friedesse molen, klooster Keizerbosch, de Sjans van Naer en de bierbrouwerij. Het historische dorpscentrum is ook een aanrader en zal de bezoeker verrassen. Direct aan de Maas ligt Hanssum. Het uitgestrekte Maaspanorama maakt Hanssum uniek. In Hanssum wordt de ‘Poort aan de Maas’ gerealiseerd. Deze poort vervult de scharnierfunctie tussen de Maas en het achterland, tussen waterrecreatie en landrecreatie. Bezoekers vanaf het water kunnen hier aan land gaan en het prachtige Leudal met haar omgeving bezoeken en bezoekers die vanuit het Leudal komen, kunnen hier de Maas op om te recreëren of om een bezoek aan een ander gebied te brengen. In het kader van het project ‘Poort aan de Maas’ wordt het gebied opgewaardeerd door het realiseren van een wandelboulevard, een uitbreiding van de jachthaven, het realiseren van verblijfsrecreatie en een dagrecreatieve functie. Het poortgebouw zal een architectonisch gebaar worden dat duidelijk verbonden is met de omgeving van het Maasfront. Dit gebouw zal met de levendige omgeving, de bedrijvige jachthaven en het veerpontje over de Maas gaan zorgen voor een gecombineerde aantrekkingskracht.

De belangrijkste kwaliteiten van Kessel zijn de steilrand, de directe ligging aan de Maas, de historische bebouwing in de kern met kasteelruïne Keverberg en diverse andere rijksmonumenten en een breed scala aan horeca en verblijfsrecreatie. Bij Kesseleik zijn het open agrarisch cultuurlandschap en ook de cultuurhistorisch en landschappelijk waardevolle gebieden Musschenberg en

Weerdbeemden ten zuiden van Kesseleik aan de Maas een belangrijke kernkwaliteit. Tot slot zorgt de aanwezige bekenstructuur en het Afwateringskanaal voor een goede relatie tussen de Maas en het achterland. In en rondom Kessel is een wandelnetwerk gerealiseerd waarbij alle bijzondere elementen met elkaar te voet ontdekt kunnen worden. Tevens wordt ingezet op het project ‘culinair landgoed’ waarbij de initiatiefnemers een slowfood concept willen ontwikkelen. Op een terrein ten noordwesten van de kern Kessel kan de recreant de oorsprong, bereiding en beleving van voedsel opnieuw ervaren. Ook de verplaatsing van de Antoniusmolen is onderdeel van dit project. Versterking van het cultuurhistorisch erfgoed vindt plaats door mogelijke herbouw van (een deel van) kasteelruïne Keverberg in Kessel. Dit behelst de herbouw en restauratie van het kasteel met daarin een commerciële functie. Zo mogelijk ook het reconstrueren en herbouwen van de verdwenen Tiendschuur en de voormalige kasteeltuin. Het natuurgebied Musschenberg krijgt een kwaliteitsimpuls op cultuurhistorisch, landschappelijk en ecologisch gebied door o.a. het herstellen van het kleischerm ter bescherming van de hoge zandrug aan de Maas, het opknappen van de kapel en het stimuleren van streekeigen beplanting. Tevens wordt het gebied beter beleefbaar gemaakt door het toegankelijk maken voor de wandelaar, het plaatsen van banken en informatievoorzieningen en het herkenbaar maken van het vroegere voetveer.

Bovengenoemde ontwikkelingen dragen bij aan versterking van de toeristisch-recreatieve mogelijkheden langs de Maas.

Beesel bestaat uit de dorpen Beesel en Reuver. Het buurtschap Rijkelt in Beesel heeft met zijn boerderijen een oude relatie met de Maas. Het wordt vooral gekenmerkt door zijn gave historische wegenstructuur. De kern Beesel is een beschermd dorpsgezicht en kent een bewoningsgeschiedenis vanaf de steentijd. Een eerste vermelding is uit de twaalfde eeuw bekend. Opvallende elementen in deze oude nederzetting zijn de oude landwegenstructuur met twee markten, het hooggelegen historische kerkhof in Ouddorp en de verschillende historische panden zoals de Aaj Weem, de Troubadour, de Mortel, de Tummer en kasteel Nieuwenbroeck.

Het gebied Leewen/de Weerd herbergt vele waarden die het karakter van het gebied weerspiegelen. Dit zijn landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten zoals holle wegen, een oude Maasarm, bossen, fort St. Brigitte en St. Lambertuskapel. Deze kwaliteiten dragen bij aan de hoge recreatieve kwaliteit van het gebied. Het gebied is globaal begrensd door de bebouwingscontour van Reuver, de Maas, de Schellekensbeek en de Kesselse weg. Landschappelijk ligt het gebied op de overgang van het midden- naar het laagterras. Evenwijdig aan de Maas lopen op korte afstand veel verschillende ecologische milieus, die zorgen voor een gevarieerd ecosysteem. De gemeente Beesel heeft de ambitie om het gebied aantrekkelijker te maken voor recreanten, toeristen en eigen inwoners. Bij de verdere concretisering van het Masterplan wordt onderzocht of de bestaande jachthaven van de Drakenvaarders verder ontwikkeld kan worden. Met het benoemen,

zichtbaar maken, benutten en versterken van de kwaliteiten van het gebied kan tegelijkertijd een goede plek aan ruimtelijke ontwikkelingen worden gegeven. De gemeente staat voor een integrale aanpak, waarbij in ieder geval cultuurhistorie fungeert als inspiratiebron.

De landschappelijke structuur in het gebied De Schei is een belangrijke identiteitsdrager. Binnen dit gebied ligt het gehucht De Schei. In de bestaande bebouwing kunnen diverse vormen van recreatie en toerisme worden gerealiseerd. In het gebied ligt een uitgestoven laagte met ontwikkelkansen voor natuur. Het kleinschalige landschap en de openheid in het gebied tussen Reuver en de Maas zijn hierbij leidend. In dit gebied is de oorspronkelijke dorpskern van Reuver ontstaan. Aan de Berkenweg in het Maasduinengebied ten noordwesten van Reuver is een oude schans gelegen die nog in tact is gebleven. Deze willen we weer zichtbaar en beleefbaar maken. Er zijn kansen voor recreatiepaden om het gebied ook recreatief aantrekkelijker te maken.

Afbeelding 7.35 - Draak gemeente Beesel

7.8.2 Rivierkundige structuur

Asselt e.o.

Benedenstreams van de spoorbrug wordt de oever tussen de Asseltse plassen tot aan de pont Neer-Rijkel (rkm 89) verlaagd. Het terrein is over een breedte van 80 meter met iets meer dan 2 meter verlaagd tot 15,3 m+NAP, ongeveer 80 cm boven stuwpeil. Hierdoor zal dit verlaagde terrein ongeveer twee maanden per jaar gaan meestromen. In het laatste stukje van het traject ligt een oude meander. Deze meander ligt voor een deel onder waterniveau. In de toekomstige situatie vindt voor de rest van de meander een ondiepe vergraving plaats, waardoor er ook in dit deel sprake is van (ondiep) water zodat de meander beter zichtbaar wordt in het landschap (mp29). Rivierkundig gezien heeft deze aanpassing weinig invloed. In tegenstelling tot de oeververlaging in het bovenstreams gelegen traject wordt de oever tussen de meander en het zomerbed reliëfvolgend verlaagd waardoor het natuurlijke reliëf, minder uitgesproken, behouden blijft (mp28a). Dit reliëfvolgend verlagen vindt plaats volgens het principe dat overal de bodemhoogte ten opzichte van stuwpeil (14,1 m+NAP) met 50% verlaagd wordt. Dit principe is in onderstaande figuur schematisch weergegeven. De verlaagde oever zal dus iets frequenter mee gaan stromen dan voorheen.

Overzijde Asseltse plassen (Buggenum)

Langs de westoever benedenstreams van de spoorbrug bij Buggenum vinden twee rivierkundige ingrepen plaats. Ten eerste wordt de geleidingsdam tussen het zomerbed en het afwateringskanaal Zevenellen verlaagd tot een hoogte van 16,18 m+NAP en is ongeveer 2 meter lager dan de huidige hoogte (mp26). De hoogte van 16,18 m+NAP komt overeen met een afvoer van 1.000 m³/s. Daarnaast wordt direct benedenstreams van het afwateringskanaal de oever verlaagd tot 16,18 m+NAP over een breedte van 45 meter. Deze ingreep sluit aan op de ingreep van de Bouxweerd. De vegetatie verandert onder invloed van beheer van productie grasland in een halfnatuurlijk stroomdalgrasland met weinig opgaande beplanting.

Foto 7.36 - Zeilen op de Asseltse Plassen

Het afwateringskanaal Zevenellen wordt verlegd en zal samen met de Ziep in de buitenbocht van de oude Maasmeander van Buggenum de Maas instromen. Dit voornemen dient te worden afgestemd met het project 'Mooi Buggenum'. Omdat het koelwater langer onderweg is, kan het langer afkoelen en op een lagere temperatuur in de Maas stromen. Het stromende water levert een meerwaarde op voor de beleving van het wonen langs de oude Maasmeander. Deze maatregel is niet geschematiseerd en doorgerekend omdat op dit schaalniveau geen effecten te verwachten zijn.

Bouxweerd-Hanssum

Bouxweerd ligt op de westelijke oever van de Maas tussen Buggenum en Hanssum (rkm/86 tot 89,5). Voor dit gebied zijn door externe partijen meerdere plannen gemaakt. Doelstelling is het verbeteren van de doorstroming en de waterkwaliteit van de plas Bouxweerd (mp27). Daarnaast wordt door deze inrichting een ruimtelijke kwaliteitsimpuls gerealiseerd. Het inrichtingsplan bestaat uit twee geulen en reliëfvolgende weerdverlaging. De meest westelijke geul loopt aan bovenstroomse zijde vanuit de plas Bouxweerd onder aan de rand van het zogenaamde middenteras, iets verderop doorkruist hij het middenteras om verder benedenstreams weer uit te komen net ten noorden van "het Oog". "Het Oog" wordt deels opgevuld om de verhouding tussen water- en landoppervlakte verder te herstellen en een goede droge verbinding te creëren tussen Hanssum en Maaswienerte. De bodem van de geul ligt op een hoogte van 15 m+NAP waardoor deze onder normale omstandigheden droog staat. Ongeveer een maand per jaar zal de geul meestromen. De geul die het dichtst langs het zomerbed ligt takt aan op de plas Bouxweerd en aan benedenstroomse zijde komt deze samen met de geul in het middenteras en sluiten ze samen aan op het zomerbed. De bodem van de geul langs het zomerbed ligt op een hoogte van 13,6 m+NAP. Dit is een halve meter onder stuwpeil en zal daardoor permanent onder water staan. Het daadwerkelijk meestromen van de geul zal pas bij hogere afvoeren plaats vinden, daarbij moet gedacht worden aan een aantal maanden per jaar. De rest van het terrein is reliëfvolgend verlaagd met 50% ten opzichte van een hoogte stuwpeil volgens het eerder geschetste principe. De monumentale panden van de Wijngaardhof blijven behouden. Het gebied ten noorden van Maaswienerte is verlaagd tot ongeveer 17 m+NAP en de gebouwen zijn verwijderd. Het landgebruik is gewijzigd van akker en graslanden naar ruigte. De oobossen langs de terrasrand en de plas Bouxweerd zijn behouden.

Rijkelse Bemden

In de Rijkelse Bemden is een kronkelwaard aangelegd om het dynamische karakter van de rivier beter te benadrukken (mp30). Daarnaast zorgt het deels afgraven van de oever en het verplaatsen van de invaart voor een beperkte waterstanddaling. De kronkelwaard begint op 14 m+NAP (net onder stuwpeil) en loopt vanaf de waterlijn over een afstand van 250 meter schuin op tot huidig maaiveld (15,70 m+NAP). Hierbij is een deel van de bestaande plas opgevuld. De invaart is verplaatst in benedenstroomse richting van rkm 91 naar rkm 91,8. Op de kronkelwaard vindt weinig tot geen beheer plaats waardoor via natuurlijke successie een vegetatiesituatie zal ontstaan die bestaat uit 10% pioniervegetatie, 15% verruigd grasland, 25% struweel en 50% (ooi)bos. Doordat het laagste deel van de kronkelwaard iets onder stuwpeil ligt zal onder normale omstandigheden het wateroppervlak hier wat groter zijn dan in de huidige situatie, ook zal door het schuine talud een deel van de kronkelwaard al eerder mee gaan stromen dan voorheen het geval was. Ondanks een bredere Maas is door het deels opvullen van de plas en de vollere begroeiing het onderscheid tussen de Maas en de plas duidelijker.

Weerdbeemden

Voor een betere doorstroming is het terrein van de weerdbeemden over een gemiddelde breedte van 400 m reliëfvolgend verlaagd met 50% ten opzichte van stuwpeil (zie principeschets) (mp31). Het terrein zal op deze manier dus eerder mee gaan stromen. Het terrein dat oorspronkelijk grotendeels uit akker en productie grasland bestond heeft nu in het verlaagde deel natuurlijk grasland als landgebruik. In het hogere deel is rekening gehouden met de ontwikkeling van hardhout oobos. De aanwezige kleiputten en het bestaande bos blijven gehandhaafd.

Foto 7.37 - Uitzicht over de Rijkelse Bemden

Het terrein van Kuijpers Kessel bestaat in de huidige situatie uit een langgerekte plas die op een aantal locaties verbonden is met het zomerbed. Het is niet de bedoeling om bedrijfsactiviteiten van Kuijpers Kessel ter plaatse geheel of gedeeltelijk te beëindigen. Wanneer zich in de toekomst echter mogelijkheden voordoen, dan

A map of the Rijkse Benden (N) area. The map shows a blue river flowing from the top left towards the bottom right. To the left of the river is a green area with diagonal hatching, labeled 'Rijkse Benden (N)'. To the right of the river is a grey area with a red cross, labeled 'Kesselseik'. Below the river is a yellow area with a red cross, labeled 'Rijkse'. A red arrow points to a specific location on the riverbank, near the 'Rijkse' label. The map also shows various roads and buildings.

NIEUW

Beesel

natuurlijk grasland

Water

natuurlijk grasland

Soq

Op het traject van rkm 91,8 tot 94,8 is aan de oostzijde gekozen voor een herprofilering van de oever. Voor het traject vanaf de molen Grauwe Beer tot Beesel is het getrapte profiel ongeveer 60 meter verlegd vanaf de waterlijn. De 60 meter brede oeververlaging ligt op een hoogte van 14,3 m+NAP, net boven stuwpeil. Vervolgens loopt de oever via een steilrand weer op tot huidig maaiveld

Er wordt een reliëfvolgende verlaging met 50% t.o.v. stuwpeil van oude Meander voorgesteld met een begroeiing van natuurlijk gras/hooiland waarbij in de lagere delen zachthoutstruweel tot ontwikkeling kan komen.

85

Weerdverlaging vanaf rkm 95 tot aan stuw Belfeld

Aan de linker en rechter oever van de Maas is gekozen voor een weerdverlaging, daar waar dit fysiek mogelijk is (ter plaatse van bebouwd gebied Kessel is dit bijvoorbeeld niet realiseerbaar). De brede oeververlaging aan de linker oever van de Maas loopt tot aan het plangebied Schering en Inslag in Baarlo die in het kader van Zandmaas tot realisatie moet komen.

7.8.3 Natuur en landschap

In dit deelgebied wordt het Maasdal aanzienlijk smaller. Hierdoor kunnen bestaande bossen op de terrasranden worden verbonden met nieuw bos zodanig dat met name de westelijke begrenzing van de Maasvallei nadrukkelijker herkenbaar wordt.

In het kader van de sluitstukkades zouden de dijken rondom het afwateringskanaal Zevenellen worden verhoogd. Door de beoogde verhoging zou de landschappelijke openheid van het Buggenummerbroek en de visuele relatie met het Maasdal voor een deel verloren gaan. Door het afwateringskanaal te verleggen parallel langs de Berikstraat/Dorpsstraat en dit te combineren met de Ziep en de karakteristieke Populierenrijen worden hoge dijken overbodig (het maaiveld ligt hier van nature hoger) en blijft de karakteristieke openheid behouden.

Op de oeververlaging tussen de Asseltse plassen en de oude meander (mp 28) en de hiermee gepaardgaande terreinverlaging zal er geen landbouw meer plaatsvinden en er wordt uitgegaan van het beheer van natuurlijk grasland. Omdat het gebied tussen de Maasmeander en het zomerbed van de Maas een eiland wordt (mp 28a) zullen spontane processen uiteindelijk leiden tot de ontwikkeling van ooibos. Doordat het droge deel van de oude Maasmeander ongeveer 60 dagen/jaar zal overstromen, is de verwachting gerechtvaardigd dat hier een drassig gebied ontstaat. Deze oude Maasmeander blijft gescheiden van de Maas door een hoge oever. Voor zover de Wanssummer weerd via deze hoge oever bereikbaar blijft, zal bosontwikkeling op de oeverstrook worden tegen gegaan. Bij het opstellen van een inrichtingsplan voor dit gebied zal dit verder worden uitgewerkt.

In combinatie met het ondiepe water in het zuidelijke deel van de Maasmeander en de monding van Swalm in het noordelijke deel van de meander ontstaat hier een landschapsecologisch waardevolle plek. Door het ontwikkelen van brede herinrichtingszones aan weerszijden van de beek zal de Swalm zich nadrukkelijk als groen-blauw lint in het landschap manifesteren en een goede verbinding voor mens en dier vormen met het achterland.

De bestaande ooibossen rondom de Bouxweerd blijven behouden, door het aanhaken van de plas, via een nevengeul, met de Maas zal vissterfte in de toekomst uitblijven. Het karakteristieke open landschapsbeeld in het Buggenumerveld ter plaatse van de rivierkundige ingrepen blijft zo veel mogelijk behouden.

Op het traject rkm 90 tot 100 is op zowel de west- als de oostoever van de Maas op de hogere delen (gemiddelde hoogte van 18,8 m+NAP en hoger en overstromingsfrequentie van 1 keer in de 10 jaar) bos geplaatst (mp41). Op deze manier worden de terrasranden van de Maas geaccentueerd.

Oostelijk van Haagweg (zuidzijde Kessel) wordt, ter plaatse van de bestaande locatie Neptunus alsmede de beoogde westelijke uitbreiding ervan, het bestaande bos uitgebreid door de aanplant van nieuw bos. De bosaanleg vindt ook plaats op het gewonnen land dat nu nog een plas vormt op het terrein van Kuijpers Kessel. De bosaanleg dient ter accentuering van de aanwezige terrasrand en tevens voor de landschappelijke inbedding vanaf het Maasdal van het bedrijventerrein locatie Neptunes.

Ten noorden van het veer Kessel-Beesel ligt parallel langs de Vissersweg een verlande Maasmeander. In de buitenbocht wordt via aangepast beheer de vorming van bos gestimuleerd, in het deel ten westen hiervan wordt de landbouwkundige functie vervangen door het beheer van half natuurlijk grasland. Dit half natuurlijk grasland en de begrazing die hierop plaatsvindt, levert met name een aantrekkelijk landschapsbeeld op. Deze meerwaarde wordt met name in combinatie met het relatief drukke recreatieve verkeer nabij het veer Kessel-Beesel optimaal benut.

De Tasbeek wordt landschappelijk aangezet door brede herinrichtingsstroken aan weerszijden van de beek. Het perceel tussen de monding van de Tasbeek en de camping wordt, vanwege de gewenste landschappelijke inpassing ervan, met bos ingepast. Het gebied tussen de monding van de Tasbeek en de jachthaven aan de Maas zal bestaan uit een halfopen landschap waarbij de bestaande groenopstanden worden gerespecteerd. Aan weerszijden van de Maas zal de weerdverlaging die tussen rkm 95 en 100 wordt uitgevoerd een open landschapsbeeld opleveren dat bestaat uit half natuurlijk grasland met slechts beperkt opgaand groen in de vorm van een verspreidstaande boom, boomgroepen of struweel.

7.8.4 Recreatie en toerisme

Vanwege de kernkwaliteiten groen, ruimte en rust en de hiermee samenhangende landschappelijke setting is dit deelgebied met name gericht op en geschikt voor extensieve vormen van recreatief medegebruik. In het gebied is een groot netwerk aan routestructuren voorhanden en worden via het principe van 'knopenlopen' diverse nieuwe wandelroutes uitgezet. Door de grote dichtheid aan routes kan het buitengebied optimaal worden beleefd en zullen er naar verwachting (bottom up) diverse ideeën voor kwaliteitsverbetering van het gebied worden aangedragen.

De recreatieve langzaamverkeerverbinding Maas & Meer (zie afbeelding 5.2; oranje lijn) is in feite de hoofdstructuur die door het hele Maasplassengebied zo dicht mogelijk langs de Maas loopt en op diverse plekken aanhaakt aan bestaande routes van verschillende modaliteiten. Belangrijk onderdeel van deze route is de gewenste langzaamverkeerverbinding parallel aan de noordzijde van de spoorbrug, deze maakt het mogelijk om op een aantrekkelijke wijze van oever te wisselen. Vanaf de brug heeft men een mooi uitzicht op de noordelijke Maasvallei.

Ter plaatse van de buitenopslag Kuijpers Kessel wordt de Maasstraat als langzaamverkeersroute doorgetrokken tot aan de Maas. Vanaf de Maasstraat zou een nieuwe veerpont de verbinding kunnen maken met Ouddorp en beide aantrekkelijke kernen recreatief kunnen ontsluiten vanaf de Maas.

Afbeelding 7.39 - Waarschuwborden bij veerpont

De mogelijke herontwikkeling van de kasteelruïne Keverberg en omgeving leidt tot versterking van het toeristisch-recreatieve lint langs de Middenpeelweg evenals langs de Maas, waarbij met name de kernkwaliteit cultureel-historisch erfgoed wordt benut. Deze ontwikkelingen zorgen naar verwachting tevens voor een krachtige impuls voor het Kesselse gemeenschapsleven. Aan de noordrand, net buiten de kern Kessel, komt het culinair landgoed tot ontwikkeling. In dit project is een prominente plek voorbehouden voor de te verplaatsen Kesselse Antoniusmolen. Het unieke slowfood-concept waarbij ter plaatse streekproducten worden verbouwd, verwerkt, verkocht en geconsumeerd leveren een bijzondere aanvulling op bestaande toeristisch-recreatieve product-markt-combinaties.

De uitbreiding van vakantiepark Lommerbergen in Reuver vindt plaats in zuidoostelijke richting en borduurt voort op de reeds bestaande recreatieve voorzieningen. Hoewel de ligging en beoogde uitbreiding geen directe visuele relatie heeft met de Maas, kan recreatiepark Lommerbergen wel invulling geven aan de verwachte groei van verblijfsrecreatieve tijdsbesteding in het Maasplassengebied. Op basis van een onderzoek van ZKA wordt geconcludeerd dat verblijfsrecreatie op Drakenrijk in de toekomst mogelijk is.

Afbeelding 7.40 - Kasteelruïne De Keverberg te Kessel

7.8.5 Sleutelprojecten

Mooi Buggenum plus transformatie Zevenellen

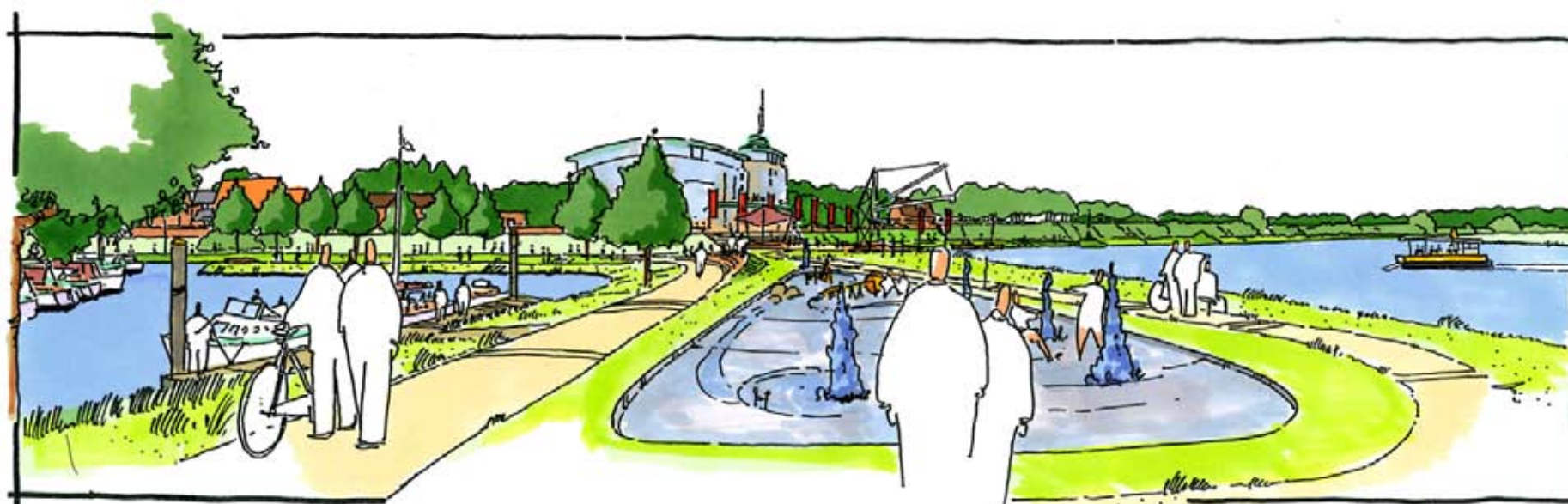
Het zuidwestelijke deel van dit deelgebied kenmerkt zich door een pluriforme samenstelling met grote contrasten. Dit uit zich door de aanwezigheid van het karakteristieke Buggenum aan het open Buggenumbroek ten opzichte van de hoge spoordijk en -brug met daarachter het bedrijventerrein Zevenellen. In het 'Vlekkenplan Maas en Meer' is het bedrijventerrein Zevenellen aangewezen als groeilocatie en als locatie waar regionale bedrijven naar toe verplaatst zouden kunnen worden. Verdere verkenning en afstemming vindt plaats in overleg met Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML). De uitbreiding/transformatie van Zevenellen vergt wel grote zorgvuldigheid omdat het gebied tussen Zevenellen en de kern Buggenum gewaarborgd moet blijven. Ook de verlegging van het Afwateringskanaal dient in deze integrale ruimtelijke opgave gezien en nader uitgewerkt te worden.

Transformatie haven Hanssum

In aansluiting op de regiovisie ziet de gemeente Leudal vrije tijd (recreatie en toerisme) als een belangrijke economische drager. Om de lokale economie en leefomgeving te bevorderen, blijft Leudal de komende jaren veel aandacht besteden aan het voortzetten van de groene koers waarbij de groene en ruimtelijke kwaliteiten optimaal worden benut. Daarnaast wil de gemeente zorgen voor meer levendige kernen.

Als uitwerking van dit beleid heeft de gemeente Leudal het Masterplan Maasfront Hanssum opgesteld. Het Maasfront Hanssum omvat drie onderdelen, het Vitelia-complex, de Maasboulevard en de jachthaven. De mission statement voor het Maasfront is het creëren van een aantrekkelijk woon- en verblijfsklimaat door het maken van een verbinding tussen de Maas en haar achterland. Het Maasfront Hanssum vervult een belangrijke verbindende recreatieve schakel tussen de steilrand in het noorden van de gemeente en de te ontwikkelen natuur – en recreatiemogelijkheden in het Maasdal tussen Buggenum en Neer aan de zuidkant. Bovendien verbindt Maasfront het op de oostoever gelegen Beesel met het aan de westzijde gelegen unieke beekdalenlandschap. Het Maasfront Hanssum maakt daarmee onderdeel uit van het toeristisch product Maasplassengebied.

Het Maasfront zal daarnaast een poortfunctie vervullen voor het versterken van de relatie tussen watersport en landrecreatie. Deze poortfunctie werkt twee kanten op: watersporters gaan hier aan land om te verblijven en te recreëren. En landrecreanten ontdekken hier waterrecreatieactiviteiten en vinden hun weg verder het Maasplassengebied in. Het faciliteren van de bezoekers staat centraal. Het Maasfront Hanssum koppelt hiermee het watersportproduct Maasplassen aan het toeristisch-recreatieve achterland. Leudal trekt zo meer bezoekers naar haar kernen, het cultuurhistorisch erfgoed en de natuurgebieden. De economische spin-off van het toerisme neemt aanzienlijk toe. Daarbij krijgt het Maasfront een verpoosfunctie waar (nieuwe) inwoners, water- en landrecreanten pauzeren en aangenaam wonen en verblijven. Het gebied als geheel is een attractief en aantrekkelijk verblijfs- en bestemmingsgebied: horeca en voorzieningen zijn van een hoog niveau, er is eenheid en herkenbaarheid in het gebied en het gebied heeft een levendige uitstraling. De poortfunctie is de basis voor deze levendigheid.

Afbeelding 7.41 - Impressie Maasboulevard Hanssum

8. Leisure

8.1 Inleiding

Doel van de programmalijn Maasplassen is het optimaal en duurzaam benutten van het economische potentieel van het Maasplassengebied en het in balans brengen van de verschillende functies. Om dit doel te kunnen bereiken is het noodzakelijk om de functies van het gebied meer op elkaar af te stemmen zodat ze in samenhang met elkaar het Maasplassengebied beter op de kaart kunnen zetten. De toeristisch recreatieve sector wordt door alle in het gebied vertegenwoordigde gemeenten aangemerkt als sector van economisch en maatschappelijk belang. Leisure is daarmee een wezenlijke factor in het verbinden van de deelgebieden binnen het Maasplassengebied en een vliegwiel voor economische ontwikkeling.

Ondanks de kansen voor verdere toeristisch recreatieve ontwikkeling van het gebied laat de huidige situatie nog te wensen over. De bestedingen in Midden-Limburg nemen in 2010 af met 20,4% (vs. -9,9% in Noord-Limburg en + 1% in Zuid-Limburg) en in dit jaar is een sterke daling van het aantal overnachtingen te zien. Het is echter nog te vroeg om van een trendbreuk te spreken (bron: Concept toeristische Trendrapportage Limburg 2010/2011 (zka)). Het toeristische aanbod in de regio is toe aan een kwaliteitsimpuls. Clustering van voorzieningen kan het gebied een boost geven. De toerist heeft daarnaast vaak een enkelvoudig bezoekmotief en wordt niet verleid om langer in het gebied te verblijven en/of van andere voorzieningen gebruik te maken. Ook geniet het Maasplassengebied nog weinig bekendheid als toeristisch recreatieve bestemming (bron: Het oog van Midden-Limburg Regiovisie 2008-2028 –gebiedsontwikkeling Midden-Limburg, Riek Bakker, december 2008). De nadruk op leisure als speerpunt en de behoefte aan gemeenschappelijke focus maken dat het onderwerp leisure in het masterplan in een apart hoofdstuk aan de orde wordt gesteld.

Binnen de gebiedsontwikkeling Midden-Limburg (GOML) krijgt toerisme en recreatie niet alleen aandacht binnen de programmalijn Maasplassen, maar vormt het ook een van de speerpunten van de programmalijn Landbouw Natuur en Recreatie (LNR). De leisure-ontwikkelingen in het Maasplassengebied en de ‘blauwe ontwikkelingen in Midden-Limburg die buiten het Maasdal zijn gelegen worden onder de programmalijn Maasplassen gerangschikt. Overige – niet ‘blauwe’ - leisure-ontwikkelingen in Midden-Limburg, die zich onder meer richten op natuurbeleving en routestructuren, vallen onder de programmalijn LNR. Op het vlak van toerisme en recreatie is er derhalve sprake van twee separate GOML-programmalijnen en van projecten met uiteenlopende karakters (‘blauw’ en ‘groen’). Het is raadzaam om bij de promotie van de leisure-activiteiten in Midden-Limburg de regio als één geheel te etaleren.

Medebekostiging van ontwikkelingen in het Maasplassengebied

ten laste van het Regiofonds geschiedt binnen de kaders van de ‘Focusnotitie GOML’ en binnen de door de Stuurgroep GOML gehanteerde indicatieve verdeling van de middelen in het Regiofonds over de onderscheiden programmalijnen en/of speerpunten.

8.2 Gezamenlijke ambitie & kader voor ontwikkeling

8.2.1. Midden-Limburg - aantrekkingskracht door variatie

Midden-Limburg is een compact maar uiterst veelzijdig en uniek gebied. Hiermee onderscheidt deze grensregio zich van andere regio’s in binnen- en buitenland. Maar liefst twee schitterende nationale parken (De Meinweg en de Grote Peel), cultuurhistorisch waardevolle steden en een uitgestrekt stelsel van plassen, allen aaneengeschaakt door de Maas. Hierdoor wordt het gezicht van de regio bepaald. Naast waterrecreatie, cultuur, golfen, wellness en funshoppen, vormen het landschap en de natuurlijke omgeving, waar door het uitstekende netwerk van recreatieve routes heerlijk gefietst, gewandeld en paardgereden kan worden, een belangrijke pijler. Door een stelsel van nieuw aangelegde snelwegen is de regio bovendien goed bereikbaar voor buitenlandse gasten. Voor de Nederlandse toerist ligt het buitenland om de hoek.

De grote variatie aan toeristisch-recreatieve voorzieningen op relatief korte afstand van elkaar, gecombineerd met het grootste aaneengesloten oppervlaktewater in Nederland, bepaalt de attractiewaarde van Midden-Limburg. De toerist of recreant kan ter plekke kiezen wat hij wil: wandelen langs het water of in een nationaal park, dineren aan het water of op het water in een stedelijke allure, fietsen in het bos of langs de Maas. Funshoppen of watersporten. Golfen of surfen op watergolven. Of natuurlijk een combinatie van al deze activiteiten bij een langer verblijf. Het gevarieerde aanbod aan dagrecreatie typeert Midden-Limburg. Daar ligt het onderscheidend vermogen ten opzichte van de rest van Limburg, van Nederland en het aangrenzend buitenland.

8.2.2. Maasplassen - top-waterrecreatiegebied

Het Maasplassengebied wordt gezien als de motor van de vrijetijdseconomie in Midden-Limburg en een deel van Noord-Limburg. Het grootste aaneengesloten water in Nederland en de goede bereikbaarheid ervan (ook vanuit het nabijgelegen Duitse achterland) vormen het visitekaartje van de regio en bieden volop kansen voor economische ontwikkeling. In geen enkele vergelijkbare compacte regio, zoals Midden-Limburg, is er zo’n grote diversiteit aan recreatieve mogelijkheden. Water is daarbij een additionele en tot op heden onderbelichte unieke USP

Door het gebied nadrukkelijk en met inzet van extra promotionele middelen te profileren als waterrecreatiegebied voor uiteenlopende doelgroepen, zoals de fervente (maar ook beginnende) watersporter of zonzanbidder op een dagstrand, kan het Maasplassengebied

uitgroeien tot top-waterrecreatie-gebied van Nederland en Euregio. Voorwaarde is wel dat aan die keuze de consequenties dienen te worden verbonden om het gebied nog meer dan tot nu toe als waterrecreatiegebied in te richten en een kwalitatieve verbeterslag op het bestaande aanbod te maken. Om de verblijfsduur te verlengen verdient tevens verbreding van het bestaande aanbod, naast innovatieve nieuwe slecht-weer-voorzieningen, de aandacht. Dit maakt bovendien dat een jaarrondprogrammering tot stand kan worden gebracht.

Foto 8.1 - Maasplassen: motor van de vrijetijdseconomie

Het is aan de ondernemers om de kansen te grijpen en geboden mogelijkheden te benutten door met eigen initiatieven aan te haken en het water als gebiedseigen kwaliteit te benutten. Water wordt hiermee nog meer het verbindende element binnen het gevarieerde pallet aan leisure-voorzieningen (noot: Het belang hiervan wordt ook onderschreven door Han Verheijden/zka in zijn visie Maasplassen: meer focus, meer samenhang).

8.2.3. Kader voor ontwikkeling

Met de programmalijn Maasplassen is gekozen voor een integrale aanpak van het gebied, waarbij op duurzame wijze aandacht wordt geschonken aan hoogwaterbescherming, behoud en ontwikkeling van natuur en landschap en de gewenste ontwikkelingen met betrekking tot leisure / (water)sport, bedrijvigheid en wonen. Vertrekpunt voor de ontwikkelmogelijkheden van Leisure binnen het Masterplan wordt hierdoor gevormd door het blauw-groene casco.

Het proces van het Vlekkenplan-Masterplan heeft er toe geleid dat bestaande en potentiële leisure locaties redelijk concreet t.a.v. locatie en gedachtegoed zijn ingebracht door de verschillende gemeenten. Om de gezamenlijke visie en ambitie, uitgesproken in de regiovisie “Het Oog van Midden-Limburg” vast te houden in het Masterplan, dient voorkomen te worden dat de fysieke ruimte voor leisure binnen het raamwerk een vrijbrief vormt voor elke denkbare invulling die weinig tot geen bijdrage levert aan de integraliteit. Gezocht moet worden naar ontwikkelingen die de gezamenlijk geformuleerde ambitie kunnen versterken.

In paragraaf 8.3 wordt een kader geschetst waarin thema's worden beschreven die kunnen bijdragen aan het gewenste toeristisch-recreatieve profiel van het Maasplassengebied. Per thema worden verschillende overwegingen aan de orde gesteld die van invloed zijn op de conceptvorming van leisure initiatieven. De overwegingen zijn niet uitputtend, soms suggestief, en bedoeld om te prikkelen en inspireren – en niet om te belemmeren of in te perken. Doel van het bovengenoemd kader is basis te bieden voor het maken van bewuste keuzes en belanghebbenden scherp te houden waar het een gezamenlijk onderschreven belang aangaat.

In paragraaf 8.4 worden leisure-ontwikkelingen buiten het Maasplassengebied beschreven. In subparagraaf 8.4.1 wordt ingegaan op de meer ‘blauwe’ projecten. Ondanks het feit dat dit feitelijk buiten de scope van de programmalijn Maasplassen valt, wordt in subparagraaf 8.4.1 kort stilgestaan bij de overige leisure-ontwikkelingen buiten het Maasplassengebied (‘groene’ projecten) om daarmee een meer compleet beeld van de ontwikkelingen op het vlak van toerisme en recreatie in Midden-Limburg te schetsen.

8.2.4. Positie gemeenten Beesel en Peel en Maas

Vanwege de samenhang en overeenkomsten op het gebied van hoogwaterproblematiek en op het vlak van leisure, is ervoor gekozen om het plangebied niet te beperken tot de vier Midden-Limburgse Maasgemeenten, maar te verruimen met de Belgische gemeenten Kinrooi en Maaseik en met de Noord-Limburgse gemeenten Beesel en Peel en Maas. Strikt genomen maken beide Noord-Limburgse gemeenten geen deel uit van de gebiedsontwikkeling Midden-Limburg, maar men is wel vanaf begin 2009 ambtelijk en bestuurlijk – beide gemeenten hebben zitting in de bestuurlijke werkgroep Maasplassen – betrokken geweest bij de programmalijn Maasplassen en bij het opstellen van het vlekkenplan en het voorliggende masterplan.

De hierna beschreven leisure-ontwikkeling in het Maasplassengebied heeft dan ook betrekking op de inrichting van het Maasdal in Beesel en Peel en Maas tot aan de sluizen bij Belfeld. Voor zover uit dit masterplan concrete acties en projecten op het vlak van leisure voortvloeien die de gemeenten Beesel en Peel en Maas raken, dan zal met beide gemeenten een afspraak moeten worden gemaakt over de te leveren financiële bijdragen.

8.3 Leisure in het Maasplassengebied

8.3.1 Integrale benadering

Ruimte bieden vanuit het blauw-groene casco aan leisure ontwikkelingen betekent dat de ontwikkeling van het leisure project daar waar mogelijk de ontwikkeling van groen en blauw integraal meeneemt in planvorming (en realisatie). Meest voor de hand liggende vorm van recreatie is de beleving van het landschap. Het landschap en de natuur bepalen in grote mate het decor van de recreatieve beleving en vormen in het geval van Limburg één van de belangrijkste redenen voor toeristen om de provincie te bezoeken. Zorg voor de omgeving, investeringen in ruimte en ruimtelijke kwaliteit dragen bij aan het verdienmodel van het leisure-initiatief. Een integrale benadering betekent ook het benutten van economische en sociaal maatschappelijke kansen door goede product/marktcombinaties, het inzetten en stimuleren van recreatieve voorzieningen om in lokale behoeftes te voorzien en het zoeken naar mogelijkheden om natuurgebieden te ontwikkelen en in stand te houden door inkomsten vanuit recreatief medegebruik. Het water is voor het Maasplassengebied een van de belangrijkste landschappelijke omgevingswaarden en heeft daarmee voor Limburg een toegevoegde waarde. Het water maakt echter nog onvoldoende deel uit van het DNA van de bevolking. Ontwikkeling van de watercultuur binnen de dorpen en steden rondom de

Maasplassen draagt bij aan de aantrekkelijkheid van de omgeving en de belevingswaarde voor recreanten waardoor betere voorwaarden voor ondernemerschap ontstaan. Een integrale benadering betekent ook het verbinden van initiatieven door samenwerking van ondernemers, wellicht soms ook samen onder een dak. Hierdoor kan de markt inspelen op de steeds hogere eisen van de consument, die gewend is aan een ‘zapcultuur’. Mensen willen in deze hectische tijd gemakkelijk en overzichtelijk terecht kunnen voor educatie, ontspanning en belevenisvolle activiteiten (bron: Toeristische trendrapportage Limburg 2009-2010, ZKA). Synergie door gezamenlijke investeringen kan worden bereikt op onder andere het gebied van voorzieningen, hoogwaardige uitstraling, naamsbekendheid en grote publieksaantrekkende werking. Samen met de investeringen in water, natuur en landschap, vergroot samenwerking hierdoor de aantrekkelijkheid van de regio als vestigingsplaats voor burgers en bedrijven.

Ongebruikelijke vormen van samenwerking tussen belanghebbende partijen als natuurbeheerders, landbouwers, recreatieondernemers, woningbouwontwikkelaars en industriële bedrijven bieden ook nieuwe inzichten en kansen voor innovatieve concepten waarbij unieke product/marktcombinaties zullen ontstaan. In dit opzicht kan men denken aan: waterveiligheid samengaand met dynamisch groen, meer recreatiewater en een mooi landschap. Toename van schoon kwelwater levert meer duikwater. Traditionele landbouw

Foto 8.2 - Scooter dagtocht omgeving Thorn

zorgt voor gezonde streekproducten. Variatie in natuur wekt interesse van recreanten en natuurliefhebbers. Instandhouding van kerken kloosters en kastelen voor nieuwe vormen van beleving, rust en zingeving. Oude steenfabrieken als gebiedseigen wellnessresorts. Grindhoppers hebben attractiewaarde. Verbetering van waterkwaliteit levert winst voor natuur, duik- , zwem- en viswater en meer vissoorten.

Voor conceptvormen betekent een integrale benadering:

- Integraal ruimtelijk concept van blauw, groen en rood;
- Inzetten van product/marktcombinaties;
- Bundeling van initiatieven door samenwerking tussen ondernemers en in publiek private samenwerking (bijvoorbeeld het integreren van watersportles met regulier onderwijs);
- Voorzieningen voor burger en bezoeker;
- Aandacht voor de omgevingskwaliteit van een leisure-initiatief voor een sterker verdienmodel.

8.3.2 Ruimtelijke kwaliteit

Voorop staat dat er kwaliteit en meerwaarde nagestreefd moet worden bij alle initiatieven in het Maasplassengebied. Wat dan precies kwaliteit is, is moeilijk te definiëren. In de context van het Masterplan vormt de integrale visie op het hele Maasplassengebied het referentiekader voor de vraag of een ontwikkeling kwalitatief past of niet en meerwaarde oplevert voor het Maasplassengebied. De situering binnen een deelgebied bepaalt specifiekere randvoorwaarden voor de ruimtelijke ontwikkeling om de benoemde kernkwaliteiten te versterken. Op lokaal niveau dient vervolgens de vraag beantwoord te worden welke ruimtelijke kwaliteit noodzakelijk is om een initiatief goed vanzelfsprekend landschappelijk en/of stedenbouwkundig in te passen.

Voor conceptvormen betekent ruimtelijke kwaliteit:

- Concept levert kwalitatief gezien meerwaarde voor het Maasplassengebied;
- Concept is kwalitatieve versterking voor het deelgebied;
- Concept zorgt voor kwalitatieve ruimtelijke verbetering door transformatie;
- Concept is landschappelijk goed inpasbaar, sluit aan bij de omgeving;
- Concept levert bijdrage aan de ruimtelijke upgradering van bestaande projecten;
- Concept maakt gebruik van waardevolle bestaande ruimtelijke context;
- Concept is ruimtelijk onderscheidend in typologie en architectuur;
- Concept is ruimtelijk innovatief;
- Ruimtelijke kwaliteit/situatie bepaalt het programma voor het concept.

8.3.3 Verblifsrecreatie volgt dagrecreatie

Vrije tijd is een kostbaar en schaars bezit. En die tijd wil men zo goed mogelijk besteden (bron: Toeristische trendrapportage Limburg 2009-2010, ZKA). Toeristen maar ook inwoners willen leuke dingen doen, vaak gezamenlijk met familie of vrienden, zodat er na afloop met veel plezier teruggekeken wordt op wat beleefd en ondernomen is. Het Maasplassengebied heeft in beginsel de potentie om op eigen wijze invulling te geven aan deze behoefte. Dit unieke toeristisch recreatieve profiel zou moeten leiden tot het verlengen van de verblijfsduur, jaarrond programmering (365 dagen, slechtweervoorziening, evenementenkalender) en herhalingsbezoek (bron: Het oog van Midden-Limburg Regiovisie 2008-2028 –gebiedsontwikkeling Midden-Limburg, Riek Bakker, december 2008). Het Maasplassengebied moet de gast van dienst zijn; deze wil zich vermaken, iets leuks beleven, aandacht krijgen en zelfs iets leren. De behoefte aan vakantiewoningen en de vraag welke hoeveelheid vakantiewoningen passend is voor het Maasplassengebied is afhankelijk van meerdere factoren. Een daarvan is de kracht van het dagrecreatief aanbod. Duidelijke positionering van de Maasplassen en het aansluiten van het totale aanbod op die positionering, verhoogt de aantrekkingskracht van de regio (bron: Maasplassen: meer focus, meer samenhang, ZKA, 2011). Diversiteit binnen het aanbod leidt tot meervoudig bezoekmotief en de mogelijkheid tot combinatiebezoeken. Hoe groter het aanbod hoe meer de gast verleid wordt langer te blijven en de behoefte aan verblijfsmogelijkheid toeneemt. Dit biedt mogelijkheden voor het samenstellen van arrangementen en cross-overs tussen verschillende recreatieve en toeristische voorzieningen, wat leidt tot keuze-opties voor de gast. In structuur betekent dit een fijnmazig netwerk van plekken, verbindingen en routestructuren; een fijnmazig toeristisch recreatief netwerk.

Foto 8.3 - Bijzondere vorm van verblijfsrecreatie in Heel

Voor conceptvormen betekent het versterken van het dagrecreatieve aanbod:

- Toevoegen van dagrecreatieve voorzieningen aan verblijfsrecreatie;
- Ontwikkeling van een passende verblijfsvorm bij een dagrecreatieve voorziening(en);
- Vraaggericht denken en het koppelen van bezoekmotieven om toeristen en recreanten die het gebied reeds bezoeken vast te houden;
- Goede verbinding van dagrecreatieve voorzieningen met verblijfsrecreatie;
- Samenwerking van dagrecreatieve initiatieven i.r.t. thema en doelgroep;
- Programmering, evenementen, 365 dagen, all weather;
- Innovatieve, nieuwe vormen van beleving;
- Volgen van de seizoenen.

8.3.4 Wateroppervlakte in relatie tot gebiedsfunctie

Er is een aantal factoren dat invloed heeft op de mogelijkheden voor actieve waterrecreatie. Zo is er een aantal (al dan niet afgesloten) plassen waar natuurwaarden in het zomer- en/of winterhalfjaar prevaleren, wat consequenties kan hebben voor het gebruik in een bepaalde periode. Rustige vormen van watersport of oeverrecreatie zullen daar eerder tot de mogelijkheden behoren dan intensieve vormen. Op enkele van deze plassen wordt niet gevaren; oeverrecreatie is nagenoeg overal mogelijk. De Boschmolenplas en de Lange Vlieter spelen een essentiële rol bij de waterwinning. Op deze wateren mag (behalve duiken in de Boschmolenplas) geen waterrecreatie plaats vinden. Tenslotte is er ook een wisselwerking tussen het (toekomstig) aantal drijvende woningen en de hoeveelheid oppervlaktewater. Al deze factoren (via zonering in ruimte en tijd dan wel ruimtebeslag) kunnen dus leiden tot een verandering in het waterareaal en daaraan gekoppelde recreatievormen. Op zich hoeft dat echter geen probleem te zijn. Essentieel is echter dat er voldoende water beschikbaar blijft om de waterrecreatiedoelgroepen, die belangrijk worden geacht, voldoende mogelijkheden te bieden, zodat ook de voor deze doelgroepen aanwezige verblijfsvoorzieningen en andere aan waterrecreatie gekoppelde faciliteiten rendabel kunnen worden uitgebaat.

Voor conceptvormen betekent de relatie tussen wateroppervlakte en gebiedsfunctie

- Combinaties van verblijfsrecreatie met vormen van actieve waterrecreatie;
- Goede verbindingen van verblijfsrecreatie met actieve watersportplassen;
- Totaalconcepten voor actieve waterrecreatie;
- Aangepaste rustige vormen van water- of oeverrecreatie, mits niet verstorend, op plassen waar natuurwaarden prevaleren.

8.3.5 Watersport

Het grote wateroppervlak is een van de kenmerkende elementen van Midden-Limburg. Met daar nog de unieke ligging in de nabijheid van Duitsland en België bij opgeteld, leent het gebied zich uitermate goed om als watersport en waterrecreatiegebied op de kaart te worden gezet: hierdoor kan “smoel” aan het gebied worden gegeven. Door de lokale bevolking en dagrecreanten te interesseren voor watersport kunnen investeringen minder seizoensgevoelig en daarmee rendabel gemaakt worden en kan gewerkt worden aan een watertraditie. Wanneer daarbij toeristische routestructuren langs het water worden geleid kan de waterbeleving worden verhoogd. Op het water kunnen verbindingen worden gelegd middels aanlegsteigers voor rederijen en rondvaartboten om de deelgebieden vanaf het water te ontsluiten. Zo kan tevens aangehaakt worden bij publiekstrekking op het vaste land zoals het DOC bij Roermond en het witte stadje Thorn.

De Maasplassen zouden zich kunnen ontwikkelen als hét watersportgebied waar je in een gemoedelijke entourage ook als beginner terecht kunt om je eerste pogingen op watersportgebied te wagen. Als het niet meteen lukt, geen probleem, het gaat om de gezelligheid in Limburg. Wanneer het idee om de Maasplassen te ontwikkelen tot waterrecreatiegebied wordt omarmd, betekent dit dat óók de (financiële) consequenties hiervan moeten worden aanvaard. De focus zal moeten liggen op het investeren in hardware (upgrading van bestaande jachthavens, clustering van verenigingshavens, toevoegen van voorzieningen als aanlegsteigers, aantrekkelijk gebied om door heen te varen) maar ook op het ontwikkelen van orgware (het enthousiasmeren van de lokale bevolking door watersportonderwijs, zeeverkenner etc.). Om dit naar behoefte van de recreant te kunnen doen is beter inzicht nodig in hoe het water op dit moment gebruikt en beleefd wordt en welke voorzieningen er nodig zijn om de Maasplassen verder als waterrecreatiegebied te ontwikkelen (nautisch programma van eisen). Als water in breed pallet op de kaart staat zal dit het verdienmodel van alle leisureondernemingen in het gebied ten goede komen (bron: Maasplassen: meer focus, meer samenhang, ZKA, 2011).

Voor conceptvorming betekent de focus op watersport:

- Water is gemeenschappelijk thema in elk concept;
- Water is onderdeel van de algemene positionering van een (vakantiewoning) initiatief;
- Initiatieven passen binnen een “nautisch programma van eisen” dat uitdrukking geeft aan de eisen die de waterrecreant stelt aan de voorzieningen binnen een gebied;
- Duidelijke positionering en zonering van de plassen binnen het grote geheel;
- Arrangementen voor watersport en waterrecreatie die inspelen op de zapcultuur: even een middagje zeilen of surfen;
- Waterpret wordt watercultuur;
- Routenetwerk van verbindingen over het water;

- Bewegwijzering naar en op het water;
- Ruimte voor vernieuwende concepten & trends op het gebied van watersport en –recreatie.

8.3.6 Doelgroepenbenadering

Om de economische potentie van leisure in het gebied te kunnen benutten is het van belang niet alleen uit te gaan van het recreatieve aanbod in het gebied, maar tevens het profiel van de recreant te bekijken. Door te kijken naar wat een recreant, die een bepaalde activiteit onderneemt, belangrijk vindt en een koppeling te maken met de activiteiten die deze recreant nog meer graag onderneemt, kan een voor de recreant logische verbinding worden gelegd tussen activiteiten.

Foto 8.4 - Vissen en natuurbeleving; verbonden activiteiten

Hierdoor kan meervoudig bezoekmotief worden gestimuleerd. Voor conceptvormen betekent doelgroepenbenadering:

- Conceptvorming vindt vraaggericht plaats;
- Conceptvorming is gericht op meervoudig bezoekmotief;
- Er wordt gekeken naar recreatieve voorkeuren van zowel toeristen als eigen inwoners;
- Er wordt gebruik gemaakt van communicatietools om de recreant te informeren over andere recreatieve mogelijkheden die aansluiten bij het voorkeursprofiel.

Om een indruk te geven van mogelijke verbindingen die aanbodversterkend kunnen werken is hieronder ter inspiratie per deelgebied een voorbeeldbeschrijving opgenomen.

Met behulp van het onderzoek naar dagrecreatie waarin de samenwerkende VVV's Limburg hebben geïnvesteerd (bron: Gastvrij Nederland onderzoek voor dagrecreatie (2011), is een indicatie

gegeven hoe bepaalde activiteiten in een deelgebied aan elkaar gekoppeld kunnen worden door te kijken naar het voorkeursprofiel en bezoekersmotieven van bepaalde groepen recreanten.

8.3.7 Deelgebieden

Maaseik / Echt-Susteren

Ontmoeting van culturen. Moeiteloos genieten van de andere sfeer in drie verschillende landen op landschappelijk, culinair en shopgebied voor fietsers en wandelaars. Recreanten die hier van houden gaan graag op stap met hun gezin of familie om lekker buiten in de natuur te zijn en op zoek te gaan naar afwisseling en avontuur. Het internationale aspect van dit deelgebied sluit goed aan bij de wens van deze doelgroep zich te kunnen verdiepen in andere culturen. Speelfaciliteiten of een kinderboerderij worden graag bezocht door deze recreant die gericht is op het gezin.

Eiland in de Maas

Eiland in de Maas is aantrekkelijk voor recreanten die in hun vrije tijd graag cultuur historisch erfgoed bezoeken. Deze mensen zoeken tevens rust en ontspanning, maar houden er ook van op zijn tijd actief bezig te zijn en verwend en verzorgd te worden. Ze gaan graag met vrienden op stap om nieuwe plekken te ontdekken en te ontspannen in een luxere omgeving. Ze mijden grote attracties, evenementen en drukte. Voor de shoplustigen zijn Roermond en Weert binnen handbereik.

Ophoven / Geistingen / Kessenich / Land van Thorn

Bezoekers aan dit gebied kunnen hun hart ophalen in de cultuurhistorische kernen Thorn en Wessem. Dit gebied is onderscheidend door een dagrecreatieve toeristisch educatieve trekker aan de westoever van de Spaanjerplas, Agropolis, gericht op ecologische, duurzame landbouwgerelateerde activiteiten en een nog te realiseren toeristisch dagrecreatieve trekker op locatie Groeskamp. De maatschappelijk geëngageerde bezoeker van Agropolis die zijn kennis op natuur en milieugebied wil verdiepen geniet tevens van cultuur en historie en van lekker actief bezig zijn. Zij combineren hun fietstocht graag met een tochtje met de rondvaartboot, maar houden ook van kanoën.

De nieuwe dagrecreatieve trekker aan de Groeskamp moet een andere doelgroep aanspreken. Gedacht kan worden aan een product-markt-combinatie waarbij het water wordt gekoppeld aan een waterattractie. Een dergelijk totaalconcept, dat alle typen van watersport herbergt, biedt beleving aan jonge huishoudens en gezinnen met jonge kinderen. Zij vinden genieten van het leven belangrijk en houden van uitdaging en prikkeling.

Een andere doelgroep die aangesproken kan worden is de groep die graag vrije tijd doorbrengt in een kuuroord met beauty en saunafaciliteiten. Deze doelgroep gaat eerder met vrienden dan met het gezin op stap en houdt van cultuur en historie. Zij houden van recreëren aan de plas, maar eerder van zwemmen in een luxe

omgeving dan van varen, roeien of vissen. In dit concept kan een duidelijke relatie worden gelegd met Thorn omdat deze doelgroep graag culturele evenementen als muziekvoorstellingen, jaarmarkten en galerieën bezoekt. In deze doelgroep bevinden zich veel vrouwen.

De aanwezigheid van de Olympische zeilplas (Spaanjerplas) heeft aantrekkingskracht op een doelgroep met veel koopkracht, die graag met vrienden actief bezig is. Zij beoefenen graag allerlei sporten en maken graag uitstapjes naar een meubelboulevard of shopping mall. Daarnaast bezoeken zij in hun vrije tijd graag een beurs, een (muziek) festival of een dierentuin.

Foto 8.5 - Ezeltochtjes In 't Niet

Maasbracht e.o.

Maasbracht is onderscheidend door de dynamiek die het sluiscomplex, de beroepsvaart en de aan scheepvaart gerelateerde industrie met zich mee brengt. Daarnaast zijn de koeltorens van de Clauscentrale beeldbepalend voor dit deelgebied. Dit gebied is uitermate geschikt voor educatieve uitstapjes voor gezinnen of jeugdverenigingen.

Ook kan aansluiting gezocht worden bij de ondernemende en eigenwijze doelgroep van recreanten die graag toertochtjes maken per motor of auto en daarbij graag een terras of café bezoeken.

Panheel / Heel

Dit deelgebied kenmerkt zich door de aanwezigheid van twee grote recreatieparken met verblijfsrecreatieve voorzieningen. De nabije bos- en natuurgebieden en de mogelijkheid tot duiken in de Boschmolenplas heeft aantrekkingskracht op een doelgroep die niet zo veel op heeft met recreatief winkelen maar relatief gezien sportief is en houdt van zwemmen, roeien en ruitersport. Samen met gezin, familie of vrienden actief bezig zijn is voor deze doelgroep belangrijk.

De ontwikkeling van een Belevenispark op de terreinen van Daelzicht kan een extra dimensie betekenen voor de ontwikkeling van concepten die in het teken staan van samen zijn met familie en het opdoen van gemeenschappelijke ervaringen. Concepten die hierop voortbouwen zoals teambuilding en vergaderactiviteiten voor de zakelijke markt liggen in het verlengde hiervan.

Linne / Beegden / Horn

Dit gebied heeft met haar natuurwaarden en -doelstellingen een aantrekkingskracht op rustzoekers en natuurliefhebbers. In de zomermaanden is het gebied periodiek opengesteld voor kanoërs die graag willen genieten in de natuur. Ze beoefenen vaak ook andere sporten zoals paardensport, squash, mountainbike en wielersport.

De natuurliefhebbers kunnen rust vinden tijdens wandel- en fietstochten. Zij zoeken verder vertier bij culturele activiteiten en voorstellingen. Het nabijgelegen Thorn en Roermond bieden hiervoor een prima podium. Gezien de liefde voor rondvaartboten bij natuurliefhebbers kunnen rondvaartarrangementen met fluisterboten versterkend werken voor dit deelgebied.

Foto 8.6 - Haven Hanssum

Roermond e.o.

Roermond staat voor dynamiek. De stad onderscheidt zich door kooptoeisme en watersport en heeft alles in zich om zich verder te ontwikkelen als toeristische trekker met hippe concepten. Bezoekers aan een outlet center kiezen in hun vrije tijd graag voor een watersportactiviteit. Deze koopkrachtige doelgroep heeft relatief gezien niet zo veel op met wandelen en fietsen, maar des te meer met varen, watersport, uitgaan (casino) en het bezoeken van musicals en attractieparken. Deze doelgroep geniet van het leven, is onafhankelijk en stelt activiteiten met familie, gezin en vrienden centraal. In hun vrije tijd maken ze tevens graag toertochtjes met de auto waardoor het Maasplassengebied een prima uitvalsbasis biedt. Het is zaak deze koopkrachtige bezoeker te binden aan de stad en het omliggende gebied door watersportconcepten die voorzien in verhuur en (wellness) arrangementen in het luxe segment.

Buggenum / Neer / Kesseleik / Beesel / Kessel

De idyllische uitstraling en de evenwichtige landschappelijke setting van dit deelgebied is opvallend en bepaalt daarmee de onderscheidendheid van het deelgebied. In dit gebied is er ruimte voor fiets- en wandeltoerisme. Ook op mountainbikers kan dit gebied een aantrekkingskracht uitoefenen door de vele veldwegen en bospaadjes. Daarnaast is in dit gebied een aantal grote recreatieparken aanwezig met verblijfsrecreatieve voorzieningen op zowel het reguliere- als het meer luxe niveau. Ook de bezoeker die een dagje wil zwemmen kan hier terecht. Tevens zijn er op cultureel gebied verschillende kleine pareltjes te vinden. Hierdoor heeft het gebied zowel een aantrekkingskracht op gezinnen als ook op de rustzoeker en natuurliefhebbers. Met name voor jonge gezinnen met kinderen en jong volwassen huishoudens is het van belang te worden geïnformeerd over de mogelijke combinaties van activiteiten die garant staan voor gezellig genieten, zoals wandelen, fietsen, uitgaan, cultuur, terrasbezoek, maar ook - in de nabije toekomst - de attractie Drakenrijk. Om de bezoekers van Drakenrijk te bedienen moet tevens aansluiting worden gezocht met andere activiteiten die het jonge gezin bekoren zoals een bezoek aan een dierentuin en speelfaciliteiten.

Foto 8.7 - Veers te Kessel

8.3.8 Onderscheidend vermogen deelgebied

De opdeling van het Maasplassengebied in 8 deelgebieden levert de basis voor onderscheidend vermogen van leisure locaties. De kernkwaliteiten per deelgebied overlappen in algemene zin nog door de grote hoeveelheid aan functies binnen sommige deelgebieden. Met name voor de leisure functies in de verschillende deelgebieden is het gewenst het onderscheidend vermogen verder te ontwikkelen om een zo gevarieerd mogelijk recreatief toeristisch product voor het gehele Maasplassengebied aan te kunnen bieden. Vanuit o.a. de kernkwaliteiten van een deelgebied en specifiekere kenmerken van bestaande en nieuwe leisure initiatieven kunnen beeldverhalen worden opgesteld als basis voor onderscheidende totaalconcepten. Een beeldverhaal schetst alles dat het karakteristieke van het gebied presenteert en belicht. Alle activiteiten en ontwikkelingen worden gekoppeld aan het DNA van het deelgebied. Hierdoor wordt het voor een recreant direct duidelijk welke beleving hem of haar in het gebied wacht en wordt hij of zij als het ware verleid een combinatie van activiteiten in het gebied te ondernemen en langer te verblijven.

Voor concepten betekent het onderscheidend vermogen van het deelgebied

- Concept verbeeldt beeldverhaal;
- Concept maakt gebruik van goede product/marktcombinaties;
- Concept verbindt historie met innovatie;
- Concept wordt integraal benaderd;
- Concept maakt gebruik van het DNA van het deelgebied;
- Clustering van concepten rondom thema.

8.4 Leisure buiten het Maasplassengebied

In het kader van de GOML wordt het Maasplassengebied gezien als het visitekaartje van de gehele regio. Het gaat erom het aanbod van de totale regio zodanig te etaleren dat bezoekers van het Maasplassengebied de leisurevoorzieningen buiten het Maasdal bezoeken en dat omgekeerd de bezoekers van de gemeenten buiten het Maasdal de Maasplassen bezoeken

Hoewel niet gelegen aan de Maas zijn binnen de regio Midden-Limburg ook de gemeenten Roerdalen, Weert en Nederweert onlosmakelijk verbonden met het Maasplassengebied, onder meer door de recreatieve routestructuren en verbindingen over water. Deze drie gemeenten richten zich op de verdere versterking en ontwikkeling van het toeristisch-recreatief profiel. Het grensoverschrijdend park Kempen-Broek en Nationaal Park de Groote Peel in de nabijheid van Weert en Nederweert en grensoverschrijdend Nationaal Park de Meinweg bij Roerdalen maken dit gebied zeer aantrekkelijk voor wandelaars, fietsers en ruiters. Daarnaast vormen de charmante dorpskernen van de gemeente Roerdalen met kasteel Montfort als historisch hoogtepunt, de kanalenstructuur en monumenten in Weert en Nederweert en de levendige veelzijdigheid van Weert met tal van aantrekkelijke

voorzieningen en evenementen een aantrekkelijk perspectief voor toeristen en recreanten die hun bezoek aan de Maasplassen in de regio willen verlengen.

8.4.1 Relatie met waterrecreatie

In de drie niet-Maasgemeenten staat het thema water in relatie tot toerisme en recreatie op de kaart. Er is een fysieke verbinding met de Maasplassen via de bestaande kanalenstructuur met Nederweert en Weert en via de Roer met Roerdalen, waardoor deze gemeenten voor de recreant ook over het water bereikbaar zijn. Er zijn enkele passantenhavens met een beperkt aantal ligplaatsen voor de pleziervaart in Nederweert en Weert en kanotochten voeren door de gemeente Roerdalen naar Roermond via de meanderende Roer. Voor de toekomst wordt nog een verdere versterking van het toeristisch-recreatieve product rondom het thema water voorgestaan.

Foto 8.8 - Veer te Kessel

Deze ambitie komt tot uiting in de volgende mogelijke initiatieven:

- Project Water Wandel Wereld van de gemeente Roerdalen waarin specifieke wandelwegen, die onderdeel zijn van een West Europees wandelnetwerk, langs het water en met betrekking tot het thema water in de picture te zetten ten einde bijzondere grensoverschrijdende natuur - en cultuurlandschappen te behouden en ontwikkelen. Het is de bedoeling om een netwerk te realiseren van deze gecertificeerde wandelroutes in de grensregio onder het thema Grenzeloze Waterlandschappen;
- Toeristische samenwerking Wassenberg Roerdalen met Themagroep water, waarbij de elementen van de Roer met haar meanders, de vele vennen in de Meinweg en de Effelderwaldsee een belangrijke rol spelen binnen het hoog kwalitatieve toeristisch recreatieve groene landschap met rust en ruimte. In aansluiting op de gezamenlijke visie worden projecten zoals kanoverbindingen tussen Nederland-Duitsland, actieve arrangementen met als thema water, survival mogelijkheden etc.;
- Verdere stimulering van recreatief gebruik van de kanalen door ontwikkeling van vaararrangementen door de VVV in nauwe samenwerking met ondernemers. Tevens wordt beoogd andere doelgroepen dan de pleziervaart te trekken door het benutten van recreatieve mogelijkheden langs de kanalen;
- Het uitbreiden of verplaatsen van de huidige passantenhaven in Nederweert en de aanpassing van de omliggende omgeving in de vorm van een boulevard;
- Kwalitatieve verbetering van de haven in Weert, al dan niet in combinatie met mogelijke uitbreiding;
- Verbetering van voetpad en de aansluiting voor fietsers vanaf het kanaal in aansluiting op de binnenstad van Weert;
- Verbetering van de verbindingen voor recreatief verkeer over de Noordervaart en het kanaal Wessem-Nederweert. Haalbaarheidsonderzoek heeft uitgewezen dat de verbindingen (bruggen en/of pontje) technisch mogelijk zijn;
- De aanleg van een recreatieve brugverbinding ten behoeve van aansluiting van het gebied Kempen-Broek en de ten noorden van de Zuid-Willemsvaart gelegen toeristische recreatieve infrastructuur richting Cranendonck en Zuid-Oost Brabant;
- Verbetering van de functionaliteit van waterplas de IJzeren Man in Weert voor de recreatie en uitbreiding van intensieve recreatie bij de Centrale Zandwinning.

8.4.2 Overige toeristisch-recreatieve thema's

Ook op andere thema's werken de gemeenten Roerdalen, Nederweert en Weert aan versterking van het toeristisch recreatief product.

In dit verband kunnen de volgende mogelijke speerpunten worden genoemd:

- Integraal gebiedsplan Montfort Maria Hoop in Roerdalen, waarbij de gemeenten Roerdalen en Echt-Susteren invulling geven aan een recreatief inrichtingsplan met wandel-, fiets- en ruiterpaden en een masterplan voor kasteel Montfort wordt uitgewerkt;
- Integraal gebiedsplan Roerdal Herkenbosch in Roerdalen, waarbij naast boerderij verplaatsing en ontwikkeling en verbetering van de recreatieve infrastructuur en uitbreiding van het bezoekerscentrum wordt voorgestaan (integraal opgesteld in samenwerking met de gemeente Echt-Susteren);
- Integrale gebiedsvisie Kempen-Broek/ IJzeren Man, waarin leisure en m.n. hippische voorzieningen, golf, wellness, cultuurhistorisch erfgoed en intensivering van de recreatieve mogelijkheden bij de Centrale Zandwinning een belangrijk speerpunt vormt. Ook zijn er plannen voor de vestiging van een klimbos in het IJzeren-Man-gebied. Het gebied Kempen-Broek/ IJzeren Man heeft een grote marktpotentie. Versterking hiervan heeft een belangrijke economische meerwaarde voor de regio Midden-Limburg;
- Doorontwikkeling van recreatieve routestructuur waaronder Knopenlopen voor de gehele gemeente Roerdalen en Echt-Susteren, grensoverschrijdende themaroutes en verbetering en uitbreiding van fiets-, ruiter- en menroutenetwerk in Roerdalen. In Weert en Nederweert worden aansluitende recreatieve routestructuren gecreëerd richting Belgisch Limburg en Z-O Brabant voor wandelaars, fietsers, mountainbikers en ruiters. Tevens wordt aansluiting gezocht richting Midden-Limburg;
- Versterken en verbinden van cultuurhistorische parels zoals het openluchtmuseum Eynderhoof in Nederweert en complex de Lichtenberg in Weert;
- Doorontwikkeling hoofdtoegangspoort Kempen-Broek in Weert;
- Verdere ontwikkeling van de kanalenversprong in Nederweert waarbij de diverse landschappelijke, stedenbouwkundige en recreatieve mogelijkheden worden benut;
- Nota Verblifsrecreatie van de gemeente Weert waarin verruiming, meer diversiteit en kwaliteitsverbetering van het huidige aanbod wordt voorgestaan;
- Project digitale informatievoorziening, waaraan behoefte bestaat op de schaal van Midden-Limburg, waaronder de gemeenten Weert, Nederweert en Roerdalen. Bijvoorbeeld introductie van digitale informatiezuilen;
- Investeringsprogramma kwaliteitsimpuls Nationaal Park de Meinweg;

- Interreg IVa project NP Regio de Meinweg. Dit project omvat de realisatie van natuurontwikkeling, recreatieve- en toeristische routestructuren in de regio van het Nationaal park de Meinweg;
- Recreatiepoort Meinweg-Roerdal;
- Project "Grenzeloos genieten" met de focus op het Nederlands-Duitse natuurpark Maas-Swalm-Nette;
- De toeristische samenwerking van Roerdalen en Wassenberg op thema's als water, routestructuren, cultuur, culinair, toeristische marketing en economie;
- Herinrichting vuilstort (Sustainable Tourism Park Roerdalen).

Foto 8.9 - Doorontwikkeling van recreatieve routestructuur

9. Status en vervolgtraject

9.1 Inleiding

Doelstelling van de programmalijn Maasplassen als onderdeel van de GOML is “Het optimaal en duurzaam benutten van het economisch potentieel van de Maasplassen en het in balans brengen van de verschillende functies, zodat de Maasplassen als herkenbaar en samenhangend gebied op de kaart worden gezet en daarmee een functie kunnen vervullen in de branding van Midden-Limburg”.

Zoals hiervoor reeds is aangegeven vormen de Maasplassen een veelzijdig gebied, dat door zijn bijzondere karakter veel potenties heeft. Het gebied kent veel functies, zoals afvoer van water, transport over water, natuur en landschap, wonen, bedrijvigheid en recreatie, die elk een claim leggen op de beschikbare ruimte. Doordat deze claims onderling strijdig en niet met elkaar in evenwicht zijn, is een impasse ontstaan in de gewenste/noodzakelijke ontwikkeling van het Maasplassengebied.

Omdat de afgelopen decennia is gebleken dat de impasse in het gebied niet kan worden doorbroken met individuele projecten of met plannen per functie/deelgebied, is gekozen voor een integrale aanpak, waarbij op duurzame en evenwichtige wijze aandacht wordt geschonken aan hoogwaterbescherming, behoud en ontwikkeling van natuur en landschap en de gewenste ontwikkelingen met betrekking tot leisure/(water)sport, bedrijvigheid en wonen. Deze aanpak heeft geresulteerd in dit Masterplan.

In dit Masterplan is een visie neergelegd om de hoogwatertaakstelling door middel van rivierverruimende maatregelen te realiseren (en daarmee in te spelen op de lange-termijn-opgave voor het Deltaprogramma (Nationaal Waterplan, 2009)) en om de structuur en beleving van de natuur en het landschap van het gebied te versterken. Het blauw-groene casco dat hiermee wordt gevormd bevordert de kwaliteit van de leefomgeving en biedt ruimte / mogelijkheden om de economische potenties van het gebied, onder andere op toeristisch-recreatief vlak te benutten.

9.2 Status

Het Masterplan geeft de visie van de bestuurlijke werkgroep Maasplassen, waarin de betrokken overheden zitting hebben, op de inrichting van het Maasplassengebied. Het Masterplan is in formele zin geen instrument van ruimtelijke ordening waarmee de noodzakelijke maatregelen en ontwikkelingen in gang kunnen worden gezet, of waarmee ongewenste ontwikkelingen kunnen worden tegen gegaan.

De partijen die betrokken zijn bij de totstandkoming van het Masterplan hebben zich verbonden aan de ontwikkelrichting die in dit plan wordt geschetst, waardoor het plan een drieledige functie kent:

- eerste toetsingskader lopende of nieuwe initiatieven van marktpartijen;
- ontwikkelingskader voor initiatieven die niet meteen door de markt worden opgepakt of die door de overheden zouden moeten worden geïnitieerd;
- uitgangspunt vervolgtraject.

Het Masterplan bestaat uit een groot aantal projecten en ontwikkelingswensen in het Maasplassengebied die niet alleen invloed hebben op de bestaande ruimtelijke situatie en de in het POL 2006 geplande ontwikkelingen, maar die elkaar ook onderling beïnvloeden, zowel fysiek als financieel. Bovendien zijn veel initiatieven geprojecteerd in het rivierbed van de Maas waarop het stroomvoerend regime van toepassing is. Dergelijke initiatieven zijn alleen toegestaan wanneer ze per saldo meer ruimte opleveren voor de rivier (zie paragraaf 9.3). Verder is op grond van de POL-aanvulling ‘Verstedelijking, gebiedsontwikkeling en kwaliteitsverbetering’ ook vereist dat ontwikkelingen die leiden tot verlies aan omgevingskwaliteit door een kwaliteitsbijdrage worden gecompenseerd (zie paragraaf 9.3). Om deze redenen is op grond van de Wro een overkoepelende (intergemeentelijke) structuurvisie vereist.

Anders gezegd: de ruimtelijke visie van het Masterplan dient eerst in een structuurvisie (ex Wro) te worden verankerd. Deze structuurvisie voor het Maasplassengebied dient te zijn voorzien van ondermeer een plan-MER, inzicht in de haalbaarheid van toekomstige investeringen, financieringen en de participaties en rollen van de belangrijkste actoren.

Het voorgaande vraagt om een duidelijke samenwerkings- en besluitvormingstructuur die de partijen voor langere tijd aan elkaar bindt. Voor de vormgeving van deze structuur kan aansluiting worden gezocht bij de aanbevelingen die de Commissie Elverding heeft ontwikkeld ten behoeve van grote infrastructurele projecten en die inmiddels vanuit MIRT-kader worden voorgeschreven voor gebiedsontwikkelingsprojecten.

9.3 Samenwerkings- en besluitvormingsstructuur

De Commissie Elverding heeft geanalyseerd waarom grote projecten vaak stagneren. Op basis van die analyse heeft de Commissie het advies ‘Sneller en Beter’ uitgebracht.

De Commissie heeft aanbevolen om complexe en langdurige projecten gefaseerd uit te werken. Daarbij worden de volgende fasen onderscheiden:

- startfase, uitmondend in een startdocument en een intentieovereenkomst (wat streven partijen gezamenlijk na?);
- verkenningsfase, uitmondend in een structuurvisie en samenwerkingsovereenkomst (wat is de haalbaarheid van de nagestreefde ontwikkeling en hoe bereiden we het voor?);
- uitwerkingsfase, uitmondend in bestemmingsplannen en/of realisatieovereenkomsten en vergunningverlening);
- realisatiefase, gunning, werkzaamheden worden uitgevoerd, projecten worden gerealiseerd;
- beheersfase.

Naast een goede fasering van de besluitvorming is ook aandacht nodig voor een goede samenwerkingsorganisatie.

9.3.1 Initiatieffase

De programmalijn Maasplassen bevindt zich in de initiatieffase. Strikt genomen zou in de systematiek van ‘Sneller en Beter’ moeten worden toegewerkt naar een startdocument op grond waarvan een startbeslissing zou kunnen c.q. dienen te worden genomen.

Binnen de programmalijn Maasplassen is tot nog toe niet de term ‘startdocument’ maar de term ‘Masterplan’ gehanteerd. Dit is geen probleem. Essentieel is echter dat betrokken partijen op basis van het Masterplan formeel kunnen besluiten om niet-vrijblijvend verder te gaan. De initiatieffase gaat dan over in de verkenningsfase waarin wordt toegewerkt naar een structuurvisie.

Het Masterplan schetst de mogelijke en gewenste maatregelen en ontwikkelingen in het Maasplassengebied. Het is echter nog niet zeker dat deze maatregelen en ontwikkelingen ook allemaal haalbaar en uitvoerbaar zijn. Omdat de maatregelen en ontwikkelingen onderling sterk samenhangen en elkaar en hun omgeving beïnvloeden, is het nodig dat als onderdeel van de verkenningsfase inzicht wordt verkregen in de effecten en de kosten ervan.

De betrokken partijen dienen met elkaar afspraken te maken over de inrichting van de verkenningsfase. Deze afspraken worden neergelegd in een intentieovereenkomst. In deze intentieovereenkomst zouden de volgende zaken dienen te worden geregeld:

- aanvaarden van het Masterplan als richtinggevend kader voor de verdere ontwikkeling van het gebied;
- benoemen van de rollen van de partijen die deelnemen aan de samenwerkingsorganisatie;
- vaststellen van de aanpak van de uitvoering van de verkenningsfase;
- fiatteren van de benodigde middelen voor verkenningsfase;
- bepalen van de manier waarop de partijen worden betrokken die geen onderdeel uitmaken van de samenwerkingsorganisatie;
- uitspreken van de intentie om gezamenlijk de verkenningsfase in te gaan.

De intentieovereenkomst wordt aangegaan door de gemeenteraden en Provinciale Staten. Omdat de verkenningsfase wordt afgerond met het vaststellen van een structuurvisie, zullen alleen de gemeenteraden van de zes betrokken Maasgemeenten en Provinciale Staten deze overeenkomst sluiten.

9.3.2 Verkenningsfase

De verkenningsfase heeft als doel vast te stellen of en hoe de voorgenomen ontwikkelingen haalbaar zijn. Op basis daarvan kunnen samenwerkingsovereenkomsten worden aangegaan om deze ontwikkelingen ook daadwerkelijk uit te voeren. Om zover te komen dienen de volgende stappen te worden gezet:

- uitvoering effectenanalyse (plan-MER, MKBA, financiële verkenning);
- opstellen structuurvisie;
- bepalen van de benodigde middelen voor de uitvoering van de maatregelen en ontwikkelingen;
- opstellen van een samenwerkingsovereenkomst.

In de verkenningsfase wordt (naast/parallel met de voorbereiding van de structuurvisie met bijbehorende documenten) ook gewerkt aan de opstelling van het Uitvoeringsprogramma.

Dit Uitvoeringsplan richt zich met name op de organisatie van de uitvoering, met per (sleutel)project een taakverdeling en (principe-toezeggingen) over financiële betrokkenheid van de belangrijkste stakeholders, private partijen, terreinbeherende organisaties. Onderdeel van het Uitvoeringsplan kan ondermeer de instelling en organisatie van een Maasplassenfonds zijn, bedoeld voor de inbreng van bijdragen (in verband met compensatie/verbeteringsverplichtingen) en in te zetten voor de realisatie van de groen-blauwe onderdelen van de gebiedsontwikkeling.

Het Uitvoeringsplan wordt na instemming door de diverse volksvertegenwoordigingen bekrachtigd met een bestuursakkoord: de samenwerkingsovereenkomst.

Door bovenstaande werkwijze werken de verschillende (semi-) overheden gefaseerd toe naar harde afspraken en het beschikbaar stellen van (financiële) middelen voor specifieke projecten. Evenzo komen gefaseerd de vergunningverlening en grondbeleid in beeld en tot ontplooiing. In de praktijk komt er een veelheid aan afspraken (deel)overeenkomsten aan bod, waarbij op projectniveau en in de realisatiefase ook en vooral private partijen zijn betrokken.

In de Wet ruimtelijke ordening is een scheiding doorgevoerd tussen visie (structuurvisie) en doorwerking (bestemmingsplan, inpassingsplan, verordening, vergunning). Uitgangspunt van de Wet ruimtelijke ordening is dat de structuurvisie inhoudelijke beleidslijnen bevat voor de ruimtelijke ontwikkeling van het gebied, ingaat op de wijze waarop de visie wordt gerealiseerd en aangeeft welke bevoegdheden en middelen aangewend kunnen gaan worden. Het niet opstellen van een structuurvisie kan bovendien gevolgen hebben voor de inzet van bepaalde bevoegdheden op grond van de GREX-wet. De structuurvisie levert, mits goed uitgewerkt in woord en beeld, namelijk de grondslag voor het kunnen vragen van compenserende bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen elders (zie paragraaf 9.4), en basis voor het vestigen van voorkeursrecht.

De structuurvisie is zelfbindend voor het vaststellende overheidsorgaan: gemeenteraad (gemeentelijke structuurvisie) of provinciale staten (POL-aanvulling). Er kunnen meerdere structuurvisies worden onderscheiden: integrale, gemeentedekkende, structuurvisies, maar ook thematisch/sectorale en/of gebiedsspecifieke structuurvisies. Binnen één gemeente kunnen meerdere structuurvisies aan de orde zijn, waarbij wel steeds duidelijk moet zijn hoe deze zich onderling verhouden. Ook kan er sprake zijn van een intergemeentelijk structuurvisie.

Om te kunnen dienen als grondslag voor bestemmings- en uitvoeringsplannen is het noodzakelijk dat de structuurvisie voor het Maasplassengebied wordt onderschreven door de betrokken overheden (gemeenten, provincie en Rijk). Het meest voor de hand ligt een intergemeentelijke en gebiedsspecifieke structuurvisie die wordt vastgesteld door de betrokken gemeenteraden en vervolgens wordt onderschreven door Provincie en Rijk. Omdat de structuurvisie Maasplassen deels overlapt met de (alsdan) vigerende structuurvisies, dient in de structuurvisie Maasplassen expliciet te worden aangegeven op welke onderdelen sprake is van aanpassing van die vigerende structuurvisies.

Voor het opstellen van een structuurvisie dient een aantal procedurele stappen in acht te worden genomen.

Procedurestappen opstellen structuurvisie

1. Kennisgeving van het voornemen tot planvoorbereiding / eventueel in combinatie met kennisgeving Plan-MER;
2. Sonderen hoofdlijnen voor de structuurvisie bij adviesorganen, (commissies van) gemeenteraden en PS (kan in samenhang met de advisering over de reikwijdte en detailniveau van het Plan-MER);
3. Opstellen ontwerp-structuurvisie / eventueel gelijk met en deels op basis van het Plan-MER;
4. Vaststellen ontwerp-structuurvisie door B&W/GS;
5. Ter inzage leggen ontwerp-structuurvisie (in combinatie met het Plan-MER). Ontvangst en verwerking van zienswijzen en adviezen, advies Commissie m.e.r. ;
6. Besluitvorming over structuurvisie, motivering van het voorkeursbesluit door de gemeenteraad / Provinciale Staten;
7. Bekendmaking vastgestelde structuurvisie.

Vanaf het moment van ondertekening van de intentieovereenkomst (als afsluiting van de initiatieffase) vergt een goed uitgelijnde en strak geregisseerde verkenningsfase circa 16 maanden.

9.3.3 Uitwerkingsfase / realisatiefase / beheersfase

Nadat in de structuurvisie is vastgelegd welke ontwikkelingen definitief worden nagestreefd en hoe de uitvoering van de verschillende planonderdelen in onderlinge samenhang (ook financieel) kan worden gegarandeerd, kunnen bestemmingsplannen worden opgesteld.

Met het opstellen van deze plannen hoeft niet altijd te worden gewacht tot het moment waarop de structuurvisie is vastgesteld. Lopende projectinitiatieven die passen in het Masterplan en die bijdragen aan de integrale aanpak van de gebiedsontwikkeling, kunnen mogelijk al in een bestemmingsplanprocedure worden gebracht. In de intentieovereenkomst spreken de samenwerkende partijen af dat zij deze initiatieven mede beoordelen op de ruimtelijke visie van het Masterplan en dat zij de ontwikkelingen in samenhang realiseren met het uitvoeren van de gewenste blauw-groene maatregelen en van maatregelen die de nautische kwaliteit van het waterrecreatiegebied versterken.

De uitwerkingsfase mondt uit in realisatieovereenkomsten en vergunningverlening.

Het voert in dit kader te ver om een beschrijving te geven van de realisatie- en beheersfase.

9.4 Compensatie

Op grond van de Beleidslijn grote rivieren dienen rode ontwikkelingen (zoals woningbouw of leisure) in het stroomvoerend bed van de Maas gepaard te gaan met maatregelen die leiden tot extra rivierverruiming. Deze ingrepen moeten plaatsvinden op een uit riviervkundig oogpunt aanvaardbare locatie. De rivierverruiming dient in beginsel te zijn gerealiseerd c.q. in uitvoering te zijn genomen voordat kan worden gestart met de betreffende ontwikkeling. Deze eisen beperken de flexibiliteit in de planvorming. Om mogelijke stagnatie in de planvorming en uitvoering te kunnen voorkomen, zou kunnen worden gekozen voor het naar voren halen van bepaalde riviervkundige maatregelen en voorfinanciering van deze ingrepen. Op deze manier worden een soort ‘trekkingsrechten’ gecreëerd. De kosten van de rivierverruimende maatregelen worden uiteindelijk gedragen door de initiatiefnemers die voor hun eigen project bepaalde ‘trekkingsrechten’ afnemen.

Behalve het uitvoeren van rivierverruimende maatregelen vraagt de integrale ontwikkeling van het Maasplassengebied ook investeringen van de publieke sector die leiden tot versterking van het waterrecreatieklimaat, vergroting van het aantal dagrecreatieve attracties, versterking van natuur en landschap en verbetering van de infrastructuur. Voor deze investeringen dienen kostendragers te worden gevonden.

Om beide hiervoor genoemde zaken met elkaar te kunnen verbinden en organiseren, zouden de betrokken overheden, zoals de gemeenten, de Provincie en het Rijk, kunnen besluiten om een ‘Maasplassenfonds’ in te richten waarin alle kostendragende projecten (behalve rood ook ontgrondingen) in het Maasplassengebied bijdragen en waaruit alle kostenvragende maatregelen in het Maasplassengebied, zoals rivierverruiming, natuur en infrastructuur, middelen kunnen ontvangen. Het Maasplassengebied en het beoogde fonds hebben betrekking op de gemeenten Beesel, Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Peel en Maas en Roermond.

Het fonds zou kunnen worden beheerd door de GOML die beslist over de aanwending van de middelen en die zo mogelijk optreedt als opdrachtgever voor waterstandverlagende projecten en kwaliteitsmaatregelen op bijvoorbeeld het vlak van natuur en infrastructuur.

Het fonds zou in eerste aanleg moeten worden gevoed, zodat op strategische plaatsen waterstanddaling “op voorraad” kan worden gerealiseerd. Gaandeweg wordt het fonds gevuld met verplichte financiële bijdragen door initiatiefnemers van rode ontwikkelingen. Deze bijdragen kunnen worden bepaald op basis van normbedragen per functie. Het ligt voor de hand dat alle rode ontwikkelingen in het Maasplassengebied bijdragen aan het fonds omdat de kostenvragende maatregelen ten goede komen aan alle rode ontwikkelingen in het gebied, ongeacht of deze in het stroomvoerend- of het bergend regime van de Maas zijn gelegen.

De betrokken overheden, zoals de gemeenten, de Provincie en het Rijk, dienen wel op voorhand afspraken te maken over de (percentuele) verdeling van de middelen in het ‘Maasplassenfonds’ over de onderscheiden bestemmingen, zoals hoogwatermaatregelen, natuur en landschap en infrastructuur.

Indien deze werkwijze zou worden toegepast dan wordt daarmee impliciet voldaan aan de voorwaarden van de POL_aanvulling Verstedelijking, gebiedsontwikkeling en kwaliteitsverbetering c.q. het Limburgs Kwaliteitsmenu (LKM) en zou het LKM voor de rode ontwikkelingen in het Maasplassengebied niet meer apart hoeven te worden toegepast. Dit zou ook kunnen gelden voor andersoortige afdrachten zoals bijdrage in bovenwijkse voorzieningen.

De uiteindelijke besluitvorming over het toepassen van verevening en het al dan niet instellen van een Maasplassenfonds en de uitwerking van de spelregels maken onderdeel uit van het proces om te komen tot een structuurvisie. Wanneer voor deze systematiek zou worden gekozen, dan zouden in de structuurvisie de verplichte afdrachten aan en de kaders voor aanwending van het Maasplassenfonds juridisch kunnen worden geborgd.

9.5 Rode ontwikkelingen in het winterbed van de Maas voorafgaand aan de vaststelling van de structuurvisie

Zoals hiervoor reeds is aangegeven zal het traject van het opstellen en vaststellen van de structuurvisie ongeveer 16 maanden in beslag nemen. De regio acht het onwenselijk dat de in het masterplan beoordeelde en lopende rode ontwikkelingen, welke gelegen zijn in het stroomvoerend- of het bergend regime van de Maas, nog langer worden aangehouden in afwachting van de totstandkoming van de beoogde structuurvisie (en de mogelijk daarop volgende wijziging / vaststelling van bestemmingsplannen).

Een groot deel van het in dit masterplan beschouwde gebied maakt deel uit van het rivierbed van de Maas. Nagenoeg alle ontwikkelingen in het rivierbed van de Maas zijn vergunningsplichtig in het kader van de Waterwet. Vergunningsaanvragen worden onder meer getoetst aan de ‘Beleidslijn grote rivieren’.

Artikel 6d van de ‘Beleidslijn grote rivieren’ handelt over ‘niet-riviergebonden activiteiten in het stroomvoerend regime’ en in het bijzonder over activiteiten die ‘per saldo meer ruimte voor de rivier oplevert op een riviervkundig bezien aanvaardbare locatie’. Kort door de bocht geredeneerd komt dit artikel erop neer dat ‘niet-rivier gebonden’ rode ontwikkelingen in het stroomvoerende regime toch mogelijk zijn als sprake is van rivierverruiming (= compensatie plus) op een acceptabele locatie.

Voor een groot deel van het Maasplassengebied geldt dat het gezien de aard van het rivierbed (weinig verhang) voor individuele aanvragers nagenoeg onmogelijk is om te voldoen aan het vereiste van ‘rivierverruiming’. Met de gekozen integrale en gezamenlijke aanpak van het ‘Masterplan Maasplassen’ worden in beginsel wel mogelijkheden gecreëerd om verruimende maatregelen te koppelen aan gewenste rode ontwikkelingen.

De regio voert met Rijkswaterstaat gesprekken om vooruitlopend op de totstandkoming van de structuurvisie binnen de kaders van de ‘Beleidslijn grote rivieren’ en op basis van het masterplan op korte termijn tot afspraken te komen over slimme combinaties (‘treintjes’) van de in het masterplan voorziene rivierverruimende blauw-groene maatregelen en gewenste rode ontwikkelingen (wonen en leisure), de realisatie van deze hoogwatermaatregelen, de bekostiging daarvan en de bijdragen van de betreffende initiatieven aan het in paragraaf 9.3 genoemde ‘Maasplassenfonds’. De urgentie om hierover tot heldere afspraken te komen is hoog, omdat de individuele initiatieven/vergunningsaanvragen anders moeilijk te honoreren zijn.

9.6 Aanbevelingen voor nadere uitwerking / nader onderzoek

9.6.1 Toepassing art. 6d. beleidslijn Grote Rivieren

Traject dat erop is gericht om met RWS tot afspraken te komen over toepassing artikel 6d van de Beleidslijn grote rivieren met als doel om oplossingen te bedenken die bouwen in het winterbed op korte termijn mogelijk maken.

9.6.2 Overeenkomst met NV de Scheepvaart

Vorbereiden en afsluiten van een overeenkomst met NV de Scheepvaart over de hoogwatermaatregelen aan de Vlaamse zijde.

9.6.3 Bestuursovereenkomst tussen regio en Ministerie Infrastructuur en Milieu

Vorbereiden en afsluiten van een bestuursovereenkomst tussen de publieke regiopartners GOML, gemeente Beesel, gemeente Peel en Maas en het Ministerie van Infrastructuur en Milieu en hierover actief overleg voeren met DGW en de Deltacommissaris.

9.6.4 Bestuursovereenkomst tussen regio en terreinbeherende organisaties

Vorbereiden en afsluiten van een bestuursovereenkomst tussen de publieke regiopartners, GOML, gemeente Beesel, gemeente Peel en de terreinbeherende organisaties.

9.6.5 Beleidsontwikkeling mijnsteen

Op vele plekken in het gebied zijn voormalige plassen opgevuld met mijnsteen. Dit kan in de toekomst op enkele plekken een milieuhygiënisch probleem vormen. Denk hierbij aan afkalvende oevers waarin mijnsteen is verwerkt. In het kader van het uitvoeren van rivierkundige ingrepen is het noodzakelijk de mijnsteen af te graven. Het doel is de vrijgekomen mijnsteen op aangewezen plekken, opgesloten tussen land, te verwerken. Op dit moment is hiervoor geen beleidsruimte. Passende beleidsontwikkeling over te werken en verwerken met mijnsteen in het Maasplassengebied is zeer belangrijk.

9.6.6 Uitvoeringsprogramma

Parallel aan het opstellen van de structuurvisie dient een meerjaren uitvoeringsprogramma (inclusief voorstellen voor een uitvoeringsorganisatie) te worden opgesteld. Op deze wijze wordt ook inzicht verkregen in publieke- en private investeringen.

9.6.7 Nautisch programma van eisen

In hoofdstuk 8 is aangegeven dat de keuze om de Maasplassen tot waterrecreatiegebied te ontwikkelen tot gevolg dient te hebben dat de focus komt te liggen op het investeren in hardware (upgrading van bestaande jachthavens, clustering van verenigingshavens, toevoegen van voorzieningen als aanlegsteigers, aantrekkelijk gebied om door heen te varen) en op het ontwikkelen van orgware (het enthousiasmeren van de lokale bevolking door watersportonderwijs, zeeverkenners, etc.). Om beter op de behoefte van de recreant te kunnen inspelen, is het nodig dat meer inzicht bestaat in het huidig gebruik en de huidige beleving van de Maasplassen en de voorzieningen die nodig zijn om de Maasplassen verder te ontwikkelen.

9.6.8 Onderzoek naar mogelijkheden routestructuren over bestaande sluizen

Om doorlopende routestructuren te kunnen realiseren is het wenselijk om te onderzoeken of het (technisch) mogelijk / wenselijk is om fiets- en wandelroutes over bestaande sluizen te situeren.

9.6.9 Nadere uitwerking sleutelprojecten

Zoals in hoofdstuk 7 is beschreven heeft een sleutelproject een integraal karakter, bij voorkeur een regionale betekenis en worden door het sleutelproject de basiskwaliteiten van een deelgebied beschermd en de kernkwaliteiten verder ontwikkelt zodanig dat de deelgebieden zich significant van elkaar gaan onderscheiden. Omdat de sleutelprojecten een vliegwieleffect zullen/kunnen hebben dient de nadere uitwerking ervan proactief opgepakt te worden.

9.6.10 Afstemming met benedenstroomse projecten

De gemeenten Peel en Maas en Beesel zijn niet alleen betrokken bij het Masterplan Maasplassen, maar ook bij het plan ‘Maascorridor’. Het is raadzaam om de relatie tussen beide plannen goed in de gaten te houden en om te bezien op welke wijze beide plannen van elkaar kunnen profiteren (bijvoorbeeld aanvoer van specie benedenstrooms de sluizen bij Belfeld naar het Maasplassengebied om binnen de kader van het masterplan plassen (deels) te dempen). Er moet worden gezorgd voor een goede afstemming tussen het Masterplan en benedenstroomse projecten, zodat win-win-situaties ontstaan.

Bijlage:

Samenstelling bestuurlijke werkgroep en ambtelijke projectgroep

Bestuurlijke werkgroep Maasplassen per 1 juli 2011

de heer	P. van der Broeck	Provincie Limburg - voorzitter
de heer	J. Cardinaal	Gemeente Weert
de heer	J. Dijcks	Gemeente Echt-Susteren
de heer	T. Forschelen	Gemeente Maasgouw
de heer	K. Kusters	Rijkswaterstaat directie Limburg
de heer	H. Nijskens	Gemeente Roerdalen
mevrouw	C. Op 't Roodt	Gemeente Kinrooi
de heer	J. van Rey	Gemeente Roermond
de heer	G. Segers	Gemeente Peel en Maas
de heer	J. Smolenaars	Gemeente Beesel
de heer	J. Tollenaere	Gemeente Maaseik
de heer	P. Verbraak	Rijkswaterstaat directie Limburg
de heer	P. Vogels	Gemeente Leudal
mevrouw	R. Wernink	Gemeente Nederweert
de heer	P. Vossen	GOML - secretaris
mevrouw	M. Lips	GOML

Ambtelijke projectgroep Maasplassen per 1 juli 2011

de heer	P. Vossen	GOML - programmamanager
mevrouw	M. Lips	GOML
mevrouw	A. van Ankum	Rijkswaterstaat directie Limburg
mevrouw	R. Bongers	Gemeente Nederweert
de heer	K. Bos	Gemeente Echt-Susteren
mevrouw	I. van Enckevort	Gemeente Peel en Maas
de heer	H. Engelen	Gemeente Beesel
de heer	R. Huntjens	Gemeente Maasgouw
mevrouw	C. Jansen	Gemeente Roermond
de heer	R. de Jong	Provincie Limburg
de heer	P. Konings	Rijkswaterstaat directie Limburg
mevrouw	L. Koopmans	Gemeente Weert
de heer	A. Ovaa	Stichting Limburgs Landschap
mevrouw	C. Storms	Gemeente Leudal
de heer	B. Tijssen	Provincie Limburg
mevrouw	G. Verbraeken	Provincie Limburg
de heer	H. Wiegant	Gemeente Roerdalen

Bijlage: Legenda Masterplankaart en deelgebieden

BEBOUWING	
	Wonen
	Wonen (ontwikkelingsgebied)
	Bedrijvigheid
	Bedrijvigheid (ontwikkelingsgebied)
LEISURE	
	Leisure
	Leisure (ontwikkelingsgebied)
	Leisure (ontwikkelingsgebied op water)
	Leisure (landschappelijk ingepaste leisure)
GROEN	
	Opgaande beplanting
	Korte vegetatie
	Bufferzone
AGRARISCH GEBRUIK	
	Hooiland
	Kleinschalig cultuurlandschap
	Overig agrarisch gebruik
WATER	
	Maas
	Maasplassen / kanalen / oppervlakte water
	Waterlopen
(R)	Recreatieplas
(A)	Algemene Plas
(Z)	Zeilplas
(N)	Natuurplas
(D)	Duikplas
(W)	Waterwinplas
	Jachthaven
OVERIG LANDGEBRUIK	
	Zand-/grindoever

INFRASTRUCTUUR	
	Autosnelweg (gescheiden rijbanen)
	Autosnelweg (Roertunnel en Swalmentunnel)
	Autosnelweg (enkele rijbaan)
	Hoofdweg en regionale weg
	Spoorweg
	Veerpont
RECREATIESTRUCTUUR	
	Route 'Maas en Meer'
	Verbinding naar stads- dorpscentrum
	Stads- dorpscentrum
	Veerpont (langzaamverkeer)
OVERIGE INFRASTRUCTUUR	
	Hoogspanningsleiding
ECOLOGIE	
	Ecopassage
	In- en uitstapplaats ree
	Natuurstructuur
MARKANTE OBJECTEN	
	Cultuurhistorisch gebouw
	Kerk
	Landmark
	Molen
OVERIGE LEGENDAEENHEDEN	
	Landsgrens
	Gemeentegrenzen
	Rivierkilometers
	Talud

Bijlage: Toelichting beleidslijn Grote Rivieren en vergunningverlening gebiedsontwikkeling Maasplassen

De bestuurlijke werkgroep Maasplassen heeft RWS DLB eind 2010 verzocht om het juridisch kader voor vergunningverlening en toetsing aan de ‘beleidslijn Grote Rivieren’ van de gebiedsontwikkeling in het Maasplassengebied inzichtelijk te maken. In deze bijlage is een samenvatting opgenomen van de toelichting die RWS DLB eind 2010 heeft gegeven. Zie ook paragraaf 9.5 en subparagraaf 9.6.1 voor de actuele stand van zaken.

Waterwet en de beleidslijn

Een groot deel van het plangebied van de programmalijs Maasplassen maakt deel uit van het rivierbed van de Maas. Nagenoeg alle ontwikkelingen in het rivierbed van de Maas zijn vergunningsplichtig in het kader van de Waterwet. Vergunningsaanvragen worden o.a. getoetst aan de beleidslijn Grote Rivieren. De focus ligt op dit moment op deze toetsing, maar dit is niet het enige aspect wat onder de Waterwet beoordeeld wordt, het gaat dan ook om scheepvaart, morfologie, waterkwaliteit en waterbodems.

De oude beleidslijn

Na de hoogwaters van 1993 en 1995 is duidelijk geworden dat er anders met de ruimte voor de afvoer van (rivier)water moet worden om gegaan. Een accentverschuiving van steeds maar weer dijken versterken naar (meer) ruimte voor de rivier is noodzakelijk gebleken. Om anders met de rivier om te gaan is eerst gekeken naar de activiteiten in het rivierbed (zoals bouwen, wonen, werken en recreëren) die een vermindering van de voor de rivier beschikbare ruimte betekenen en leiden tot verhoging van de waterstanden. Om een goede afweging te kunnen maken bij elke nieuwe ingreep in het rivierbed, zodat de rivier de ruimte behoudt die zij nodig heeft voor de afvoer van maatgevend hoogwater, is er in 1996 de Beleidslijn ruimte voor de rivier tot stand gekomen. In 1997 is deze beleidslijn aangepast en op 12 mei 1997 gepubliceerd in de Staatscourant.

De beleidslijn bevat een afwegingskader waaraan nieuwe activiteiten in het rivierbed van de grote rivieren moeten voldoen. De toepassing van het afwegingskader waarborgt de veiligheid in het achterland; de ruimte die de rivier nodig heeft bij een

maatgevende hoogwatersituatie (waterstand bij maatgevende, extreme omstandigheden) blijft hiermee behouden. Voor nieuwe of uitbreiding van bestaande activiteiten in het rivierbed is een vergunning nodig.

Evaluatie en aanpassing van de beleidslijn in 2005

Na verloop van jaren werd de beleidslijn Ruimte voor de rivier ten aanzien van ruimtelijk economische ontwikkelingswensen als te restrictief ervaren. Ook in het gebied van de Maasplassen waren veel initiatieven niet vergunbaar. Om na te gaan of een meer ontwikkelingsgerichte beleidslijn wenselijk zou zijn, is er in 2005 een evaluatie uitgevoerd. Mede op basis van de resultaten van de evaluatie en ervaringen in de praktijk is besloten om de beleidslijn Ruimte voor de rivier aan te passen (4 juli 2006). In feite is de EMAB-benadering (experimenten met aangepaste bouwvormen) ingepast in de beleidslijn. De nieuwe beleidslijn (‘Beleidslijn grote rivieren’) biedt meer ontwikkelingsmogelijkheden voor initiatieven die een positief effect hebben voor het rivierbeheer en voor de ruimtelijke en economische kwaliteit van het betreffende gebied.

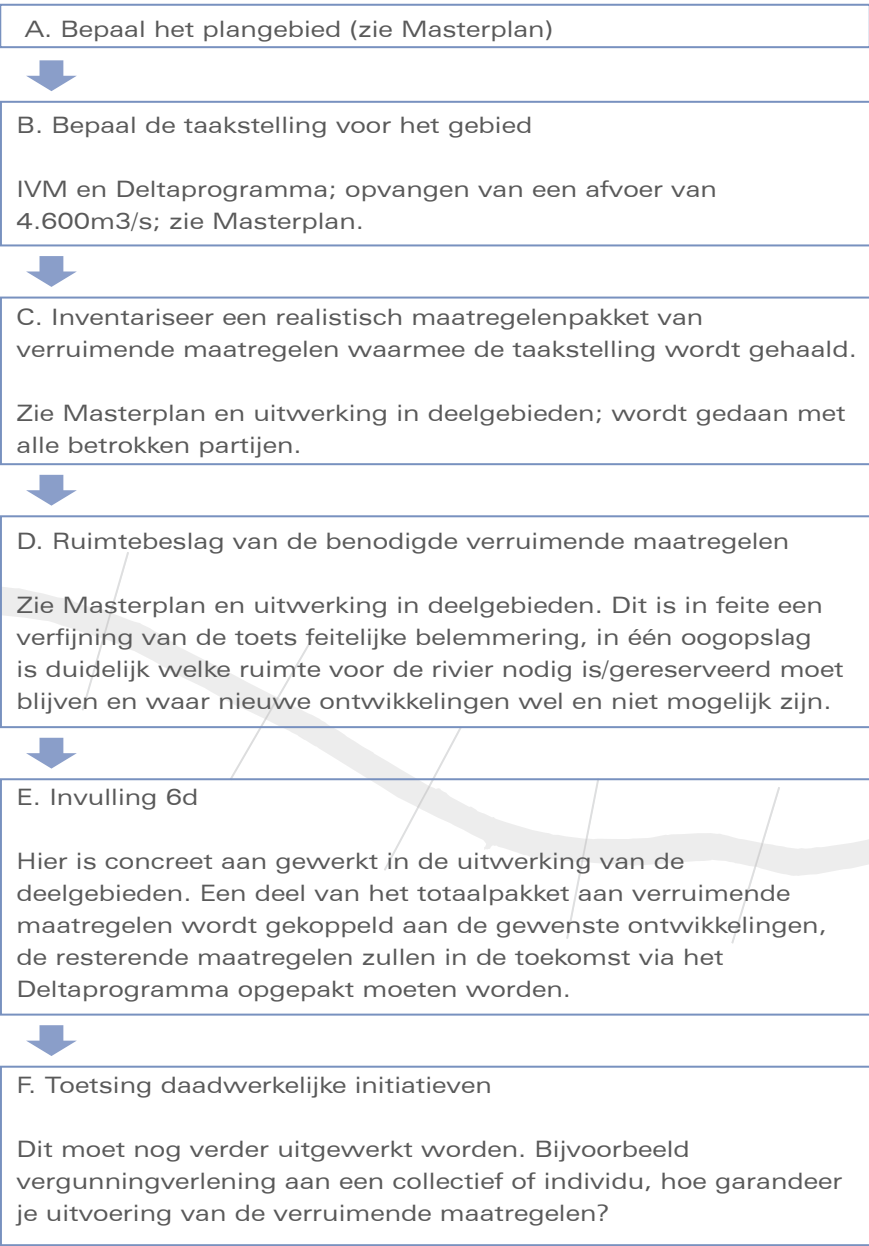
Ontwikkelingsmogelijkheden; artikel 6d

Deze ontwikkelingsmogelijkheid is verder uitgewerkt in artikel 6d van de beleidsregels van beleidslijn Grote Rivieren. Artikel 6 gaat over ‘niet-riviergebonden activiteiten in het stroomvoerend regime’ en lid d specifiek over ‘een activiteit die per saldo meer ruimte voor de rivier oplevert op een rivierkundig beziende aanvaardbare locatie’. Een belangrijke randvoorwaarde hierbij is dat de verruimende maatregelen op kosten van de initiatiefnemer en voorafgaand aan de te realiseren initiatieven worden gerealiseerd.

Voor een groot deel van het Maasplassengebied geldt dat het realiseren van rivierverruiming voor individuele aanvragers nagenoeg onmogelijk is, gezien de aard van het rivierbed hier (weinig verhang). Met de integrale, gezamenlijke aanpak van de programmalijs Maasplassen worden deze mogelijkheden wel gecreëerd. Hierbij kunnen verruimende maatregelen zoals in de Lus van Linne en gewenste ontwikkelingen bovenstrooms van deze ingreep aan elkaar gekoppeld worden. Zonder deze koppeling zou de natuurontwikkeling/grindwinning wel vergund kunnen worden, maar een bouwplan niet.

RWS is actief betrokken bij de gebiedsontwikkeling Maasplassen en faciliteren het proces door in een vroeg stadium kennis in te brengen en te komen tot een ontvankelijke vergunningsaanvraag voor ontwikkelingen die vroeger niet door de beleidslijn zouden komen. Stappenplan vergunningverlening gebiedsontwikkeling

Stappenplan vergunningverlening gebiedsontwikkeling

Er is al een aantal stappen doorlopen, A t/m C. Op dit moment wordt in de deelgebied uitwerkingen gezamenlijk gewerkt aan de stappen D en E.

Deltaprogramma en 6d

Op dit moment wordt door de uitvoering van Maaswerken gewerkt om het systeem op orde te brengen. Door middel van het Deltaprogramma zullen maatregelen geprogrammeerd worden om het systeem met de verwachte hogere maatgevende afvoeren ook in de toekomst op orde te houden. Dit zijn de lange termijnmaatregelen.

Om ontwikkelingen (woningbouw, recreatie, bedrijvigheid) in het Maasplassengebied mogelijk te maken, zal een deel van het pakket van de verruimende maatregelen als vergunningsvoorwaarde onder 6d gerealiseerd moeten worden. Waarschijnlijk is het wenselijk de ontwikkelingen op korte termijn te realiseren, dit betekent dan ook dat deze verruimende maatregelen op korte termijn gerealiseerd moeten worden. Deze verruimende maatregelen zullen door de initiatiefnemers/regio gefinancierd moeten worden.

Drie-sporenaanpak

Naast het bestemmingsplan (toets RO-spoor) en de Watervergunning zullen er harde afspraken gemaakt moeten worden om de verruiming en de ontwikkeling aan elkaar te koppelen. De zekerstelling van uitvoering zal een randvoorwaarde zijn in de Watervergunning, bijvoorbeeld als verwezen kan worden naar een bestuursovereenkomst. De partners in de gebiedsontwikkeling Midden-Limburg moeten gezamenlijk zorgen dat de 3 sporen (RO-spoor, garantie tot uitvoering en Waterwet) gelijk blijven lopen en bekijken hoe hier invulling aan gegeven wordt.

Gezamenlijke uitwerking - vervolg

Het uitwerken van een dergelijk groot gebiedsontwikkelingsproject is voor alle partijen nieuw. Vooraf kan dus nog geen antwoord worden gegeven op alle vragen. Via RWS DLB zijn DGW en juristen nauw betrokken bij de vragen die vanuit de programmaliijn Maasplassen, maar ook het project Ooijen-Wanssum naar voren komen. Gezamenlijk zullen we hier aan moeten werken om tot een uitwerking te komen waarbij het integrale doel van het Masterplan uiteindelijk haar doorwerking zal vinden tot de daadwerkelijke vergunningverlening van individuele projecten. In feite is de gebiedsontwikkeling Maasplassen een pilot hoe omgegaan wordt met vergunningverlening onder art. 6d van de beleidslijn Grote Rivieren. De ambtelijke werkgroep zal dit onderwerp verder voorbereiden en RWS DLB zal zorgen voor afstemming met DGW en RWS-juristen.

Bijlage:

Overzicht rivierkundige maatregelen

De lijst met maatregelen geeft een overzicht en korte beschrijving van de maatregelen die in de hydraulische modellering zijn opgenomen. Met behulp van een geografische database en bijbehorende programmatuur (Baseline) worden ingrepen opgenomen in de hydraulische modellen en omgezet naar bestanden die geschikt zijn om hydraulische berekeningen mee te maken (WAQUA).

Tijdens het tot stand komen van het Masterplan zijn voor verschillende locaties ingrepen voorgesteld en gemodelleerd. In de loop van het proces zijn ontwerpen aangepast, eerder bedachte ingrepen achterwege gelaten en nieuwe ingrepen voorgesteld. Om deze reden hebben de namen van de maatregelen, zoals deze in Baseline gedefinieerd zijn, subcodes gekregen of is de nummering niet altijd opeenvolgend. De namen in Baseline zijn afgekort tot

codes. Deze codes zijn opgenomen in de tekst en kaart van het masterplan. Hieronder volgt een korte beschrijving per ingreep.

Code ingreep	Baseline-maatregel	Type ingreep	Omschrijving
Mp01	mp_mp01_a2	Obstakelverwijdering	Vlaamse ingreep: Opening in dam bij Heerenlaak (bovenstrooms). De opening ligt op stuwpeil. Op de dam boven en benedenstrooms van de opening komt hardhoutooibos tot ontwikkeling.
Mp02	mp_mp02_a1	Obstakelverwijdering	Vlaamse ingreep: Optimalisatie benedenstroomse uitstroom bij Heerenlaak. De bodem van de uitstroom ligt onder water en sluit aan op de bodemligging van de plas en zomerbed ter plaatse.
Mp03_a3	mp_mp03_a3	Weerdverlaging	Weerdverlaging Ohé en Laak-Schroevendaalse plas: verlagen van de oever tussen zomerbed en plas over het traject van rkm 56 tot 57,5. De bestaande uitstroom ter hoogte van rkm 57 wordt opgevuld. Op de verlaagde dam wordt uitgegaan van een begroeiing van droge ruigte. Het zuidelijke deel van de Schroevendaalse plas zal verlanden en er zal een moerassige vegetatie ontstaan.
Mp03_b3	mp_mp03_b3	Obstakelverwijdering	Dilkensplas: nieuwe in/uitvaartopening gemaakt voor de Schroevendaalse plas. Ook is er een smalle kronkelwaard aangelegd met een begroeiing van zachthoutooibos. De onderbegroeiing op de noordoever van de plas is verwijderd, in het model is gerekend met de ruwcode van laanbeplanting.
Mp04	mp_mp04_a3	Weerdverlaging	Verlaging van de oever langs het zomerbed van de Dilkensplas tot aan Stevensweert, 40 m breed. De hoogte ligt net boven stuwpeil. De verlaging wordt afgewerkt als grindoever. De berekening gaat uit van een worstcase- scenario en is doorgerekend met pioniervegetatie.
Mp05	mp_mp05_a3	Obstakelverwijdering	Walburg: Verwijdering van hoge (dwars)kades. Aanleg van lanen en boomgaarden. Verlegging van bestaande dgr-kade met 100 meter “landinwaarts”.
Mp06	mp_mp06_a1		Aanpassing jachthaven Porto Isola. Uitbreiding van de plas, en afsluiting van de Huyskensplas. Verbreding van de oever langs het zomerbed landinwaarts. De begroeiing bestaat uit droge ruigte en productie grasland. De nieuwe ontwikkelingen nabij de jachthaven zijn weergegeven als hoogwatervrij terrein. De locatie in de plas waar mogelijk drijvende woningen worden gesitueerd is met een beperkte ruwheid (bebouwd/ verhard terrein) meegenomen.
Mp07	mp_mp07_a3	Weerdverlaging Zie Mp04	Oeververlaging langs het zomerbed van Stevensweert tot aan de Oude Maas, 40 m breed. De hoogte ligt net boven stuwpeil en de begroeiing bestaat uit pioniervegetatie.
Mp08	mp_mp08_a1	Obstakelverwijdering	Geleidingsdam verlaagd. Verkleining eiland onder de brug A2. De pijlers staan nog op een smalle verhoging. Voor de begroeiing is uitgegaan van natuurlijk grasland in combinatie met droge ruigte (code 1862).
Mp09	mp_mp09_a1	Obstakelverwijdering	Vlaamse ingreep: verwijderen zomerkade Houbenhof.

Code ingreep	Baseline-maatregel	Type ingreep	Omschrijving
Mp10	mp_mp10_a2	Obstakelverwijdering	Vlaamse ingreep: zomerkade is van rkm 60,65-60,9 over een afstand van 250 m verlaagd tot maaiveld. Dit is het niveau waarbij de kade ongeveer 1xper jaar mee stroomt.
Mp11	mp_mp11_a1	Obstakelverwijdering	Vlaamse ingreep: Kade Kollegreend: verlaging terrein en verwijdering zomerkades. Kade tussen plassen is verlengd en maakt een bocht naar het noord-oosten (parallel aan de rivier) en de kruinhoogte zakt hier naar maaiveld. De begroeiing is bestaat uit ooibos, ruigte en natuurlijk grasland.
Mp12	mp_mp12_a1	Obstakelverwijdering	Hoge kade bij Koningsteen is verwijderd en maaiveld deels verlaagd.
Mp13	mp_mp13_a3	Kronkelwaard en obstakelverwijdering	Verlagen en verbreden van de oever tot een kronkelwaard met riviergebonden natuur (10% pionier, 15% verruigd grasland, 25% zachthoutstruweel, 50% bos, ruw_code 1874), verlegging instroomopening verder benedenstrooms.
Mp14	mp_mp14_a3		Verleggen en profielaanpassing (breder en ondieper) Geleenbeek. De directe verbinding met de Stevolplas is ongedaan gemaakt. Ter hoogte van Ohe en Laak wordt de Geleenbeek omgeven door verruigd grasland, ter hoogte van de Stevolplas is dit hardhout ooibos, verder benedenstrooms wordt het natuurlijk grasland.
Mp15	mp_mp15_a1	Weerdverlaging	Oeververlaging over een strook van 50 tot 100 m breed tot aan dijklichaam brug over een lengte van 1100 m. Net bovenstrooms van de brug is op de rechteroever een strook met zachthout ooibos opgenomen. De rest bestaat uit natuurlijk gras/hooiland.
Mp16	mp_mp16_a1	Beheeraanpassing	Vanwege cultuurhistorische waarde en de ligging nabij de stuw is hier niets vergraven, wel is het beheer aangepast naar hooiland.
Mp17	mp_mp17_a3	Obstakelverwijdering en kronkelwaard	Oolderplas: aanleg verlaging in dam bij rkm 72 en uitstroomopening benedenstrooms. Aanleg kronkelwaard waarbij een deel van de kleinere plassen is opgevuld. Vegetatie op kronkelwaard heeft dezelfde opbouw als in Mp13.
Mp19	mp_mp19_a1	Instroomopening	Oolderhuuske: opening gemaakt naar de Zuidplas. Aanleg dam om de plas Smalbroek geïsoleerd te houden.
Mp20	mp_mp20_a3	Kronkelwaard (open karakter)	Plas Hatenboer: Aanleg kronkelwaard. De begroeiing op de smalle kronkelwaard heeft een open karakter (natuurlijk grasland). Bovenop de kronkelwaard wordt laanbeplanting aangelegd.
Mp21	mp_mp21_a1	Obstakelverwijdering Outline aanleveren bruggenhoofd oostelijke zijde N280 nabij Noorderplas.	Vergroten van de onderdoorgang van de N280, verwijderen eiland waar oorspronkelijk hoogspanningsmast stond en verlagen van drempel en verbreden 'groene rivier'.
Mp21a	mp_mp21a_a1	Obstakelverwijdering	Verlaging dam tussen het kanaal en Maas(benedenstrooms van de brug), waardoor deze overstroombaar wordtbij een afvoer van 2000 m3/s.
Mp21b	mp_mp21_b1	Ontwikkeling	Ontwikkeling Nautisch Kwartier. In de hydraulische berekeningen is deze alleen meegenomen door in de Noorderplas een extra ruwheid (bebouwd/verhard terrein) op te nemen. Het plan is dusniet in de bodemligging meegenomen uitgaande van drijvende woningen.
Mp22	mp_mp22_a2	Beheeraanpassing	Aanpassing beheer van het terrein rondom de plasen de campings, voornamelijk laanbeplanting (lees: populierenweiden).

Code ingreep	Baseline-maatregel	Type ingreep	Omschrijving
Mp25	mp_mp25_a1	Weerdverlaging	Asseltsche plassen:direct benedenstrooms van brug oeververlaging overeen lengte van 2000 m met een breedte van 85m. Begroeiing is 50% natuurlijk grasland en 50% droge ruigte (ruw_code 1869).
Mp26	mp_mp26_a1	Obstakelverwijdering en weerdverlaging	Buggenum:verlagen van de kade net benedenstrooms van de brug tot een hoogte die overeenkomt met Q = 1000 m3/s en verlaging oever.
Mp27	mp_mp27_a3	Hoogwatergeul, nevengeul en weerdverlaging	Bouxweerd: Aanleg hoogwatergeulen nevengeuldie bovenstrooms apart aantakken en benedenstrooms samenkomen en dan aantakken aan de Maas. Relief volgende weerdverlaging. Begroeiing bestaat uit droge ruigte.
Mp27b	mp_mp27_b1	Ontwikkeling	Aan de noordwestzijde van de hoogwatergeul van de Bouxweerd is een zoekgebied voor recreatiewoningen opgenomen in de vorm van een hoogwatervrij terrein. Het zoek gebied heeft een oppervlak van ongeveer 23 ha en ligt voor een klein deel in het stroomvoerende gebied (waar het beperkt stroomt), het overige deel ligt in het bergende deel van de Maas. Bij de positionering is rekening gehouden meteen verbinding met Hanssum.
Mp28	mp_mp28_a1	Weerdverlaging	Asseltsche plassen: oeververlaging over een lengte van 2200 m en breedte van 150 m. Begroeiing is 50% natuurlijk grasland en 50% droge ruigte (ruw_code 1870).
Mp28a	mp_mp28a_a2	Weerdeverlaging	Hanssum/Rijkel: relief volgende verlaging van oever met 50% t.o.v. 15,10 m. Begroeiing opgaande vegetatie.
Mp29	mp_mp29_a1		Dode Maasarm:doortrekken oude meander tussen terreinen van Mp28a. Breedte is 140 m, diepte ligt op 14,28m meteen drempel in de uitstroom op 15,30 m.
Mp30	mp_mp30_a4	Kronkelwaard	Rijkelse bemden: aanleg kronkelwaarden plas deels opgevuld en benedenstrooms aangetakt. Natuurontwikkeling conform kronkelwaard opbouw, zie Mp13.
Mp31	mp_mp31_a3	Weerdverlaging	Weerbeemden: relievvolgend met 50% t.o.v. stuwpeil, hogere kadeszijn verwijderd. Beheer is op hogere delen aangepast naar hardhout ooibos. Op de lagere delen staat natuurlijk grasland.
Mp32	mp_mp32_a2	Hoogwatergeul	Kuijpers Kessel:aanpassing plas tot aangetakte hoogwatergeul.Rondom geul is uitgegaan van begroeiing van bos en natuurlijk gras/hooiland.
Mp33	mp_mp33_a2	Weerdverlaging	Beesel: Oeververlaging. Het getrapte profiel is in feite 40 meter "landinwaarts" verschoven.De begroeiing bestaatuitnatuurlijk gras/hooiland.
Mp34	mp_mp34_a1	Obstakelverwijdering en weerdverlaging	Verleggen van de kade en verlaging oeverop de landtong tussen plas de Slaag en de Maas. Begroeiing op de oever bestaat uit 50% natuurlijk grasland en 50% droge ruigte (ruw_code 1873).
Mp35	mp_mp35_a2	Beheeraanpassing	Opgaande begroeiing (hardhout ooibos) langs lateraal Kanaal (Maas zijde).
Mp36	mp_mp36_a1	Beheeraanpassing	Opgaande begroeiing (hardhout ooibos) benedenstrooms van brug A2 (Clauscentrale) en bovenstrooms van instroom retentiegebied LKW.

Code ingreep	Baseline-maatregel	Type ingreep	Omschrijving
Mp37	mp_mp37_a1	Beheeraanpassing	Asseltsche plassen: Opgaande begroeiing (hardhout ooibos) in luvte spoorbrug Buggenum.
Mp38	mp_mp38_a1	Kronkelwaard (openkarakter)	Roosteren/de Rug: aanleg kronkelwaard, de begroeiing bestaat uit droge ruigte meteen paar stroken hardhout ooibos.
Mp39	mp_mp39_a2	Kronkelwaarden obstakelverwijdering	Vlaamse ingreep: Kronkelwaard Heerenlaak met rivier gebonden natuur (zie Mp13) en verplaatsing en verlaging kade.
Mp40	mp_mp40_a1	Beheeraanpassing	Opgaande begroeiing (hardhout ooibos) op hoge gronden retentiegebied LKW-Z/N.
Mp41	mp_mp41_a1	Beheeraanpassing	Opgaande begroeiing (hardhout ooibos) op hogere oevers Kessel en Beesel.
Mp42	mp_mp42_a1		Vlaamse ingreep: Afsluiten instroom Kollegreend (productie grasland).
Mp43	mp_mp43_a1	Weerdverlaging	Beesel: reliëfvolgende verlaging van oude Meander met een begroeiing van natuurlijk graslanden in de lagere delen zachthoutstruweel.
Mp44	mp_mp44_a1		Oolderplas: aanleg hoogwatervrije vluchtplaats,met begroeiing van natuurlijk gras/hooiland.
Mp45	mp_mp45_a1	Obstakelverwijdering	Vlaamse ingreep: Verplaatsing in-/uitstroom Boterakker (productie grasland).
A9	ma_pakket1_a9	Obstakelverwijdering	Verwijdering dwarsdam Ohé enLaak.
A11	ma_pakket1_a11		Vlaamse ingreep: Opvulling uitstroom plas Heerenlaak. Uitstroom is in benedenstroomse richting verplaatst (= maatregel mp02).
Llvka	ma_llvka_a1	Beheeraanpassing en nevengeulen	Lus van Linne.
Stadwei	pm_stadwei_a2	Beheeraanpassing en nevengeulen	Stadsweide: aanleg nevengeul.
Wrd95100	Mp_wrd95100_a1	Weerdverlaging	Weerdverlaging: Weerdverlaging op de rechter- en linkeroever van de Maas op het traject rkm 95 tot 100. Er is uitgegaan van een begroeiing van natuurlijk gras/hooiland.

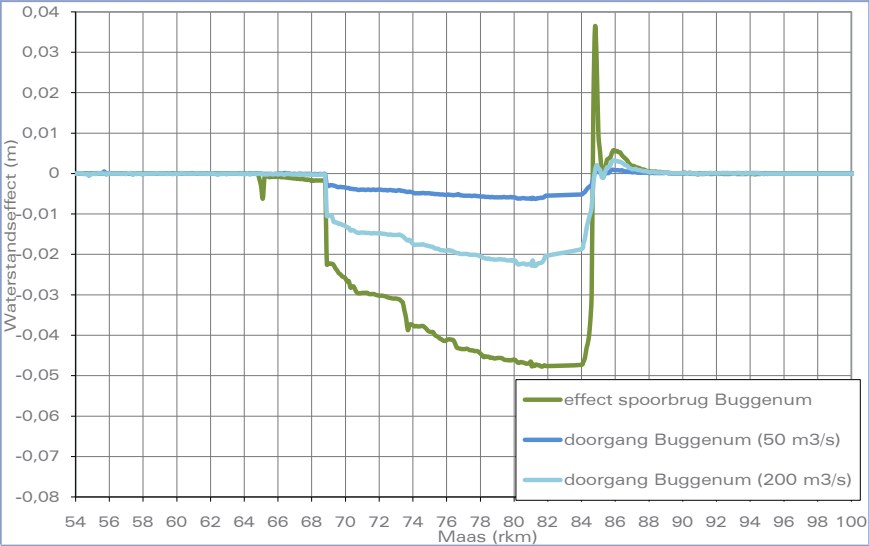

Code ingreep	Baseline-maatregel	Type ingreep	Omschrijving
Waq02	n.v.t.	Obstakelverwijdering	Vergroten van het doorstroomprofiel ter plaatse van de spoorbrug Buggenum door de aanleg van drie onderdoorgangen die bij maatgevende afvoer ieder circa 20 m3/s doorlaten.
Waq03	n.v.t.	Retentie	Onttrekking van 50 m3/s door het vol laten stromen van het retentie gebied LKW-Zuid.
Waq04	n.v.t.	Afvoeronttrekking	Afleiding van 400 m3/s via het sluiscomplex van Heel rechtstreeks naar het Lateraal Kanaal.

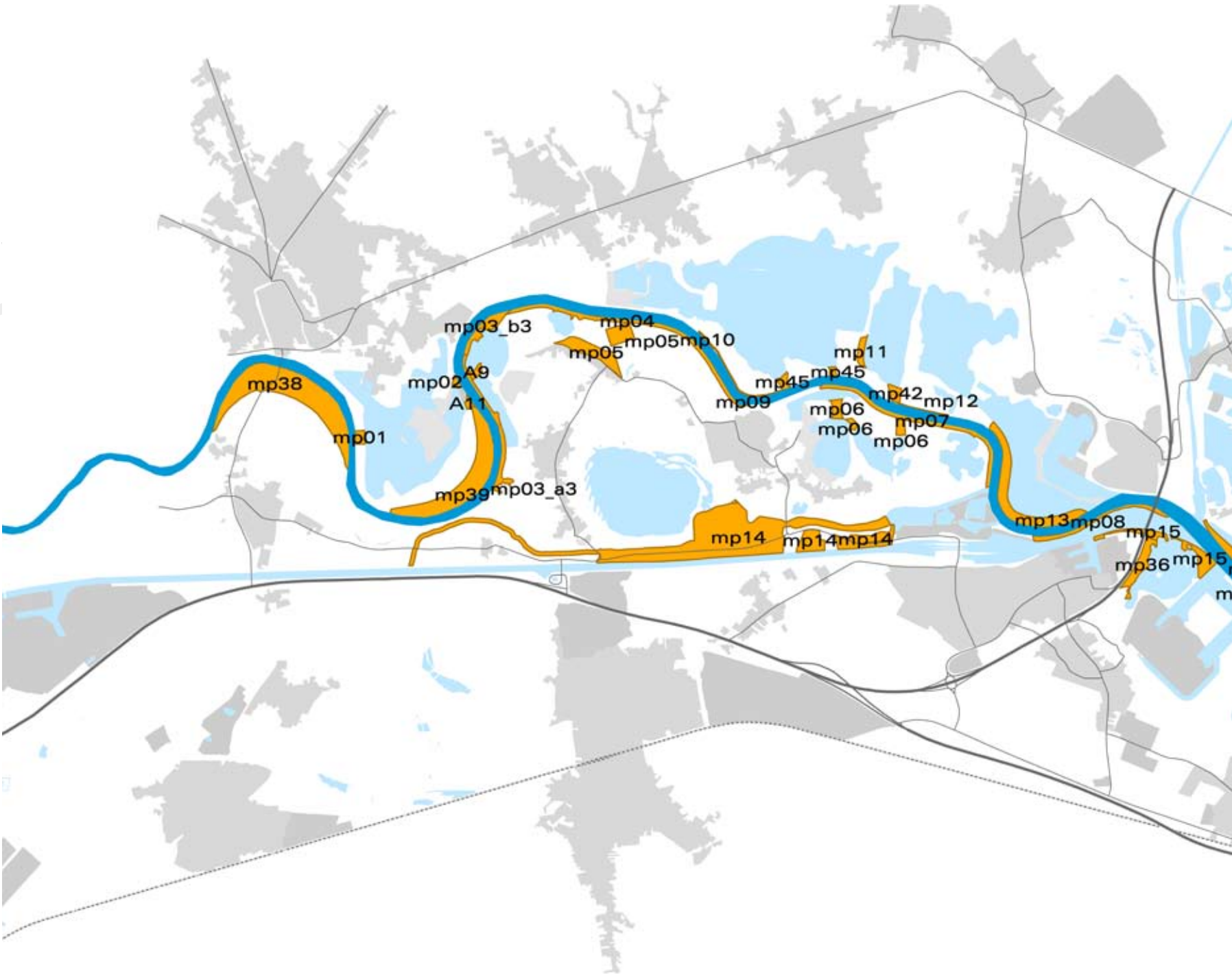

Een deel van de taakstelling kan worden bereikt door de spoorbrug bij Buggenum te verruimen. Figuur B5 toont het effect van het verwijderen van het grondlichaam op de oostoever van de Maas tot aan de RWZI Roermond. Het waterstandverlagend effect bedraagt circa 5 cm en dit effect is merkbaar over het traject tussen rkm 69 en 84.

Figuur B5 - Waterstandseffect gedeeltelijke verwijdering spoorbrug Buggenum

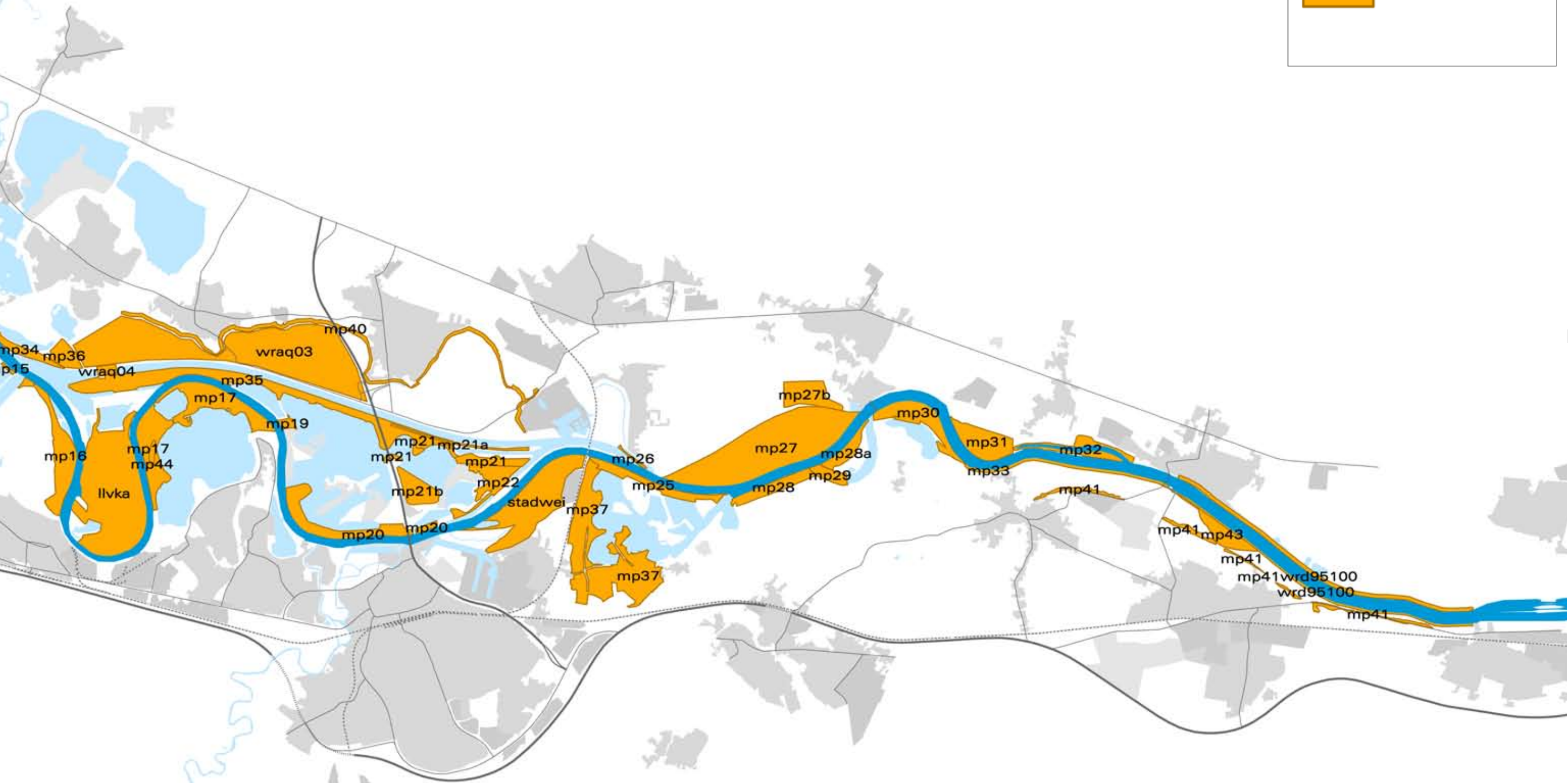

Bijlage:
Themakaart rivierkundige maatregelen

LEGENDA

RIVIERKUNDIGE MAATREGELLEN

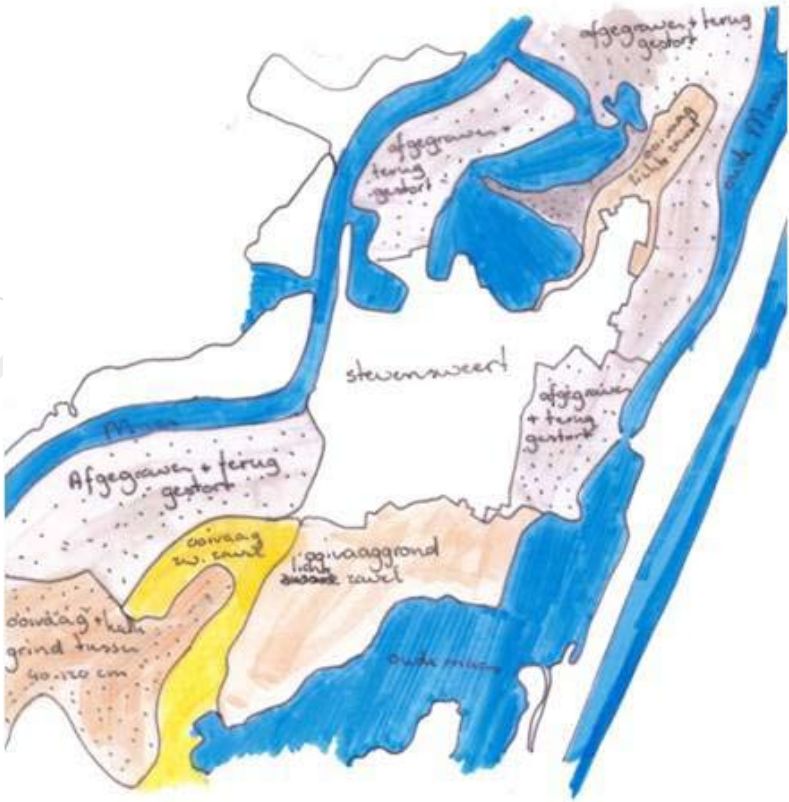

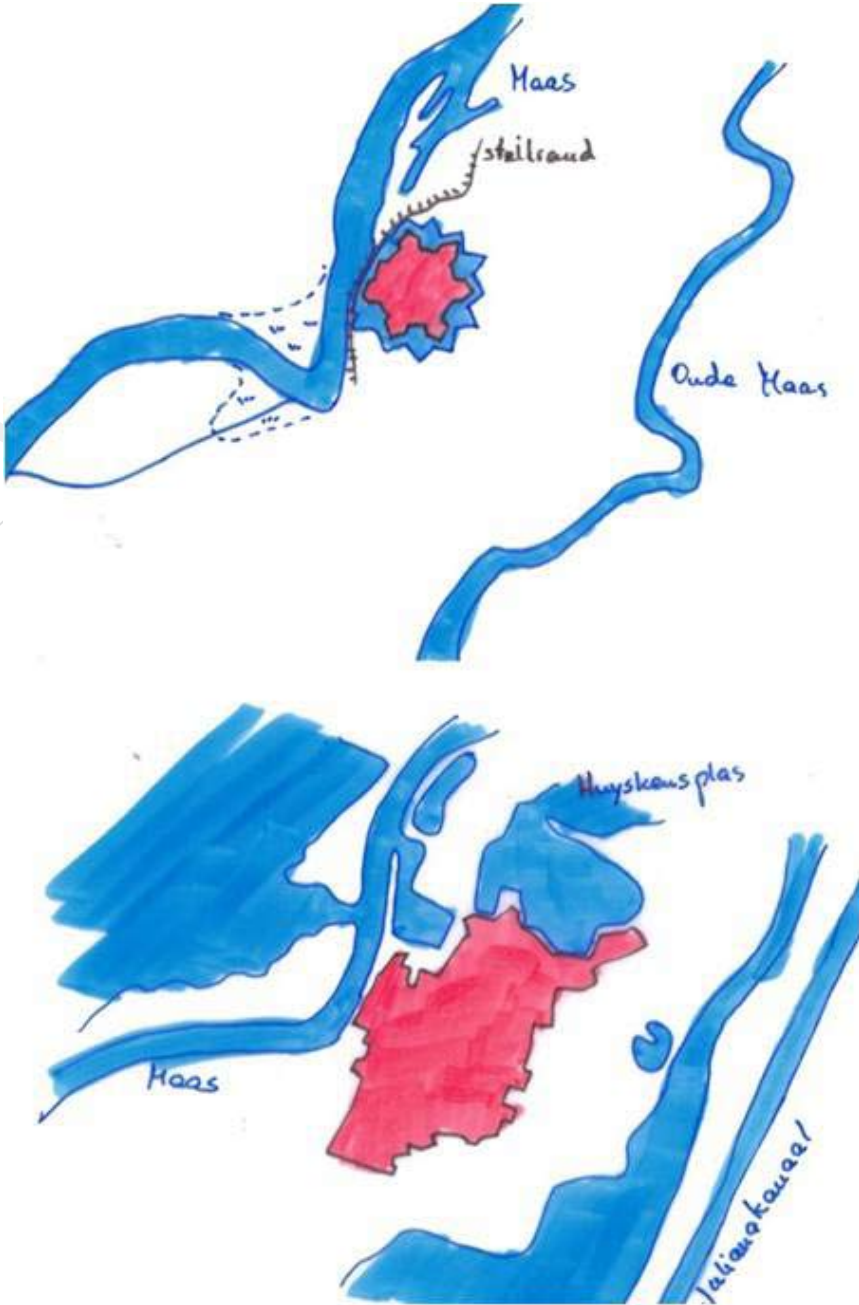

Bijlage: Kernrandstudie Stevensweert

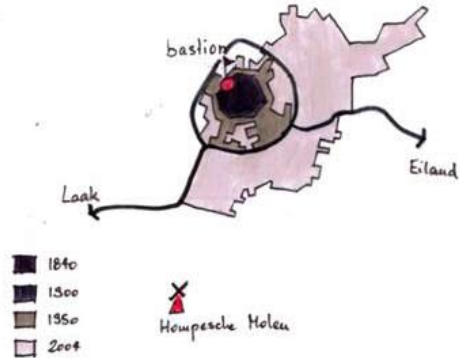
Geomorfologie

- veel ontgravingen (grind/zand) + opvulling met andere grondsoorten
- door hoogwaterstanden veel dijkelementen en verhoogde stadswallen

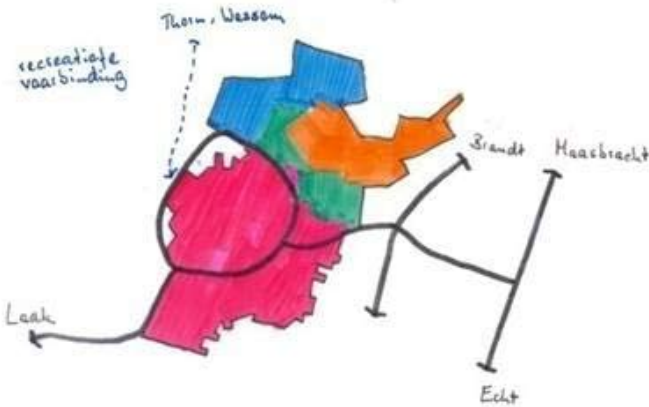
Water (toen + heden)

- vanaf 1663: vestingstad met water als verdediging en moerassig zone ten zuidwesten
- uitbreiding plassen
- waterrecreatie

Groei

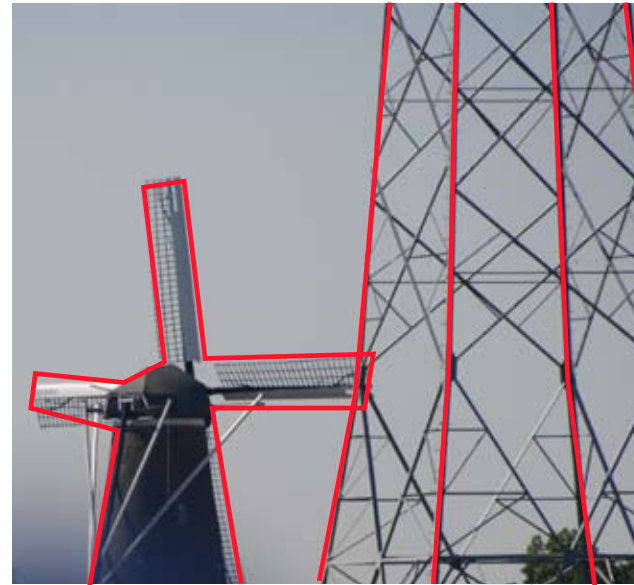
- dempen van grachten/ slopen bastionen (rond 1900) maakt uitbreidingen in het achterland mogelijk
- later ontstaat Porta Isola aan het water

Functies

- watergerelateerde functies aan noordelijke rand door plas "de Kis"

landschap en groen:

- bijzonder mooie ligging op het eiland in de Maas.

stedenbouw en landschap:

- cultuurhistorisch waarde, éénmaligheid en herkenbaarheid van de historische dorpskern;
- infrastructuur van de haven.

ruimtelijk-visueel:

- open landschap ten zuiden met icoon (Hompesche Molen).

geomorfologie:

kernkwaliteiten
sterke punten

landschap en groen:

stedenbouw en landschap:

- balans van oude vestingstad en landschappelijkheid verstoord (door uitbreidingen aan zuidelijke rand);
- entreezones van de stad;
- storende bedrijvigheid in het landschap nabij Bilt en Eiland;
- Porta Isola.

ruimtelijk-visueel:

- hoogspanningsleiding dwars over het eiland/ nabij Hompesche molen;
- aanwezigheid van loodsen in het landschap ten zuiden van Stevensweert.

geomorfologie:

zwakke punten

landschap en groen:

stedenbouw en landschap:

- grote uitbreidingen van verblijfsrecreatie.

ruimtelijk-visueel:

- aan elkaar groeien van historisch Stevensweert met Porta Isola.

geomorfologie:

bedreigingen

landschap en groen:

stedenbouw en landschap:

- herstel/ zichtbaarmaken van oude elementen van de vestingstad;
- kwaliteitsimpuls Porta Isola;
- landschappelijke inpassing boerderijen en loodsen ten zuiden van Stevensweert;
- uitbouw recreatief routenetwerk;
- herordening van de oostelijke randzone met bedrijvigheid in het landschap.

ruimtelijk-visueel:

- corridor tussen Stevensweert en Bilt landschappelijk accenturen;
- herstel/ aanvulling van bomenrijen in het landschap.

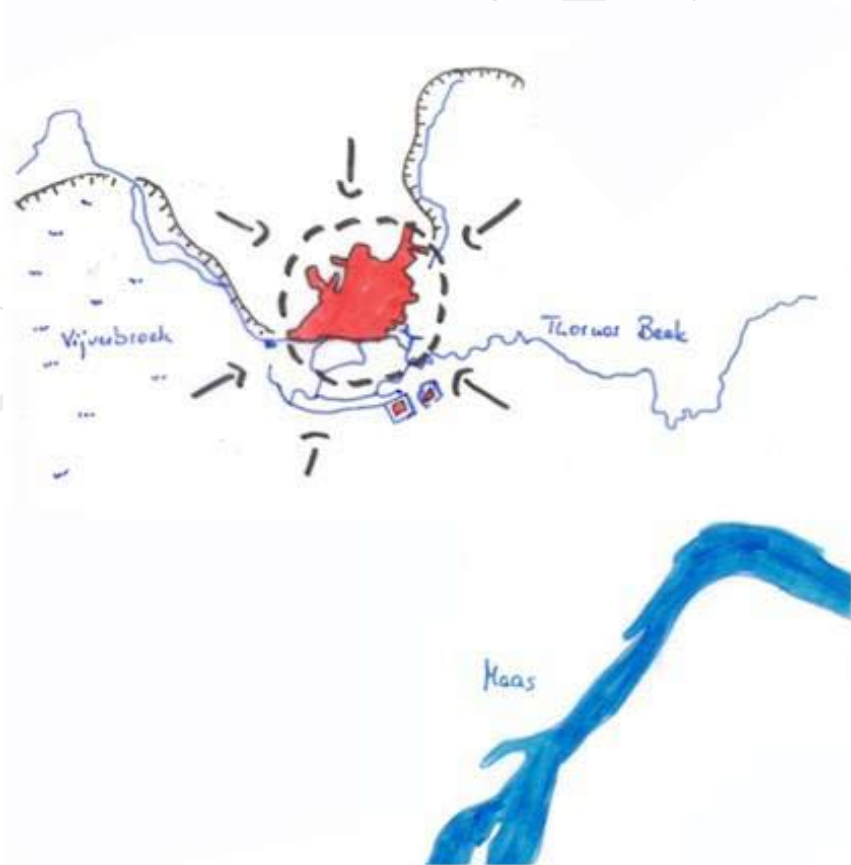
geomorfologie:

ontwikkelingspotenties

Kernrandstudie Thorn

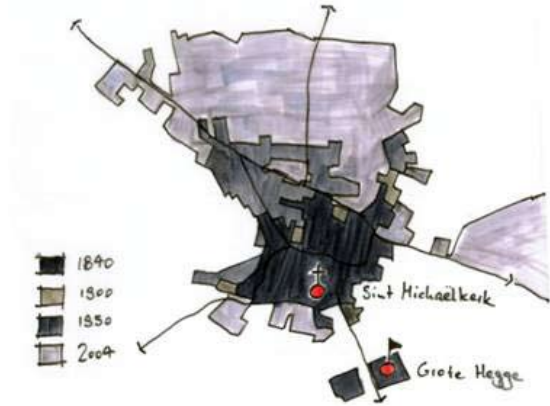
Water (toen)

- gelegen op veilige afstand van de Maas/ in de bocht van oude Maasmeander
- omringd door een dicht stelsel van beken
- moerassig Vijverbroek

Water (heden)

- dichtbij de Maasplassen, maar achter de dijk
- gekanaliseerde beken
- Vijverbroek is ontwaterd
- kunstmatig bastion aan het water

Groei

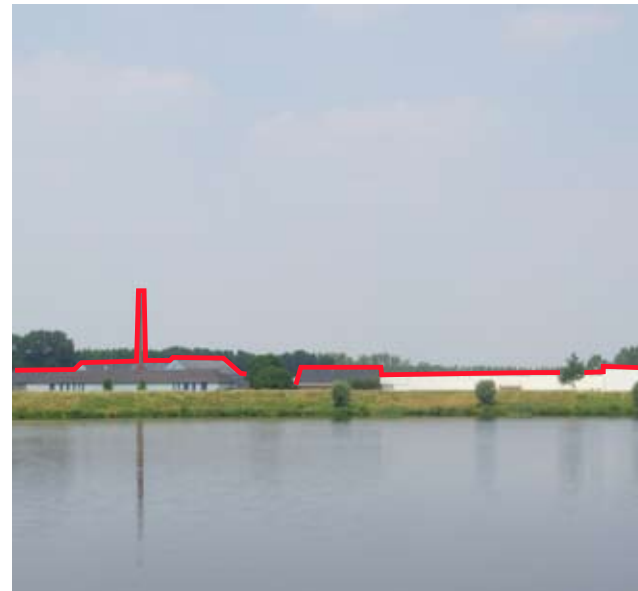
- uitbreidingen op droge gronden aan de noordelijke rand

Functies

- geen watergerelateerde functies, behalve kleine aanlegsteiger

landschap en groen:

- Vijverbroek, Koningssteen;
- aanwezigheid van beken.

stedenbouw en landschap:

- rijke cultuurhistorie (religieuze betekenis);
- aanlegsteiger, loopbrug en dagstrand verhogen verblijfskwaliteit aan het water.

ruimtelijk-visueel:

- hoge herkenbaarheid door witgeverfde dorpskern;
- uitkijkpunt aan het water (bastion);
- zichtbaarheid van de dijk in het landschap door laanbeplanting.

geomorfologie:

- beken en moerassituatie.

kernkwaliteiten
sterke punten

landschap en groen:

- steile oevers aan de plas.

stedenbouw en landschap:

- grootschalige bedrijvigheid in het landschap (liften-, pannen- en steenfabriek);
- leegstand van de fabrieken;
- hoge verkeersintensiteit door Thorn;
- braakliggend terrein Groeskamp;
- achterkantsituaties richting landschap;
- Waterstraat zonder attractief eindpunt aan het water.

ruimtelijk-visueel:

- weinig zichtcontact met het water vanwege dijk;
- aanwezigheid/ zichtrelatie van fabrieken dichtbij Maasplassen.

geomorfologie:

zwakke punten

landschap en groen:

stedenbouw en landschap:

- grootschalige uitbreiding voor verblijfsrecreatie zonder specifieke karakter bij Groeskamp (spookstad);
- pleegen van onzorgvuldige nieuwbouw.

ruimtelijk-visueel:

- dichtgroeien van de open ruimte door bebouwing tussen bastion en Groeskamp.

geomorfologie:

bedreigingen

landschap en groen:

- relatie met het water verbeteren;
- versterking Thorner Beek;
- verbinding Thorn - Vijverbroek verbeteren.

stedenbouw en landschap:

- route langs het water in richting Kessenich en Wessem;
- realisatie randweg Thorn;
- verblijfsrecreatie Groeskamp;
- landschappelijke inpassing/ herbestemming/ slopen fabrieken;
- landgoederen in de buurt verbinden;
- Romeinse Heerweg zichtbaar maken;
- herbestemming leegstand.

ruimtelijk-visueel:

- relatie met het water verbeteren.

geomorfologie:

ontwikkelingspotenties

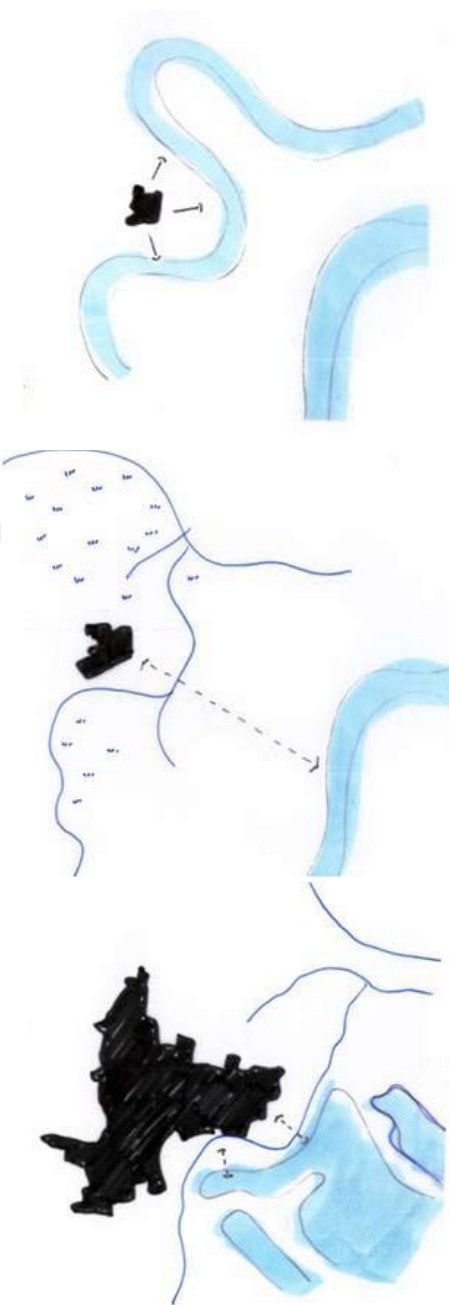

Kernrandstudie Kessenich

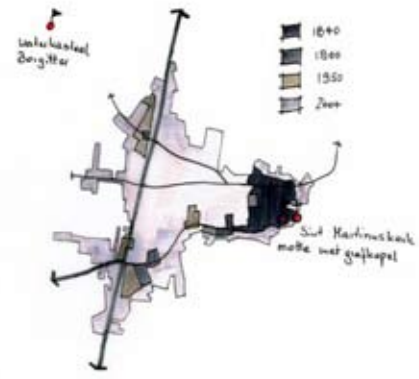
Geomorfologie

- oude kern op de steilrand gelegen
- ten westen droge, vruchtbare gronden (akkerbouw)
- ten oosten ontgravingen en rivierdalbodembodem (plas, weiland)

Water (toen + heden)

- in Keltische tijd gelegen aan een nevengeul/ directe relatie met water
- middeleeuw tot 1950: nabij beken en moeras
- heden: aan de Maasplassen gelegen, maar zonder fysieke of visuele relatie

Groei

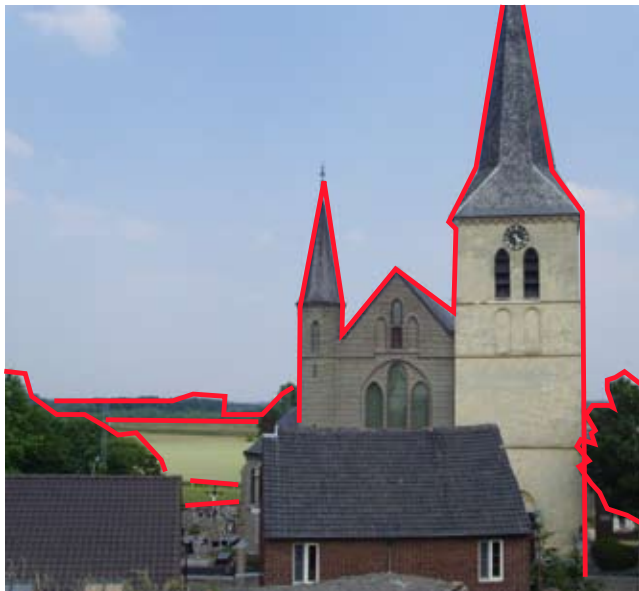
- uitbreidingen op hoger gelegen/ droge gronden ten westen langs de wegen (gefragmenteerd en uitgerafeld beeld)

Relatie met omgeving

- zichtrelatie met water ontbreekt (dijk)
- zichtrelaties naar het cultuurlandschap

landschap en groen:

- Vijverbroek;
- laanbeplanting langs de N78 en bomenrijen als lineair element in het landschap.

stedenbouw en landschap:

- historische dorpskern;
- goede infrastructuur door N78;
- oude grensovergang met gebouwen als herkenbaar element aan de N78.

ruimtelijk-visueel:

- uitzicht vanuit motteruïne met grafkapel;
- zichtbaarheid van St. Martinuskerk vanuit omgeving (icoon).

geomorfologie:

- Vijverbroek voormalige nevengeul;
- fragmentarische steilrand.

kernkwaliteiten
sterke punten

landschap en groen:

- geen sterke visuele of fysieke relatie met de plassen.

stedenbouw en landschap:

- sfeer/ inrichting van de N78;
- uitgerafelde, gefragmenteerde dorpsstructuur;
- braakliggende percelen;
- geen samenhang van architectuur.

ruimtelijk-visueel:

- zicht op achterkanten en loodsen aan de westelijke rand.

geomorfologie:

zwakke punten

landschap en groen:

- toename aan fragmentatie vanwege dorpsuitbreiding.

stedenbouw en landschap:

- grootschaligheid van Agropolis en ligging aan de plas.

ruimtelijk-visueel:

geomorfologie:

bedreigingen

landschap en groen:

- bekenherstel.

stedenbouw en landschap:

- meer relatie met het water;
- historische heirbaan uit Romeinse Tijd zichtbaar maken;
- link leggen met waterkasteel Borgitter.

ruimtelijk-visueel:

geomorfologie:

ontwikkelingspotenties

landschap en groen:

stedenbouw en landschap:

- voorzieningen aan het water (zeilvereniging, dagstrand, verblijfsrecreatie, etc.);
- een doorgaande straat langs de Maasplassen als ontsluiting;
- eiland in de Maasplassen (Steenberg) als uitzichtpunt;
- belangrijk recreatief knooppunt door veerverbinding aan de Maas.

ruimtelijk-visueel:

- vista's naar het landschap.

geomorfologie:

kernkwaliteiten
sterke punten

landschap en groen:

stedenbouw en landschap:

- dorpskern met weinig identiteit;
- geen samenhangend beeld vanwege de diversiteit aan architectuurstijlen;
- gefragmenteerde structuur;
- geen duidelijke icoon.

ruimtelijk-visueel:

- sfeer van de N78/ entreezone.
-

geomorfologie:

zwakke punten

landschap en groen:

stedenbouw en landschap:

- samengroeien van Ophoven en Geistingen.

ruimtelijk-visueel:

geomorfologie:

bedreigingen

landschap en groen:

- natuurontwikkeling.

stedenbouw en landschap:

- verblijfsrecreatie aan het water
- (evtl. in combinatie met Agropolis);
- Steenberg als icoon;
- verdichting van de kern met rode ontwikkelingen.

ruimtelijk-visueel:

- structurerend groen versterken.

geomorfologie:

ontwikkelingspotenties

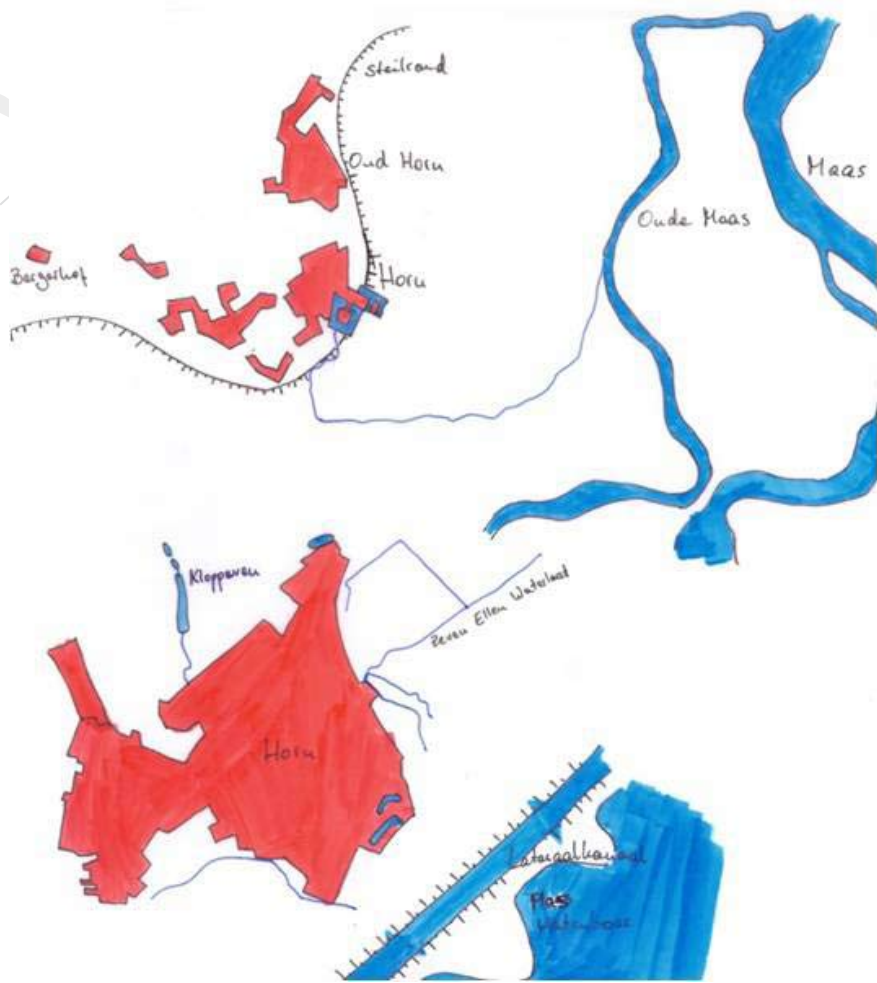

Kernrandstudie Horn

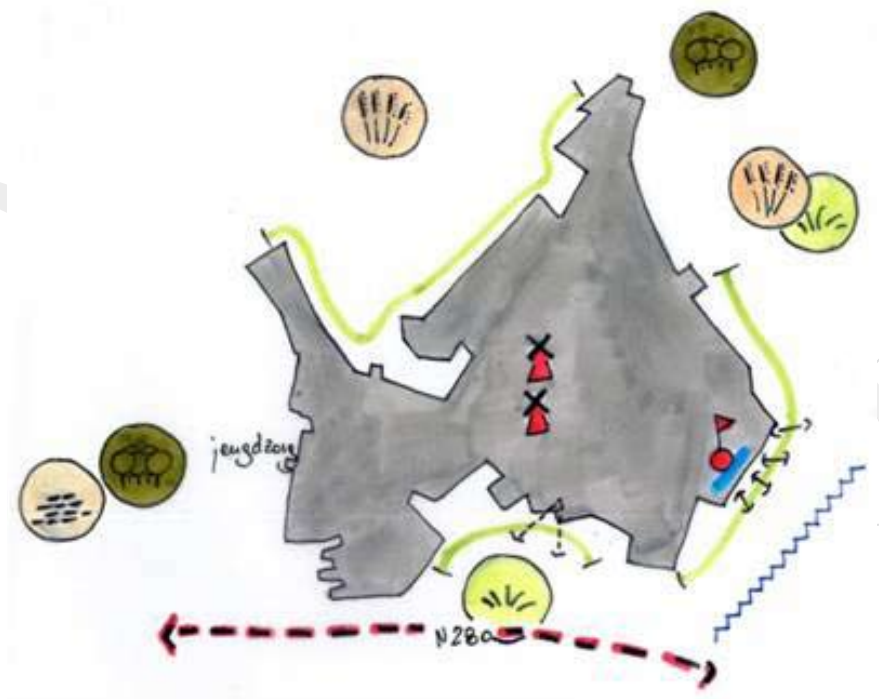
Geomorfologie

- gevestigd op de hoger gelegene grond aan de steilrand
- landbouw ten noorden
- weiland op de lager gelegene gronden in het Maasdal

Water (toen + heden)

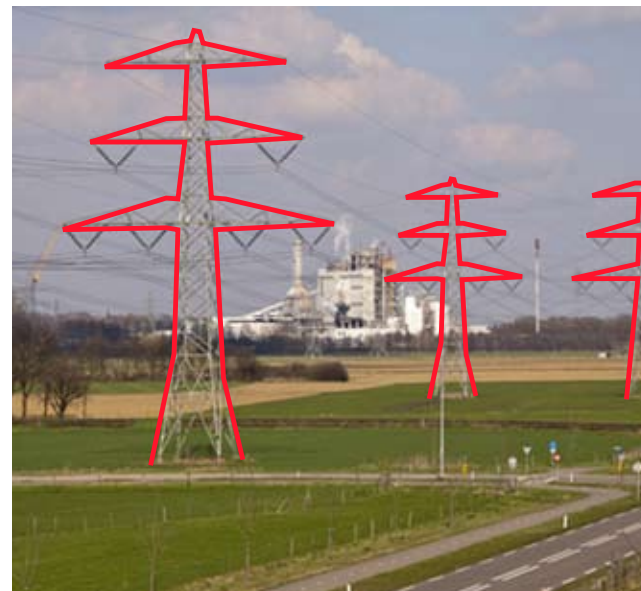
- toen:
  - op veilig afstand naar het water gelegen/ Maas als bedreiging
- heden:
  - Lateraalkanaal met dijk als belemmering
  - oriëntatie naar het landschap
  - kasteel Horn zonder grachten

Relatie met omgeving

- ontbrekende zichtrelatie met het water door dijklichaam en verhoogd kanaal
- oriëntatie naar het cultuurlandschap en bosrijke gebieden (bijv. Beegderheide)
- N280 als barrière

landschap en groen:

- aanwezigheid van de beken;
- Hoernerheide, Beegderheide.

stedenbouw en landschap:

- cultuurhistorisch gebouwen en bezienswaardigheden
- (kasteel Horn en de twee beltmolens);
- infrastructureel goed ontsloten.

ruimtelijk-visueel:

geomorfologie:

**kernkwaliteiten
sterke punten**

landschap en groen:

- geen relatie met het water.

stedenbouw en landschap:

- sfeer van het hoofdentree (massagewinkel, verloederd bushalte, hoogspanningsleidingen, bedrijvigheid, wonen);
- overgang nieuwe uitbreidingswijken met het landschap;
- infra als barrièrefunctie naar de omgeving, zoals verhoogd N280 en verhoogd Lateraalkanaal.

ruimtelijk-visueel:

- geen zichtrelatie met molen;
- hoogspanningsleidingen langs het Lateraalkanaal en ten noorden;
- zicht op Willem-Alexander Centrale.

geomorfologie:

zwakke punten

landschap en groen:

stedenbouw en landschap:

- uitbreiding van bedrijvigheid nabij N273 zonder landschappelijke inpassing;
- verbreding N280 ten zuiden vergroot barrièrefunctie.

ruimtelijk-visueel:

geomorfologie:

bedreigingen

landschap en groen:

- waterstructuur versterken door bekenherstel en door herstel van historische grachten rondom kasteel.

stedenbouw en landschap:

- landschappelijke inpassing van uitbreidingen, zoals Kloppeven-Zuid;
- geschikt voor toerisme door goede ontsluiting en cultuurhistorie (maar geen watergerelateerde recreatie);
- verbeterde routes langs beken en naar bos- en heidegebied.

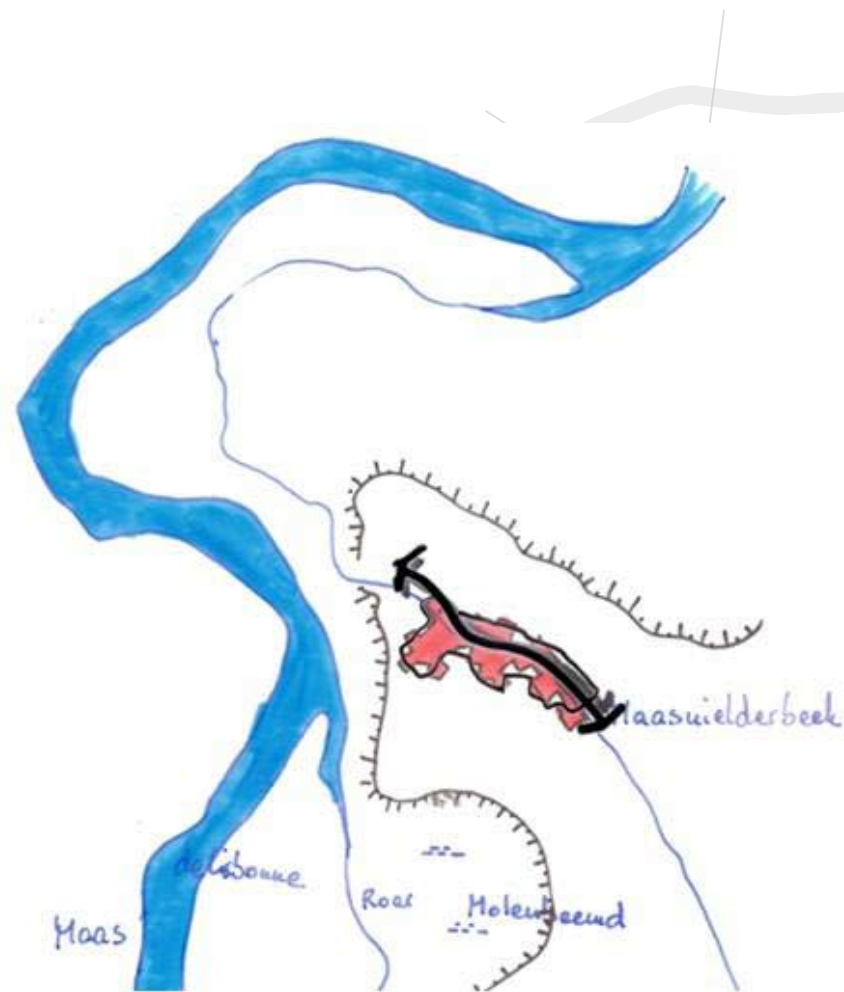
ruimtelijk-visueel:

geomorfologie:

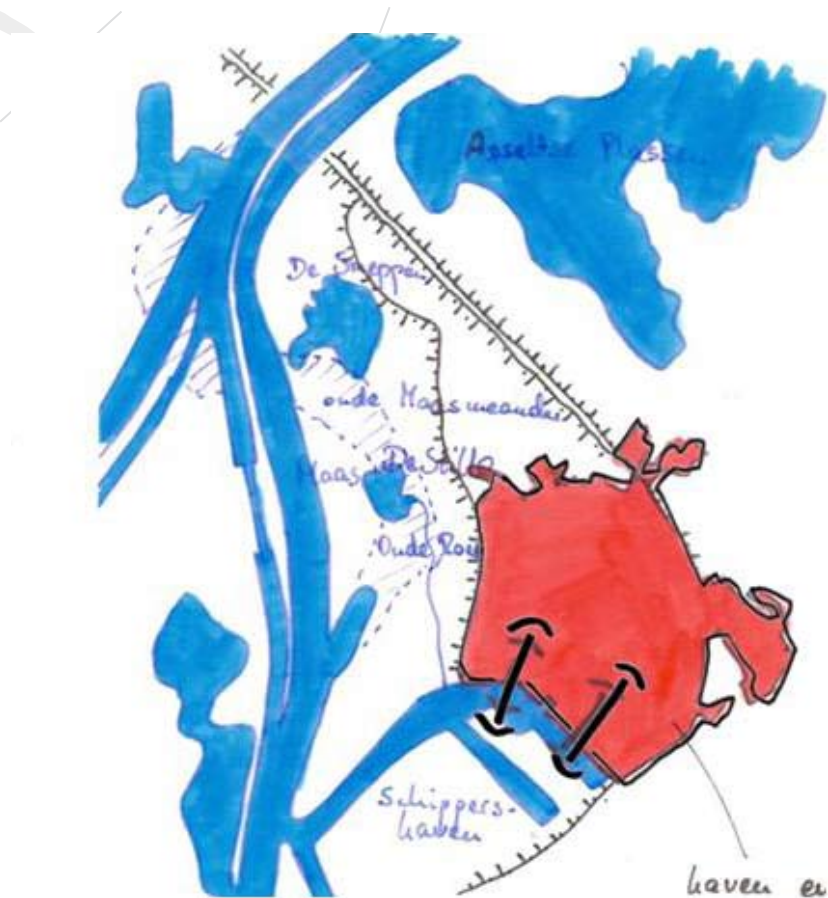
ontwikkelingspotenties

Water (toen)

- ontwikkeling langs de Maasnielderbeek, dorpse uitstraling
- Maas en uitmonding van oude Roer in nabijheid

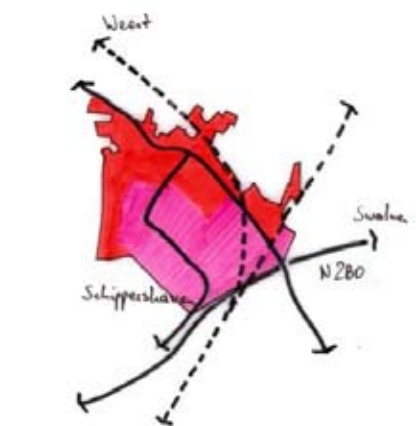

Water (heden)

- naar de Schippershaven georiënteerd met stedelijke/commerciële uitstraling
- verplaatsing Maasbedding met overblijfsel De Stilte
- Roer in geheel verdwenen
- Maasnielderbeek overkluist

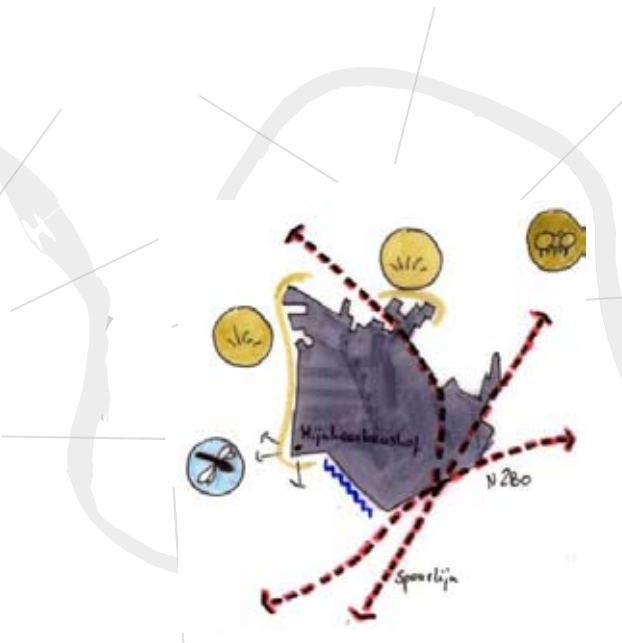
Functies

- grootschalige bedrijvigheid met havenfunctie naast oude, kleinschalige woonbebouwing

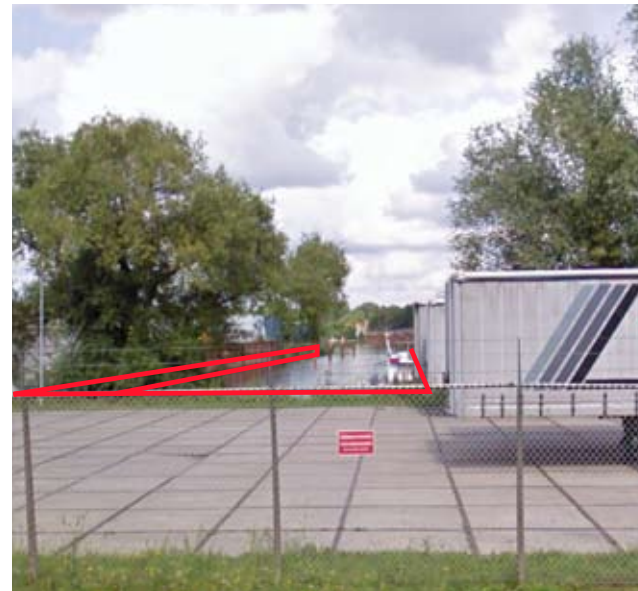
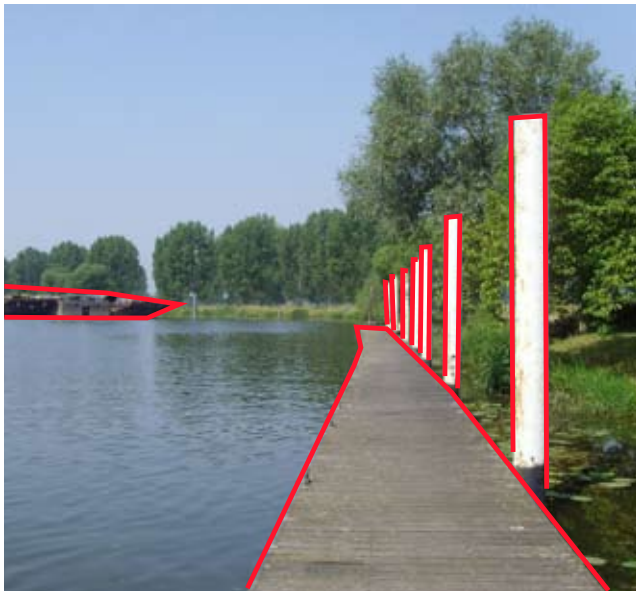

Relatie met omgeving

- weinig relatie met water, niet toegankelijk
- Stadsweide en de Stilte (oude Maasarm) ten westen

landschap en groen:

- natuurwaarden in nabijheid
- (oude Maasmeander, Stadsweide, Maasnielderbeek).

stedenbouw en landschap:

- stadscentrum in nabijheid;
- goede ontsluiting;
- langzame verkeersroute naar het stadscentrum;
- Mijnheerkens met horeca aan het water vormt schakel tussen Leeuwen en natuur;
- infrastructuur haven.

ruimtelijk-visueel:

- zichtrelatie met kathedraal van Roermond.

geomorfologie:

kernkwaliteiten
sterke punten

landschap en groen:

- zichtbaarheid/ toegankelijkheid van het water en het natuurgebied.

stedenbouw en landschap:

- korrelgroottes/ menging van woonfunctie en grootschalige bedrijvigheid;
- N280 en spoorlijn als barrière;
- spoorlijn doorsnijdt Leeuwen/ geluidsoverlast;
- braakliggend terrein;
- overkluizing Maasnielderbeek in Leeuwen.

ruimtelijk-visueel:

- industrie is heel erg beleefbaar;
- weinig herkenbaarheid/ geen landmark in Leeuwen;
- samengroeien van woonbebouwing en bedrijvigheid.

geomorfologie:

zwakke punten

landschap en groen:

stedenbouw en landschap:

- uitbreiding papierfabriek of andere bedrijven.

ruimtelijk-visueel:

geomorfologie:

bedreigingen

landschap en groen:

stedenbouw en landschap:

- bedrijvigheid beter integreren/ beeldkwaliteit;
- herordening haven;
- verbeterde relatie met het water en verbeterde toegankelijkheid (haven, Maasnielderbeek, etc.);
- herinrichting Stadsweide;
- link Stadsweide met centrum.

ruimtelijk-visueel:

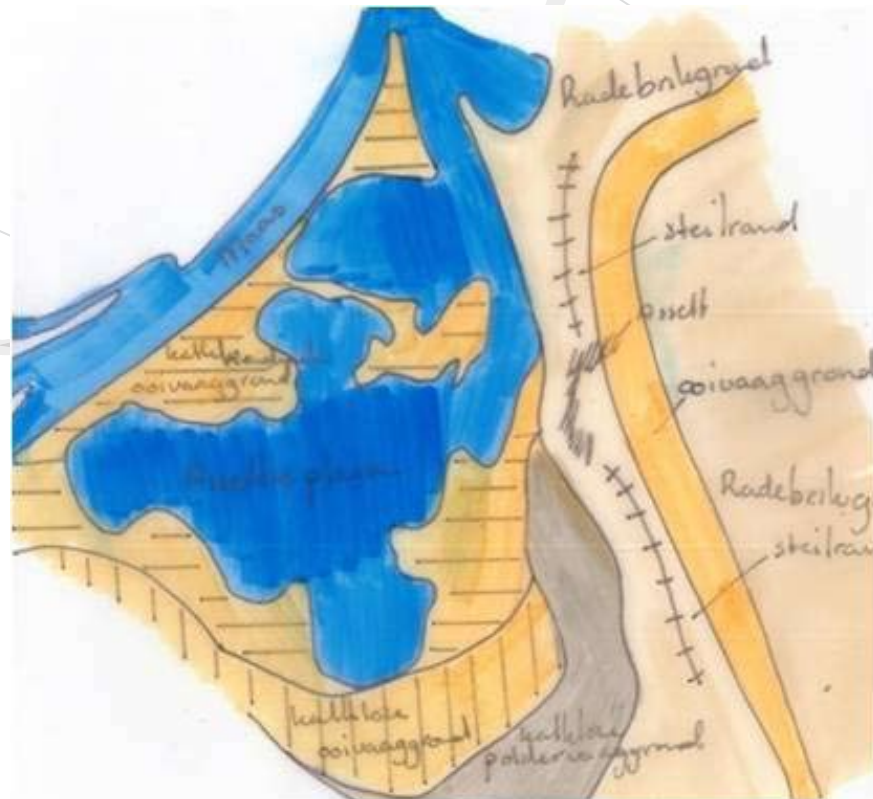
geomorfologie:

ontwikkelingspotenties

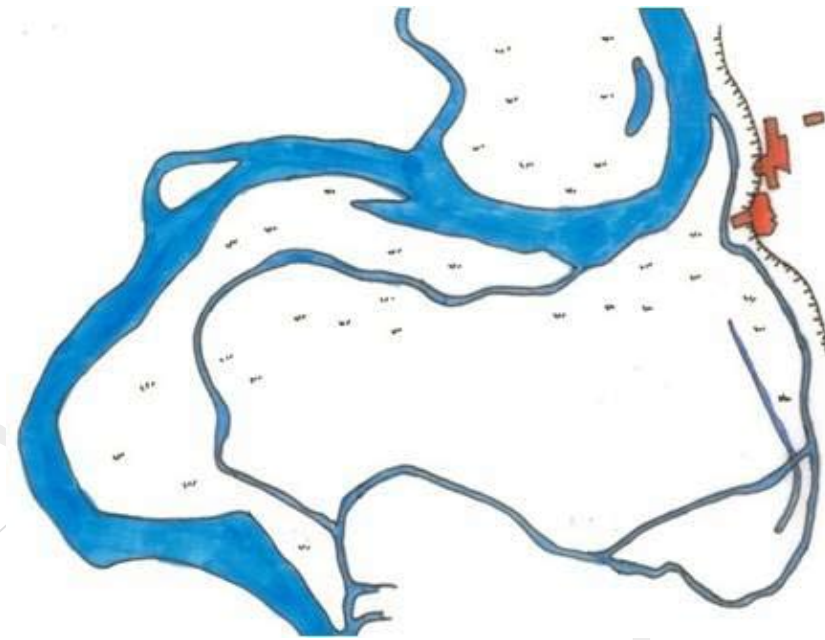

Kernrandstudie Asselt

Geomorfologie

- gevestigd aan de oude Maasloop op steilrand (vruchtbare rivierafzettingen)
- lagere gelegen gronden ten westen (weiland, Asseltse plassen)
- hoger gelegen gronden met boerderijen ten oosten (landbouw)

Water (toen + heden)

- regelmatige overstrooming en ramp van de 16e eeuw, daarna alléén uitbreiding op de steilrand
- door grindwinning op grote schaal ligt Asselt aan de plassen
- Asselt heeft zich op de nieuwe Maasplassen aangepast (jachthaven)

Relatie met omgeving

- Asselt heeft zich naar het water geopend
- er bestaat een fysieke relatie met het water aan de promenade/jachthaven is niet toegankelijk

landschap en groen:

- waterrijk gebied met plassen;
- steilrand is zichtbaar.

stedenbouw en landschap:

- kleinschaligheid;
- oorspronkelijke en pittoreske uitstraling van Asselt;
- de combinatie van cultuurhistorie met bezienswaardigheden en waterstructuur voor recreatie;
- infrastructuur van de jachthaven bij Asselt en Einde;
- promenade tussen Asselt en Einde.

ruimtelijk-visueel:

- dorpsfront vanuit het water;
- kerktoren als icoon;
- zicht op het water vanuit Asselt.

geomorfologie:

**kernkwaliteiten
sterke punten**

landschap en groen:

- waar is de Maas?;
- bereikbaarheid natuurgebieden/schiereilanden.

stedenbouw en landschap:

- weinig contact met het water/toegankelijkheid van het water voor bezoekers;
- wat is de functie van de haven met aanlegsteigers nabij Einde?.

ruimtelijk-visueel:

geomorfologie:

zwakke punten

landschap en groen:

stedenbouw en landschap:

- verstoorde balans door toename verblijfsrecreatie en woningbouw.

ruimtelijk-visueel:

- samengroeien van Asselt en Einde.

geomorfologie:

bedreigingen

landschap en groen:

stedenbouw en landschap:

- meer contactpunten met het water creëren;
- verbeterde relatie met de natuur op de schiereilanden.

ruimtelijk-visueel:

geomorfologie:

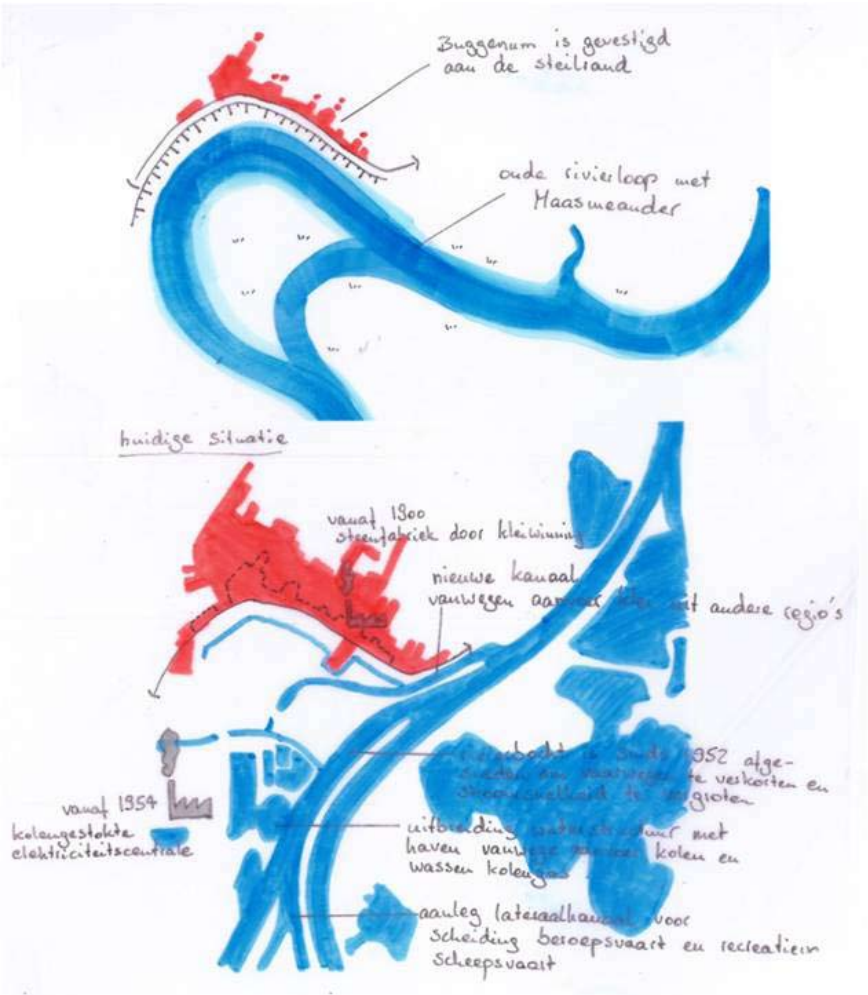
ontwikkelingspotenties

Groei

- uitgerafeld structuur aan de noordelijke rand door de uitbreidingen op droge, veilige grond
- oude Maasmeander open

Water (toen + heden)

- gevestigd aan de steilrand
- vanaf 1900 Steenfabriek aan de lint door kleiwinning
- door elektriciteitscentrale en scheepvaart is de relatie met de Maas vanaf 1950 verdwenen
- aanlegsteiger aan het Koelwaterkanaal

Relatie met omgeving

- weinig zichtcontact met het water door dijkelementen
- aanlegsteiger bij het Koelwaterkanaal als enige watergerelateerde voorziening

landschap en groen:

- oude Maasmeander met populieren en hooilanden;
- cultuurlandschap.

stedenbouw en landschap:

- hoofdontsluiting met lint;
- oude dorpsrand langs de lint;
- cultuurhistorisch waardevolle beb.

ruimtelijk-visueel:

- open ruimte;
- verre uitzicht ten noorden.

geomorfologie:

**kernkwaliteiten
sterke punten**

landschap en groen:

stedenbouw en landschap:

- Steenfabriek als grootschalig bedrijfsgebouw in de waardevolle lintstructuur en opslagplaats in de oude Maasmeander;
- verborgen aanlegsteigers bij het Koelwaterkanaal;
- kmentréé's naar Buggenum;
- spoorweg/ spoorbrug dichtbij Willem Alexander Centrale (geluid).

ruimtelijk-visueel:

- weinig relatie met het water door dijk van afwateringskanaal;
- aantal hoogspanningsleidingen verstoren beeld ten westen;
- visuele aanwezigheid van Willem-Alexander Centrale.

geomorfologie:

zwakke punten

landschap en groen:

stedenbouw en landschap:

- uitbreiding Zevenellen.

ruimtelijk-visueel:

- visuele aanwezigheid van mogelijke uitbreidingen in Zevenellen/ Willem-Alexander Centrale.

geomorfologie:

bedreigingen

landschap en groen:

- oriëntatie naar het water/ water zichtbaar maken.

stedenbouw en landschap:

- geluidsyverend en camouflerend groen langs de spoorweg;
- recreatieve wandelroutes optimaliseren;
- lintstructuur versterken;
- kleinschalig verblijfsrecreatie;
- na verdwijnen Steenfabriek gunstige locatie voor kleinschalig dorpswonen als inbreiding.

ruimtelijk-visueel:

- Koelwaterkanaal dempen & water langs de lint.

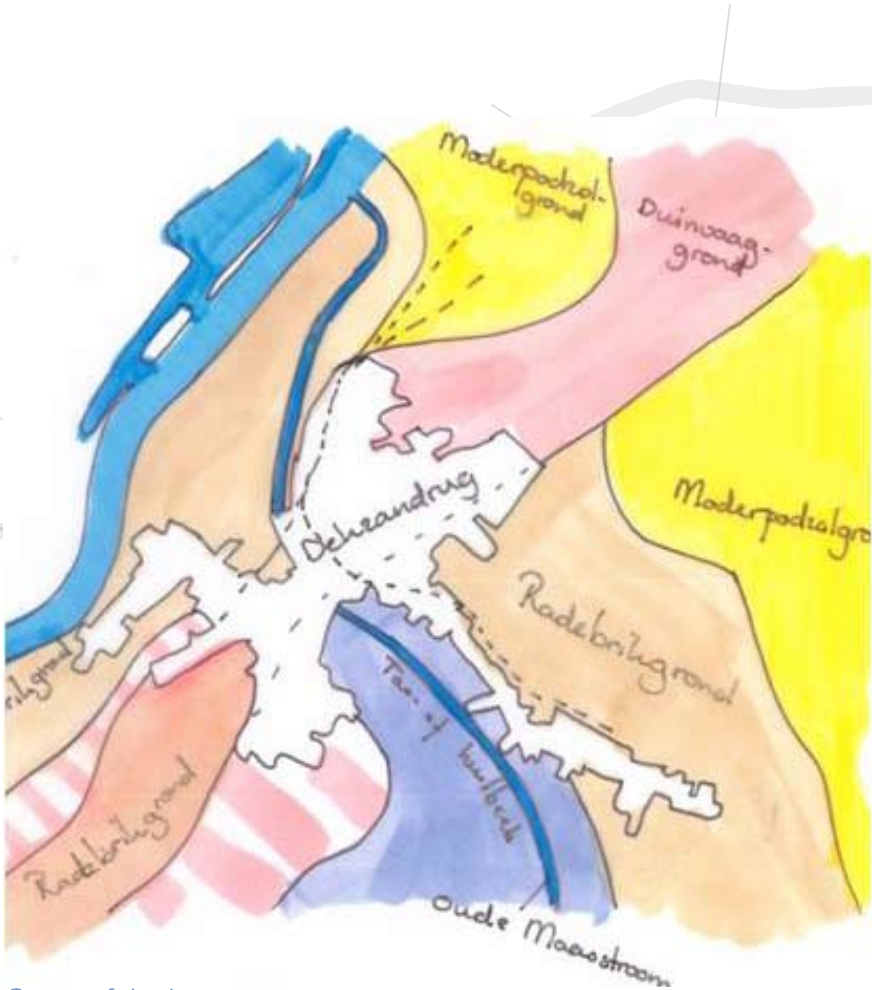
geomorfologie:

ontwikkelingspotenties

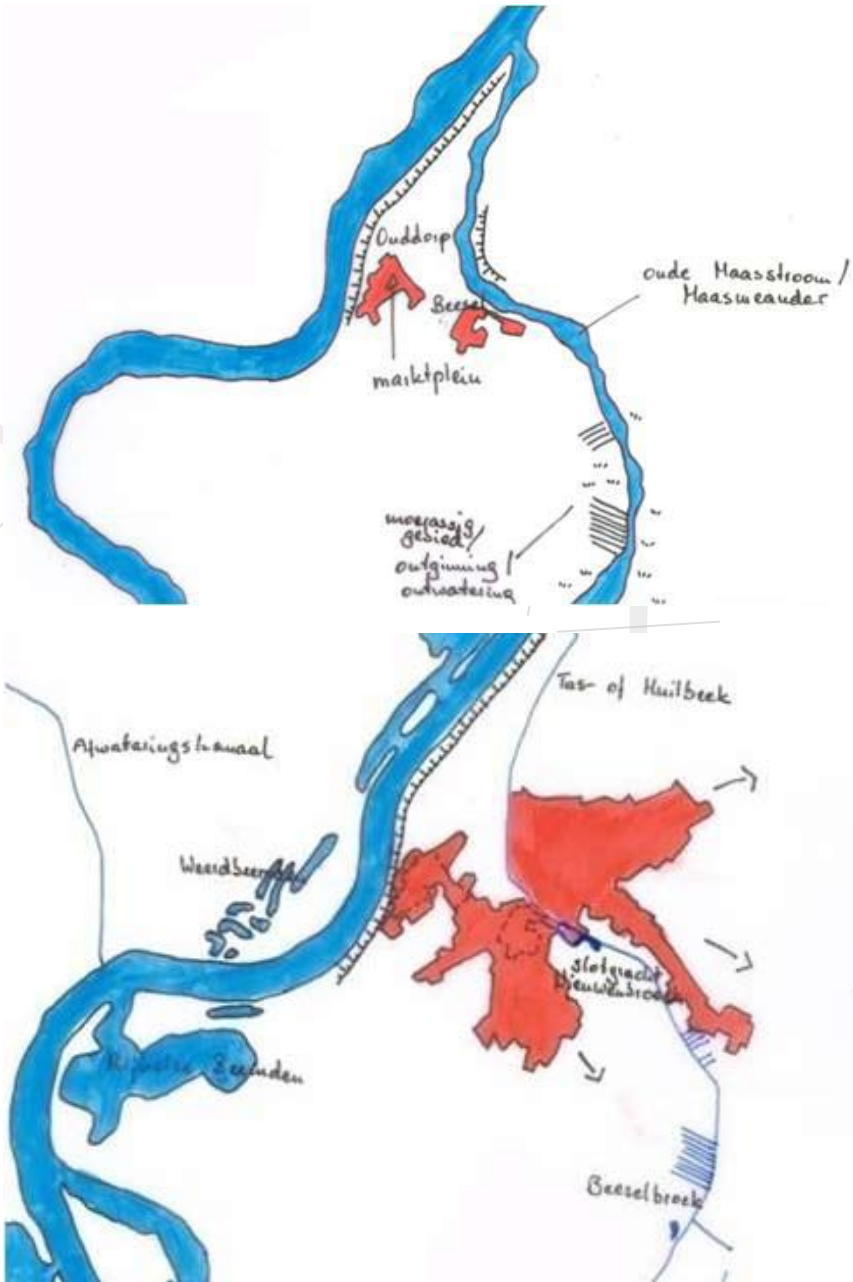

Kernrandstudie Beesel

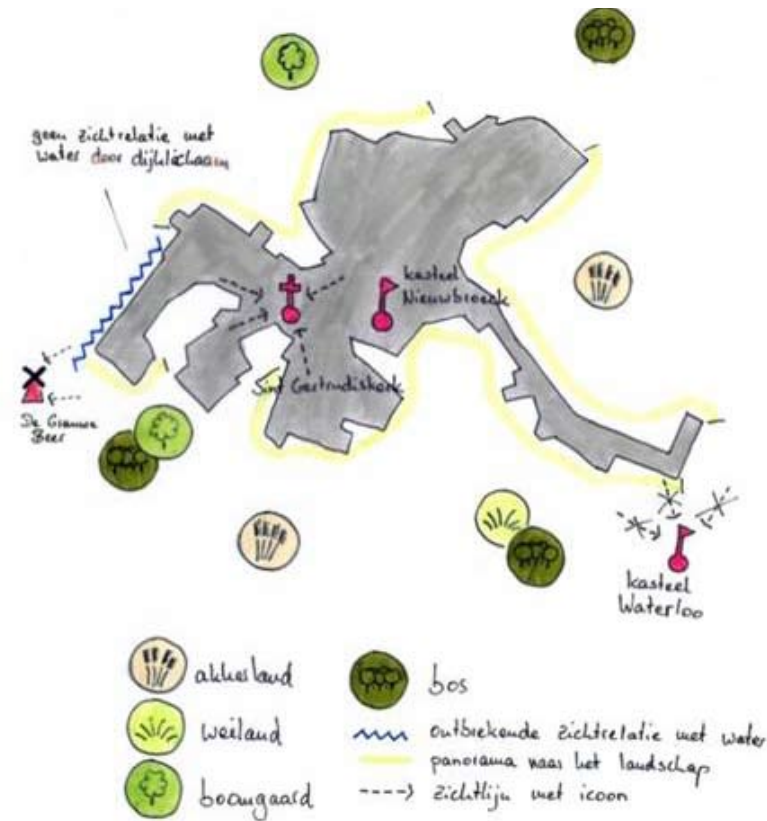
Geomorfologie

- Maasbedding en oude Maasstream dwars daarop definiëren structuur van Beesel
- vruchtbare, hoger gelegen gronden

Water (toen + heden)

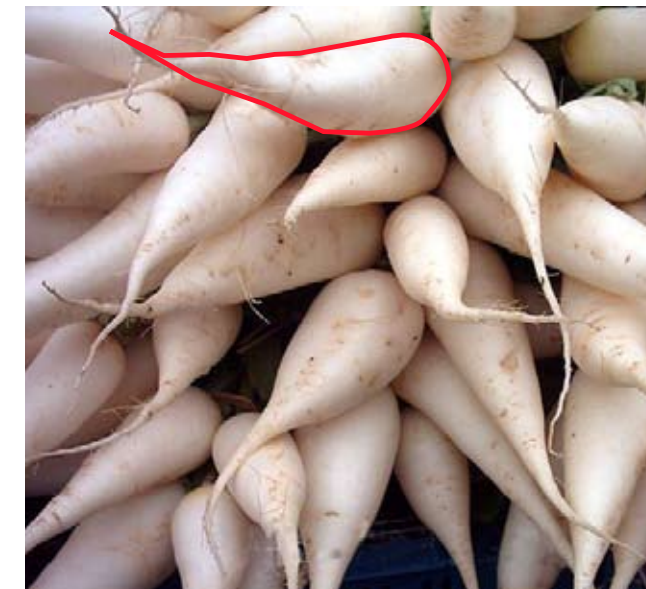
- Ouddorp was veilig gelegen aan de steilrand met directe relatie met de Maas
- moeras ten zuiden is sinds de 17e eeuw ontwaterd
- dijk scheidt Beesel van de Maas af
- Tasbeek gekanaliseerd

Relatie met omgeving

- weinig zichtcontact met het water (dijk als zichtbarrière)
- omringd door bosrijk gebied en cultuurlandschap

landschap en groen:

- uniek cultuurlandschap bestaand uit bos, boomgaarden, akkerbouw en weiland;
- herkenbaarheid Maas in het landschap/ duidelijke contour;
- kwaliteit van beekdal.

stedenbouw en landschap:

- historische structuur van Ouddorp;
- kasteel Nieuwbroeck;
- grensoverschrijdende, cultuurhistorische routes;
- goede infrastructuur.

ruimtelijk-visueel:

- bosrijk en groen karakter;
- open rivierlandschap bij de molen "De Grauwe Beer".

geomorfologie:

kernkwaliteiten
sterke punten

landschap en groen:

stedenbouw en landschap:

- weinig relatie met de Maas.

ruimtelijk-visueel:

- ligging aan de Maas wordt alléén bij de molen duidelijk;
- door de dijk bij Ouddorp ontbreekt zichtrelatie met de Maas.

geomorfologie:

- dijk als vreemd element;
- deels is de bodem niet geschikt voor landbouw (voedselarme en droge bodem die bebosd is).

zwakke punten

landschap en groen:

stedenbouw en landschap:

- uitbreiding van nieuwbouwwijk Bakheide tussen Ouddorp en Beesel;
- uitbreiding kassen dichtbij de beltmolen "De Grauwe Beer";
- ontwikkelen van grootschalige bedrijvigheid aan de A73.

ruimtelijk-visueel:

- dichtgroeiende corridor tussen Ouddorp en de kern van Beesel.

geomorfologie:

bedreigingen

landschap en groen:

- realisatie van natuur en ecologie langs de Tasbeek;
- profilering met de teelt van streekproducten en vergeten en bijzondere groenten.

stedenbouw en landschap:

- gebruikmaken van de bezienswaardigheden voor toerisme (beltmolen, kastelen en Ouddorp);
- realisatie van kleinschalige verblijfsrecreatie vanwege recreatiepark Drakenrijk en het openluchttheater Draaksteken;
- zichtrelatie met iconen verbeteren, zoals kasteel Nieuwbroeck.

ruimtelijk-visueel:

geomorfologie:

ontwikkelingspotenties

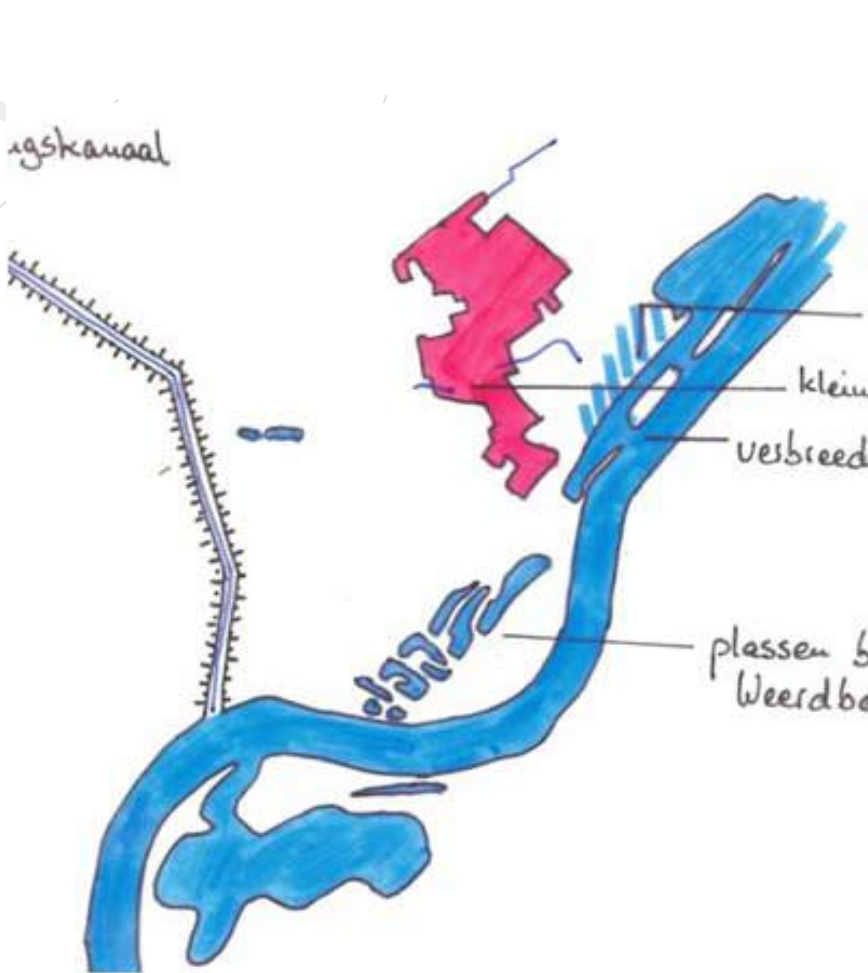

Kernrandstudie Kesseleik

Water (toen)

- toen was Kesseleik een lintdorp, haaks op de Maas
- overstromingszone ten zuiden

Water (heden)

- sterke relatie met het achterland door beken en Afwateringskanaal
- door kleiwinning is waardevol natuurgebied Weerdbeemden ontstaan
- verbrede Maas door zandwinning ten oosten

Functionies

- grootschalig bedrijvigheid sluit het dorp van de Maas af

Relatie met omgeving

- geen zichtcontact met de Maas

landschap en groen:

- natuurgebieden Eikelenpeel, Musschenberg en Weerdbeemden liggen nabij;
- natuur in zijn puurheid.

stedenbouw en landschap:

- doorzichten/ open views vanuit de kern naar het landschap.

ruimtelijk-visueel:

- herkenbaar hoofdentree;
- verre uitzicht;
- goed herkenbaar open cultuurlandschap.

geomorfologie:

kernkwaliteiten
sterke punten

landschap en groen:

- weinig relatie met de Maas & Weerdbeemden;
- duidelijke contour van Maasloop is door grindgat verdwenen.

stedenbouw en landschap:

- weinig identiteit;
- het straatpatroon zonder hiërarchie maakt oriëntatie moeilijk;
- hoogspanningsleiding doorsnijdt het dorp (leiding over het plein);
- aan de randen zicht op achterkanten.

ruimtelijk-visueel:

geomorfologie:

zwakke punten

landschap en groen:

stedenbouw en landschap:

- uitbreiding zandwinning aan de zuidelijke rand;
- uitbreiding van bedrijvigheid "de Kruisberg" tot aan de rand van Kesseleik.

ruimtelijk-visueel:

- dichtgroei van Maasfront door bedrijvigheid/ bebouwing.

geomorfologie:

bedreigingen

landschap en groen:

stedenbouw en landschap:

- beëindiging van hoofdontsluiting & verbinding met de Maas;
- betere relatie met natuurgebieden;
- fietspad aan de Maas open maken (Haagweg);
- bouwkundige inbreiding;
- natuurrealisatie/ wonen aan het water bij het grindgat;
- boerderijen/ agrarische bedrijven als groene kamers in het open landschap inpassen;
- groenstructuur met lineaire laanbeplanting aanleggen of aanvullen.

ruimtelijk-visueel:

- achterkanten camoufleren.

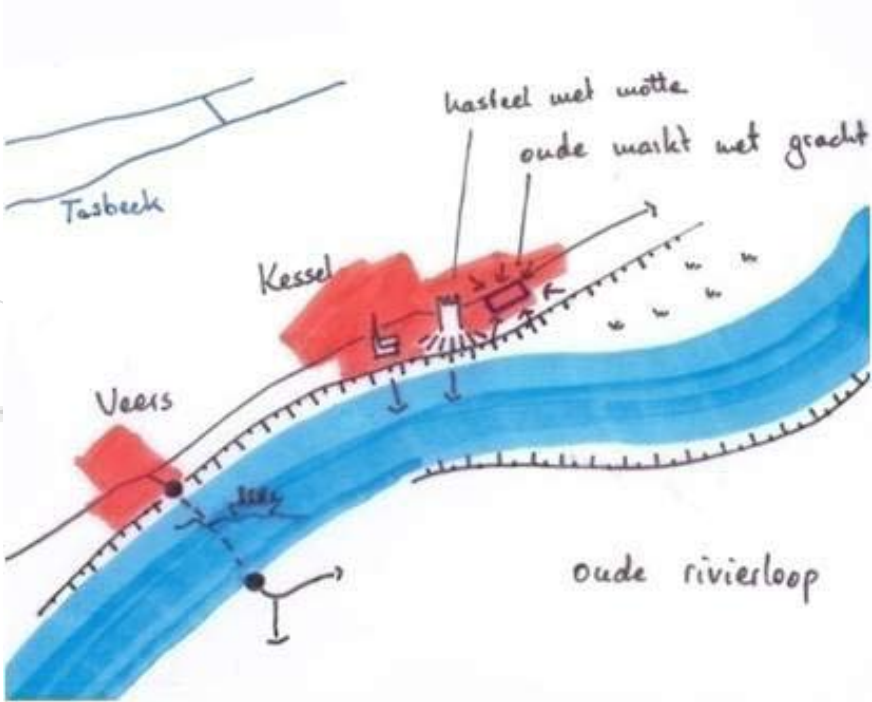
geomorfologie:

ontwikkelingspotenties

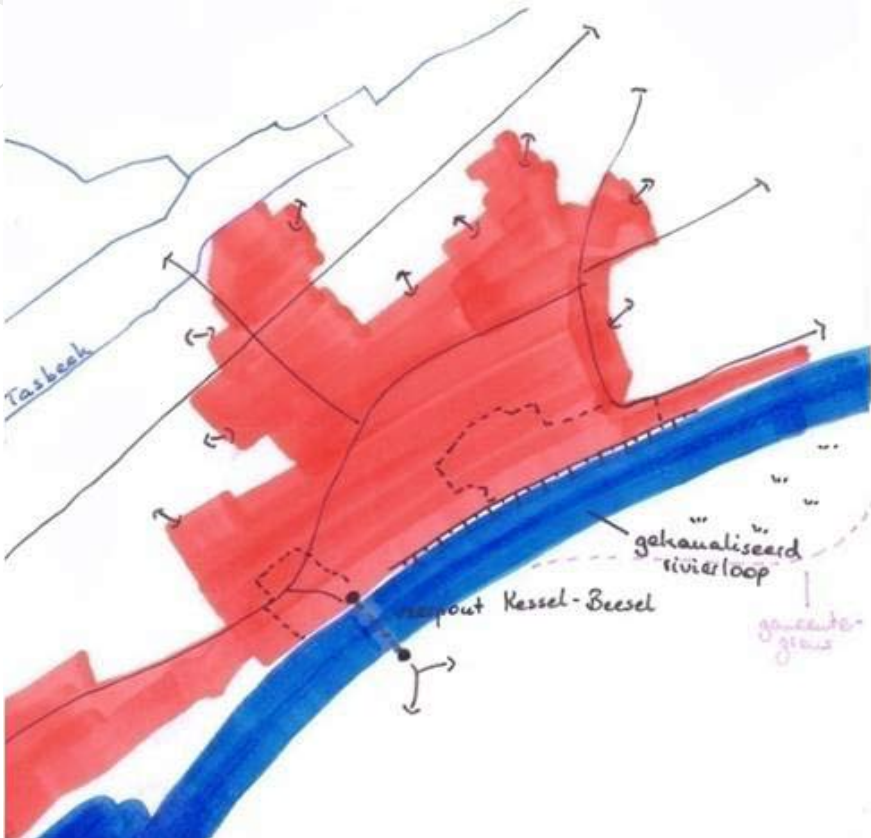

Kernrandstudie Kessel

Water (toen)

- sterke relatie met het water door Kasteel op de veilige heuvel en oude markt met gracht
- Veers wordt gesticht ten gevolge van het veerpont (rond 15e eeuw)

Water (heden)

- door gekanaliseerde Maasloop is er weiland aan de overkant van Kessel
- veerpont als knooppunt in het recreatief netwerk
- bekenstructuur als link met het achterliggende gebied

Functies

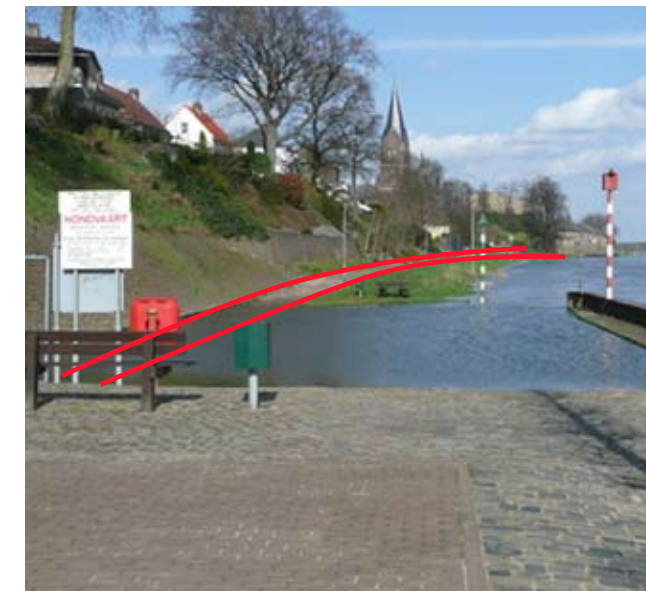
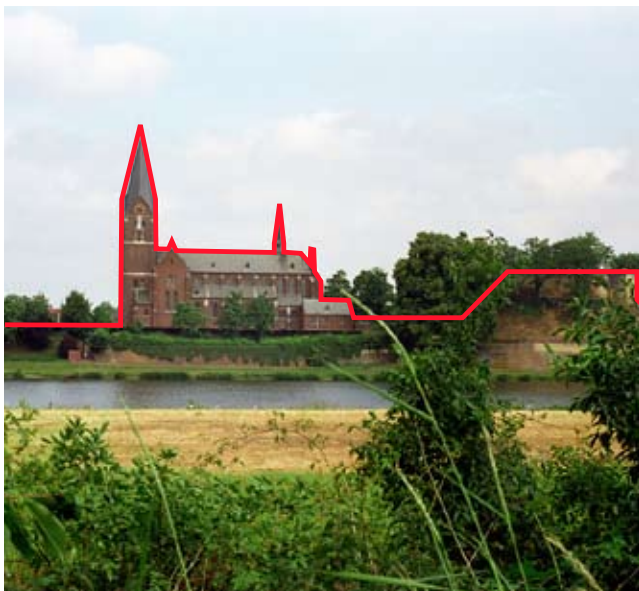
- water is door promenade en bezienswaardigheden aan de Maas beleefbaar

Relatie met omgeving

- matige uitstraling van het kampeerterrein aan de Maas
- bedrijventerrein Kruisberg langs de Maas als belemmering

landschap en groen:

- landbouw op vruchtbare grond.

stedenbouw en landschap:

- agrarische bedrijven bepalen de overgang van het dorp naar het cultuurlandschap (bijv. kassen, agrarisch bedrijven);
- cultuurhistorisch waardevolle bebouwing (kasteelruïne, molen,...).

ruimtelijk-visueel:

- stadsfront aan de Maas;
- Maaspanorama.

geomorfologie:

- steilrand is duidelijk aanwezig.

kernkwaliteiten
sterke punten

landschap en groen:

stedenbouw en landschap:

- komentree's;
- versnipperd Maastricht: diverse muren, begroeiing en verharde talud;
- weinig zichtrelatie met molen;
- overgang tussen gebied met woonfunctie en bedrijvigheid is in Kruisberg problematisch;
- aantal uitbreidingen van agrarische bedrijven in het landschap verstoren het beeld;
- rand van het kampeerterrein verzwakt uitstraling van dorpsfront.

ruimtelijk-visueel:

- de buurtschap Broek met zijn boederijen en gehuchten als kernkwaliteit lijkt met Kessel samengegroeid.

geomorfologie:

zwakke punten

landschap en groen:

stedenbouw en landschap:

- uitbreiding van Fast-Food-restaurants en bedrijvigheid langs de N273 die zichtrelaties met de omgeving ontbreken.

ruimtelijk-visueel:

- dichtgroei van de open ruimte tussen Kessel en N273.

geomorfologie:

bedreigingen

landschap en groen:

stedenbouw en landschap:

- recreatieve route langs het water optimaliseren (materialisatie, straatmeubilair);
- rand van het kampeerterrein verbeteren;
- molen verplaatsen naar culinair landgoed;
- kleinschalige verblijfsrecreatie.

ruimtelijk-visueel:

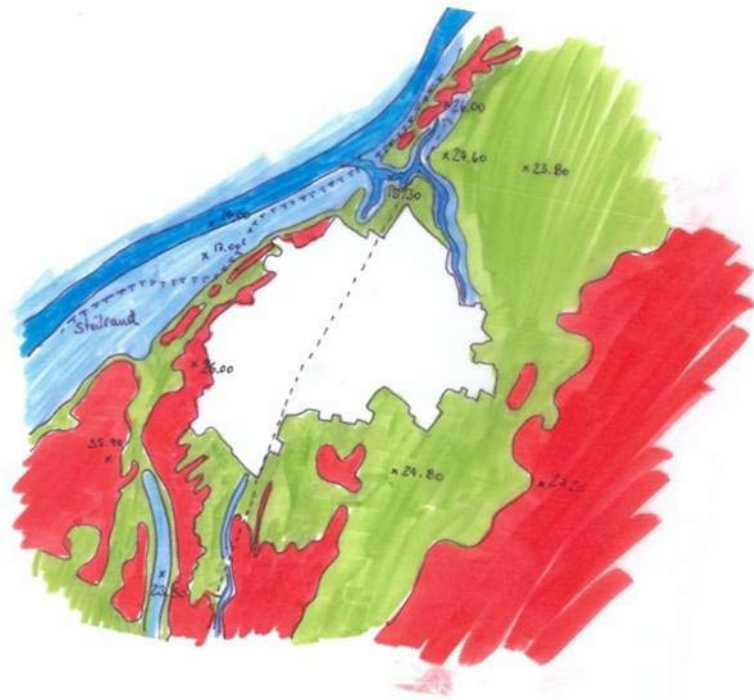
- industrieterrein de Kruisberg als cluster landschappelijk inpassen;
- agrarische bedrijvigheid landschappelijk inpassen.

geomorfologie:

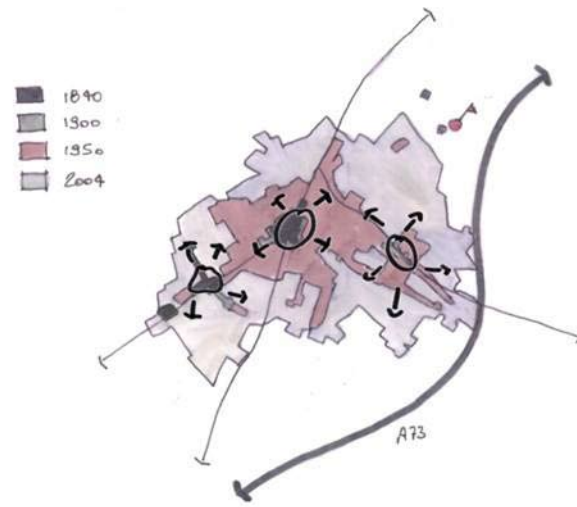
ontwikkelingspotenties

Reliëf

- steilrand langs de Maas duidelijk zichtbaar
- vanuit de Maas gezien ligt Reuver achter een stuifzandgebied met interessante hoogteverschillen
- diep ingesneden dal van de Schelkensbeek aan de noordelijke rand

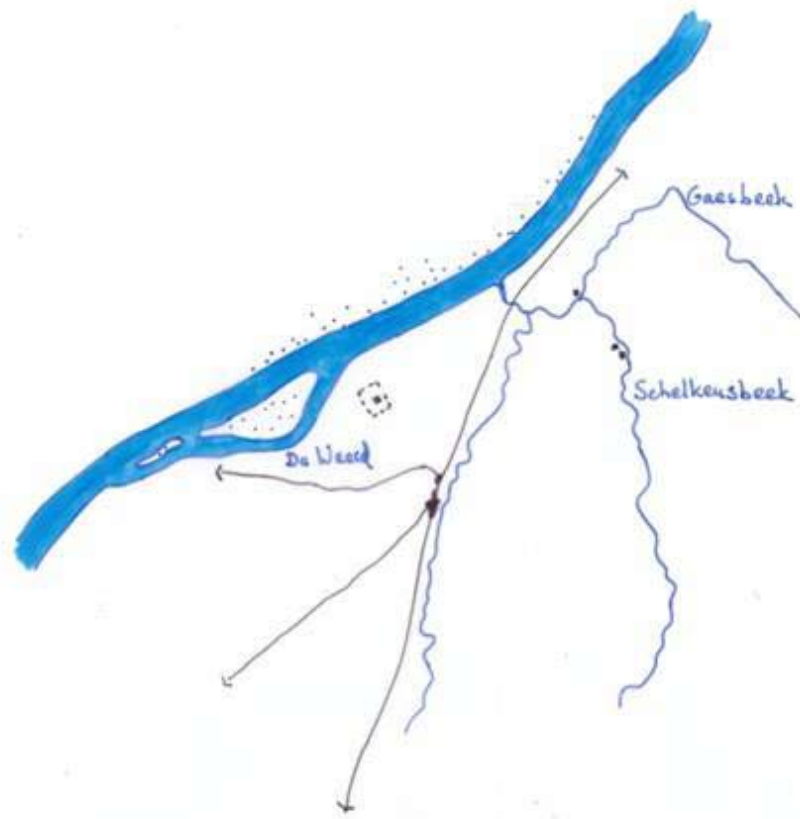
Groei

- Reuver heeft zich gevestigd aan een beek; de Ronckensteinsemolen met de waterkracht in het noorden diende de bevolking 500 jaar
- vanaf 1850 snelle groei waardoor de oude buurtschappen Reuver, Offenbeek en Leeuwen aaneengegroeid zijn

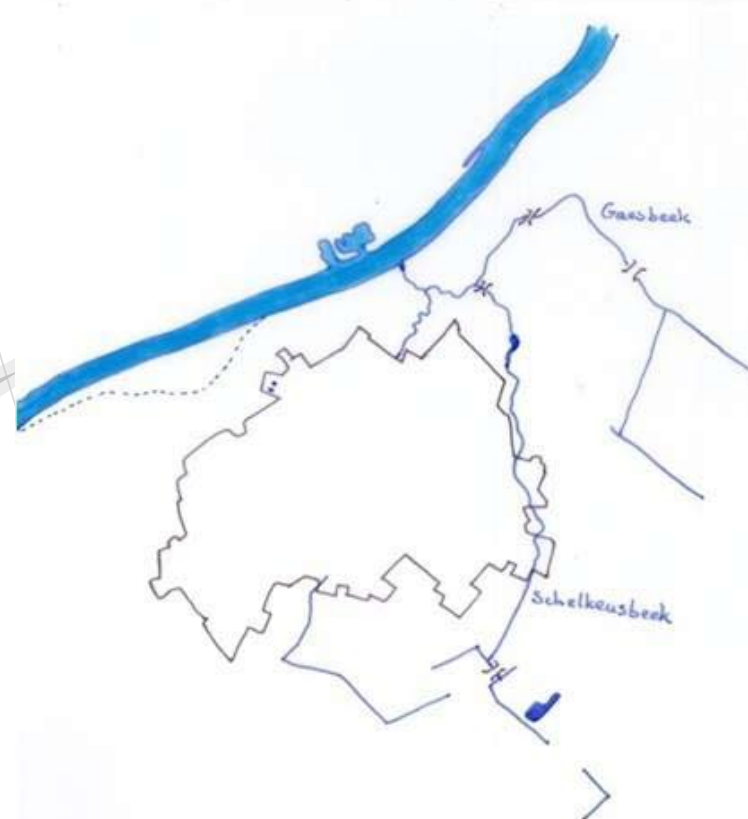

Kernrandstudie Reuver

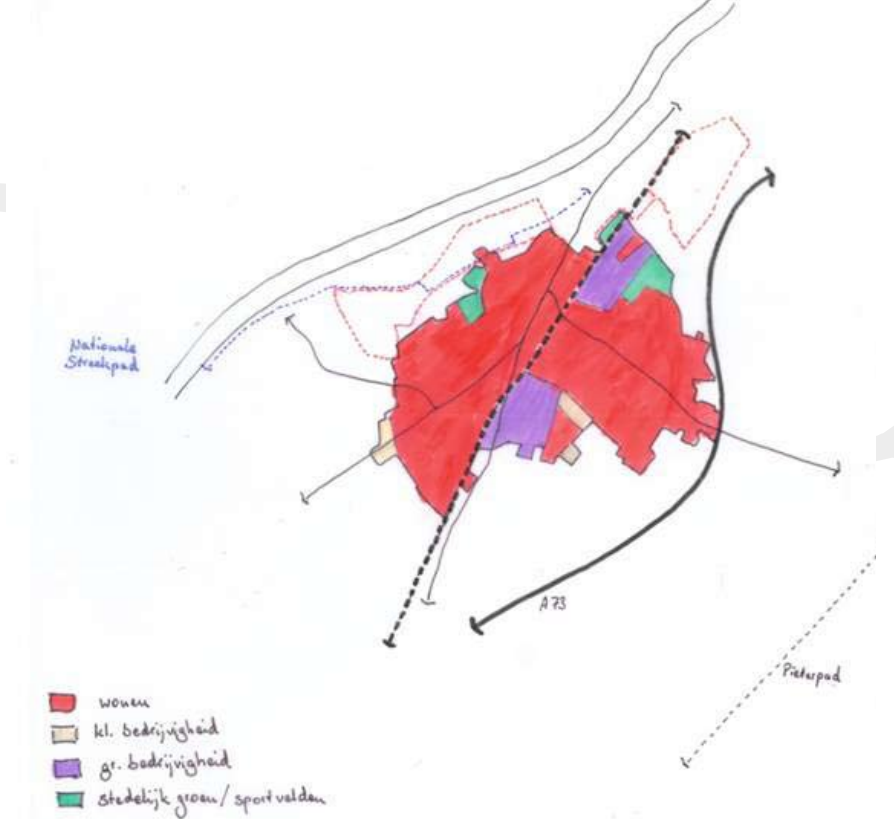
Water (toen)

- Reuver heeft nooit een sterke relatie met het water gehad
- in de middeleeuwen was de Weerd een eiland

Water (heden)

- Schelkensbeek en Gaesbeek vervulden altijd een belangrijke rol (vanaf 15e eeuw watermolen)
- de beek die toen door het dorp stroomde is verdwenen/ overkluist
- de Maasloop is bijna onberoerd en duidelijk herkenbaar

Functies

- de buurtschappen Reuver, Offenbeek en Leeuwen zijn door de uitbreidingswijken als één compacte kern samengegroeid
- door het samengroeien liggen de bedrijventerreinen Roversheide en Molenveld in het hart van Reuver; splitsing van Reuver in één oostelijk en één westelijk deel
- er lopen een aantal wandelroutes langs de Maas die het toeristisch karakter weergeven

landschap en groen:

- toeristisch aantrekkelijk gebied;
- bosrijk en reliëfrijk (Brachterwald en Lommerbergen);
- boomkwekerijen.

stedenbouw en landschap:

- goed ontsloten/ goed bereikbaar;
- ruime opzet, groen karakter en brede straatprofielen van woonstraten;
- Ronckensteinsmolen als bezienswaardigheid;
- bereikbaarheid westelijke zijde van de Maas met veer.

ruimtelijk-visueel:

- zichtrelatie met de ruïnes van Kessel bij de Maas.

geomorfologie:

- duidelijke Maasloop met steilrand;
- diep ingesneden dal van de Schelkensbeek met Foekebroek ten noorden;
- stuifzandgebied ten westen.

kernkwaliteiten
sterke punten

landschap en groen:

stedenbouw en landschap:

- bedrijvigheid ligt in het hart;
- aanwezigheid van bedrijventerrein Roversheide;
- woonbebouwing tussen bedrijvigheid in Roversheide (bijv. Parallelweg en Mariastraat);
- uitstraling/ inrichting Rijksweg.

ruimtelijk-visueel:

- barrièrefunctie van de A73;
- overgang naar het landschap aan de zuidelijke randzone (bedrijventerrein Roversheide en uitbreidingswijk).

geomorfologie:

zwakke punten

landschap en groen:

stedenbouw en landschap:

- dichtgroeiende landschappelijke corridor nabij Ronckensteinsemolen door mogelijke uitbreiding bedrijvigheid.

ruimtelijk-visueel:

- verlies relatie met het landschap door grootschalig dagrecreatie Drakenrijk ten zuiden en uitbreidingen woonwijk.

geomorfologie:

bedreigingen

landschap en groen:

- versterken en uitbreiden groenstructuur van de Schelkensbeek richting het zuid-oosten.

stedenbouw en landschap:

- herstructurering bedrijvigheid Roversheide;
- zichtbaar maken van de oude beekloop in het hart van Reuver;
- verbetering recreatief netwerk richting Meerlebroek en BrachterWald.

ruimtelijk-visueel:

geomorfologie:

ontwikkelingspotenties

Bijlage :

Bronvermelding afbeeldingen en figuren

Hoofdstuk 1
Foto hoofdstuk 1 - Heusschen + Copier

Hoofdstuk 2
Foto hoofdstuk 2 - Gemeente Roermond

Hoofdstuk 3
Foto hoofdstuk 3 - Heusschen + Copier

Afbeelding	3.1	- De riviervallei, de sleutel tot Maas en Meer	- Heusschen + Copier
Afbeelding	3.2	- Deelgebieden	- Heusschen + Copier
Afbeelding	3.3	- Vlekkenplan Maas en Meer	- Heusschen + Copier

Hoofdstuk 4
Foto hoofdstuk 4 - Heusschen + Copier

Foto	4.1	- Koeien grazen langs een onbedijkte Maasoever	- nv De Scheepvaart
Figuur	4.2	- Waterstandseffect als gevolg van klimaateffecten	- Agtersloot Hydraulisch Advies
Afbeelding	4.3	- IVM Kaart	- IVM
Foto	4.4	- Sluizencomplex Maasbracht	- nv De Scheepvaart

Hoofdstuk 5
Foto hoofdstuk 5 - Heusschen + Copier

Afbeelding	5.1	- Themakaart rivierkundig en landschappelijk casco	- Heusschen + Copier
Afbeelding	5.2	- Definitief Masterplan	- Heusschen + Copier
Afbeelding	5.3	- Themakaart leisure	- Heusschen + Copier
Afbeelding	5.4	- Themakaart wonen	- Heusschen + Copier
Afbeelding	5.5	- Themakaart bedrijvigheid	- Heusschen + Copier

Hoofdstuk 6
Foto hoofdstuk 6 - Heusschen + Copier

Foto	6.1	- Recent uitgevoerde weerdverlaging	- nv De Scheepvaart
Foto	6.2	- Weerdverlaging	- nv De Scheepvaart
Foto	6.3	- Kronkelwaard	- Stichting Limburgs Landschap - Fotograaf: Luuk Daamen
Foto	6.4	- Kronkelwaard	- nv De Scheepvaart
Foto	6.5	- Kronkelwaard in de Allier	- Google Earth ref. nr. 45386669
Foto	6.6	- Herstel oude Maasmeander	- nv De Scheepvaart
Afbeelding	6.7	- Themakaart stroombanen; Bron op basis van stroombanen q3950_var22_100m3s	- Heusschen + Copier

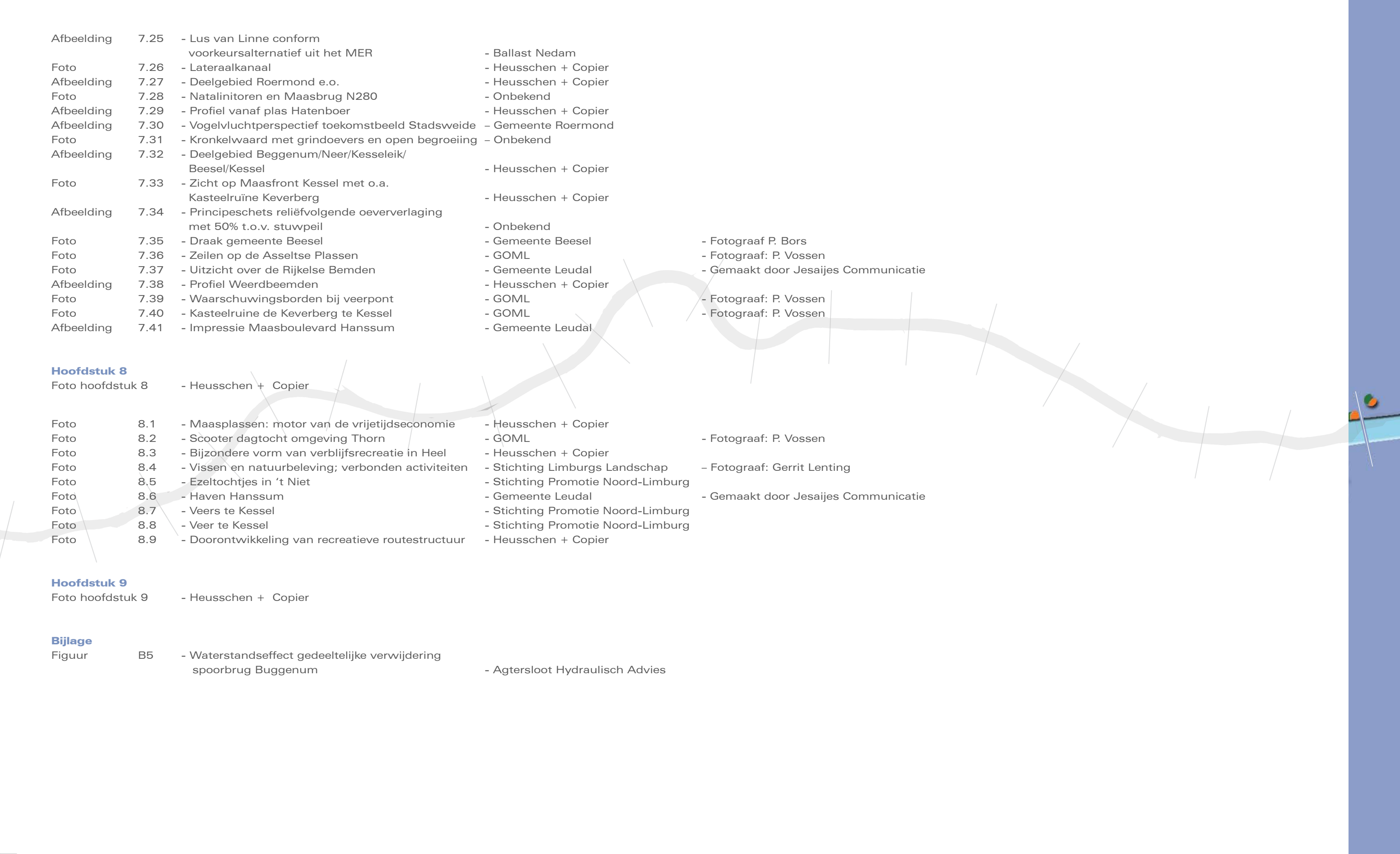

Figuur	6.8	- Waterstandseffect Masterplan Maas en Meer met de taakstelling (blauwe lijn), inclusief Vlaamse ingrepen (groene lijn) en exclusief Vlaamse ingrepen (oranje lijn)	- Agtersloot Hydraulisch Advies	
Figuur	6.09	- Hoofdfuncties plassen	- Heusschen + Copier	
Afbeelding	6.10	- Themakaart plassentypologie	- Heusschen + Copier	
Afbeelding	6.11	- Themakaart terrasranden in het Maasdal; Bron terrasranden: Maas in Beeld	- Heusschen + Copier	
Afbeelding	6.12	- Themakaart ecologische verbindingen	- Heusschen + Copier	
Foto	6.13	- Open water, St Annabeemden	- Stichting Limburgs Landschap	- Fotograaf: Imke Vos
Foto	6.14	- Levend moeras	- Onbekend	
Foto	6.15	- Halfnatuurlijk grasland	- Onbekend	
Foto	6.16	- Halfnatuurlijk grasland, Romeinenweerd	- Stichting Limburgs Landschap	- Fotograaf: Harry Bussink
Foto	6.17	- Halfnatuurlijk grasland met struweel, Océweerd	- Stichting Limburgs Landschap	- Fotograaf: Lia Oosterwijk
Foto	6.18	- Grindoevers	- nv De Scheepvaart	
Foto	6.19	- Agrarisch kleinschalig cultuurlandschap	- Heusschen + Copier	
Foto	6.20	- Zachthoutooibos	- Stichting Limburgs Landschap	- Fotograaf: Imke Vos
Foto	6.21	- Broekbos	- Onbekend	
Foto	6.22	- Stroomdalwilgenstruweel	- Stichting Limburgs Landschap	- Fotograaf: Jos Berends
Foto	6.23	- Hardhoutooibos	- Onbekend	
Foto	6.24	- Droog loofbos	- Onbekend	
Figuur	6.25	- Beheer	- Heusschen + Copier	

Hoofdstuk 7

Foto hoofdstuk 7		- Heusschen + Copier		
Foto	7.1	- Pater Sanges brug	- GOML	- Fotograaf: P. Vossen
Afbeelding	7.2	- Deelgebied Maaseik/Echt-Susteren	- Heusschen + Copier	
Figuur	7.3	- Bezoekerscentrum	- Heusschen + Copier	
Foto	7.4	- Natuurgebied de Rug	- Heusschen + Copier	
Afbeelding	7.5	- Deelgebied Eiland in de Maas	- Heusschen + Copier	
Foto	7.6	- Bocht in de Maas bij Houbenhof	- Heusschen + Copier	
Afbeelding	7.7	- Langs en dwarsprofiel Geleenbeek	- Onbekend	
Afbeelding	7.8	- Oud en nieuw profiel van oever rkm 58.3 -65.1	- Heusschen + Copier	
Foto	7.9	- Stevensweert	- nv De Scheepvaart	
Afbeelding	7.10	- Deelgebied Ophoven/Geistingen/Kessenich en het Land van Thorn	- Heusschen + Copier	
Foto	7.11	- Maasboulevard Wessem met uitzicht op A2-brug en Clauscentrale	- Onbekend	
Foto	7.12	- Houbenhof in Kessenich	- GOML	- Fotograaf: P. Vossen
Foto	7.13	- Thorn	- GOML	- Fotograaf: P. Vossen
Foto	7.14	- Hefbrug Grote Hegge - Groeskamp	- GOML	- Fotograaf: P. Vossen
Foto	7.15	- Filcom te Wessem	- GOML	- Fotograaf: P. Vossen
Foto	7.16	- Drijvend restaurant The Beacon, comfortparc te Wessem	- GOML	- Fotograaf: P. Vossen
Afbeelding	7.17	- Deelgebied Maasbracht e.o.	- Heusschen + Copier	
Foto	7.18	- Vergezicht op Havenfront Maasbracht	- Heusschen + Copier	
Afbeelding	7.19	- Concept inrichtingsplan Havenfront Maasbracht	- Gemeente Maasbracht	
Foto	7.20	- Havenfront Maasbracht	- nv De Scheepvaart	
Afbeelding	7.21	- Deelgebied Panheel/Heel	- Heusschen + Copier	
Foto	7.22	- Duiker in Boschmolenplas	- Onbekend	
Afbeelding	7.23	- Deelgebied Linne/Beegden/Horn	- Heusschen + Copier	
Foto	7.24	- Visser langs oever Lateraalkanaal	- Heusschen + Copier	

Afbeelding	7.25	- Lus van Linne conform voorkeursalternatief uit het MER	- Ballast Nedam
Foto	7.26	- Lateraalkanaal	- Heusschen + Copier
Afbeelding	7.27	- Deelgebied Roermond e.o.	- Heusschen + Copier
Foto	7.28	- Natalinitoren en Maasbrug N280	- Onbekend
Afbeelding	7.29	- Profiel vanaf plas Hatenboer	- Heusschen + Copier
Afbeelding	7.30	- Vogelvluchtperspectief toekomstbeeld Stadsweide	- Gemeente Roermond
Foto	7.31	- Kronkelwaard met grindoevers en open begroeiing	- Onbekend
Afbeelding	7.32	- Deelgebied Beggenum/Neer/Kesseleik/ Beesel/Kessel	- Heusschen + Copier
Foto	7.33	- Zicht op Maasfront Kessel met o.a. Kasteelruïne Keverberg	- Heusschen + Copier
Afbeelding	7.34	- Principeschets reliëfvolgende oeververlaging met 50% t.o.v. stuwpeil	- Onbekend
Foto	7.35	- Draak gemeente Beesel	- Gemeente Beesel
Foto	7.36	- Zeilen op de Asseltse Plassen	- GOML
Foto	7.37	- Uitzicht over de Rijkelse Bemden	- Gemeente Leudal
Afbeelding	7.38	- Profiel Weerdbeemden	- Heusschen + Copier
Foto	7.39	- Waarschuwborden bij veerpont	- GOML
Foto	7.40	- Kasteelruine de Keverberg te Kessel	- GOML
Afbeelding	7.41	- Impressie Maasboulevard Hanssum	- Gemeente Leudal

Hoofdstuk 8

Foto hoofdstuk 8		- Heusschen + Copier	
Foto	8.1	- Maasplassen: motor van de vrijetijdseconomie	- Heusschen + Copier
Foto	8.2	- Scooter dagtocht omgeving Thorn	- GOML
Foto	8.3	- Bijzondere vorm van verblijfsrecreatie in Heel	- Heusschen + Copier
Foto	8.4	- Vissen en natuurbeleving; verbonden activiteiten	- Stichting Limburgs Landschap
Foto	8.5	- Ezeltochtjes in 't Niet	- Stichting Promotie Noord-Limburg
Foto	8.6	- Haven Hanssum	- Gemeente Leudal
Foto	8.7	- Veers te Kessel	- Stichting Promotie Noord-Limburg
Foto	8.8	- Veer te Kessel	- Stichting Promotie Noord-Limburg
Foto	8.9	- Doorontwikkeling van recreatieve routestructuur	- Heusschen + Copier
			- Fotograaf: P. Vossen
			- Fotograaf: Gerrit Lenting
			- Gemaakt door Jesaijes Communicatie

Hoofdstuk 9

Foto hoofdstuk 9		- Heusschen + Copier

Bijlage

Figuur	B5	- Waterstandseffect gedeeltelijke verwijdering spoorbrug Buggenum	- Agtersloot Hydraulisch Advies

